

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ରିଗ୍ ବେଦ

(ରିଗ୍ ବେଦ)
Rig Veda

ଶାକଲ ସଂହିତା
Shakala Samhita

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ
Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ
Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର
ଶ୍ରୀ ନିଳାଦ୍ରି ବିହାରୀ ସତପଥୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର

ସଂପାଦକ, ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା,

ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା

astrosant@gmail.com

ଶ୍ରୀ ନିଳାଦ୍ରି ବିହାରୀ ପ୍ରଧାନ

niladrihere@gmail.com

ପୂର୍ବାଭାଷ

ମାତାପିତୃଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।
ସର୍ବଭ୍ୟାଂ ଗୁରୁଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।
ଶ୍ରୀ ମହାଗଣପତୟେ ନମଃ ।
ଶ୍ରୀ ସରସ୍ୱତ୍ୟେ ନମଃ ।
ସର୍ବଭ୍ୟାଂ ଦେବେଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।
ଶ୍ରୀ ବେଦାୟ ନମଃ ।
ଶ୍ରୀ ବେଦପୁରୁଷାୟ ନମଃ ।

୨୫, ମାର୍ଚ୍ଚ, ୨୦୨୦, କୋଭିଡ-୧୯ ପାଇଁ ଭାରତ ବନ୍ଦ ଘୋଷଣା କରାଗଲା । ସବୁକିଛି ବନ୍ଦ, ଘରେ ବସିବା ଛଡ଼ା କିଛି ରାସ୍ତା ନାହିଁ । ତେବେ କ'ଣ କରିବା ? ଖାଲି ବସିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଚିନ୍ତା କଲି ଯେ 'ବେଦ' ଉପରେ କିଛି କାମ କରିବି ବୋଲି । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଆରେ ବେଦର କୌଣସି ଡିଜିଟାଲ୍ ଦସ୍ତାବିଜ ନଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ବେଦର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ତେଣୁ ଏହି ସମୟକୁ ବେଦର ରୂପାନ୍ତର କରିବାରେ ବିନିଯୋଗ କରିବି ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲି । ଯଦିଓ ପୂର୍ବରୁ ଏହା ଉପରେ କାମ କରିବାକୁ ବହୁତ ଇଚ୍ଛା ଥିଲା, କିନ୍ତୁ କର୍ମମୟ ଜୀବନରେ ସମୟର ଅଭାବରୁ ଏହା କରିପାରିନଥିଲି । ସେଥିପାଇଁ ଚିନ୍ତାକଲି ପ୍ରଥମେ "ଋକ୍ ବେଦ"ରୁ ଅରମ୍ଭ କରିବି ଓ ଏହାପରେ ଅନ୍ୟ ବେଦ ମାନଙ୍କ ଉପରେ କାମ କରିବି ।

ଗତ ୭ ବର୍ଷ ହେବ ଯେତେବେଳେ ସମୟ ମିଳୁଥିଲା, ସେତେବେଳେ ବେଦ ଉପରେ ଗବେଷଣା କରିଆସୁଥିଲି । ଏ ସମୟରେ ଅନେକ ପୁରୁଣା ଓ ଅସାଧ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକ ହାସଲ ହେଲା, ଓ କିଛି ପୁସ୍ତକ ଓ ଡିଭିଡି ଦେଶ ବା ବିଦେଶ ରୁ କିଣିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପଢ଼ି ଆସୁଅଛି । ମୋ ପାଇଁ ଋଚିର ବିଷୟ ଥିଲା, ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଥିଲା ଯେ କେମିତି ଆମ ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନେ ଏତେ ଜ୍ଞାନ ଥିଲେ, ଯେଉଁ ମାନଙ୍କୁ ଆଜିର ବିଜ୍ଞାନ ଅନୁସରଣ କରିଆସୁଅଛି ।

ଏବେ ମନରେ ସ୍ୱତଃ ପ୍ରଶ୍ନ ଆସିପାରେ, ବେଦର ରୂପାନ୍ତର କ'ଣ ଦରକାର ? ଆମେମାନେ ଯେତେବେଳେ ସ୍କୁଲରେ ସଂସ୍କୃତ ପଢୁଥିଲୁ, ସେତେବେଳେ ଆମେ ସଂସ୍କୃତକୁ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ଲେଖୁଥିଲୁ ବା ପଢୁଥିଲୁ । ତେଣୁ ଯଦିଓ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସଂସ୍କୃତ ଜଣାଥିଲା କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ ସଂସ୍କୃତ ଲିପି ପଢ଼ିବାରେ ପ୍ରବୀଣ ନ ଥିଲେ । କାରଣ ଆମେ ସଂସ୍କୃତକୁ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ପଢ଼ିଥିଲେ ବା ଲେଖିଥିଲେ । ତେଣୁ ବେଦର ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ତାହା ଛଡ଼ା ଯେଉଁମାନେ ସଂସ୍କୃତ ଲିପି ପଢ଼ିବା ଜାଣିନାହାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ବେଦ ମନ୍ତ୍ର ବା ଶ୍ଳୋକ ଜାଣିବାରେ ଇଚ୍ଛା ଅଛି, ଏହା ସେମାନଙ୍କର ସହାୟକ ହେବ । ଏହାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଆଗକୁ ଆଗେଇଲି, କିନ୍ତୁ ଏକୂଟିଆ ଏ ସବୁ କରିବା ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ବେଦର ରୂପାନ୍ତର ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୋ ଜଣା ଗୁରୁମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଯୋଗ କଲି ଓ କିଛି 'ଫେସବୁକ' ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଯୋଗ କଲି । ସମସ୍ତେ ମତ ଦେଲା ପରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିଲି ।

କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ କଠିନତା ତ ନିଶ୍ଚିତ ଆସେ, ସେହିପରି ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ କଠିନତା ଆସିଥିଲା । ସୁଖଦ ବିଷୟ, ମୋ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଇନ୍‌ଫର୍ମେସନ ଟେକନୋଲୋଜି ସଂଗରେ ଯୋଡ଼ା ଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଏହି କାମରେ ସଫ୍ଟୱେୟର ବ୍ୟବହାର କଲି । ଏହା କିଛି ମାତ୍ରାରେ ସହାୟକ ହେଲା । ପ୍ରାୟ ୮୦ ଭାଗ କାମ କରିସାରିବା ପରେ ଦେଖିଲି ଯେ ଯୁକ୍ତାକ୍ଷର ଗୁଡ଼ିକର ସଠିକ ରୂପାନ୍ତର ହୋଇପାରୁନି । ଏହା ବଡ଼ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ଥିଲା । କାରଣ ମନ୍ତ୍ରରେ ଆକାର, ହର୍ଷ-ଇକାର, ଦୀର୍ଘ-ଇକାର, ଯୁକ୍ତାକ୍ଷର ଇତ୍ୟାଦି ଭୁଲ ହେଲେ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ତ୍ର ବା ଶ୍ଳୋକର ଅର୍ଥ, ଶକ୍ତି ଓ ଫଳ ବଦଳିଯିବ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ - 'ସୁର' ଓ 'ସୂର' ; 'କର୍ମ' ଓ 'କ୍ରମ'; 'ସଂବାଦ' ଓ 'ସମ୍ବାଦ'; 'ସ୍ୱଷ୍ଟ' ଓ 'ସ୍ୱଷ୍ଟ' ଇତ୍ୟାଦି, ଯଦିଓ ଏ ସମସ୍ତ ଶବ୍ଦର ଉଚ୍ଚାରଣ ଏକ ପ୍ରକାରର, କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥ ଅଲଗା ଅଲଗା । ଆଉ ଏକ ବଡ଼ ତର ଥିଲା ଯେ - ଯେଉଁ ବେଦ ୫୦୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଯେମିତି ଥିଲା, ଏବେ ବି ସେହିପରି ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ଅଛି, ତେଣୁ ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତର ଠିକ ସେହିପରି ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିବା ଦରକାର, ନଚେତ ଏ କାମର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ରହିବନାହିଁ । କିଛି ଦିନପରେ ଏହାର ସମାଧାନ ମଧ୍ୟ ମିଳିଲା । ତେଣୁ ପୁଣି ଥରେ ମୂଳରୁ କାମ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଶେଷରେ ସଫଳତା ମିଳିଲା ।

"ଋକ୍ ବେଦ" ବିଶ୍ୱର ସବୁଠୁ ପୁରୁଣା ଧର୍ମ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟେ, ଯାହାକି ୫୦୦୦ ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ସେଥିରେ ୧୦ଟି ମଣ୍ଡଳ (ପୁସ୍ତକ) ରହିଅଛି । ସେଥିରେ ୧,୦୨୮ ଟି "ସୁକ୍ତ", ସମୁଦାୟ ୧୦,୫୫୨ଟି "ଶ୍ଳୋକ ବା ମନ୍ତ୍ର", ୨୧,୦୩୫ଟି "ପଦ" (ଲାଈନ୍), ୩୯,୮୩୯ଟି "ପାଦ", ୧,୬୩,୫୫୭ଟି "ଶବ୍ଦ", ଓ ୩,୮୪,୧୭୭ଟି "ଅକ୍ଷର" ଅଛି । ଏହାର ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କାମ କରିବାପାଇଁ ପ୍ରାୟ ୧୦ ମାସ ସମୟ ଲାଗିଗଲା ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣ୍ଡଳର (ପୁସ୍ତକ) 'ସୁକ୍ତ', 'ମନ୍ତ୍ର', 'ପଦ', 'ପାଦ', 'ଶବ୍ଦ' ଓ ଅକ୍ଷର ସଂଖ୍ୟା ତଳେ ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

	ମଣ୍ଡଳ ୧	ମଣ୍ଡଳ ୨	ମଣ୍ଡଳ ୩	ମଣ୍ଡଳ ୪	ମଣ୍ଡଳ ୫	ମଣ୍ଡଳ ୬	ମଣ୍ଡଳ ୭	ମଣ୍ଡଳ ୮	ମଣ୍ଡଳ ୯	ମଣ୍ଡଳ ୧୦	ସମୁଦାୟ
ସୁକ୍ତ	୧୯୧	୪୩	୬୨	୫୮	୮୭	୭୫	୧୦୪	୧୦୩	୧୧୪	୧୯୧	୧,୦୨୮
ମନ୍ତ୍ର	୨୦୦୭	୪୨୯	୬୧୭	୫୮୯	୭୨୭	୭୬୫	୮୪୧	୧୭୧୭	୧୧୦୮	୧୭୫୪	୧୦,୫୫୨
ପଦ	୪୦୪୦	୮୫୯	୧୨୩୪	୧୧୭୮	୧୪୪୭	୧୫୨୬	୧୬୪୨	୩୪୧୯	୨୧୯୨	୩୪୯୮	୨୧,୦୩୫
ପାଦ	୭୭୪୫	୧୭୯୪	୨୩୫୭	୨୨୪୯	୨୮୬୦	୨୯୧୯	୩୧୯୦	୬୦୭୧	୬୦୭୧	୬୯୯୬	୩୯,୮୩୯
ଶବ୍ଦ	୩୨୨୬୩	୭୬୯୮	୯୮୯୯	୯୬୭୩	୧୧୫୩୭	୧୨୫୨୯	୧୪୧୭୮	୨୧୮୧୭	୧୪୦୭୬	୨୯୮୮୭	୧,୬୩,୫୫୭
ଅକ୍ଷର	୭୫୭୪୯	୧୭୯୨୬	୨୩୯୫୧	୨୨୫୨୯	୨୭୭୭୩	୨୯୦୧୦	୩୨୯୩୯	୫୦୭୯୪	୩୪୦୫୭	୭୦୦୩୯	୩,୮୪,୧୭୭

ଏହି ରୂପାନ୍ତରିତ ରେ ବେଦର 'ସ୍ୱର' (ଉଦାତ୍ତ, ଅନୁଦାତ୍ତ, ସ୍ୱରିତ ଇତ୍ୟାଦି) ମାନଙ୍କର ଶଂକେତ ବା ଚିହ୍ନ ଦିଆଯାଇନାହିଁ । ଏହାର କାରଣ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ସେ ପ୍ରକାର ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ତଥାପି ଏହା ଉପରେ ଗବେଷଣା ଜାରି ରହିଛି, ହୋଇପାରେ ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂସ୍କରଣରେ ଏହା ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । 'ଞ୍ଜେବ ସାଇଟ' ରେ ସମସ୍ତ ଶ୍ଳୋକ ବା ମନ୍ତ୍ର ମାନଙ୍କର 'ସ୍ୱରାବୃତ୍ତି' ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ପାଠକମାନେ ଏହାକୁ ଶୁଣି ପାରିବେ ବା ଅଭ୍ୟାସ କରିପାରିବେ ।

ଏହି 'ଋକ୍ ବେଦ' ର ରୂପାନ୍ତର ବିଶ୍ୱସନୀୟ ସୂତ୍ର ଉପରେ ଅଧାରିତ । କେଉଁ କେଉଁ ସୂତ୍ର ଏହି ଦସ୍ତାବିଜରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି, ତାହାର ତାଲିକା ଦିଆଯାଇଛି । ଏଥି

ମଧ୍ୟରୁ 'ଜର୍ମାନୀ' ର ସଂସ୍କୃତ ବିଷୟର "ମାକ୍ସ ଏଫ୍ ମୁଲ୍ଲେର" ଓ "ଡେଟଲେଫ୍ ଏଇଚଲେର" ଜ୍ଞାନ ମୂଳ ଦସ୍ତାବିଜ ଏହାର ଆଧାର । 'ମାକ୍ସ ମୁଲ୍ଲେର' ଭାରତକୁ ବେଦ ଉପରେ ଗବେଷଣା କରିବାପାଇଁ ୧୮୫୦ ମସିହାରେ ଆସିଥିଲେ । 'ରକ୍ ବେଦ' ର ସୁକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକୁ ଏକାଠି କରିବାରେ ତାଙ୍କର ଭୂମିକା ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ଏହିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ୧୦ ବର୍ଷ ଲାଗି ଯାଇଥିଲା । ୧୮୭୦ ମସିହା ରେ 'ରକ୍ ବେଦ' ର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜ "ଅକ୍ସଫୋର୍ଡ ଇଉନିଭରସିଟି" ରେ ଜମା କରିଥିଲେ । ସେହି ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକ ଏହି ରୂପାନ୍ତର ର ଆଧାର । ଏହା ସହିତ ଅନ୍ୟ ସୂତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ବି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

'ରକ୍ ବେଦ' ର ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ସରିବା ପରେ, ଏହା ଠିକ ରେ ରୂପାନ୍ତର ହେଲା କି ନାହିଁ, ତାହାର ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (ପୁଂ-ରିଡିଙ୍ଗ୍) ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ମୂଳ ଦସ୍ତାବିଜ ସଙ୍ଗରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ଦସ୍ତାବିଜର ଯାଞ୍ଚ କରିବାପାଇଁ, ୫ ଜଣ ଅଲଗା ଅଲଗା ଶୁଦ୍ଧିକରଣ କାମରେ ଲାଗିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର", ଓ "ଶ୍ରୀ ନିଳାଦ୍ରି ବିହାରୀ ସତପଥୀ " ମୁଖ୍ୟରୂପେ କାମ କରିଥିଲେ । ମୁଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ସମସ୍ତ ଯୋଗଦାନକାରୀ ସଦସ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି । ତାଙ୍କର ଉପଦେଶ, ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ ଓ ସୁଧାରୀକରଣ ସର୍ବଦା ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ରହିବ ।

ଶେଷରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଯୋଗଦାନ ପାଇଁ ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ “ରକ୍ ବେଦ” ଓଡ଼ିଆ ରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିଛି । ଆଶାକରୁଛି ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ବେଦଲିପ୍ତ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୩୦.୧୨. ୨୦୨୦

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ,
ସଂପାଦକ,

ସଂସାରଫଳ, ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା, ଭାରତ ।
ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତି - ଚେନ୍ନାଇ, ତାମିଲନାଡୁ, ଭାରତ ।

ଉତ୍ସର୍ଗ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ “ରକ୍ତ ବେଦ” ଓଡ଼ିଆ ରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷୀ ସମସ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସେବାରେ ଓ
ସାର୍ବଜନୀନ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରସାର ନିମନ୍ତେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରୁଛି ।

ବଶମ୍ବଦ

ସଂପାଦକ

ନିବେଦନ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ “ରକ୍ତ ବେଦ” ଓଡ଼ିଆ ରେ ଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଠନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରେ ତିଆରି କରାଯାଇଛି
ଓ ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡିଜିଟାଲ ରୂପରେ ମୁକ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଏହାର କୌଣସି
ବ୍ୟାପାରୀକରଣ ନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ । ଯଦି କେହି ଏହାର ପ୍ରକାଶନ କରିବାକୁ
ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ସଂପାଦକଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ । ବେଦ ପଢ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ,
ବେଦ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ, ତେଣୁ ସଂପାଦକଙ୍କ ଆଉ ଏକ ପୁସ୍ତକ “ ବେଦ
ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ ଓ ଉପନିଷଦ - ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିଚୟ ” ପଠନ କରିପାରିବେ ।

ସଂପାଦକ,

କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା

ଏହି ଓଡ଼ିଆ ରୂପାନ୍ତରିତକୁ ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ, ସମସ୍ତ ସାବଧାନ ଓ ଯତ୍ନର
ସହିତ ରୂପାନ୍ତରିତ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଭୁଲ ବା ତ୍ରୁଟି ରହିଥାଇ ପାରେ, ସେଥିପାଇଁ
ପାଠକ ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଅଗ୍ରୀମ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି । ଯଦି କିଛି ଭୁଲ ତ୍ରୁଟି
ରହିଯାଇଥାଏ, ତାହା ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ବିଶେଷ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି ।

କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ, ସଂପାଦକ ।

ଯଦକ୍ଷରପଦବ୍ରଷ୍ଟଂ ମାତ୍ରାହିନଂ ତୁ ଯଦ୍-ଭବେତ୍ ।
 ତତ୍-ସର୍ବ ସମତାଂ ଦେବ ନରାୟଣ ନମୋଽସ୍ତୁତେ ॥
 ବିସର୍ଗବିନ୍ଦୁମାତ୍ରାଣି ପଦପାଦାକ୍ଷରାଣି ଚ ।
 ନ୍ୟୁନାନି ଚାତିରିକ୍ତାନି କ୍ଷମସ୍ବ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ॥
 ଓମ୍ ତତ୍ ସତ୍ । ସର୍ବମ୍ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାର୍ପଣାମସୁ ।
 ଓମ୍ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।

Sources ସୂତ୍ର	• Sir F MAX MULLER — 1st edition research paper on year 1860 submitted to Oxford University for publication • Sir DETLEF EICHLER • Ralph T H Griffith • www.sanskritdocuments.org • www.archive.org • www.academia.edu • IISH Global (Indian Institute of Scientific Heritage) • www.docs.google.com • www.sanskritweb.net/rigveda/ • Vedanta Spiritual Library — www.celextel.org • www.wikipedia.org • www.vedicheritage.gov.in
Send Corrections to ଭୁଲ ସୁଧାର ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ	prakash@scholarshoppe.com
Site access ଜ୍ଞେବ ସାଇଟ୍	www.scholarshoppe.com/veda-odia/

ଏହି ‘ଦସ୍ତାବିଜ ବା ପୁସ୍ତକ’ ଟି ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ଡିଜିଟାଲ୍
 ରୂପାନ୍ତର ଅଟେ ।

'ଋକ୍ ବେଦ' - ମଣ୍ଡଳ (ପୁସ୍ତକ) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା

'ଋକ୍ ବେଦ' ରଚନାରେ ୪୦୦ ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ବ ମନ୍ତ୍ରଦ୍ରଷ୍ଟା ଋଷି ମାନଙ୍କର ଯୋଗଦାନ ରହିଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୦ ଜଣ ନାରୀ ଋଷି ବା ଋଷିକା ଥିଲେ । ଏହି ଋଷି ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ୧୦ଟି ମୁଖ୍ୟ ଋଷିକୁଳର ଥିଲେ । ଋଷିକୁଳ କହିଲେ, ସେଥିରେ ମୁଖ୍ୟଋଷି, ଋଷିଗଣ, ସେମାନଙ୍କର ବଂଶ, ପରିବାର, ଓ ଶିଷ୍ୟ ଋଷିଗଣ କୁ ବୁଝାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଋଷିକୁଳ ତାଙ୍କର ବିଶେଷତ୍ବ, ଯଥା ଆରାଧ୍ୟ, ସାଧନା, ତପ ଓ ବିଷୟ ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଏହି ୧୦ଟି ଋଷିକୁଳ 'ଦଶତ୍ରୟା' ନାମରେ ଜଣା ଓ ତାଙ୍କ ପାଖରେ 'ଋକ୍ ବେଦ'ର ୯୫ ଭାଗ ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା । ଆଉ ୫ ଭାଗ ଅନ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରଦ୍ରଷ୍ଟା ଋଷି ମାନଙ୍କର ମନ୍ତ୍ର ସମୂହ ଥିଲା । ଏମାନେ 'ଋକ୍ ବେଦ'ର ରଚୟିତା ଭାବରେ ଜଣା । ଅର୍ଥାତ ସେମାନଙ୍କୁ 'ଋକ୍ ବେଦ' ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ 'ରଚୟିତା' ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରିବା ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନ୍ତ୍ର ଗୋଟିଏ ଋଷି ଦ୍ବାରା, ଗୋଟିଏ ଛନ୍ଦରେ ଓ ଗୋଟିଏ ଦେବତା ବା ଯୁଗ୍ମ ଦେବତା ଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନ୍ତ୍ରର ଋଷି, ଛନ୍ଦ ଓ ଦେବତା ରହିଥାଏ । ଆଗକୁ 'ଋକ୍ ବେଦ'ର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବୁଝିବା ପୂର୍ବରୁ, ଋଷି, ଛନ୍ଦ ଓ ଦେବତା ବିଷୟର କିଛି ତଥ୍ୟ ବୁଝିବା ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କାତ୍ୟାୟନଙ୍କ 'ସର୍ବାନୁକ୍ରମଣୀ' ଓ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଯକ୍ଷଙ୍କ 'ନିରୁକ୍ତ'ରେ, ଏ ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଏଠି ଋଷିର ସଂଜ୍ଞା କହିଲେ –

- ସେ, ଜଣେ ନାରୀ ବା ପୁରୁଷ, ଜଣେ ବିବାହିତ ବା ଅବିବାହିତ, ଓ ଜଣେ ଗୃହସ୍ଥ ବା ବନସ୍ଥ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ସେ, କୌଣସି ଋଷିଙ୍କର ପୁତ୍ର, ବା ପୌତ୍ର, ବା କନ୍ୟା ବା ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ସେ, କୌଣସି ଗୋତ୍ର, ବା ବଂଶ, ବା କୁଳ, ବା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଟନ୍ତି । ତଥା ସେ, ମଧ୍ୟ କଥାପକଥନ ବା ଭକ୍ତି ପ୍ରଭୃତି ର ଦେବତା ହୋଇ ପାରନ୍ତି ।

- ଅନେକ ସମୟରେ ମନ୍ତ୍ରର ରଚୟିତା ଋଷିଙ୍କର ଦୁଇଟି ନାମ ରହିଥାଏ, ତେବେ ଏହା କ'ଣ ଦୁଇଟି ଋଷିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି ? ଏହାର ଉତ୍ତର, ନାଁ, ଏହା କେବଳ ଗୋଟିଏ ଋଷି ଦ୍ଵାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି । ତେବେ ୨ୟ ନାମ କ'ଣ ପାଇଁ ? ଏହାର ଉତ୍ତର, ୨ୟ ନାମ ତାଙ୍କର ପିତାଃ, ବା ଗୁରୁ, ବା ସ୍ଵାମୀ, ବା ଗୋତ୍ର, ବା କୁଳ, ବା ବଂଶ, ବା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ, ବା ଉକ୍ତି ପ୍ରଭୃତି ଦେବତା ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରରେ ଋଷିଙ୍କର ଦୁଇଟି ନାମରୁ ଅନେକ ତଥ୍ୟ ଜଣା ପଡିଥାଏ, ଯଥା ସେ କାହା ପୁତ୍ର ବା କନ୍ୟା, କେଉଁ ଋଷିକୁଳର, କେଉଁ ଗୋତ୍ରର ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ଵରୂପ –

- 'ଋକ୍ ବେଦ'ର ପ୍ରଥମ ସୁକ୍ତର ରଚୟିତା - (ଋ.ବେ ୧.୧) - ମଧୁଛନ୍ଦାଃ ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ ଅଟନ୍ତି । ଏଠି ରଚୟିତା ଋଷି ହେଉଛନ୍ତି ମଧୁଛନ୍ଦା, ସେ ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରଙ୍କର ପୁତ୍ର/ ଶିଷ୍ୟ ।
- ସେହିପରି - (ଋ.ବେ - ୩.୬୨.୧୦) ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରର ରଚୟିତା ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ ଗାଧିନଃ ଅଟନ୍ତି । ଏଠି ରଚୟିତା ଋଷି ହେଉଛନ୍ତି ବିଶ୍ଵାମିତ୍ର, ଓ ସେ ଗାଧିଙ୍କ ପୁତ୍ର ଅଟନ୍ତି ।
- ଅନ୍ୟଏକ, (ଋ.ବେ - ୧୦.୩୯) ସୁକ୍ତର ରଚୟିତା ଘୋଷା କକ୍ଷିବତୀ ଅଟନ୍ତି । ଏଠି ରଚୟିତା ଋଷିକା ହେଉଛନ୍ତି ଘୋଷା ଓ ସେ କକ୍ଷିବନ ଋଷିଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଅଟନ୍ତି ।
- ଆଉ ଏକ, (ଋ.ବେ ୧.୧୭୦) ସୁକ୍ତର ରଚୟିତା ଇନ୍ଦ୍ରଃ, ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ, । ଏଠି ଏହି ସୁକ୍ତର ପ୍ରକୃତ ରଚୟିତା ଋଷି ଅଗସ୍ତ୍ୟ ଅଟନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ-ପ୍ରଭୃକ୍ତର ଦେବତା ଇନ୍ଦ୍ର ଓ ମିତ୍ର-ବରୁଣ ହୋଇଥିବାରୁ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ସୁକ୍ତର ଋଷି ବୋଲି ମାନାଯାଏ ।

'ଋକ୍ ବେଦ'ର ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିଷୟରେ "ବେଦ ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ ଓ ଉପନିଷଦ - ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପରିଚୟ" ପୁସ୍ତକରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ଛନ୍ଦରୁ ମନ୍ତ୍ରର ଭାବ ଜଣାପଡିଥାଏ ଓ ଦେବତାରୁ ମନ୍ତ୍ରର ଶକ୍ତି ଓ ବିଷୟ ଜଣାପଡିଥାଏ ।

ଏବେ ଆମେ, ମଣ୍ଡଳ ପ୍ରବନ୍ଧନକୁ ଆଧାର କରି, 'ଋକ୍ ବେଦ'ର ବିଷୟବସ୍ତୁ, ରଚୟିତା, ଦେବତା, ଛନ୍ଦ ଓ ଅନ୍ୟ ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ ଜାଣିବା ।

ମଣ୍ଡଳ - ୧, (ପୁସ୍ତକ - ୧)

“ମଣ୍ଡଳ-୧” କୁ ‘ଶତରଚିନଃ’ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ, ଅର୍ଥାତ ଯେଉଁ ରକ୍ଷିମାନେ ୧୦୦ରୁ ଅଧିକ ମନ୍ତ୍ର ‘ରକ୍ ବେଦ’କୁ ଯୋଗଦାନ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଏହି ମଣ୍ଡଳ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ୧୯୧ଟି ସୁକ୍ତ ବା ସମୁଦାୟ ୨୦୦୬ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୭ଟି ରକ୍ଷିକୂଳର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିଲା । ସେହି ରକ୍ଷିକୂଳ ଗୁଡିକ ହେଲେ - କଶ୍ଵ (୨୭ ସୁକ୍ତ, ୩୨୧ ମନ୍ତ୍ର), ଆଙ୍ଗିରସ (୯୬ ସୁକ୍ତ, ୧୦୪୭ ମନ୍ତ୍ର), ଅଗସ୍ତ୍ୟ (୨୭ ସୁକ୍ତ, ୨୩୯ ମନ୍ତ୍ର), ବିଶ୍ଵାମିତ୍ର (୧୮ ସୁକ୍ତ, ୨୩୯ ମନ୍ତ୍ର), ବସିଷ୍ଠ (୯ ସୁକ୍ତ, ୯୧ ମନ୍ତ୍ର), କଶ୍ୟପ (୧ ସୁକ୍ତ, ୧ ମନ୍ତ୍ର), ଓ ଭରତ (୧୩ ସୁକ୍ତ, ୧୦୦ ମନ୍ତ୍ର) ଥିଲା ।

ଏଥିରୁ ପ୍ରଥମ ସୁକ୍ତ ଅଗ୍ନିଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରାଯାଇଛି, ଓ ତାଙ୍କ ନାମ ‘ରକ୍ ବେଦ’ର ପ୍ରଥମ ଶବ୍ଦ ଅଟେ । ବାକି ସମସ୍ତ ସୁକ୍ତ ଓ ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଅଗ୍ନି, ଓ ଇନ୍ଦ୍ର ଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଏହା ସହିତ ବରୁଣ, ମିତ୍ର, ଅଶ୍ଵିନ,ମରୁତ, ଉଷା, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଋତୁ, ରୁଦ୍ର, ବାୟୁ, ବୃହସ୍ପତି, ବିଷ୍ଣୁ, ଦ୍ୟାସ୍ତ୍ୟା, ପୃଥିବୀ, ଓ ବିଶ୍ଵଦେବ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଗାୟତ୍ରୀ, ତ୍ରିଷ୍ଠୁପ୍, ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍, ଜଗତୀ, ବୃହତୀ ଓ ପଞ୍ଜି ଇତ୍ୟାଦି ଛନ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଥିବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ‘ପ୍ରହେଳିକା ବା କୌତୁହଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଦର୍ଶନତତ୍ତ୍ଵ’ ବିଷୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା, ଯେଉଁ ଗୁଡିକ ପର ସମୟରେ ‘ଉପନିଷଦ’ ରଚନା କରିବା ପାଇଁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଥିଲା । ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୁକ୍ତ ଗୁଡିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୁକ୍ତ	ସୁକ୍ତ ନାମ	ଦେବତା	ରକ୍ଷି	ମନ୍ତ୍ର
୧.୧	ଅଗ୍ନି-ସୁକ୍ତ	ଅଗ୍ନି	ମଧୁକ୍ଷ୍ମାଃ ବୈଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ	ଅଗ୍ନିମୀଳେ ପୁରୋହିତଂ...
୧.୨୨	ବିଷ୍ଣୁ-ସୁକ୍ତ	ବିଷ୍ଣୁ	ମେଧାତିଥିଃ କାଶ୍ଵଃ	ଅତୋ ଦେବା ଅବନ୍ଧୁ...
୧.୩୨	ଇନ୍ଦ୍ର-ସୁକ୍ତ	ଇନ୍ଦ୍ର	ହିରଣ୍ୟସ୍ତ୍ରୁପଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ନୁ ବୀର୍ଯ୍ୟାଣି...
୧.୮୯	ଶାନ୍ତି-ସୁକ୍ତ	ବିଶ୍ଵେ ଦେବା	ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ	ଆ ନୋ ଭଦ୍ରଃ କ୍ରତବୋ...
୧.୯୦	ମଧୁ-ସୁକ୍ତ	ବିଶ୍ଵେ ଦେବା	ଗୌତମଃ ରାହୁଗଣଃ	ଋତୁନୀତୀ ନୋ ବରୁଣୋ...
୧.୯୯	ଅଗ୍ନି-ଦୁର୍ଗା-ସୁକ୍ତ	ଅଗ୍ନି	କଶ୍ୟପଃ ମାରିତଃ	ଜାତବେଦସେ ସୁନବାମ...
୧.୧୨୨	ଅଶ୍ଵମେଧ-ସୁକ୍ତ	ଅଶ୍ଵଃ	ଦୀର୍ଘତମାଃ ଔରଥ୍ୟଃ	ମା ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ...

ମଣ୍ଡଳ – ୨, (ପୁସ୍ତକ - ୨)

“ମଣ୍ଡଳ-୨”, “ଗୃହମଦ ମଣ୍ଡଳ” ନାମରେ ମଧ୍ୟ ଜଣା । ଏହି ମଣ୍ଡଳ ଗୃହମଦ ଋଷିକୁଳକୁ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ୪୩ଟି ସୂକ୍ତ ବା ୪୨୯ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଗୃହମଦ ଋଷିକୁଳର ମୁଖ୍ୟ ଋଷି ‘ମହର୍ଷି ଗୃହମଦ ଶୌନହୋତ୍ର’ ଥିଲେ । ଗୃହମଦ ଅଗ୍ନିଦେବ, ଓ ଗଣେଶଙ୍କର ପରମ ଭକ୍ତ ଥିଲେ, ତଥା ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ସବୁଠୁ ପ୍ରିୟ ଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ ମଣ୍ଡଳରେ ଅଗ୍ନି, ଓ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଅନେକ ସୂକ୍ତ ରହିଅଛି, ତଥା ଅଶ୍ୱିନ, ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତି, ଆଦିତ୍ୟ, ବରୁଣ, ସବିତା, ରୁଦ୍ର, ମରୁତ, ମିତ୍ରାବରୁଣ, ଓ ବିଶ୍ୱଦେବୀ ଆଦି ଦେବତା ମାନଙ୍କର ସୂକ୍ତ ଓ ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୨ଟି ଋଷିକୁଳର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିଲା । ସେ ଋଷିକୁଳ ମାନେ ହେଲେ - ଗୃହମଦ (୩୯ ସୂକ୍ତ, ୩୯୮ ମନ୍ତ୍ର) ଓ ଭୃଗୁ (୪ ସୂକ୍ତ, ୩୧ ମନ୍ତ୍ର) । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଜଗତୀ, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ଓ ଗାୟତ୍ରୀ ଛନ୍ଦ ଗୁଡିକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୂକ୍ତ ଗୁଡିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୂକ୍ତ	ସୂକ୍ତ ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୨.୧୨	ସଜନୀୟ-ସୂକ୍ତ	ଇନ୍ଦ୍ର	ଗୃହମଦଃ ଭାର୍ଗବଃ ଶୌନକଃ	ଘ୍ନୋ ଜାତ ଏବ ପ୍ରଥମୋ...
୨.୨୩.୧	ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତି-ଗଣେଶ	ଗଣେଶ	ଗୃହମଦଃ ଭାର୍ଗବଃ ଶୌନକଃ	ଗଣାନାଂ ତ୍ୱା ଗଣପତିଂ...
୨.୪୨	କପିଞ୍ଜଲରୂପୀନ୍ଦ୍ରଃ	ଇନ୍ଦ୍ର	ଗୃହମଦଃ ଭାର୍ଗବଃ ଶୌନକଃ	କନିକ୍ରଦଞ୍ଜନୁଷଂ ପ୍ରବୁବାଣ...
୨.୪୩	କପିଞ୍ଜଲରୂପୀନ୍ଦ୍ରଃ	ଇନ୍ଦ୍ର	ଗୃହମଦଃ ଭାର୍ଗବଃ ଶୌନକଃ	ପ୍ରଦକ୍ଷିଣଦତ୍ତି ଗୃଣନ୍ତି...

ମଣ୍ଡଳ – ୩, (ପୁସ୍ତକ - ୩)

“ମଣ୍ଡଳ-୩” କୁ “ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ମଣ୍ଡଳ” ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଏହି ମଣ୍ଡଳ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଗୁରୁକୁଳକୁ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଗୁରୁକୁଳର ମୁଖ୍ୟ ଋଷି “ ମହର୍ଷି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର” ଅଟନ୍ତି । ସେ ରାଜର୍ଷିରୁ ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି ହେଲେ, ଓ ତାଙ୍କର ମହାନତା ପାଇଁ ସେ ସପ୍ତର୍ଷି ମଣ୍ଡଳରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଲେ । ସେ ସବିତା (ସୂର୍ଯ୍ୟ), ଅଗ୍ନି ଓ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ବଡ଼ ଉପାସକ ଥିଲେ, ତଥା ତାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରରେ ଗୋ ମହିମାର ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଅଛି । ଏହି ୩ୟ ମଣ୍ଡଳରେ ସମୁଦାୟ ୬୨ ସୂକ୍ତ ବା ୬୧୭ ମନ୍ତ୍ର ଅଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ସୂକ୍ତ ଗୁଡିକ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ (୬୦ ସୂକ୍ତ, ୫୮୮ ମନ୍ତ୍ର) ଦ୍ୱାରା, ଓ ଆଙ୍ଗିରସ, ଭୃଗୁ, ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର (୨ ସୂକ୍ତ, ୨୯ ମନ୍ତ୍ର) ଦ୍ୱାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି । ତାଙ୍କ ମଣ୍ଡଳରେ ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର, ଉଷା, ସବିତା, ମିତ୍ର, ଅଶ୍ୱିନ, ଋତୁ, ପର୍ବତ ଓ ବିଶ୍ୱଦେବ ଆଦି ଦେବତା ମାନଙ୍କର ସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଜଗତୀ, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଗାୟତ୍ରୀ ଓ ବୃହତୀ ଆଦି ଛନ୍ଦ ଗୁଡିକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି । ମହର୍ଷି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର, ସବୁଠୁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ, ଗାୟତ୍ରୀମନ୍ତ୍ରର ରଚୟିତା ଓ ତାହା, ଏହି ୩ୟ ମଣ୍ଡଳର ଅନ୍ତର୍ଗତ ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୂକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୂକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୩.୬୨.୧୦	ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ର	ସବିତା	ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ ଗାଧିନଃ	ତଦ୍-ସବିତୁର୍ବରେଣ୍ୟଂ ଭର୍ଗୋ...
୩.୮	ଯଜ୍ଞ ସୂକ୍ତ	ବିଶ୍ୱେଦେବା	ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ ଗାଧିନଃ	ଅଞ୍ଜନ୍ତି ଦ୍ୱାମଧ୍ୱରେ...
୩.୪	ଆପ୍ତି ସୂକ୍ତ	ଯାଜ୍ଞିକ	ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଃ ଗାଧିନଃ	ସମିସ୍ତମିସ୍ତୁମନା ବୋଧ୍ୟସ୍ତେ...

ମଣ୍ଡଳ – ୪, (ପୁସ୍ତକ - ୪)

“ମଣ୍ଡଳ-୪”, “ବାମଦେବ ମଣ୍ଡଳ” ନାମରେ ପରିଚିତ । ଏହି ମଣ୍ଡଳ, ଆଙ୍ଗିରସ ଗୁରୁକୁଳକୁ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଗୁରୁକୁଳର ମୁଖ୍ୟ ଋଷି “ମହର୍ଷି ବାମଦେବ” ଅଟନ୍ତି । ସେ ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର ଓ ସବିତା ଜ୍ଞର ଉପାସକ ଥିଲେ । ସେ, ଏହି ୪ର୍ଥ ମଣ୍ଡଳରେ ଅଗ୍ନିଙ୍କର ଅନେକ ରୂପ ଓ କାର୍ଯ୍ୟମାନ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି, ତଥା ବର୍ତ୍ତାଶାସ୍ତ୍ର, କୃଷିଶାସ୍ତ୍ର ଓ ଆତ୍ମା ସଂବନ୍ଧୀୟ ସୂକ୍ତ ଗୁଡିକ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଝଠି ସୂକ୍ତ ବା ଝଠି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ସମସ୍ତ ସୂକ୍ତ ଆଙ୍ଗିରସ ଗୁରୁକୁଳ (ଝଠ ସୂକ୍ତ, ଝଠି ମନ୍ତ୍ର) ଦ୍ଵାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି, ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ‘ବାମଦେବ ଗୌତମ’ ନିଜେ ଝଠି ସୂକ୍ତ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର, ଋତୁ, ଦଧିକ୍ରା, ବରୁଣ, ଉଷା, ଅଶ୍ଵିନ, ବାୟୁ, ବୃହସ୍ପତି, ସବିତା, ବିଶ୍ଵଦେବା, ସ୍ଵର୍ଗ-ପୃଥିବୀ, କ୍ଷେତ୍ରପତି, ଘୃତ, ଆତ୍ମା ଆଦି ଦେବତା ମାନଙ୍କର ସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳ ମୁଖ୍ୟତଃ ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଜଗତୀ ଓ ଗାୟତ୍ରୀ ଆଦି ଛନ୍ଦ ଗୁଡିକରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୂକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୂକ୍ତ	ସୂକ୍ତ/ମନ୍ତ୍ର	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୪.୪୦.୫	ସୌରୀ ମନ୍ତ୍ର	ସୂର୍ଯ୍ୟ	ବାମଦେବ ଗୌତମ	ହଂସଃ ଶୁଚିଷ୍ଠସୁରତ୍ରରିକ୍ଷସଜ୍ଞୋତା...
୪.୫୭	କୃଷି ସୂକ୍ତ	କ୍ଷେତ୍ରପତି	ବାମଦେବ ଗୌତମ	କ୍ଷେତ୍ରସ୍ୟ ପତିନା...
୪.୫୮	ଆଜ୍ୟ ସୂକ୍ତ	ଅଗ୍ନିସୂର୍ଯ୍ୟାବ୍- ଗୋଘୃତାନାମନ୍ୟତମଃ	ବାମଦେବ ଗୌତମ	ସମୁଦ୍ରାଦୁର୍ମର୍ମଧୁମାଁ...
୪.୫୮.୩	ପଞ୍ଚଦେବତାପରକ	ଅଗ୍ନିସୂର୍ଯ୍ୟାବ୍- ଗୋଘୃତାନାମନ୍ୟତମଃ	ବାମଦେବ ଗୌତମ	ଚତ୍ଵାରି ଶୃଙ୍ଗା ତ୍ରୟୋ ଅସ୍ୟ...

ମଣ୍ଡଳ – ୫, (ପୁସ୍ତକ - ୫)

“ମଣ୍ଡଳ-୫”, “ଆତ୍ରେୟ ମଣ୍ଡଳ” ନାମରେ ଜଣା । ଏହି ମଣ୍ଡଳକୁ ‘ଆତ୍ରେୟ ଗୁରୁକୁଳ’କୁ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଗୁରୁକୁଳର ମୁଖ୍ୟ “ମହର୍ଷି ଅତ୍ରି” ଅଟନ୍ତି । ସେ, ଇନ୍ଦ୍ର, ଅଗ୍ନି, ଓ ସବିତାଙ୍କର ଉପାସକ ଥିଲେ, ତଥା ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାରଙ୍କର କୃପା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଥିଲା । ତାଙ୍କୁ ‘ପ୍ରଜାପତି’ ମଧ୍ୟ କୁହନ୍ତି । ସେ, ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଇନ୍ଦ୍ର ଓ ଅଗ୍ନିଙ୍କର ସହକର୍ମୀଙ୍କ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି, ତଥା ମାନବ ମଙ୍ଗଳ ସକାଶେ ‘ସ୍ୱସ୍ତି ସୁକ୍ତ’ ଓ କଲ୍ୟାଣ ସୁକ୍ତ ଆଦି ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୮୭ଟି ସୁକ୍ତ ବା ୭୭୭ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳର ସମସ୍ତ ସୁକ୍ତ, ୫ଟି ଗୁରୁକୁଳ ଦ୍ୱାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି, ସେମାନେ ହେଲେ, ଆଙ୍ଗିରସ (୩ ସୁକ୍ତ, ୧୯ ମନ୍ତ୍ର), ଅଗସ୍ତ୍ୟ (୧ ସୁକ୍ତ, ୪ ମନ୍ତ୍ର), ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର (୨ ସୁକ୍ତ, ୧୯ମନ୍ତ୍ର), ଅତ୍ରି (୭୯ ସୁକ୍ତ, ୬୫୫ ମନ୍ତ୍ର), ବସିଷ୍ଠ (୧ ସୁକ୍ତ, ୧୫ ମନ୍ତ୍ର), ତଥା ମହର୍ଷି ଅତ୍ରି ଓ ମହର୍ଷି କଶ୍ୟପ (୧ ସୁକ୍ତ, ୧୫ ମନ୍ତ୍ର) । ଏହିସବୁ ସୁକ୍ତ ଗୁଡିକ, ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ବିଶ୍ୱଦେବା, ମରୁତ, ମିତ୍ରା-ବରୁଣ, ଅଶ୍ୱିନ, ଉଷା, ସବିତା, ପର୍ଜ୍ୟନ୍ୟା, ପୃଥିବୀ ଓ ବରୁଣ ଆଦି ଦେବତା ମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଥିବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ, ମୁଖ୍ୟତଃ ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଗାୟତ୍ରୀ, ପଞ୍ଜି ଓ ଜଗତୀ, ଆଦି ଛନ୍ଦ ମାନଙ୍କରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୁକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୁକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ଛନ୍ଦ	ମନ୍ତ୍ର
୫.୫	ଆତ୍ରି ସୁକ୍ତ	ଯାଜ୍ଞିକ	ବସୁଶ୍ରୁତଃ ଆତ୍ରେୟଃ	ଗାୟତ୍ରୀ	ସୁସମିଦାୟ ଶୋଚିଷେ...
୫.୪୭	ସ୍ୱସ୍ତି ସୁକ୍ତ	ବିଶ୍ୱେ ଦେବାଃ	ଭୌମଃ ଅତ୍ରିଃ	ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍	ତମୁ ଷ୍ଟୁହି ଯଃ ସ୍ୱିଷ୍ଟଃ...
୫.୮୭	କଲ୍ୟାଣ ସୁକ୍ତ	ସବିତା	ଶ୍ୟାବାଶ୍ୱଃ ଆତ୍ରେୟଃ	ଗାୟତ୍ରୀ	ତସ୍ତବିତୁର୍ବୃଣୀମହେ ବୟଂ...

ମଣ୍ଡଳ - ୬, (ପୁସ୍ତକ - ୬)

“ମଣ୍ଡଳ-୬”, “ଭରଦ୍ବାଜ ମଣ୍ଡଳ” ନାମରେ ଜଣା । ଏହି ମଣ୍ଡଳ ଆଜିରସ ଗୁରୁକୁଳର ମହର୍ଷି ଭରଦ୍ବାଜଙ୍କୁ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ମହର୍ଷି ଭରଦ୍ବାଜ ଜଣେ ଦୀର୍ଘଜୀବୀ ଋଷି ଥିଲେ । ସେ, ଅନେକ ବିଦ୍ୟାର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ । ସେ, ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଠାରୁ ବ୍ୟାକରଣ ଓ ଆୟୁର୍ବେଦ, ମହର୍ଷି ତୃଗୁଙ୍କ ଠାରୁ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ, ତଥା ଶିକ୍ଷାଶାସ୍ତ୍ର, ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ର, ଧନୁର୍ବେଦ, ଓ ଭୌତିକ ବିଜ୍ଞାନ ଆଦି ଅନେକ ବିଦ୍ୟାର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏହିସବୁ ବିଦ୍ୟା ପରସମୟରେ ଅନେକ ବେଦ ଓ ଶାସ୍ତ୍ର ରଚନା କରିବାରେ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଅର୍ପଣ କରିଥିଲା । 'ଋକ୍ ବେଦ'ରେ ତାଙ୍କର ଭୂମିକା ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ସେ, ଇନ୍ଦ୍ର, ଅଗ୍ନି, ଓ ସରସ୍ବତୀଙ୍କର ଉପାସକ ଥିଲେ । ସେ 'ଋକ୍ ବେଦ'ରେ ମାନବ ଅନ୍ତର୍ସ୍ଥିତ ଅଗ୍ନିର ମହତ୍ବ, ବାତ୍ୟ ଓ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟବହାର, ସରସ୍ବତୀଙ୍କ ସ୍ମୃତି, ଯୁଦ୍ଧଶସ୍ତ୍ର ଓ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକ ଉପଦେଶ ଓ ସ୍ମୃତି ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୭୫ଟି ସୁକ୍ତ ବା ୭୭୫ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏ ସମସ୍ତ ମନ୍ତ୍ର ଆଜିରସ ଗୁରୁକୁଳ ଦ୍ବାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି, ସେଥିରୁ ୫୭ଟି ସୁକ୍ତ ଭରଦ୍ବାଜଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଓ ବାକି ତାଙ୍କ ପରିବାର ଓ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ବାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏ ସମସ୍ତ ସୁକ୍ତ ଗୁଡିକ ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର, ଗୋ, ବିଶ୍ବଦେବା, ଅଶ୍ବିନ, ପୁଷା, ସରସ୍ବତୀ, ଉଷା, ମିତ୍ର-ବରୁଣ, ମରୁତ, ବିଷ୍ଣୁ, ସବିତା, ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ, ରୁଦ୍ର, ବୃହସ୍ପତି ଆଦି ଦେବତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ମୃତି କରାଯାଇଛି । ଏ ସମସ୍ତ ସୁକ୍ତ ଗୁଡିକ ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଗାୟତ୍ରୀ, ଜଗତୀ, ବୃହତୀ ଓ ଉଷ୍ଠିକ୍ ଆଦି ଛନ୍ଦରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୁକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୁକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୬.୯.୪	ଅନ୍ତଃଅଗ୍ନି ମନ୍ତ୍ର	ବୈଶ୍ବନରଃ ଅଗ୍ନିଃ	ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ	ଅୟଂ ହୋତା ପ୍ରଥମଃ...
୬.୧୪.୭	ଅନ୍ତଃଅଗ୍ନି ମନ୍ତ୍ର	ଅଗ୍ନିଃ	ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ	ଅଗ୍ନିରିଦି ପ୍ରଚେତା...
୬.୨୮	ଗୋ ସୁକ୍ତ	ଗାବଃ	ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ	ଆ ଗାବୋ ଅଗ୍ନନ୍ତୁ...
୬.୬୭	ସରସ୍ବତୀ ସୁକ୍ତ	ସରସ୍ବତୀ	ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ	ସୁଷେ ନରା ଦିବୋ ଅସ୍ୟ...
୬.୭୫	ଯୁଦ୍ଧଶସ୍ତ୍ର ସୁକ୍ତ	ଯୁଦ୍ଧଶସ୍ତ୍ର	ପାୟୁଃ ଭାରଦ୍ବାଜଃ	ଜୀମୂତସ୍ୟେବ ଭବତି ପ୍ରତୀକଂ...

ମଣ୍ଡଳ – ୭, (ପୁସ୍ତକ - ୭)

“ମଣ୍ଡଳ-୭”, “ବସିଷ୍ଠ ମଣ୍ଡଳ” ନାମରେ ମଧ୍ୟ ପରିଚିତ । ଏହି ମଣ୍ଡଳ ‘ବସିଷ୍ଠ ଗୁରୁକୁଳ’କୁ ସମର୍ପିତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଗୁରୁକୁଳର ମୁଖ୍ୟ ‘ମହର୍ଷି ବସିଷ୍ଠ’ ଅଟନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କର ସାଧନା, ନିଷ୍ଠା ଓ ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ‘ଋକ୍ ବେଦ’ରେ ତାଙ୍କର ବିଚାର ଓ ଉପଦେଶ, ତାଙ୍କର ରଚନାରୁ ମିଳିଥାଏ । ତାଙ୍କ ବିଚାରରେ, ତୁଳନାତ୍ମକକୁ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେବା ଅପେକ୍ଷା ଗୁଣାତ୍ମକକୁ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଇନ୍ଦ୍ର ଓ ବରୁଣ ଉଭୟଙ୍କର ପରିପୁରକ, କେହି ବଡ଼ ନୁହଁନ୍ତି, ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ଗୁଣ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ବଡ଼ ଅଟନ୍ତି । ‘ଋକ୍ ବେଦ’ରେ ତାଙ୍କ ରଚନା ଗୁଡ଼ିକ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରେରଣା ଦାୟକ ଓ ଦର୍ଶନତତ୍ତ୍ବର ପରିଚୟ ଦିଏ, ତାଙ୍କ ମତରେ ମାନବ ନିଜର ଅର୍ଥ ବୁଝିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଓ ସେହି ଅନୁସାରେ କର୍ମ, ଓ ଧର୍ମ କରିବା ଦରକାର, ତଥା ନିଜର ପ୍ରତିଭା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରି ସମାଜର ମଙ୍ଗଳ କରିବା ଦରକାର । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ‘କାମଧେନୁ’ ଓ ‘ନନ୍ଦିନୀ’ ନାମକ ଗୋ ମାତା ଥିଲେ, ଯାହାକୁ ସେ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ ମାନୁଥିଲେ, ଏଥିରୁ ଜଣାପଡେ ସେ ଗୋ ମହିମାକୁ କେତେ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେଉଥିଲେ । ସେ, ସୂର୍ଯ୍ୟ କାହିଁକି ବରେଣ୍ୟ, ନଦୀର ମହାତ୍ମ୍ୟ, ଜଳର ମହାତ୍ମ୍ୟ, ରୁଦ୍ର ଓ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ମହାତ୍ମ୍ୟ ଆଦି ଅନେକ ବିଷୟରେ ‘ଋକ୍ ବେଦ’ରେ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ସେ ଅତି ପ୍ରସିଦ୍ଧ “ମହାମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ମନ୍ତ୍ର” ରଚନା କରିଥିଲେ । ସେ, “ଯୋଗ ବସିଷ୍ଠ”, “ବସିଷ୍ଠ ଧର୍ମସୂତ୍ର”, “ବସିଷ୍ଠ ସଂହିତା” ଆଦି ଅନେକ ଶାସ୍ତ୍ର ରଚନା କରିଥିଲେ, ଯାହା ପର ସମୟରେ ‘ଯୋଗସୂତ୍ର’, ଓ ‘ବେଦାନ୍ତ’ ଆଦି ରଚନା କରିବାପାଇଁ ପ୍ରେରଣା କରିଥିଲା । ସେ, ଅଗ୍ନି, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଇନ୍ଦ୍ର, ଋଦ୍ର ଓ ବିଷ୍ଣୁ ଙ୍କର ଉପାସକ ଥିଲେ । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୧୦୪ଟି ସୂକ୍ତ ବା ୮୪୧ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ସୂକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ବସିଷ୍ଠ ଗୁରୁକୁଳ (୧୦୨ ସୂକ୍ତ, ୮୩୨ ମନ୍ତ୍ର) ଦ୍ବାରା ତଥା ଆଙ୍ଗିରସ ଓ ବସିଷ୍ଠ (୨ ସୂକ୍ତ, ୯ ମନ୍ତ୍ର) ଦ୍ବାରା ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଏ ସମସ୍ତ ସୂକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ, ଅଗ୍ନି, ଇନ୍ଦ୍ର, ବିଶ୍ବଦେବା, ମରୁତ, ମିତ୍ରା-ବରୁଣ, ଅଶ୍ବିନ, ଉଷା, ଇନ୍ଦ୍ର-ବରୁଣ, ବାୟୁ, ସରସ୍ବତୀ, ଋଦ୍ର, ଆପଃ, ଆଦିତ୍ୟ, ବିଷ୍ଣୁ, ବୃହସ୍ପତି, ସବିତା, ଭଗ, ଦଧିକ୍ରା, ଋତୁ, ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ, ପର୍ଜନ୍ୟ ଆଦି ଦେବତା ମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ଏହି

ସମସ୍ତ ସୁକ୍ତ ଗୁଡିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଗାୟତ୍ରୀ, ଜଗତୀ, ବୃହତୀ ଆଦି ଛନ୍ଦରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୁକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୁକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୭.୨	ଆପ୍ତି ସୁକ୍ତ	ଯାଜ୍ଞିକ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ଭୃଷସ୍ତ୍ର ନଃ ସମିଧମଗ୍ନେ...
୭.୪୬	ରଦ୍ର ସୁକ୍ତ	ରଦ୍ରଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ଇମା ରୁଦ୍ରାୟ ସ୍ଥିରଧନ୍ୱନେ...
୭.୫୯.୧୨	ମହାମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ମନ୍ତ୍ର	ରଦ୍ରଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ତ୍ର୍ୟମ୍ବକଂ ଯଜାମହେ ସୁଗନ୍ଧିଂ...
୭.୬୦.୧	ସୂର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ତ୍ର	ସୂର୍ଯ୍ୟଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ୟଦଦ୍ୟା ସୂର୍ଯ୍ୟ ବ୍ରବୋଽନାଗା...
୭.୬୨.୧-୩	ସୂର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ତ୍ର	ସୂର୍ଯ୍ୟଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ଭଦ୍-ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ବୃହଦର୍ଚୀଂଷ୍ୟଶ୍ରେତ୍-ପୁରୁ...
୭.୬୬.୧୪-୧୬	ସୂର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ତ୍ର	ସୂର୍ଯ୍ୟଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ୟଦୀମାଶୁର୍ବହତି ଦେବ ଏତଶୋ...
୭.୧୦୦	ବିଷ୍ଣୁ ସୁକ୍ତ	ବିଷ୍ଣୁଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ନୁ ମର୍ତ୍ତୋ ଦୟତେ ସନିଷ୍ୟନ୍ୟୋ...
୭.୧୦୩	ମଣ୍ଡୁକ ସୁକ୍ତ	ମଣ୍ଡୁକାଃ	ବସିଷ୍ଠ ମୈତ୍ରାବରୁଣିଃ	ସଂବସ୍ରତଂ ଶଶୟାନା...

ମଣ୍ଡଳ – ୮, (ପୁସ୍ତକ - ୮)

“ମଣ୍ଡଳ-୮”, ଏଥିରେ 'କଣ୍ଠ ଋଷିକୁଳ'ଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ମନ୍ତ୍ର ଥିବାରୁ, ଏହା "କଣ୍ଠ ମଣ୍ଡଳ" ନାମରେ ପରିଚିତ । 'କଣ୍ଠ ଋଷିକୁଳ'ର ମୁଖ୍ୟ ମହର୍ଷି କଣ୍ଠ, ଜଣେ ଅତିଥି ପ୍ରିୟ ଓ ଯାଜ୍ଞିକ ଋଷି ଭାବରେ ବିଖ୍ୟାତ ଥିଲେ । ସେ, ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଭକ୍ତ ଥିଲେ, ତଥା ତାଙ୍କୁ ଅଶ୍ୱିନଙ୍କର କୃପା ପ୍ରାପ୍ତ ଥିଲା । 'ଋକ୍ ବେଦ'ରେ ତାଙ୍କର ଅନେକ ସୁକ୍ତ ଓ ମନ୍ତ୍ର, ଲୌକିକ ଜ୍ଞାନ-ବିଜ୍ଞାନ, ଓ ଅନିଷ୍ଟ ନିବାରଣ ବିଷୟରେ ରଚିତ ହୋଇଛି । ସେ, ଗୋ ମହିମାର ଉପଦେଶ ଓ ପୂଜା ବିଷୟରେ ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୧୦୩ଟି ସୁକ୍ତ, ବା ୧୭୧୬ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ ୧୧ଟି ସୁକ୍ତ (୮.୪୯ - ୫୯) ବାଲଗିଲ୍ୟ ସୁକ୍ତ ନାମରେ ପରିଚିତ ।

ଏହି ମଣ୍ଡଳର ସୁକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ୬ଟି ଋଷିକୁଳ ଦ୍ଵାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି, ଯଥା, କଶ୍ଵ (୫୫ ସୁକ୍ତ, ୯୯୩ ମନ୍ତ୍ର), ଆଙ୍ଗିରସ (୨୫ ସୁକ୍ତ, ୪୬୦ ମନ୍ତ୍ର), ଅଗସ୍ତ୍ୟ (୧ ସୁକ୍ତ, ୨୧ ମନ୍ତ୍ର), ଅତି (୭ ସୁକ୍ତ, ୮୮ ମନ୍ତ୍ର), କଶ୍ୟପ (୬ ସୁକ୍ତ, ୭୪ ମନ୍ତ୍ର), ଭୃଗୁ (୪ ସୁକ୍ତ, ୪୬ ମନ୍ତ୍ର), ତଥା ମିଶ୍ଵିତ (୪ ସୁକ୍ତ, ୭୭ ମନ୍ତ୍ର) । ଏହି ସୁକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ଇନ୍ଦ୍ର, ଅଗ୍ନି, ଅଶ୍ଵିନ, ମରୁତ, ଆଦିତ୍ୟ, ବରୁଣ, ମିତ୍ର-ବରୁଣ, ବିଶ୍ଵଦେବା, ଆଦି ଦେବତା ମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ଏହି ସୁକ୍ତର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ବୃହତୀ, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଗାୟତ୍ରୀ, ଉଷ୍ଠିକ୍, ଓ ଜଗତୀ ଆଦି ଛନ୍ଦରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୁକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୁକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୮.୬୧.୧୩	ଦୁଃସ୍ଵପ୍ନ ନିବାରଣ ମନ୍ତ୍ର	ଇନ୍ଦ୍ରଃ	ଭର୍ଗଃ ପ୍ରାଗାଥଃ	ୟତ ଇନ୍ଦ୍ର ଭୟାମହେ...
୮.୯୭.୪	କପୋଳଶକ୍ତି ମନ୍ତ୍ର	ଇନ୍ଦ୍ରଃ	ରେଭଃ କାଶ୍ୟପଃ	ୟଜ୍ଞକ୍ରାସି ପରାବତି...
୮.୧୦୦	ଇନ୍ଦ୍ର-ବାକ୍ ସୁକ୍ତ	ଇନ୍ଦ୍ରଃ	ନେମଃ ଭାର୍ଗବଃ	ଅୟଂ ତ ଏମି ତନ୍ମା...
୮.୧୦୧.୧୫-୧୬	ଗୋ ମହିମା ମନ୍ତ୍ର	ଗୌଃ	ଜମଦଗ୍ନିଃ ଭାର୍ଗବଃ	ମାତା ରୁଦ୍ରାଣାଂ ଦୁହିତା ବସୁନାଂ...

ମଣ୍ଡଳ – ୯, (ପୁଷ୍ତକ - ୯)

“ମଣ୍ଡଳ-୯”, “ସୋମ ମଣ୍ଡଳ” ନାମରେ ମଧ୍ୟ ଜଣା । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ କେବଳ ‘ସୋମ ସୁକ୍ତ’ ଗୁଡ଼ିକ ଅଛି । ଏହି ‘ସୋମ ସୁକ୍ତ’ ଗୁଡ଼ିକ ୩ ପ୍ରକାରରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ, ଯଥା, ୧). ସୋମ ଲତା ବା ଗଛ ବା ଦ୍ରବ୍ୟାଦି ର ଚରିତ୍ର ବା ଲକ୍ଷଣ ଗୁଡ଼ିକ, ୨). କିପରି ‘ସୋମ ରସ’ ବାହାର କରାଯାଏ, ତା’ର ପଦ୍ଧତି ଓ ୩). ‘ସୋମଯଜ୍ଞ’ରେ ବ୍ୟବହାର ହୋଉଥିବା ସୁକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ୧୧୪ଟି ସୁକ୍ତ, ବା ୧୧୦୮ଟି ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ସୁକ୍ତର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ୯ଟି ଗୁରୁକୁଳ ଦ୍ଵାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି, ଯଥା, କଶ୍ଵ (୮ ସୁକ୍ତ, ୫୦ ମନ୍ତ୍ର), ଆଙ୍ଗିରସ

(୩୦ ସୂକ୍ତ, ୨୧୭ ମନ୍ତ୍ର), ଅଗସ୍ତ୍ୟ (୨ ସୂକ୍ତ, ୧୨ ମନ୍ତ୍ର), ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର (୫ ସୂକ୍ତ, ୪୪ ମନ୍ତ୍ର), ଅତି
(୨ ସୂକ୍ତ, ୧୬ ମନ୍ତ୍ର), ବସିଷ୍ଠ (୧ ସୂକ୍ତ, ୬ ମନ୍ତ୍ର), କଶ୍ୟପ (୩୬ ସୂକ୍ତ, ୩୦୦ ମନ୍ତ୍ର), ଭରତ (୨
ସୂକ୍ତ, ୨୭ ମନ୍ତ୍ର), ଭୃଗୁ (୧୪ ସୂକ୍ତ, ୧୩୬ ମନ୍ତ୍ର), ତଥା ମିଶ୍ରିତ ଋଷିଗଣ (୬ ସୂକ୍ତ, ୧୯୬ ମନ୍ତ୍ର)
। ଏହି ମଣ୍ଡଳର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ମୁଖ୍ୟତଃ, ଗାୟତ୍ରୀ, ଜଗତୀ, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ଓ ଉଷ୍ଟିକ୍ ଆଦି
ଛନ୍ଦରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଥିବା ସୂକ୍ତ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୯.୫ ସୂକ୍ତ "ଆପ୍ତି
ସୂକ୍ତ" ଓ ଏହା ଯାଜ୍ଞିକ ଅଟେ ।

ମଣ୍ଡଳ – ୧୦, (ପୁଷ୍ପକ - ୧୦)

'ମଣ୍ଡଳ-୧୦'ରେ, ଯେଉଁ ସୂକ୍ତ ଗୁଡିକ ୧ମ ରୁ ୯ମ ମଣ୍ଡଳ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ
ହୋଇପାରୁ ନଥିଲା, ସେ ସବୁ ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ମଣ୍ଡଳର
ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନେକ ପ୍ରକାରର, ଯଥା ପୌରାଣିକ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ଦର୍ଶନିକ, ସାମାଜିକ, ବିଶ୍ୱ
ନିର୍ମାଣ, ରକ୍ଷା, ଜ୍ଞାନ, ଦାନ, ଧର୍ମ ଓ ନୀତି ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏହି
ମଣ୍ଡଳରେ ୧୯୧ ସୂକ୍ତ ବା ୧୭୫୪ ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏହି ସୂକ୍ତର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ୯ଟି ଋଷିକୁଳ ଓ
ଅନେକ ଅନ୍ୟ ଋଷିଗଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚନା କରାଯାଇଛି । ସେମାନେ ହେଲେ, କଶ୍ଵ (୧ ସୂକ୍ତ,
୯ ମନ୍ତ୍ର), ଆଙ୍ଗିରସ (୫୮ ସୂକ୍ତ, ୪୮୫ ମନ୍ତ୍ର), ଅଗସ୍ତ୍ୟ (୪ ସୂକ୍ତ, ୪୦ମନ୍ତ୍ର), ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର (୧୨
ସୂକ୍ତ, ୯୧ ମନ୍ତ୍ର), ଅତି (୮ ସୂକ୍ତ, ୧୧୨ ମନ୍ତ୍ର), ବସିଷ୍ଠ (୨୭ ସୂକ୍ତ, ୨୭୭ ମନ୍ତ୍ର), କଶ୍ୟପ (୩
ସୂକ୍ତ, ୨୪ ମନ୍ତ୍ର), ଭରତ (୪ ସୂକ୍ତ, ୪୨ ମନ୍ତ୍ର), ଭୃଗୁ (୨୪ ସୂକ୍ତ, ୨୫୫ ମନ୍ତ୍ର), ତଥା ମିଶ୍ରିତ
ଋଷିଗଣ (୬ ସୂକ୍ତ, ୪୪ ମନ୍ତ୍ର), ଓ ଅଜ୍ଞାତ ଋଷିଗଣ (୪୪ସୂକ୍ତ, ୩୭୧ ମନ୍ତ୍ର) । ଏହି ସୂକ୍ତର ମନ୍ତ୍ର
ଗୁଡିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଇନ୍ଦ୍ର, ଅଗ୍ନି, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ସବିତା, ଉଷା, ପ୍ରଜାପତି, ଓ ଆପଃ ଇତ୍ୟାଦି ଦେବତା,
ତଥା ଅନେକ ଅଦେବତା ମାନଙ୍କର ସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ଏହି ସୂକ୍ତର ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ ସମସ୍ତ
୧୩ଟି ମୁଖ୍ୟ ଛନ୍ଦରେ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏହି ମଣ୍ଡଳରେ ଅନେକ ସୂକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡିକ
ଅନେକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ବ୍ୟବହାର ହୋଇଆସୁଅଛି ।

ଏଥିରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୂକ୍ତ ବା ମନ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା ତଳେ ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସୂକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର ନାମ	ଦେବତା	ଋଷି	ମନ୍ତ୍ର
୧୦.୧୦	ୟମ-ୟମୀ ଉକ୍ତି	ୟମଃ ଯମୀ	ବୈବସ୍ୱତୀ ଯମୀ ଯମଃ ବୈବସ୍ୱତୋ	ଓ ତିସ୍ରାୟାଂ ସଖ୍ୟା...
୧୦.୧୩	ହବିର୍ଧାନ ସୂକ୍ତ	ହବିର୍ଧାନେ	ବିବସ୍ୱାନ୍ ଆଦିତ୍ୟଃ	ୟୁଜେ ବାଂ ବ୍ରହ୍ମ...
୧୦.୧୫	ପିତୃ ଯଜ୍ଞ ସୂକ୍ତ	ପିତରଃ	ଶଙ୍ଖଃ ଯାମାୟନଃ	ଉଦୀରତାମବର ଉପୁରାସ...
୧୦.୧୮	ପିତୃ ଯଜ୍ଞ ସୂକ୍ତ	ପିତୃମେଧଃ	ସଂକୁସୁକଃ ଯାମାୟନଃ	ପରଂ ମୃତ୍ୟୋ ଅନୁ...
୧୦.୩୭	ସୂର୍ଯ୍ୟ ସୂକ୍ତ	ସୂର୍ଯ୍ୟଃ	ଅଭିତପାଃ ସୌର୍ଯ୍ୟଃ	ନମୋ ମିତ୍ରସ୍ୟ ବରୁଣସ୍ୟ...
୧୦.୪୭	ଇନ୍ଦ୍ର ବୈକୁଣ୍ଠ	ବୈକୁଣ୍ଠଃ ଇନ୍ଦ୍ରଃ	ସପ୍ତଗୁଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ଜଗୃହ୍ମା ତେ ଦକ୍ଷିଣମିନ୍ଦ୍ର...
୧୦.୪୮	ଇନ୍ଦ୍ର ବୈକୁଣ୍ଠ	ଇନ୍ଦ୍ରଃ	ବୈକୁଣ୍ଠଃ ଇନ୍ଦ୍ରଃ	ଅହଂ ଭୁବଂ ବସୁନଃ...
୧୦.୫୯	ଯାଜ୍ଞିକ	ଯାଜ୍ଞିକ	ବୟଃ ଶୁତବୟଃ	ପ୍ର ତାର୍ଯ୍ୟୟୁଃ ପ୍ରତରଂ...
୧୦.୬୦.୭-୧୧	ଜୀବ ମନ୍ତ୍ର	ଜୀବଃ	ବିପ୍ରବନ୍ଧୁଃ ଗୌପାୟନଃ	ଅୟଂ ମାତାୟଂ ପିତାୟଂ...
୧୦.୬୦	ଯାଜ୍ଞିକ	ଯାଜ୍ଞିକ	ସୁମିତ୍ରଃ ବାଧ୍ର୍ୟଶୁଃ	ଇମାଂ ମେ ଅଗ୍ନେ ସମିଧଂ...
୧୦.୬୧	ଜ୍ଞାନ ସୂକ୍ତ	ଜ୍ଞାନମ୍	ବୃହସ୍ପତିଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ବୃହସ୍ପତେ ପ୍ରଥମଂ ବାତୋ...
୧୦.୬୫	ନଦୀ ସୂକ୍ତ	ନଦୀଃ	ସିରୁକ୍ଷିତ୍ ପ୍ରେୟମେଧଃ	ପ୍ର ସୁ ବ ଆପୋ...
୧୦.୮୧-୮୨	ବିଶ୍ୱକର୍ମା ସୂକ୍ତ	ବିଶ୍ୱକର୍ମା	ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଭୌବନଃ	ୟ ଇମା ବିଶ୍ୱା ଭୁବନାନି...
୧୦.୮୩	ମନ୍ତ୍ରୀ ସୂକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ରୀଃ	ମନ୍ତ୍ରୀଃ ତାପସଃ	ୟସ୍ତେ ମନୋଽବିଧଦୁଜ୍ଞ...
୧୦.୮୫	ବିବାହ ସୂକ୍ତ	ସୂର୍ଯ୍ୟଃ	ସାବିତ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟା	ସତ୍ୟେନୋଽଭିତା ଭୂମିଃ...
୧୦.୯୦	ପୁରୁଷ ସୂକ୍ତ	ପୁରୁଷଃ	ନାରାୟଣଃ	ସହସ୍ରଶୀର୍ଷା ପୁରୁଷଃ...
୧୦.୯୬	ହରି ସୂକ୍ତ	ହରିଃ	ବରୁଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ପ୍ର ତେ ମହେ ବିଦଧେ...
୧୦.୯୭	ଔଷଧ ସୂକ୍ତ	ଔଷଧୟଃ	ଆଥର୍ବଣଃ ଭିଷକ୍	ୟ ଔଷଧୀଃ ପୂର୍ବା ଜାତା...
୧୦.୧୦୭	ଦକ୍ଷିଣା ସୂକ୍ତ	ଦକ୍ଷିଣା ଦକ୍ଷିଣାବାତାରଃ	ଦିବ୍ୟଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ ପ୍ରଜାପତ୍ୟା	ଆବିରଭୁନ୍ନୁହି ମାଘୋନମେଷାଂ...
୧୦.୧୦୮	ସରମା-ପଣି ଉକ୍ତି	ସରମା ପଣୟଃ	ସରମା ପଣୟଃ	କିମିଚ୍ଛନ୍ତୀ ସରମା...
୧୦.୧୧୦	ଯାଜ୍ଞିକ	ଯାଜ୍ଞିକ	ଜମଦଗ୍ନିଃ ଭାର୍ଗବଃ ରାମଃ ଜାମଦଗ୍ନୀଃ	ସମିଜ୍ଞୋ ଅଦ୍ୟ ମନୁଷୋ...
୧୦.୧୧୭	ଦାନ ସୂକ୍ତ	ଧନାନୁଦାନଂ	ଭିକ୍ଷୁଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ନ ବା ଉ ଦେବାଃ...
୧୦.୧୨୧	ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ ସୂକ୍ତ	କଃ (ପ୍ରଜାପତିଃ)	ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭଃ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟଃ	ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭଃ ସମବର୍ତ୍ତତାଗ୍ନେ...
୧୦.୧୨୩	ବେନ ସୂକ୍ତ	ବେନଃ	ବେନଃ ଭାର୍ଗବଃ	ଅୟଂ ବେନଶ୍ଳୋଦୟତ୍-ପୃଶ୍ନିଗର୍ଭା...
୧୦.୧୨୫	ଆତ୍ମା ସୂକ୍ତ	ଆତ୍ମା	ବାକ୍ ଆମୃଣୀ	ଅହଂ ରୁଦ୍ରେଭିର୍ବସୁଭିଷ୍ଣୁ...
୧୦.୧୨୭	ରାତ୍ରି ସୂକ୍ତ	ରାତ୍ରିଃ	କୁଶିକଃ ସୌଭରଃ ରାତ୍ରିଃ ଭାରଦ୍ୱାଜୀ	ରାତ୍ରୀ ବ୍ୟଖ୍ୟଦାୟତୀ...
୧୦.୧୨୯	ନାସଦୀୟ ସୂକ୍ତ	ଭାବବୃତ୍ତମ୍	ପରମେଷ୍ଠି ପ୍ରଜାପତିଃ	ନାସଦାସୀନ୍ନୋ ସଦାସୀଉଦାନୀଂ...

୧୦.୧୩୦	ନାସଦୀୟ ସୁକ୍ତ	ଭାବବୃତ୍ତମ୍	ୟଞ୍ଜଃ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟଃ	ୟୋ ଯଞ୍ଜୋ ବିଶ୍ୱତସ୍ତନ୍ତୁଭିସ୍ତତ...
୧୦.୧୪୬	ଅରଣ୍ୟ ସୁକ୍ତ	ଅରଣ୍ୟାନୀ	ଐରଂମଦଃ ଦେବମୁନିଃ	ଅରଣ୍ୟାନ୍ୟରଣ୍ୟାନ୍ୟସୌ ଯା...
୧୦.୧୬୨	ଗର୍ଭସଂସ୍ରାବ ସୁକ୍ତ	ଗର୍ଭସଂସ୍ରାବେପ୍ରାୟଶ୍ଚିତଂ	ରକ୍ଷୋହା ବ୍ରାହ୍ମଃ	ବ୍ରହ୍ମଣାଗ୍ନିଃ ସଂବିଦାନୋ...
୧୦.୧୬୪	ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ନାଶନ ସୁକ୍ତ	ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନନାଶନଂ	ପ୍ରଚେତାଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ଅପେହି ମନସସ୍ତତେପ...
୧୦.୧୭୯	ଗୋ ସୁକ୍ତ	ଗାବଃ	କକ୍ଷୀବତଃ ଶବରଃ	ମୟୋଭୂର୍ବାତୋ ଅଭି ବାତୁସ୍ରା...
୧୦.୧୭୩-୧୭୪	ରାଜାଭିଷେକ ସୁକ୍ତ	ରାଜା	ଅଭିବର୍ତ୍ତଃ ଆଙ୍ଗିରସଃ	ଆ ଦ୍ୱାହାର୍ଷମନ୍ତରେଧି...
୧୦.୧୭୭	ମାୟାଭେଦ ସୁକ୍ତ	ମାୟାଭେଦଃ	ପତଙ୍ଗଃ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟଃ	ପତଙ୍ଗମକ୍ତମସ୍ତରସ୍ୟ ମାୟାୟା...
୧୦.୧୭୮	ତାର୍ଷ୍ୟ ସୁକ୍ତ	ତାର୍ଷ୍ୟଃ	ଅରିଷ୍ଟନେମିଃ ତାର୍ଷ୍ୟଃ	ତ୍ୟମ୍ ସୁ ବାଜିନଂ ଦେବଭୂତଂ...
୧୦.୧୮୩	ପୁତ୍ରକାମ୍ୟ ସୁକ୍ତ	ୟଜମାନଃ	ପ୍ରଜାବାନ୍ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟଃ	ଅପଶ୍ୟଂ ତ୍ୱା ମନସା...

'ରକ୍ ବେଦ' ରଚନାରେ ପ୍ରାୟ ୩୦ ଜଣ ନାରୀ ରକ୍ଷି (ରକ୍ଷିକା) ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରଦ୍ରଷ୍ଟ୍ରୀ ଥିଲେ । ସେମାନେ ହଲେ, ଘୋଷା କକ୍ଷିବତୀ, ଦକ୍ଷିଣା ପ୍ରଜାପତ୍ୟା, ବିଶ୍ୱବାରା ଆତ୍ରେୟୀ, ଗୋଧା ରକ୍ଷିକା, ଅପାଲ୍ଲା ଆତ୍ରେୟୀ, ଯମୀ ବୈବସ୍ୱତୀ, ଲୋପମୁଦ୍ରା, ରୋମଶା ସ୍ୱନୟା, ଅଦିତି ଦାକ୍ଷାୟଣୀ, ରାତ୍ରି ଭାରଦ୍ୱାଜୀ, ବସୁକ୍ରପତ୍ନୀ , ସାବିତ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟା, ଇନ୍ଦ୍ରାଣି, ସରମା ଦେବସୁନୀ, ଉର୍ବଶୀ, ଶଶ୍ୱତୀ ଆଙ୍ଗିରସୀ, ଅଦିତି, ଭୃହୁ ବ୍ରହ୍ମଜାୟା, ଦୃଷ୍ଟା ଗର୍ଭକର୍ତ୍ତା, ବାକ୍ ଆମ୍ବୁଶୀ, ଶ୍ରଦ୍ଧା କାମାୟନୀ, ଶତୀ ପୌଲୋମୀ, ସାର୍ପରାଜ୍ଞୀ, ସିକତା ନିବାବରୀ, କାଶ୍ୟପେୟୀ ଶିଖଣ୍ଡିନେୟୀ ଅପ୍ସରସୌ, ଜରିତା ଶାର୍ଙ୍ଗ, ସୁଦୀତିପୁରୁମିଲ୍ଲେହି ଆଙ୍ଗିରସୌ, ଦେବଜାମୟଃ ଇନ୍ଦ୍ରମାତରୋ, ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକ ।

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ରିଗ୍ ବେଦ

Rig Veda

ଷଷ୍ଠ ମଣ୍ଡଳମ୍

6th Mandalam

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର

ଶ୍ରୀ ନିଳାଦ୍ରି ବିହାରୀ ସତପଥୀ

ଋକ୍ ବେଦ

[ଅଥଃ ଷଷ୍ଠଂ ମଣ୍ଡଳମ୍]

| ଅଥଃ ଚତୁର୍ଥାଷ୍ଟକଃ |

(ଚତୁର୍ଥୋଧ୍ୟାୟଃ || ବର୍ଗାଃ ୧-୩୭)

(୭।୧) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ମନ୍ୟତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ତ୍ୱଂ ହ୍ୟଗ୍ନେ ପ୍ରଥମୋ ମନୋତାପ୍ୟା ଧିୟୋ ଅଭବୋ ଦସ୍ତୁ ହୋତା ।
ତ୍ୱଂ ସୀଂ ବୃଷନ୍ନକୃଣୋର୍ଦ୍ଧ୍ୱଞ୍ଜରୀତୁ ସହୋ ବିଶ୍ୱସ୍ତୈ ସହସ୍ରେ ସହଧୈଃ ॥୧॥
ଅଧା ହୋତା ନ୍ୟସୀଦୋ ଯଜ୍ଞୀୟାନିଳୟଦ ଇଷୟନ୍ନୀତ୍ୟଃ ସନ୍ ।
ତଂ ତ୍ୱା ନରଃ ପ୍ରଥମଂ ଦେବୟନ୍ତୋ ମହୋ ରାୟୋ ଚିତୟନ୍ତୋ ଅନୁ ଗୁନ୍ ॥୨॥
ବୃତେବ ଯନ୍ତଂ ବହୁଭିର୍ବସବୈଃସ୍ତେ ରୟିଂ ଜାଗୃବାଂସୋ ଅନୁ ଗୁନ୍ ।
ରୁଶନ୍ତମଗ୍ନିଂ ଦର୍ଶତଂ ବୃହନ୍ତଂ ବପାବନ୍ତଂ ବିଶ୍ୱହା ଦୀଦିବାଂସମ୍ ॥୩॥
ପଦଂ ଦେବସ୍ୟ ନମସା ବ୍ୟକ୍ତଃ ଶ୍ରବସ୍ୟବଃ ଶ୍ରବ ଆପନ୍ନମୃକ୍ତମ୍ ।
ନାମାନି ଚିଦ୍ ଦଧିରେ ଯଜ୍ଞିୟାନି ଭଦ୍ରାୟାଂ ତେ ରଣୟନ୍ତ ସଂଦୃଷ୍ଟୌ ॥୪॥
ତ୍ୱାଂ ବର୍ଧନ୍ତି କ୍ଷିତୟଃ ପୃଥିବ୍ୟାଂ ତ୍ୱାଂ ରାୟ ଉଭୟାସୋ ଜନାନାମ୍ ।
ତ୍ୱଂ ବ୍ରାତା ତରଣୋ ଚେତେଃ ଧୃଃ ପିତା ମାତା ସଦମିନ୍ଧାନୁଷାଣାମ୍ ॥୫॥
ସପର୍ଯ୍ଯେଣ୍ୟଃ ସ ପ୍ରିୟୋ ବିଷ୍ଣୁର୍ଗିର୍ହୋତା ମନ୍ତ୍ରୋ ନି ଷସାଦା ଯଜ୍ଞୀୟାନ୍ ।
ତଂ ତ୍ୱା ବୟଂ ଦମ ଆ ଦୀଦିବାଂସମୁପ ଜ୍ଞିବାଧୋ ନମସା ସଦେମ ॥୬॥
ତଂ ତ୍ୱା ବୟଂ ସୁଧ୍ୟୋ ନବ୍ୟମଗ୍ନେ ସୁମ୍ନାୟବ ଇମହେ ଦେବୟନ୍ତଃ ।
ତ୍ୱଂ ବିଶୋ ଅନୟୋ ଦୀଦ୍ୟାନୋ ଦିବୋ ଅଗ୍ନେ ବୃହତା ରୋଚନେନ ॥୭॥
ବିଶାଂ କବିଂ ବିଶ୍ୱତିଂ ଶଶ୍ୱତୀନାଂ ନିତୋଶନଂ ବୃଷଭଂ ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ ।
ପ୍ରେତୀଷଣିମିଷୟନ୍ତଂ ପାବକଂ ରାଜନ୍ତମଗ୍ନିଂ ଯଜତଂ ରୟୀଣାମ୍ ॥୮॥

ସୋ ଅଗ୍ନି ଇତେ ଶଶମେ ଚ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଯୁସ୍ତ ଆନର୍ ସମିଧା ହବ୍ୟଦାତିମ୍ ।
ୟ ଆହୁତିଂ ପରି ବେଦା ନମୋଭିର୍ବିଶ୍ୱେସ୍ତ ବାମା ଦଧତେ ତ୍ୱୋତଃ ॥୯॥
ଅସ୍ତା ଉ ତେ ମହି ମହେ ବିଧେମ ନମୋଭିରଗ୍ନେ ସମିଧୋତ ହବ୍ୟେଃ ।
ବେଦୀ ସୁନୋ ସହସ୍ରୋ ଗୀର୍ଭରୁକ୍-ଧୈରା ତେ ଭଦ୍ରାୟାଂ ସୁମତୌ ଯୁତେମ ॥୧୦॥
ଆ ଯୁସ୍ତତନ୍ତ ରୋଦସୀ ବି ଭାସା ଶ୍ରବୋଭିଷ୍ଟ ଶ୍ରବସ୍ୟସ୍ତରୁତ୍ରଃ ।
ବୃହଦ୍-ଭିର୍ବାଜୈଃ ସ୍ଥବିରେଭିରସ୍ତେ ରେବଦ୍-ଭିରଗ୍ନେ ବିତରଂ ବି ଭାହି ॥୧୧॥
ନୃବଦ୍‌ସୋ ସଦମିଜେହ୍ୟସ୍ତେ ଭୂରି ତୋକାୟ ତନୟାୟ ପଶୁଃ ।
ପୂର୍ବୀରିଷୋ ବୃହତୀରାରେଅୟା ଅସ୍ତେ ଭଦ୍ରା ସୌଶ୍ରବସାନି ସନ୍ତ ॥୧୨॥
ପୁରୁଣ୍ୟଗ୍ନେ ପୁରୁଧା ଦ୍ୱାୟା ବସୁନି ରାଜନ୍‌ସୁତା ତେ ଅଶ୍ୟାମ୍ ।
ପୁରୁଣି ହି ତ୍ୱେ ପୁରୁବାର ସନ୍ତ୍ୟଗ୍ନେ ବସୁ ବିଧତେ ରାଜନି ତ୍ୱେ ॥୧୩॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥାଷ୍ଟକେ ଚତୁର୍ଥାଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

। ଅଧଃ ଚତୁର୍ଥାଷ୍ଟକଃ ।
(ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗଃ ୧-୩୦)

(୬।୨) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ମୟତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୧୦, ଶକ୍ତରୀ ୧୧, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ତ୍ୱଂ ହି କ୍ଷୈତବଦ୍ୟଶୋଃଶ୍ରେ ମିତ୍ରୋ ନ ପତ୍ୟସ୍ତେ । ତ୍ୱଂ ବିଚର୍ଷଣେ ଶ୍ରବୋ ବସୋ ପୁଷ୍ଟିଂ ନ ପୁଷ୍ୟସି ॥୧॥
ତ୍ୱାଂ ହି ସ୍ତ୍ୱା ଚର୍ଷଣୟୋ ଯଜ୍ଞେଭିର୍ଗୀର୍ତ୍ତରୀଳତେ । ତ୍ୱାଂ ବାଜୀ ଯାତ୍ୟବୃକୋ ରଜସ୍ତୁର୍ବିଶ୍ୱଚର୍ଷଣିଃ ॥୨॥
ସଜୋଷସ୍ତ୍ୱା ଦିବୋ ନରୋ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ କେତୁମିନ୍ଦତେ । ଯଜ୍ଞ ସ୍ୟ ମାନୁଷୋ ଜନଃ ସୁମ୍ନାୟୁର୍ଭୁହ୍ନେ ଅଧିରେ ॥୩॥
ଋଧଦ୍ୟସ୍ତେ ସୁଦାନବେ ପିୟା ମର୍ତ୍ତଃ ଶଶମତେ । ଉତୀ ସ ବୃହତୋ ଦିବୋ ଦ୍ୱିଷୋ ଅଂହୋ ନ ତରତି ॥୪॥
ସମିଧା ଯସ୍ତ ଆଦୁତିଂ ନିଶିତିଂ ମର୍ତ୍ୟୋ ନଶତ୍ । ବୟାବତ୍ ସ ପୁଷ୍ୟତି କ୍ଷୟମଗ୍ନେ ଶତାୟୁଷମ୍ ॥୫॥
ତ୍ୱେଷସ୍ତେ ଧୂମ ଋଶ୍ୱତି ଦିବି ସଞ୍ଜୁକ୍ର ଆତତଃ । ସୁରୋ ନ ହି ଦ୍ୟୁତା ତ୍ୱଂ କୃପା ପାବକ ରୋଚସେ ॥୬॥
ଅଧା ହି ବିକ୍ଷୀତ୍ୟୋଽସି ପ୍ରିୟୋ ନୋ ଅତିଥିଃ । ରଶ୍ମିଃ ପୁରୀବ ଭୂର୍ଯଃ ସୁନ୍ନର୍ ତ୍ରୟୟାୟଃ ॥୭॥
କ୍ରତ୍ୱା ହି ଦ୍ରୋଣେ ଅଜ୍ୟସ୍ତେଃଶ୍ରେ ବାଜୀ ନ କୃତ୍ୟଃ । ପରିଜ୍ଞେବ ସ୍ୱଧା ଗୟୋଽତ୍ୟୋ ନ ଦ୍ୱାୟଃ ଶିଶୁଃ ॥୮॥
ତ୍ୱଂ ତ୍ୟା ତିଦତ୍ୟୁତାଗ୍ନେ ପଶୁର୍ନ ଯବସେ । ଧାମା ହ ଯତ୍ ତେ ଅଜର ବନା ବୃଷ୍ଣନ୍ତି ଶିକୁସଃ ॥୯॥
ବେଷି ହ୍ୟଧିରୀୟତାମଗ୍ନେ ହୋତା ଦମେ ବିଶାମ୍ । ସମୃଧୋ ବିଶ୍ୱତେ କୃଶୁ ଭୁଷସ୍ତୁ ହବ୍ୟମଙ୍ଗିରଃ ॥୧୦॥
ଅଛା ନୋ ମିତ୍ରମହୋ ଦେବ ଦେବାନଗ୍ନେ ବୋଚଃ ସୁମତିଂ ରୋଦସ୍ୟୋଃ ।
ବାହି ସ୍ୱପ୍ତିଂ ସୁକ୍ଷିତିଂ ଦିବୋ ନୃନ୍ଦ୍ରିଷୋ ଅଂହାଂସି ଦୁରିତା ତରେମ ତା ତରେମ ତବାବସା ତରେମ ॥୧୧॥

(୬।୩) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ମୟତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ଅଗ୍ନେ ସ କ୍ଷେଷଦୃତପା ଋତେଜା ଉରୁ ଜ୍ୟୋତିର୍ନଶତେ ଦେବୟୁଷ୍ଟେ ।
ୟଂ ତ୍ୱଂ ମିତ୍ରେଣ ବରୁଣଃ ସଜୋଷା ଦେବ ପାସି ତ୍ୟଜସା ମର୍ତ୍ତମଂହଃ ॥୧॥
ଇଜେ ଯଜ୍ଞେଭିଃ ଶଶମେ ଶମୀଭିରୂଧଦ୍ୱାରାୟାଗ୍ନୟେ ଦଦାଶ ।
ଏବା ଚନ ତଂ ଯଶସାମଭୁଷ୍ଟିର୍ନାଂହୋ ମର୍ତ୍ତଂ ନଶତେ ନ ପ୍ରଦୃପ୍ତିଃ ॥୨॥

ସୁରୋ ନ ଯୁସ୍ୟ ଦୃଶତିରରେପା ଭୀମା ଯୁଦେତି ଶୁଚତସ୍ତ ଆ ଧୀଃ ।
 ହେଷସ୍ତତଃ ଶୁରୁଧୋ ନାୟମକ୍ତୋଃ କୁତ୍ରା ଚିଦ୍ରଣୋ ବସତିର୍ବନେଜାଃ ॥୩॥
 ତିଗ୍ନଂ ଚିଦେମ ମହି ବର୍ଯୋ ଅସ୍ୟ ଭସଦଶୋ ନ ଯୁମସାନ ଆସା ।
 ବିଜେହମାନଃ ପରଶୁର୍ନ ଜିହ୍ଵାଂ ଦ୍ରବିର୍ନ ଦ୍ରାବୟତି ଦାରୁ ଧକ୍ଷତ୍ ॥୪॥
 ସ ଇଦସ୍ତେବ ପ୍ରତି ଧାଦସିଷ୍ୟଞ୍ଜିଶୀତ ତେଜୋଽୟସୋ ନ ଧାରାମ୍ ।
 ଚିତ୍ରପ୍ରଜତିରରତିର୍ଯୋ ଅକ୍ତୋର୍ବେର୍ନ ଦୁଷଦ୍ଵା ରଘୁପତ୍ନଜଂହାଃ ॥୫॥
 ସ ଇଂ ରେଭୋ ନ ପ୍ରତି ବସ୍ତ ଉସ୍ରାଃ ଶୋତିଷା ରାରପୀତି ମିତ୍ରମହାଃ ।
 ନକ୍ତଂ ଯୁ ଇମରୁଷୋ ଯୋ ଦିବା ନୃନମର୍ତ୍ୟୋ ଅରୁଷୋ ଯୋ ଦିବା ନୃନ୍ ॥୬॥
 ଦିବୋ ନ ଯୁସ୍ୟ ବିଧତୋ ନବୀନୋଦୃଷା ରୁକ୍ଷ ଓଷଧୀଷୁ ନୁନୋତ୍ ।
 ଘୃଣା ନ ଯୋ ପ୍ରଜସା ପତ୍ନନା ଯନ୍ନା ରୋଦସୀ ବସୁନା ଦଂ ସୁପତ୍ନୀ ॥୭॥
 ଧାୟୋଭିର୍ବା ଯୋ ଯୁଜ୍ୟେଭିରକୈର୍ବଦ୍ୟୁନ୍ ଦବିଦ୍ୟୋସ୍ତେଭିଃ ଶୁଷ୍ଟେଃ ।
 ଶର୍ଯୋ ବା ଯୋ ମରୁତାଂ ତତକ୍ଷ ରତୁର୍ନ ତ୍ଵେଷୋ ରଭସାନୋ ଅଦେମିତ୍ ॥୮॥

(୭।୪) ରକ୍ଷିଃ - ଭରଦ୍ଵାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ଯୁଥା ହୋତର୍ମନୁଷୋ ଦେବତାତା ଯୁଜ୍ଞେଭିଃ ସୁନୋ ସହସୋ ଯୁଜାସି ।
 ଏବା ନୋ ଅଦ୍ୟ ସମନା ସମାନାନୁଶନ୍ନଗ୍ନ ଉଶତୋ ଯୁକ୍ଷି ଦେବାନ୍ ॥୧॥
 ସ ନୋ ବିଭାବା ଚକ୍ଷଶିର୍ନ ବସ୍ତୋରଗ୍ନିର୍ବନ୍ଦାରୁ ବେଦ୍ୟଶ୍ଚନୋ ଧାତ୍ ।
 ବିଶ୍ଵାୟୁର୍ଯୋ ଅମୃତୋ ମର୍ତ୍ୟେଷୁଷର୍ଭୁଦ୍-ଭୂଦତିଅିର୍ଜାତବେଦାଃ ॥୨॥
 ଦ୍ୟାବୋ ନ ଯୁସ୍ୟ ପନୟନ୍ତ୍ୟତ୍ଵଂ ଭାସାଂସି ବସ୍ତେ ସୁର୍ଯୋ ନ ଶୁକ୍ରଃ ।
 ବି ଯୁ ଇନୋତ୍ୟଜରଃ ପାବକୋଽଶ୍ଵସ୍ୟ ଚିକ୍ଛିଶ୍ଵଧତ୍-ପୂର୍ବ୍ୟାଶି ॥୩॥
 ବହ୍ନା ହି ସୁନୋ ଅସ୍ୟଦୁସଦ୍ଵା ଚକ୍ରେ ଅଗ୍ନିର୍ଜନ୍ମଷାଜ୍ଞାନୁମ୍ ।
 ସ ତ୍ଵଂ ନ ଉର୍ଜସନ ଉର୍ଜଂ ଧା ରାଜେବ ଜେରବୃକେ କ୍ଷେଷ୍ୟନ୍ତଃ ॥୪॥
 ନିତିକ୍ତି ଯୋ ବାରଣମନୁମତି ବାୟୁର୍ନ ରାକ୍ଷ୍ୟତ୍ୟେତ୍ୟକ୍ତୁନ୍ ।
 ତୁର୍ଯ୍ୟମ ଯସ୍ତ ଆଦିଶାମରାତୀରତ୍ୟୋ ନ ହ୍ରୁତଃ ପତତଃ ପରିହ୍ରୁତ୍ ॥୫॥

ଆ ସୁର୍ଯ୍ୟେ ନ ଭାନୁମଦ୍-ଭିରକ୍ତେରଗ୍ନେ ତତନ୍ତୁ ରୋଦସୀ ବି ଭାସା ।
 ଚିତ୍ରୋ ନୟତ୍-ପରି ତମାଂସ୍ୟାଞ୍ଚ ଶୋଚିଷା ପତ୍ନନ୍ନୌଶିଜୋ ନ ଦୀୟନ୍ ॥୭॥
 ତ୍ୱାଂ ହି ମନ୍ତ୍ରତମମର୍ଚ୍ଚଶୋକୈର୍ବୃମହେ ମହି ନଃ ଶ୍ରୋଷ୍ୟଗ୍ନେ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଂ ନ ତ୍ୱା ଶବସା ଦେବତା ବାୟୁଂ ପୃଣନ୍ତି ରାଧସା ନୃତମାଃ ॥୭॥
 ନୁ ନୋ ଅଗ୍ନେଃବୃକେଭିଃ ସ୍ୱସ୍ତି ବେଷି ରାୟଃ ପଥିଭିଃ ପର୍ଷ୍ୟଂହଃ ।
 ତା ସୁରିଭ୍ୟୋ ଗୃଣତେ ରାସି ସୁମ୍ନଂ ମଦେମ ଶତହିମାଃ ସୁବୀରାଃ ॥୮॥

(୭।୫) ରକ୍ଷିଃ - ଭରଦ୍ୱାଜଃ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ଦୁବେ ବଃ ସୁନୁଂ ସହସ୍ରୋ ଯୁବାନମଦ୍ରୋଘବାତଂ ମତିଭିର୍ଯବିଷ୍ମନ୍ ।
 ଯ ଇନ୍ଦ୍ରତି ଦ୍ରବିଶାନି ପ୍ରଚେତା ବିଶ୍ୱବାରାଣି ପୁରୁବାରୋ ଅଧୁକ୍ ॥୯॥
 ଦ୍ୱେ ବସୁନି ପୁର୍ବଶୀକ ହୋତର୍ଦୋଷା ବସ୍ତ୍ରୋରେରିରେ ଯଜ୍ଞିୟାସଃ ।
 କ୍ଷାମେବ ବିଶ୍ୱା ଭୁବନାନି ଯସ୍ମିନ୍ନସଂ ସୌଭଗାନି ଦଧିରେ ପାବକେ ॥୧୦॥
 ତ୍ୱଂ ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରତିବଃ ସୀଦ ଆସୁ କ୍ରତ୍ୱା ରଥୀରଭବୋ ବାୟାଶାମ୍ ।
 ଅତ ଇନୋଷି ବିଧତେ ଚିକିତ୍ସୋ ବ୍ୟାନୁଷଗ୍ଜାତବେଦୋ ବସୁନି ॥୧୧॥
 ଯୋ ନଃ ସନ୍ନତ୍ୟୋ ଅଭିଦାସଦଗ୍ନେ ଯୋ ଅନ୍ତରୋ ମିତ୍ରମହୋ ବନ୍ଧୁଷ୍ୟାତ୍ ।
 ତମଜରେଭିର୍ବୃଷଭିସ୍ତବ ସ୍ୱୈସ୍ତପା ତପିଷ୍ଠ ତପସା ତପସ୍ୱାନ୍ ॥୧୨॥
 ଯସ୍ତେ ଯଜ୍ଞେନ ସମିଧା ଯ ଉକ୍-ଧୈରକ୍ତେଭିଃ ସୁନୋ ସହସ୍ରୋ ଦଦାଶତ୍ ।
 ସ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେଷ୍ଟମୃତ ପ୍ରଚେତା ରାୟା ଦ୍ୟୁମ୍ନେନ ଶ୍ରବସା ବି ଭାତି ॥୧୩॥
 ସ ତତ୍-କୃପୀଷିତସ୍ତୁୟମଗ୍ନେ ସ୍ତୃଧୋ ବାଧସ୍ତୁ ସହସା ସହସ୍ୱାନ୍ ।
 ଯଜ୍ଞସ୍ୟସେ ଦ୍ୟୁଭିରକ୍ତୋ ବଚୋଭିସ୍ତଦ୍ଭୁଷସ୍ତ ଜରିତୁର୍ଦୋଷି ମନ୍ତୁ ॥୧୪॥
 ଅଶ୍ୟାମ ତଂ କାମମଗ୍ନେ ତବୋତୀ ଅଶ୍ୟାମ ରୟିଂ ରୟିବଃ ସୁବୀରମ୍ ।
 ଅଶ୍ୟାମ ବାଜମତି ବାଜୟନ୍ତୋଽଶ୍ୟାମ ଦ୍ୟୁମ୍ନମଜରାଜରଂ ତେ ॥୧୫॥

=====

(୭।୭) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ପ୍ର ନବ୍ୟସା ସହସ୍ରଃ ସୂନୁମଞ୍ଜା ଯୁଜ୍ଞେନ ଗାତୁମବ ଇଚ୍ଛମାନଃ ।
ବୃଷ୍ଟଦ୍ବନ୍ କୃଷ୍ଣୟାମଂ ରୁଶନ୍ତଂ ବୀତୀ ହୋତାରଂ ଦିବ୍ୟଂ ଜିଗାତି ॥୧॥
ସ ଶ୍ୱିତାନସ୍ତନ୍ୟତୁ ରୋଚନସ୍ଥା ଅଜରେଭିର୍ନାନଦଦ୍-ଭିର୍ଯ୍ୟବିଷ୍ଠଃ ।
ୟଃ ପାବକଃ ପୁରୁତମଃ ପୁରୁଶି ପୃଥୁନ୍ୟଗ୍ନିରନ୍ନୟାତି ଭର୍ବନ୍ ॥୨॥
ବି ତେ ବିଷ୍ଠଗ୍ନାତଜୁତାସୋ ଅଗ୍ନେ ଭାମାସଃ ଶୁଚେ ଶୁଚୟଶ୍ଚରନ୍ତି ।
ତୁବିମ୍ରସାସୋ ଦିବ୍ୟା ନବଗ୍ନା ବନା ବନନ୍ତି ପୃଷତା ରୁଜନ୍ତଃ ॥୩॥
ୟେ ତେ ଶୁକ୍ରାସଃ ଶୁଚୟଃ ଶୁଚିଷ୍ଠଃ କ୍ଷାଂ ବପନ୍ତି ବିଷିତାସୋ ଅଶ୍ୱାଃ ।
ଅଧ ଭ୍ରମସ୍ତ ଉର୍ବିୟା ବି ଭାତି ଯାତୟମାନୋ ଅଧି ସାନୁ ପୃଶ୍ନେଃ ॥୪॥
ଅଧ ଜିହ୍ୱା ପାପତୀତି ପ୍ର ବୃଷ୍ଣୋ ଗୋଷ୍ଠୟୁଧୋ ନାଶନିଃ ସୃଜାନା ।
ଶୂରସ୍ୟେବ ପ୍ରସିତିଃ କ୍ଷାତିରଗ୍ନେର୍ଦୁର୍ବର୍ତୁର୍ଭୀମୋ ଦୟତେ ବନାନି ॥୫॥
ଆ ଭାନୁନା ପାର୍ଥିବାନି ଜ୍ରୟାଂସି ମହସ୍ତୋଦସ୍ୟ ପୃଷତା ତତନ୍ତୁ ।
ସ ବାଧସ୍ତାପ ଭୟା ସହୋଭିଃ ସ୍ୱଧୋ ବନ୍ଧୁଷ୍ୟନ୍ ବନ୍ଧୁଷୋ ନି ଭୂର୍ବ ॥୬॥
ସ ଚିତ୍ର ଚିତ୍ରଂ ଚିତୟନ୍ତମସ୍ତେ ଚିତ୍ରକ୍ଷତ୍ର ଚିତ୍ରତମଂ ବୟୋଧାମ୍ ।
ଚନ୍ଦ୍ରଂ ରୟିଂ ପୁରୁବୀରଂ ବୃହନ୍ତଂ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରାଭିର୍ଗୁଣତେ ଯୁବସ୍ତୁ ॥୭॥

=====

(୭।୭) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୫, ଜଗତୀ ୬-୭,

ଦେବତା - ବୈଶ୍ୱାନରଃ ଅଗ୍ନିଃ

=====

ମୂର୍ଧାନଂ ଦିବୋ ଅରତିଂ ପୃଥିବ୍ୟା ବୈଶ୍ୱାନରମୃତ ଆ ଜାତମଗ୍ନିମ୍ ।
କବିଂ ସମ୍ରାଜମତିଥିଂ ଜନାନାମାସନ୍ନା ପାତ୍ରଂ ଜନୟନ୍ତ୍ର ଦେବାଃ ॥୧॥
ନାଭିଂ ଯଜ୍ଞାନାଂ ସଦନଂ ରୟୀଣାଂ ମହାମାହାବମଭି ସଂ ନବନ୍ତୁ ।
ବୈଶ୍ୱାନରଂ ରଥ୍ୟମଧିରାଣାଂ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ କେତୁଂ ଜନୟନ୍ତ୍ର ଦେବାଃ ॥୨॥

ତୁହିପ୍ରୋ ଜାୟତେ ବାଜ୍ୟଗ୍ନେ ତୁହୀରାସୋ ଅଭିମାତିଷାହଃ ।
 ବୈଶ୍ଵାନର ତୁମସ୍ତାସୁ ଧେହି ବସୁନି ରାଜନ୍ୟୁହୟାୟାଣି ॥୩॥
 ତ୍ଵାଂ ବିଶ୍ଵେ ଅମୃତ ଜାୟମାନ୍ ଶିଶୁଂ ନ ଦେବା ଅଭି ସଂ ନବନ୍ତେ ।
 ତବ କ୍ରତୁଭିରମୃତତ୍ଵମାୟନ୍ତୈଶ୍ଵାନର ଯତ୍-ପିତ୍ରୋରଦୀଦେଃ ॥୪॥
 ବୈଶ୍ଵାନର ତବ ତାନି ବ୍ରତାନି ମହାନ୍ୟଗ୍ନେ ନକିରା ଦଧର୍ଷ ।
 ଯଜ୍ଞାୟମାନଃ ପିତ୍ରୋରୁପସ୍ତେବିନ୍ଦଃ କେତୁଂ ବୟନେଷ୍ଠହ୍ନାମ୍ ॥୫॥
 ବୈଶ୍ଵାନରସ୍ୟ ବିମିତାନି ଚକ୍ଷସା ସାନ୍ନୁନି ଦିବୋ ଅମୃତସ୍ୟ କେତୁନା ।
 ତସ୍ୟେଦୁ ବିଶ୍ଵା ଭୁବନାପି ମୂର୍ଧନି ବୟା ଇବ ରୁରୁହଃ ସପ୍ତ ବିସ୍ତୁହଃ ॥୬॥
 ବି ଯୋ ରଜାଂସ୍ୟମିମୀତ ସୁକ୍ରତୁର୍ବୈଶ୍ଵାନରୋ ବି ଦିବୋ ରୋଚନା କବିଃ ।
 ପରି ଯୋ ବିଶ୍ଵା ଭୁବନାନି ପପ୍ରଥେଦବ୍-ଧୋ ଗୋପା ଅମୃତସ୍ୟ ରକ୍ଷିତା ॥୭॥

(୭।୮) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ଵାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୭, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୭,
 ଦେବତା - ବୈଶ୍ଵାନରଃ ଅଗ୍ନିଃ

ପୃଷସ୍ୟ ବୃଷ୍ଣୋ ଅରୁଷସ୍ୟ ନୁ ସହଃ ପ୍ର ନୁ ବୋତଂ ବିଦଥା ଜାତବେଦସଃ ।
 ବୈଶ୍ଵାନରାୟ ମତିର୍ନବ୍ୟସୀ ଶୁଚିଃ ସୋମ ଇବ ପବତେ ଚାରୁରଗ୍ନୟେ ॥୧॥
 ସ ଜାୟମାନଃ ପରମେ ବ୍ୟୋମନି ବ୍ରତାନ୍ୟଗ୍ନିର୍ବ୍ରତପା ଅରକ୍ଷତ ।
 ବ୍ୟକ୍ତରିକ୍ଷମମିମୀତ ସୁକ୍ରତୁର୍ବୈଶ୍ଵାନରୋ ମହିନା ନାକମୟୃଶତ୍ ॥୨॥
 ବ୍ୟସ୍ତଭ୍ରାଦ୍ ରୋଦସୀ ମିତ୍ରୋ ଅଦ୍-ଭୂତୋଽକ୍ତର୍ବାବଦକୃଣୋଞ୍ଜ୍ୟୋତିଷା ତମଃ ।
 ବି ଚର୍ମଣୀବ ପିଷଣେ ଅବର୍ତ୍ତୟନ୍ତୈଶ୍ଵାନରୋ ବିଶ୍ଵମଧତ୍ଵ ବୃଷ୍ଟ୍ୟମ୍ ॥୩॥
 ଅପାମୁପସ୍ତେ ମହିଷା ଅଗୃଭ୍ଵଶତ ବିଶୋ ରାଜାନମୁପ ତସ୍ମରୁଗ୍ନିୟମ୍ ।
 ଆ ଦୁତୋ ଅଗ୍ନିମଭରଦ୍ଵିବସ୍ତତୋ ବୈଶ୍ଵାନରଂ ମାତରିଶ୍ଵା ପରାବତଃ ॥୪॥
 ଯୁଗେୟୁଗେ ବିଦଥ୍ୟଂ ଗୃଣଦ୍-ଭ୍ୟୋଽଗ୍ନେ ରୟିଂ ଯୁଗସଂ ଧେହି ନବ୍ୟସୀମ୍ ।
 ପବ୍ୟେବ ରାଜନ୍ନଘଣଂସମଜର ନୀଚା ନି ବୃଷ୍ଟ ବନିନଂ ନ ତେଜସା ॥୫॥

ଅସ୍ଥାକମଗ୍ନେ ମଘବସ୍ତୁ ଧାରୟାଂନାମି କ୍ଷତ୍ରମଜରଂ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ।
 ବୟଂ ଜୟେମ ଶତ୍ରିନଂ ସହସ୍ରିଣଂ ବୈଶ୍ଵାନର ବାଜମଗ୍ନେ ତବୋତିଭିଃ ॥୭॥
 ଅଦବ୍-ଧେତିସ୍ତବ ଗୋପାଭିରିଷ୍ଟେଃସ୍ଥାକଂ ପାହି ତ୍ରିଷଧସ୍ତ ସୁରୀନ୍ ।
 ରକ୍ଷା ତ ନୋ ଦଦୁଷାଂ ଶର୍ଯୋ ଅଗ୍ନେ ବୈଶ୍ଵାନର ପ୍ର ତ ତାରୀଃ ସୁବାନଃ ॥୭॥

=====

(୭।୯) ରକ୍ଷିଃ - ଭରଦ୍ଵାଜଃ ବାହ୍‌ସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ବୈଶ୍ଵାନରଃ ଅଗ୍ନିଃ

=====

ଅହଶ୍ଚ କୃଷ୍ଣମହରର୍ଜୁନଂ ତ ବି ବର୍ତ୍ତେତେ ରଜସୀ ବେଦ୍ୟାଭିଃ ।
 ବୈଶ୍ଵାନରୋ ଜାୟମାନୋ ନ ରାଜାବାତିରଜ୍ଞୋତିଷାଗ୍ନିସ୍ତମାଂସି ॥୧॥
 ନାହଂ ତନ୍ତୁଂ ନ ବି ଜାନାମ୍ୟୋତୁଂ ନ ଯଂ ବୟଃସ୍ତ୍ରୀ ସମରେତମାନାଃ ।
 କସ୍ୟ ସ୍ଥିତ୍-ପୁତ୍ର ଇହ ବଞ୍ଚାନି ପରୋ ବଦାତ୍ୟବରେଣ ପିତ୍ରା ॥୨॥
 ସ ଇତ୍ତନ୍ତୁଂ ସ ବି ଜାନାତ୍ୟୋତୁଂ ସ ବଞ୍ଚାନୃତୁଥା ବଦାତି ।
 ଯୁ ଇଂ ଚିକେତଦମୃତସ୍ୟ ଗୋପା ଅବଶ୍ଚରନ୍-ପରୋ ଅନ୍ୟେନ ପଶ୍ୟନ୍ ॥୩॥
 ଅୟଂ ହୋତା ପ୍ରଥମଃ ପଶ୍ୟତେମମିଦଂ ଜ୍ୟୋତିରମୃତଂ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେଷୁ ।
 ଅୟଂ ସ ଜଜ୍ଞେ ପୁର ଆ ନିଷତ୍ଵୋଽମର୍ତ୍ୟସ୍ତନ୍ତ୍ରା ବର୍ଧମାନଃ ॥୪॥
 ପୁରଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ନିହିତଂ ଦୃଶୟେ କଂ ମନୋ ଜବିଷ୍ଠଂ ପତୟସ୍ତନ୍ତ୍ରଃ ।
 ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ ସମନସଃ ସକେତା ଏକଂ କ୍ରତୁମଭି ବି ଯନ୍ତି ସାଧୁ ॥୫॥
 ବି ମେ କର୍ଣ୍ଣା ପତୟତୋ ବି ଚକ୍ଷୁର୍ବାଦଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ହୃଦୟ ଆହିତଂ ଯତ୍ ।
 ବି ମେ ମନଶ୍ଚରତି ଦୂରଆଧୀଃ କିଂ ସ୍ଥିଦୁକ୍ଷ୍ୟାମି କିମ୍ନୁ ନୁ ମନିଷ୍ୟେ ॥୬॥
 ବିଶ୍ଵେ ଦେବା ଅନମସ୍ୟନ୍-ଭିୟାନାସ୍ତ୍ରାମଗ୍ନେ ତମସି ତସ୍ମିବାଂସମ୍ ।
 ବୈଶ୍ଵାନରୋଽବତୃତୟେ ନୋଽମର୍ତ୍ୟୋଽବତୃତୟେ ନଃ ॥୭॥

=====

(୭।୧୦) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍-୭, ଦ୍ଵିପଦା ବିରାଟ୍ ୭, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ପୁରୋ ବୋ ମନ୍ତ୍ରଂ ଦିବ୍ୟଂ ସୁବୃକ୍ତିଂ ପ୍ରୟତି ଯଜ୍ଞେ ଅଗ୍ନିମଧୁରେ ଦଧିଧୁମ୍ ।
ପୁର ଉକ୍-ଥେଭିଃ ସ ହି ନୋ ବିଭାବା ସ୍ଵଧୁରା କରତି ଜାତବେଦାଃ ॥୧॥
ତମ୍ନ ଦୁ୍ୟମଃ ପୁର୍ବଶୀକ ହୋତରଗ୍ନେ ଅଗ୍ନିଭିର୍ମନ୍ତୁଷ ଇଧାନଃ ।
ସ୍ତୋମଂ ଯମସ୍ତୈ ମମତେବ ଶୁଷଂ ଘୃତଂ ନ ଶୁଚି ମତୟଃ ପବନ୍ତେ ॥୨॥
ପୀପାୟ ସ ଶ୍ରବସା ମର୍ତ୍ତ୍ୟେଷୁ ଯୋ ଅଗ୍ନୟେ ଦଦାଶ ବିପ୍ର ଉକ୍-ଥେଃ ।
ଚିତ୍ରାଭିସ୍ତମୃତିଭିଷ୍ଣିତ୍ରଶୋଚିର୍ବ୍ରଜସ୍ୟ ସାତା ଗୋମତୋ ଦଧାତି ॥୩॥
ଆ ଯଃ ପପ୍ରୌ ଜାୟମାନ ଉର୍ବୀ ଦୁରେଦୃଶା ଭାସା କୃଷ୍ଣାଧ୍ଵା ।
ଅଧ ବହୁ ଚିତ୍ତମ ଉର୍ମ୍ୟାୟାସ୍ତ୍ରିରଃ ଶୋଚିଷା ଦଦୃଶେ ପାବକଃ ॥୪॥
ନୁ ନଶ୍ଵିତ୍ରଂ ପୁରୁବାଜାଭିରୁତୀ ଅଗ୍ନେ ରୟିଂ ମଘବଦ୍-ଭ୍ୟଶ୍ଚ ଧେହି ।
ୟେ ରାଧସା ଶ୍ରବସା ଚାତ୍ୟନ୍ୟାନ୍ନସୁବୀର୍ଯ୍ୟେଭିଷ୍ଣାଭି ସନ୍ତି ଜନାନ୍ ॥୫॥
ଇମଂ ଯଜ୍ଞଂ ଚନୋ ଧା ଅଗ୍ନ ଉଶନ୍ୟଂ ତ ଆସାନୋ ଜୁହୁତେ ହବିଷ୍ମାନ୍ ।
ଭରଦ୍ବାଜେଷୁ ଦଧିଷେ ସୁବୃକ୍ତିମବୀର୍ବାଜସ୍ୟ ଗଧ୍ୟସ୍ୟ ସାତୌ ॥୬॥
ବି ଦୈଷାଂସୀନୁହି ବର୍ଧୟେଳାଂ ମଦେମ ଶତହିମାଃ ସୁବୀରାଃ ॥୭॥

=====

(୭।୧୧) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ୟଜସ୍ଵ ହୋତରିଷିତୋ ଯଜୀୟାନଗ୍ନେ ବାଧୋ ମରୁତାଂ ନ ପ୍ରୟୁକ୍ତି ।
ଆ ନୋ ମିତ୍ରାବରୁଣା ନାସତ୍ୟା ଦ୍ୟାବା ହୋତ୍ରାୟ ପୃଥିବୀ ବବୃତ୍ୟାଃ ॥୧॥
ତ୍ଵଂ ହୋତା ମନ୍ତ୍ରତମୋ ନୋ ଅଧୁଗନ୍ତର୍ଦ୍ଧେବୋ ବିଦଥା ମର୍ତ୍ତ୍ୟେଷୁ ।
ପାବକୟା ଜୁହ୍ଵା ବହିରାସାଗ୍ନେ ଯଜସ୍ଵ ତନ୍ମଂ ତବ ସ୍ଵାମ୍ ॥୨॥
ଧନ୍ୟା ଚିଦ୍ଧି ତ୍ଵେ ପିଷଣା ବଷ୍ଟି ପ୍ର ଦେବାଞ୍ଜିନ୍ନ ଗୃଣତେ ଯଜଧୈ୍ୟ ।
ବେପିଷ୍ଠୋ ଅଙ୍ଗିରସାଂ ଯଜ୍ଞ ବିପ୍ରୋ ମଧୁ ଛନ୍ଦୋ ଭନତି ରେଭ ଇଷ୍ଠୌ ॥୩॥

ଅଦିଦ୍ୟୁତସ୍ତ୍ରପାକୋ ବିଭାବାଗ୍ନେ ଯଜସ୍ବ ରୋଦସୀ ଉରୁଚୀ ।
 ଆୟଂ ନ ଯଂ ନମସା ରାତହବ୍ୟା ଅଞ୍ଜିତି ସୁପ୍ରୟସଂ ପଞ୍ଚି ଜନାଃ ॥୪॥
 ବୃଞ୍ଜେ ହ ଯଜ୍ଞମସା ବର୍ହିରଗ୍ନାବୟାମି ସୁଗ୍ଧୃତବତୀ ସୁବୃକ୍ତିଃ ।
 ଅମ୍ୟାସି ସଦ୍ବ ସଦନେ ପୃଥିବ୍ୟା ଅଗ୍ରାୟି ଯଜ୍ଞଃ ସୁର୍ଯ୍ୟେ ନ ଚକ୍ଷୁଃ ॥୫॥
 ଦଶସ୍ୟା ନଃ ପୁର୍ବଶୀକ ହୋତର୍ଦେବେଭିରଗ୍ନେ ଅଗ୍ନିଭିରିଧାନଃ ।
 ରାୟଃ ସୁନୋ ସହସ୍ରୋ ବାବସାନା ଅତି ସ୍ରସେମ ବୃଜନଂ ନାଂହଃ ॥୬॥

(୭।୧୨) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ସୟତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ମଧ୍ୟେ ହୋତା ଦୁରୋଶେ ବର୍ହିଷୋ ରାଲଗ୍ନିସ୍ତୋଦସ୍ୟ ରୋଦସୀ ଯଜଧ୍ୟୈ ।
 ଅୟଂ ସ ସୁନ୍ନଃ ସହସ ଋତାବା ଦୁରାସୁର୍ଯ୍ୟୋ ନ ଶୋଚିଷା ତତାନ ॥୧॥
 ଆ ଯସ୍ମିନ୍ନେ ସ୍ତ୍ରପାକେ ଯଜତ୍ର ଯଷଦ୍ରାଜତ୍ରସର୍ବତାତେବ ନୁ ଦୈଃ ।
 ତ୍ରିଷଧସ୍ତସ୍ତତରୁଷୋ ନ ଜଂହୋ ହବ୍ୟା ମଘାନି ମାନୁଷା ଯଜଧ୍ୟୈ ॥୨॥
 ତେଜିଷ୍ଠା ଯସ୍ୟାଋତିର୍ବନେରାବ୍ ତୋଦୋ ଅଧୁନ୍ ବୃଧସାନୋ ଅଦୈଃ ।
 ଅଦ୍ରୋଘୋ ନ ଦ୍ରବିତା ଚେତତି ତୁନ୍ନମର୍ତ୍ୟୋଽବର୍ତ୍ତ ଓଷଧୀଷୁ ॥୩॥
 ସାସ୍ମାକେଭିରେତରୀ ନ ଶୁଷ୍ଠିରଗ୍ନିଃ ଷ୍ଟବେ ଦମ ଆ ଜାତବେଦାଃ ।
 ଦୁନ୍ନୋ ବନ୍ଦନ୍ କ୍ରତ୍ବା ନାର୍ବୋସ୍ରଃ ପିତେବ ଜାରୟାୟି ଯଜ୍ଞେଃ ॥୪॥
 ଅଧ ସ୍ଥାସ୍ୟ ପନୟତି ଭାସୋ ବୃଥା ଯଉଷଦନ୍ୟାତି ପୃଥ୍ବୀମ୍ ।
 ସଦ୍ୟୋ ଯଃ ସ୍ୟାନ୍ତୋ ବିଷିତୋ ଧବୀୟାନୃଶୋ ନ ତାୟୁରତି ଧନ୍ବା ରାବ୍ ॥୫॥
 ସ ତୁଂ ନୋ ଅର୍ବନ୍ନିଦାୟା ବିଶ୍ଵେଭିରଗ୍ନେ ଅଗ୍ନିଭିରିଧାନଃ ।
 ବେଷି ରାୟୋ ବି ଯାସି ଦୁଚ୍ଛନା ମଦେମ ଶତହିମାଃ ସୁବୀରାଃ ॥୬॥

=====

(୨।୧୩) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍,

ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ତ୍ୱଦ୍ ବିଶ୍ୱା ସୁଭଗ ସୌଭଗାନ୍ୟଗ୍ନେ ବି ଯନ୍ତି ବନିନୋ ନ ବୟଃ ।
ଶୁଷ୍ଠୀ ରୟିର୍ବାଜୋ ବୃତ୍ରତୁର୍ଯ୍ୟେ ଦିବୋ ବୃଷ୍ଟିରୀତ୍ୟୋ ରୀତିରପାମ୍ ॥୧॥
ତ୍ୱଂ ଭଗୋ ନ ଆ ହି ରତ୍ନମିଷେ ପରିଜ୍ଞେବ କ୍ଷୟସି ଦସ୍ତବର୍ତ୍ତଃ ।
ଅଗ୍ନେ ମିତ୍ରୋ ନ ବୃହତ ଋତସ୍ୟାସି କ୍ଷତ୍ରା ବାମସ୍ୟ ଦେବ ଭୂରେଃ ॥୨॥
ସ ସତ୍-ପତିଃ ଶବସା ହନ୍ତି ବୃତ୍ରମଗ୍ନେ ବିପ୍ରୋ ବି ପଶେର୍ଭର୍ତ୍ତ ବାଜମ୍ ।
ୟଂ ତ୍ୱଂ ପ୍ରଚେତ ଋତଜାତ ରାୟା ସଜୋଷା ନପ୍ତାପାଂ ହିନୋଷି ॥୩॥
ୟସ୍ତେ ସୁନୋ ସହସ୍ରୋ ଗୀର୍ଭରୁକ୍-ଧୈର୍ଯ୍ୟଜ୍ଞୈର୍ମର୍ତ୍ତୋ ନିଶିତିଂ ବେଦ୍ୟାନଗ୍ ।
ବିଶ୍ୱଂ ସ ଦେବ ପ୍ରତି ବାରମଗ୍ନେ ଧତ୍ତେ ଧାନ୍ୟଂ ପତ୍ୟତେ ବସବୈଃ ॥୪॥
ତା ନୃଭ୍ୟ ଆ ସୌଶ୍ରବସା ସୁବୀରାଗ୍ନେ ସୁନୋ ସହସଃ ପୁଷ୍ୟସେ ଧାଃ ।
କୃଣୋଷି ଯଜ୍ଞବସା ଭୂରି ପଶ୍ଣୋ ବୟୋ ବୃକାୟାରୟେ ଜସୁରୟେ ॥୫॥
ବହ୍ନା ସୁନୋ ସହସ୍ରୋ ନୋ ବିହାୟା ଅଗ୍ନେ ତୋକଂ ତନୟଂ ବାଜି ନୋ ଦାଃ ।
ବିଶ୍ୱାଭିର୍ଗୀର୍ଭିରଭି ପୂର୍ତ୍ତମଶ୍ୟାଂ ମଦେମ ଶତହିମାଃ ସୁବୀରାଃ ॥୬॥

=====

(୨।୧୪) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୫, ଶକ୍ତୁରୀ ୬, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

=====

ଅଗ୍ନା ଯୋ ମର୍ତ୍ତ୍ୟୋ ଦୁବୋ ପିୟଂ ଜୁଜୋଷ ଧୀତିଭିଃ । ଭସନ୍ତୁ ଷ ପ୍ର ପୂର୍ବ୍ୟ ଇଷଂ ବୁରୀତାବସେ ॥୧॥
ଅଗ୍ନିରିଦ୍ଧି ପ୍ରଚେତା ଅଗ୍ନିର୍ବେଧସ୍ତମ ଋଷିଃ । ଅଗ୍ନିଂ ହୋତାରମୀଳତେ ଯଜ୍ଞେଷୁ ମନୁଷୋ ବିଶଃ ॥୨॥
ନାନା ହ୍ୟଗ୍ନେଃବସେ ସ୍ୱର୍ଧନ୍ତେ ରାୟୋ ଅୟଃ । ତୁର୍ବନ୍ତୋ ଦସ୍ୟୁମାୟବୋ ବ୍ରତୈଃ ସୀକ୍ଷନ୍ତୋ ଅବ୍ରତମ୍ ॥୩॥
ଅଗ୍ନିରୟ୍ଵାମୃତୀଷହଂ ବୀରଂ ଦଦାତି ସତ୍-ପତିମ୍ । ଯସ୍ୟ ତ୍ରସନ୍ତି ଶବସଃ ସଂଚକ୍ଷି ଶତ୍ରବୋ ଭିୟା ॥୪॥
ଅଗ୍ନିର୍ହି ବିଦ୍ଧନା ନିଦୋ ଦେବୋ ମର୍ତ୍ତମୁରୁଷ୍ୟତି । ସହାବା ଯସ୍ୟାବୃତୋ ରୟିର୍ବାଜେଷ୍ଟବୃତଃ ॥୫॥
ଅଜ୍ଞା ନୋ ମିତ୍ରମହୋ ଦେବ ଦେବାନଗ୍ନେ ବୋଚଃ ସୁମତିଂ ରୋଦସ୍ୟୋଃ ।
ବୀହି ସ୍ୱପ୍ନିଂ ସୁକ୍ଷିତିଂ ଦିବୋ ନୃନ୍ଦିଷୋ ଅଂହାଂସି ଦୁରିତା ତରେମ ତା ତରେମ ତବାବସା ତରେମ ॥୬॥

(୭।୧୫) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ ୧-୯, ଆଙ୍ଗୀରସଃ ଙ୍ରା ୧, ୨, ବୀତହବ୍ୟଃ ଙ୍ରା ୩-୧୯,
 ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୨, ଠ-୫, ୭-୯, ଶକ୍ବରୀ ୩, ୧୫, ଅତିଶକ୍ବରୀ ୬, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୦-୧୪, ୧୬, ୧୯,
 ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧୭, ବୃହତୀ ୧୮,
 ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ଇମମ୍ ସୁ ବୋ ଅତିଥିମୁଷର୍ବୁଧଂ ବିଶ୍ୱାସାଂ ବିଶାଂ ପତିମୃଞ୍ଜସେ ଗିରା ।
 ବେତୀଦିବୋ ଜନ୍ମସା କଜିଦା ଶୁଚିର୍ଜ୍ୟୋକ୍ତିଦତ୍ତି ଗର୍ଭୋ ଯଦରୁ୍ୟତମ୍ ॥୧॥
 ମିତ୍ରଂ ନ ଯଂ ସୁଧିତଂ ଭୃଗବୋ ଦଧୁର୍ବନୟତାବୀତ୍ୟମୁର୍ଧ୍ବଗୋଚିଷମ୍ ।
 ସ ତ୍ବଂ ସୁପ୍ରୀତୋ ବୀତହବ୍ୟେ ଅଦ୍-ଭୂତ ପ୍ରଶସ୍ତିଭିର୍ମହୟସେ ଦିବେଦିବେ ॥୨॥
 ସ ତ୍ବଂ ଦକ୍ଷସ୍ୟାବୃକୋ ବୃଧୋ ଭୂରୟଃ ପରସ୍ୟାନ୍ତରସ୍ୟ ତରୁଷଃ ।
 ରାୟଃ ସୁନୋ ସହସ୍ରୋ ମର୍ତ୍ତ୍ୟସ୍ତା ଛର୍ଦ୍ଦୟଃ କ୍ବୀତହବ୍ୟାୟ ସପ୍ରଥୋ ଭରଦ୍ବାଜାୟ ସପ୍ରଥଃ ॥୩॥
 ଦ୍ୟୁତାନଂ ବୋ ଅତିଥିଂ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରମଗ୍ନିଂ ହୋତାରଂ ମନୁଷଃ ସ୍ୱଧୃରମ୍ ।
 ବିପ୍ରଂ ନ ଦ୍ୟୁକ୍ଷବଚସଂ ସୁବୃକ୍ତିଭିର୍ହବ୍ୟବାହମରତିଂ ଦେବମୃଞ୍ଜସେ ॥୪॥
 ପାବକୟା ଯଶ୍ଚିତୟନ୍ତ୍ୟା କୃପା କ୍ଷାମନ୍ତୁରୁତ ଉଷସୋ ନ ଭାନୁନା ।
 ତୁର୍ବନ୍ନ ଯ୍ଯାମନ୍ତେତଶସ୍ୟ ନୁ ରଶ ଆ ଯ୍ଯୋ ଘୃଣୋ ନ ତତୃଷାଣୋ ଅଜରଃ ॥୫॥
 ଅଗ୍ନିମଗ୍ନିଂ ବଃ ସମିଧା ଦୁବସ୍ୟତ ପ୍ରିୟଂପ୍ରିୟଂ ବୋ ଅତିଥିଂ ଗୃଣୀଷଶି ।
 ଉପ ବୋ ଗୀର୍ଦ୍ଧିରମୃତଂ ବିବାସତ ଦେବୋ ଦେବେଷୁ ବନତେ ହି ବାୟଂ ଦେବୋ ଦେବେଷୁ ବନତେ ହି
 ନୋ ଦୁବଃ ॥୬॥
 ସମିଜମଗ୍ନିଂ ସମିଧା ଗିରା ଗୃଣୋ ଶୁଚିଂ ପାବକଂ ପୁରୋ ଅଧ୍ବରେ ଧ୍ରୁବମ୍ ।
 ବିପ୍ରଂ ହୋତାରଂ ପୁରୁବାରମଦ୍ରୁହଂ କବିଂ ସୁମ୍ନୈରୀମହେ ଜାତବେଦସମ୍ ॥୭॥
 ତ୍ୱାଂ ଦୁତମଗ୍ନେ ଅମୃତଂ ଯୁଗେୟୁଗେ ହବ୍ୟବାହଂ ଦଧିରେ ପାୟୁମୀତ୍ୟମ୍ ।
 ଦେବାସଗ୍ଧ ମର୍ତ୍ତାସଗ୍ଧ ଜାଗୃବିଂ ବିଭୁଂ ବିଶ୍ୱତିଂ ନମସା ନି ଷେଦିରେ ॥୮॥
 ବିଭୁଷନ୍ନଗ୍ନ ଉଭୟାଁ ଅନୁ ବ୍ରତା ଦୁତୋ ଦେବାନାଂ ରଜସୀ ସମୀୟସେ ।
 ଯତ୍ତେ ଧୀତିଂ ସୁମତିମାବୃଣୀମହେଽଧ ସ୍ଥା ନସ୍ତ୍ରିବରୁଥଃ ଶିବୋ ଭବ ॥୯॥
 ତଂ ସୁପ୍ରତୀକଂ ସୁଦୃଶଂ ସୁଞ୍ଜମବିଦ୍ୱାଂସୋ ବିଦୁଷ୍ଟରଂ ସପେମ ।
 ସ ଯକ୍ଷଦ୍ ବିଶ୍ୱା ବୟୁନାନି ବିଦ୍ୱାନ୍ପ୍ର ହବ୍ୟମଗ୍ନିରମୃତେଷୁ ବୋତତ୍ ॥୧୦॥

ତମଗ୍ନେ ପାସ୍ତୁତ ତଂ ପିପର୍ଷି ଯସ୍ତ ଆନବ୍ କବୟେ ଶୂର ଧୀତିମ୍ ।
 ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ବା ନିଶିତିଂ ବୋଦିତିଂ ବା ତମିତ୍-ପୃଣାସି ଶବସୋତ ରାୟା ॥୧୧॥
 ତୁମଗ୍ନେ ବନ୍ଧୁଷ୍ୟତୋ ନି ପାହି ତୁମ୍ଭ ନଃ ସହସ୍ରାବନ୍ଧବଦ୍ୟାତ୍ ।
 ସଂ ତ୍ବା ଧୁସ୍ମନ୍ନଦତ୍ୟୋତୁ ପାଥଃ ସଂ ରୟିଃ ସ୍ବହୟାୟଃ ସହସ୍ରୀ ॥୧୨॥
 ଅଗ୍ନିହୌତା ଗୃହପତିଃ ସ ରାଜା ବିଶ୍ୱା ବେଦ ଜନିମା ଜାତବେଦାଃ ।
 ଦେବାନାମୁତ ଯୋ ମର୍ତ୍ତ୍ୟାନାଂ ଯଜିଷ୍ଠଃ ସ ପ୍ର ଯଜତାମୃତାବା ॥୧୩॥
 ଅଗ୍ନେ ଯଦଦ୍ୟ ବିଶୋ ଅଧୁରସ୍ୟ ହୋତଃ ପାବକଶୋତେ ବେଷ୍ଟଂ ହି ଯଜ୍ଞା ।
 ଋତା ଯଜାସି ମହିନା ବି ଯଦ୍-ଭୂର୍ହବ୍ୟା ବହ ଯବିଷ୍ଠ ଯା ତେ ଅଦ୍ୟ ॥୧୪॥
 ଅଭି ପ୍ରୟାଂସି ସୁଧିତାନି ହି ଖ୍ୟୋ ନି ତ୍ବା ଦଧୀତ ରୋଦସୀ ଯଜଧୈ୍ୟ ।
 ଅବା ନୋ ମଘବନ୍ଧାଜସାତାବଗ୍ନେ ବିଶ୍ୱାନି ଦୁରିତା ତରେମ ତା ତରେମ ତବାବସା ତରେମ ॥୧୫॥
 ଅଗ୍ନେ ବିଶ୍ୱେଭିଃ ସ୍ବନୀକ ଦେବୈରୁର୍ଣ୍ଣାବନ୍ତଂ ପ୍ରଥମଃ ସୀଦ ଯୋନିମ୍ ।
 କୁଲାୟିନଂ ଘୃତବନ୍ତଂ ସବିତ୍ରେ ଯଜ୍ଞଂ ନୟ ଯଜମାନାୟ ସାଧୁ ॥୧୬॥
 ଇମମ୍ଭୁ ତ୍ୟମଥର୍ବବଦଗ୍ନିଂ ମହନ୍ତି ବେଧସଃ ।
 ଯମତ୍-କୁୟଜ୍ଞମାନୟନ୍ନମୁରଂ ଶ୍ୟାବ୍ୟାଭ୍ୟଃ ॥୧୭॥
 ଜନିଷ୍ଠା ଦେବବୀତୟେ ସର୍ବତାତା ସ୍ବସ୍ତୟେ ।
 ଆ ଦେବାନ୍ ବକ୍ଷ୍ୟମୃତାଂ ଋତାବୃଧୋ ଯଜ୍ଞଂ ଦେବେଷୁ ପିୟୂଶଃ ॥୧୮॥
 ବୟମ୍ଭୁ ତ୍ବା ଗୃହପତେ ଜନାନାମଗ୍ନେ ଅକର୍ମ ସମିଧା ବୃହନ୍ତମ୍ ।
 ଅସ୍ତୁରି ନୋ ଗାର୍ହପତ୍ୟାନି ସନ୍ତୁ ତିଗ୍ନେନ ନସ୍ତେଜସା ସଂ ଶିଶାପି ॥୧୯॥

(୨।୧୭) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ବର୍ଧମାନା ଗାୟତ୍ରୀ ୧, ୨,
 ଗାୟତ୍ରୀ ୨-୫, ୭-୨୭, ୨୮-୪୫, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୨୭, ୪୭-୪୮, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୪୭, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ

ତୁମଗ୍ନେ ଯଜ୍ଞାନାଂ ହୋତା ବିଶ୍ୱେଷାଂ ହିତଃ । ଦେବେଭିର୍ମାନୁଷେ ଜନେ ॥୧॥
 ସ ନୋ ମନ୍ତ୍ରାଭିରଧୁରେ ଜିହ୍ୱାଭିର୍ଯଜା ମହଃ । ଆ ଦେବାନ୍ନୁଷି ଯୁଷି ତ ॥୨॥
 ବେତ୍-ଥା ହି ବେଧୋ ଅଧୁନଃ ପଥଶ୍ଚ ଦେବାଞ୍ଜସା । ଅଗ୍ନେ ଯଜ୍ଞେଷୁ ସୁକ୍ରତୋ ॥୩॥

ତ୍ୱାମୀଳେ ଅଧ ଦ୍ୱିତୀ ଭରତୋ ବାଜିଭିଃ ଶୁନମ୍ ।
 ତ୍ୱମିମା ବାର୍ଯ୍ୟା ପୁରୁ ଦିବୋଦାସାୟ ସୁନୁତେ ।
 ତ୍ୱଂ ଦୂତୋ ଅମର୍ତ୍ୟ ଆ ବହା ଦୈବ୍ୟଂ ଜନମ୍ ।
 ତ୍ୱାମଗ୍ନେ ସ୍ତ୍ରାଧ୍ୟୋ ମର୍ତ୍ତାସୋ ଦେବବୀତୟେ ।
 ତବ ପ୍ର ଯୁଷି ସଂଦୃଶମୁତ କ୍ରତୁଂ ସୁଦାନବଃ ।
 ତ୍ୱଂ ହୋତା ମନୁର୍ହିତୋ ବହିରାସା ବିଦୁଷ୍ଟରଃ ।
 ଅଗ୍ନି ଆ ଯାହି ବୀତୟେ ଗୁଣାନୋ ହବ୍ୟଦାତୟେ ।
 ତଂ ତ୍ୱା ସମିଦ୍-ଭିରଙ୍ଗିରୋ ଘୃତେନ ବର୍ଧୟାମସି ।
 ସ ନଃ ପୃଥୁ ଶ୍ରବାୟାମଜ୍ଞା ଦେବ ବିବାସସି ।
 ତ୍ୱାମଗ୍ନେ ପୁଷ୍କରାଦଧ୍ୟଧର୍ବା ନିରମଛତ ।
 ତମୁ ତ୍ୱା ଦଧ୍ୟତ୍-ତୃଷ୍ଣିଃ ପୁତ୍ର ଇଧେ ଅଧର୍ବଣଃ ।
 ତମୁ ତ୍ୱା ପାଧ୍ୟୋ ବୃଷା ସମୀଧେ ଦସ୍ୟୁହତ୍ତମମ୍ ।
 ଏହ୍ୟ ସୁ ବ୍ରବାଣି ତେଃଗ୍ନ ଇତ୍-ଧେତରା ଗିରଃ ।
 ଯତ୍ର କ୍ୱ ତ ତେ ମନୋ ଦକ୍ଷଂ ଦଧସ ଉତ୍ତରମ୍ ।
 ନହି ତେ ପୂର୍ତ୍ତମକ୍ଷିପଦ୍-ଭୁବନ୍ନେମାନାଂ ବସୋ ।
 ଆଗ୍ନିରଗାମି ଭାରତୋ ବୃତ୍ରହା ପୁରୁରେତନଃ ।
 ସ ହି ବିଶ୍ୱାତି ପାର୍ଥିବା ରୟିଂ ଦାଶନ୍ନହିତ୍ୱନା ।
 ସ ପ୍ରତ୍ନବନ୍ନବୀୟସାଗ୍ନେ ଦ୍ୟୁମ୍ନେନ ସଂୟତା ।
 ପ୍ର ବଃ ସଖାୟୋ ଅଗ୍ନୟେ ସ୍ତ୍ରୋମଂ ଯଜ୍ଞଂ ଚ ଧୃଷ୍ଣୁୟା ।
 ସ ହି ଯୋ ମାନୁଷା ଯୁଗା ସୀଦଜ୍ଞୋତା କବିକ୍ରତୁଃ ।
 ତା ରାଜାନା ଶୁଚିବ୍ରତାଦିତ୍ୟାନ୍ନାରୁତଂ ଗଣମ୍ ।
 ବସ୍ତ୍ରୀ ତେ ଅଗ୍ନେ ସଂଦୃଷ୍ଟିରିଷୟତେ ମର୍ତ୍ୟାୟା ।
 କ୍ରତ୍ୱା ଦା ଅସ୍ତୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠୋଽଦ୍ୟ ତ୍ୱା ବନ୍ଦୁହସ୍ତୁରେକ୍‌ଶାଃ ।
 ତେ ତେ ଅଗ୍ନେ ତ୍ୱୋତା ଇଷୟନ୍ତୋ ବିଶ୍ୱମାୟୁଃ ।
 ଅଗ୍ନିସ୍ତ୍ରିଗ୍ନେନ ଶୋଚିଷା ଯାସଦ୍ ବିଶ୍ୱଂ ନ୍ୟତ୍ରିଣମ୍ ।
 ସୁବୀରଂ ରୟିମା ଭର ଜାତବେଦୋ ବିଚର୍ଷଣେ ।

ଇଜେ ଯଜ୍ଞେଷୁ ଯଜ୍ଞିୟମ୍ ॥୪॥
 ଭରଦ୍ୱାଜାୟ ଦାଶୁଷେ ॥୫॥
 ଶୃଶ୍ୱନ୍ ବିପ୍ରସ୍ୟ ସୁଷ୍ମତିମ୍ ॥୬॥
 ଯଜ୍ଞେଷୁ ଦେବମୀଳତେ ॥୭॥
 ବିଶ୍ୱେ ଭୁଷନ୍ତ କାମିନଃ ॥୮॥
 ଅଗ୍ନେ ଯୁଷି ଦିବୋ ବିଶଃ ॥୯॥
 ନି ହୋତା ସସ୍ତି ବହିଷି ॥୧୦॥
 ବୃହଜ୍ଞୋତା ଯବିଷ୍ୟ ॥୧୧॥
 ବୃହଦଗ୍ନେ ସୁବୀୟମ୍ ॥୧୨॥
 ମୂର୍ଧ୍ନୋ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ବାଘତଃ ॥୧୩॥
 ବୃତ୍ରହଣଂ ପୁରଂଦରମ୍ ॥୧୪॥
 ଧନଂଜୟଂ ରଣେରଣେ ॥୧୫॥
 ଏଭିର୍ବର୍ଧାସ ଇନ୍ଦୁଭିଃ ॥୧୬॥
 ତତ୍ରା ସଦଃ କୃଣବସେ ॥୧୭॥
 ଅଥା ଦୁବୋ ବନବସେ ॥୧୮॥
 ଦିବୋଦାସସ୍ୟ ସତ୍-ପତିଃ ॥୧୯॥
 ବନ୍ଦୁନ୍ନବାତୋ ଅସ୍ତୃତଃ ॥୨୦॥
 ବୃହତ୍ତତନ୍ତୁ ଭାନୁନା ॥୨୧॥
 ଅର୍ଚ ଗାୟ ଚ ବେଧସେ ॥୨୨॥
 ଦୂତଶ୍ଚ ହବ୍ୟବାହନଃ ॥୨୩॥
 ବସୋ ଯୁକ୍ଷୀହ ରୋଦସୀ ॥୨୪॥
 ଉର୍ଜୋ ନପାଦମୃତସ୍ୟ ॥୨୫॥
 ମର୍ତ୍ତ ଆନାଶ ସୁବୃକ୍ତିମ୍ ॥୨୬॥
 ତେ ତେ ଅଗ୍ନେ ତ୍ୱୋତା ଇଷୟନ୍ତୋ ବିଶ୍ୱମାୟୁଃ ।
 ଅଗ୍ନିର୍ନୋ ବନତେ ରୟିମ୍ ॥୨୮॥
 ଜହି ରକ୍ଷାଂସି ସୁକ୍ରତୋ ॥୨୯॥

॥୨୭॥

ତ୍ବଂ ନଃ ପାହ୍ୟଂହସୋ ଜାତବେଦୋ ଅଦାୟତଃ ।
 ଯୋ ନୋ ଅଗ୍ନେ ଦୁରେବ ଆ ମର୍ତ୍ତୋ ବଧାୟ ଦାଶତି ।
 ତ୍ବଂ ତଂ ଦେବ ଜିହ୍ୱୟା ପରି ବାଧସ୍ତୁ ଦୁଷ୍ଟତମ୍ ।
 ଭରତ୍ୱାଜାୟ ସପ୍ରଥଃ ଶର୍ମ ଯୁକ୍ତ ସହତ୍ର୍ୟ ।
 ଅଗ୍ନିର୍ବୃତ୍ରାଣି ଜଙ୍ଘନନ୍ତ୍ରବିଶସ୍ତ୍ୟର୍ବିପନ୍ୟୟା ।
 ଗର୍ଭେ ମାତୁଃ ପିତୁଷ୍ଠିତା ବିଦିଦ୍ୟୁତାନୋ ଅକ୍ଷରେ ।
 ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରଜାବଦା ଭର ଜାତବେଦୋ ବିଚର୍ଷଣେ ।
 ଉପ ତ୍ୱା ରଶ୍ମସଂଦୃଶଂ ପ୍ରୟସ୍ତୁକ୍ତଃ ସହସ୍ତୁତ ।
 ଉପ ଛାୟାମିବ ଘୃଣେରଗନ୍ତୁ ଶର୍ମ ତେ ବୟମ୍ ।
 ଯ ଉଗ୍ରଇବ ଶର୍ଯହା ତିଗ୍ନଶୃଙ୍ଗୋ ନ ବଂସଗଃ ।
 ଆ ଯଂ ହସ୍ତେ ନ ଖାଦିନଂ ଶିଶୁଂ ଜାତଂ ନ ବିଭ୍ରତି ।
 ପ୍ର ଦେବଂ ଦେବବୀତୟେ ଭରତା ବସୁବିଭ୍ରମମ୍ ।
 ଆ ଜାତଂ ଜାତବେଦସି ପ୍ରିୟଂ ଶିଶୀତାତିଥିମ୍ ।
 ଅଗ୍ନେ ଯୁଷ୍ଟା ହି ଯେ ତବାଶ୍ୱାସୋ ଦେବ ସାଧବଃ ।
 ଅକ୍ତା ନୋ ଯାହ୍ୟା ବହାଭି ପ୍ରୟାଂସି ବୀତୟେ ।
 ଉଦଗ୍ନେ ଭାରତ ଦ୍ୟୁମଦଜସ୍ତେଷ ଦବିଦ୍ୟୁତତ୍ ।
 ବୀତୀ ଯୋ ଦେବଂ ମର୍ତ୍ତୋ ଦୁବସ୍ୟେଦଗ୍ନିମୀଳୀତାଧ୍ୱରେ ହବିଷ୍ମାନ୍ ।
 ହୋତାରଂ ସତ୍ୟୟଜଂ ରୋଦସ୍ୟୋରୁଞ୍ଜାନହସ୍ତୋ ନମସା ବିବାସେତ୍ ॥୪୬॥
 ଆ ତେ ଅଗ୍ନ ରତା ହବିର୍ହୃଦା ତଷ୍ଠଂ ଭରାମସି । ତେ ତେ ଭବନ୍ତୁକ୍ଷଣ ରକ୍ଷଭାସୋ ବଶା ଉତ ॥୪୭॥
 ଅଗ୍ନିଂ ଦେବାସୋ ଅଗ୍ନିୟମିକ୍ଷତେ ବୃତ୍ରହନ୍ତମମ୍ । ଯେନା ବସୁନ୍ୟାଭୃତା ତୃଲ୍ହା ରକ୍ଷାଂସି ବାଜିନା ॥୪୮॥

ରକ୍ଷା ଶୋ ବ୍ରହ୍ମଣୟାବେ ॥୩୦॥
 ତସ୍ମାନ୍ନଃ ପାହ୍ୟଂହସଃ ॥୩୧॥
 ମର୍ତ୍ତୋ ଯୋ ନୋ ଜିହ୍ୱାଂସତି ॥୩୨॥
 ଅଗ୍ନେ ବରେଣ୍ୟଂ ବସୁ ॥୩୩॥
 ସମିକ୍ଷଃ ଶୁକ୍ର ଆଦୁତଃ ॥୩୪॥
 ସୀଦନ୍ତୁତସ୍ୟ ଯୋନିମା ॥୩୫॥
 ଅଗ୍ନେ ଯଜ୍ଞୀଦୟାବି ॥୩୬॥
 ଅଗ୍ନେ ସସ୍ତୁକ୍ତହେ ଗିରଃ ॥୩୭॥
 ଅଗ୍ନେ ହିରଣ୍ୟସଂଦୃଶଃ ॥୩୮॥
 ଅଗ୍ନେ ପୁରୋ ରୁରୋଜିଥ ॥୩୯॥
 ବିଶାମଗ୍ନିଂ ସ୍ୱଧୂରମ୍ ॥୪୦॥
 ଆ ସ୍ୱେ ଯୋନୌ ନି ଶୀଦତୁ ॥୪୧॥
 ସ୍ୟୋନ ଆ ଗୃହପତିମ୍ ॥୪୨॥
 ଅରଂ ବହନ୍ତି ମନ୍ୟବେ ॥୪୩॥
 ଆ ଦେବାନ୍ତସୋମପୀତୟେ ॥୪୪॥
 ଶୋତା ବି ଭାହ୍ୟଜର ॥୪୫॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥାଷ୍ଟକେ ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

। ଅଧଃ ଚତୁର୍ଥାଂଶକଃ ।
(ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୨୫)

(୭।୧୭) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ,
ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୧୪, ଦ୍ଵିପଦା ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୫,

ପିବା ସୋମମତି ଯମୁଗ୍ର ତର୍ଦ ଉର୍ବଂ ଗବ୍ୟଂ ମହି ଗୃଣାନ ଇନ୍ଦ୍ର ।
ବି ଯୋ ଧୃଷ୍ଣୋ ବଧିଷୋ ବଜ୍ରହସ୍ତ ବିଶ୍ଵା ବୃତ୍ରମମିତ୍ରିୟା ଶବୋଭିଃ ॥୧॥
ସ ଇଂ ପାହି ଯ ଋଜୀଷୀ ତରୁତ୍ରୋ ଯଃ ଶିପ୍ରବାନ୍ୟତୋ ଯୋ ମତୀନାମ୍ ।
ଯୋ ଗୋତ୍ରଭିଦ୍ଵଜ୍ରତୃଦ୍ୟୋ ହରିଷ୍ଠାଃ ସ ଇନ୍ଦ୍ର ଚିତ୍ରାଂ ଅଭି ତୃନ୍ନି ବାଜାନ୍ ॥୨॥
ଏବା ପାହି ପ୍ରତୃଥା ମନତୁ ତ୍ଵା ଶୁଧି ବ୍ରହ୍ମ ବାବୃଧସ୍ଵୋତ ଗୀର୍ଭିଃ ।
ଆବିଃ ସୂର୍ଯ୍ୟଂ କୃଶୁହି ପୀପିହୀଷୋ ଜହି ଶତ୍ରୁରଭି ଗା ଇନ୍ଦ୍ର ତୃନ୍ନି ॥୩॥
ତେ ତ୍ଵା ମଦା ବୃହଦିନ୍ଦ୍ର ସୁଧାବ ଇମେ ପୀତା ଉକ୍ଷୟନ୍ତ ଦ୍ୟୁମନ୍ତମ୍ ।
ମହାମନୁନଂ ତବସଂ ବିଭୂତିଂ ମସ୍ରରାସୋ ଜହୃଷନ୍ତ ପ୍ରସାହମ୍ ॥୪॥
ୟୋଭିଃ ସୂର୍ଯ୍ୟମୁଷସଂ ମନ୍ଦସାନୋଽବାସୟୋଽପ ଦୃଲ୍ହାନି ଦର୍ଦ୍ରତ୍ ।
ମହାମନ୍ତ୍ରିଂ ପରି ଗା ଇନ୍ଦ୍ର ସନ୍ତଂ ନୁତ୍-ଥା ଅରୁ୍ୟତଂ ସଦସସ୍ଵରି ସ୍ଵାତ୍ ॥୫॥
ତବ କ୍ରତୁ ତବ ତଦଂସନାଭିରାମାସୁ ପକ୍ଵଂ ଶତ୍ୟା ନି ଦୀଧଃ ।
ଔର୍ଣ୍ଣୋର୍ଦ୍ଧ୍ଵର ଉସ୍ତ୍ରିୟାଭ୍ୟୋ ବି ଦୃଲ୍-ହୋଦୂର୍ବାଦ୍-ଗା ଅସୃଜୋ ଅଙ୍ଗିରସ୍ଵାନ୍ ॥୬॥
ପପ୍ରାଥ ଶାଂ ମହି ଦଂସୋ ବ୍ୟୁର୍ବୀମୁପ ଦ୍ୟାମୃଷ୍ଣୋ ବୃହଦିନ୍ଦ୍ର ସ୍ତଭାୟଃ ।
ଅଧାରୟୋ ରୋଦସୀ ଦେବପୁତ୍ରେ ପ୍ରତ୍ନେ ମାତରା ଯଦ୍ଵୀ ଋତସ୍ୟ ॥୭॥
ଅଧ ତ୍ଵା ବିଶ୍ଵେ ପୁର ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବା ଏକଂ ତବସଂ ଦଧିରେ ଭରାୟ ।
ଅଦେବୋ ଯଦଭୈମିହିଷ୍ଠ ଦେବାନ୍ନସ୍ପର୍ଷାତା ବୃଣତ ଇନ୍ଦ୍ରମତ୍ର ॥୮॥
ଅଧ ଦ୍ୟୌଷ୍ଠିତ୍ଵେ ଅପ ସା ନୁ ବଜ୍ରାଦ୍ଵିତାନମଦ୍-ଭିୟସା ସୁସ୍ୟ ମନୋଃ ।
ଅହିଂ ଯଦିନ୍ଦ୍ରୋ ଅଭ୍ୟୋହସାନଂ ନି ଚିଦ୍ଵିଶ୍ଵାୟୁଃ ଶୟଥେ ଜଘାନ ॥୯॥
ଅଧ ତ୍ଵଷ୍ଟା ତେ ମହ ଉଗ୍ର ବଜ୍ରଂ ସହସ୍ରଭୃଷ୍ଣିଂ ବବୃତଛତାଶ୍ଵିମ୍ ।
ନିକାମମରମଶସଂ ଯେନ ନବନ୍ତମହିଂ ସଂ ପିଶଗୃଜୀଷିନ୍ ॥୧୦॥

ବର୍ଧାନଂ ବିଶ୍ୱେ ମରୁତଃ ସଜୋଷାଃ ପଚକ୍ଛତଂ ମହିଷାଁ ଇନ୍ଦ୍ର ତୁଭ୍ୟମ୍ ।
 ପୂଷା ବିଷ୍ଣୁସ୍ତୀରି ସରାଂସି ଧାବନ୍ୟୁତ୍ରହଣଂ ମଦିରମଂଶୁମସ୍ତୈ ॥୧୧॥
 ଆ ଶୋଦୋ ମହି ବୃତଂ ନଦୀନାଂ ପରିଷ୍ଠିତମସୃଜ ଉର୍ମିମପାମ୍ ।
 ତାସାମନ୍ନୁ ପ୍ରବତ ଇନ୍ଦ୍ର ପଞ୍ଚାଂ ପ୍ରାର୍ଦ୍ଧୟୋ ନୀଚୀରପସଃ ସମୁଦ୍ରମ୍ ॥୧୨॥
 ଏବା ତା ବିଶ୍ୱା ଚକୃବାଂସମିନ୍ଦ୍ରଂ ମହାମୁଗ୍ରମଜୁର୍ଯ୍ୟଂ ସହୋଦାମ୍ ।
 ସୁବୀରଂ ତ୍ୱା ସ୍ୱାୟୁଧଂ ସୁବଜ୍ରମା ବ୍ରହ୍ମ ନବ୍ୟମବସେ ବବୃତ୍ୟାତ୍ ॥୧୩॥
 ସ ନୋ ବାଜାୟ ଶ୍ରବସ ଇଷେ ଚ ରାୟେ ଧେହି ଦ୍ୟୁମତ ଇନ୍ଦ୍ର ବିପ୍ରାନ୍ ।
 ଭରଦ୍ବାଜେ ନୃବତ ଇନ୍ଦ୍ର ସୁରୀନ୍ଦିବି ଚ ସ୍ତୈଧି ପାର୍ଯ୍ୟେ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ॥୧୪॥
 ଅୟା ବାଜଂ ଦେବହିତଂ ସନେମ ମଦେମ ଶତହିମାଃ ସୁବୀରାଃ ॥୧୫॥

(୭।୧୮) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ତମ୍ନୁ ଷ୍ଟୁହି ଯୋ ଅଭିଭୂତୋଜା ବନ୍ଧୁନ୍ନବାତଃ ପୁରୁହୂତ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ।
 ଅଷାଲ୍ହମୁଗ୍ରଂ ସହମାନମାଭିର୍ଗୀର୍ତ୍ତିର୍ବର୍ଧ ବୃଷଭଂ ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ ॥୧॥
 ସ ଯୁଧ୍ମଃ ସତ୍ୱା ଖଜକୃସ୍ତମଦ୍ୱା ତୁବିମ୍ରଷୋ ନଦନ୍ତୁମାଁ ରଜୀଷୀ ।
 ବୃହଦ୍ରେଶୁଷ୍ପ୍ୟବନୋ ମାନୁଷୀଶାମେକଃ କୃଷ୍ଣୀନାମଭବସ୍ରହାବା ॥୨॥
 ତ୍ୱଂ ହ ନୁ ତ୍ୟଦଦମାୟୋ ଦସ୍ୟୁଂରେକଃ କୃଷ୍ଣୀରବନୋରାୟାୟ ।
 ଅସ୍ତ୍ରି ସ୍ତ୍ରୀନ୍ନୁ ବୀର୍ଯ୍ୟଂ ତତ୍ତ୍ୱ ଇନ୍ଦ୍ର ନ ସ୍ତ୍ରୀଦସ୍ତ୍ରି ତଦୃତୁଥା ବି ବୋଚଃ ॥୩॥
 ସଦିଜି ତେ ତୁବିଜାତସ୍ୟ ମନେ୍ୟ ସହଃ ସହିଷ୍ଠ ତୁରତସ୍ତୁରସ୍ୟ ।
 ଭଗ୍ରମୁଗ୍ରସ୍ୟ ତବସସ୍ରବୀୟୋଃରପ୍ରସ୍ୟ ରପ୍ରତୁରୋ ବଭୂବ ॥୪॥
 ତନ୍ନଃ ପ୍ରତ୍ନଂ ସଖ୍ୟମସ୍ତୁ ଯୁଷ୍ଟୋ ଇତ୍-ଆ ବଦଦ୍-ଭିର୍ବଲମଙ୍ଗିରୋଭିଃ ।
 ହନ୍ନରୁ୍ୟତରୁ୍ୟଞ୍ଚସ୍ତେଷୟନ୍ତମୃଣୋଃ ପୁରୋ ବି ଦୁରୋ ଅସ୍ୟ ବିଶ୍ୱାଃ ॥୫॥
 ସ ହି ଧୀଭିର୍ହବେ୍ୟା ଅସ୍ତ୍ୟୁଗ୍ର ଈଶାନକୃନ୍ନହତି ବୃତ୍ରତୁର୍ଯ୍ୟେ ।
 ସ ତୋକସାତା ତନୟେ ସ ବଜ୍ରୀ ବିତନ୍ତସାୟୋ୍ୟା ଅଭବସ୍ରମସ୍ତୁ ॥୬॥

ସ ମଜ୍ଜନା ଜନିମ ମାନ୍ୟାଶାମମର୍ତ୍ତ୍ୟେନ ନାମ୍ନାତି ପ୍ର ସର୍ବେ ।
 ସ ଦ୍ୟୁମ୍ନେନ ସ ଶବସୋତ ରାୟା ସ ବୀର୍ଯ୍ୟେଣ ନୃତମଃ ସମୋକାଃ ॥୭॥
 ସ ଯୋ ନ ମୁହେ ନ ମିଥୁ ଜନୋ ଭୁସୁମନ୍ତନାମା ତୁମ୍ଭିଂ ଧୁନିଂ ଚ ।
 ବୃଶକ୍ପିପ୍ତୁଂ ଶମ୍ଭରଂ ଶୁଷ୍ମମିନ୍ଦ୍ରଃ ପୁରାଂ ଚୌଡ଼ାୟ ଶୟଥାୟ ନୁ ଚିତ୍ ॥୮॥
 ଉଦାବତା ଦୃଷସା ପନ୍ୟସା ଚ ବୃତ୍ରହତ୍ୟାୟ ରଥମିନ୍ଦ୍ର ତିଷ୍ଠ ।
 ଧିଷ୍ଠ ବଜ୍ରଂ ହସ୍ତ ଆ ଦକ୍ଷିଣତ୍ରାତି ପ୍ର ମନ୍ଦ ପୁରୁଦତ୍ର ମାୟାଃ ॥୯॥
 ଅଗ୍ନିର୍ନ ଶୁଷ୍କଂ ବନମିନ୍ଦ୍ର ହେତୀ ରକ୍ଷୋ ନି ଧକ୍ଷ୍ୟଶନିର୍ନ ଭୀମା ।
 ଗମ୍ଭୀରୟ ଋଷୟା ଯୋ ରୁରୋଜାଧ୍ୱାନୟଦ୍ଭୁରିତା ଦମ୍ଭୟଜ ॥୧୦॥
 ଆ ସହସ୍ରଂ ପଥିଭିରିନ୍ଦ୍ର ରାୟା ତୁବିଦ୍ୟମ୍ନ ତୁବିବାଜେଭିରର୍ବାକ୍ ।
 ଯାହି ସୁନୋ ସହସ୍ରୋ ଯସ୍ୟ ନୁ ଚିଦଦେବ ଇଶେ ପୁରୁହୂତ ଯୋତୋଃ ॥୧୧॥
 ପ୍ର ତୁବିଦ୍ୟମ୍ନସ୍ୟ ସ୍ଥବିରସ୍ୟ ଘୃଷ୍ଣେର୍ଦିବୋ ରରପ୍-ଶେ ମହିମା ପୃଥିବୀଃ ।
 ନାସ୍ୟ ଶତ୍ରୁର୍ନ ପ୍ରତିମାନମସ୍ତି ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିଃ ପୁରୁମାୟସ୍ୟ ସହୋଃ ॥୧୨॥
 ପ୍ର ତତ୍ତେ ଅଦ୍ୟା କରଣଂ କୃତଂ ଭୂତ୍-କୁହ୍ରଂ ଯଦାୟମତିଥିଗ୍ନମସ୍ତୈ ।
 ପୁରୁ ସହସ୍ରା ନି ଶିଶା ଅଭି କ୍ଷାମୁଭୁର୍ବୟାଶଂ ଧୃଷତା ନିନେଥ ॥୧୩॥
 ଅନୁ ତ୍ୱାହିଘ୍ନେ ଅଧ ଦେବ ଦେବା ମଦନ୍ତିଶ୍ଚେ କବିତମଂ କବୀନାମ୍ ।
 କରୋ ଯତ୍ର ବରିବୋ ବାପିତାୟ ଦିବେ ଜନାୟ ତନ୍ନେ ଗୃଣାନଃ ॥୧୪॥
 ଅନୁ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ତତ୍ତ ଓଜୋଽମର୍ତ୍ୟା ଜିହତ ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବାଃ ।
 କୃଷ୍ଣା କୃତ୍ନୋ ଅକୃତଂ ଯତ୍ତେ ଅସ୍ତ୍ୟୁକ୍ତଂ ନବୀୟୋ ଜନୟସ୍ତୁ ଯଜ୍ଞେଃ ॥୧୫॥

(୭।୧୯) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ୱାଜଃ ବାହ୍ମୟତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ମହାଂ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ନୃବଦା ଚର୍ଷଣିପ୍ରା ଉତ ଦ୍ୱିବର୍ହା ଅମିନଃ ସହୋଭିଃ ।
 ଅସ୍ତ୍ରଦ୍ର୍ୟଗ୍ନାବୃଧେ ବୀର୍ଯ୍ୟାୟୋରୁଃ ପୃଥୁଃ ସୁକୃତଃ କର୍ତ୍ତୃଭିର୍ଭୂତ୍ ॥୧॥
 ଇନ୍ଦ୍ରମେବ ଧିଷଣା ସାତୟେ ଧାଦ୍-ବୃହନ୍ତମୃଷ୍ମମଜରଂ ଯୁବାନମ୍ ।
 ଅଷାକ୍-ହେନ ଶବସା ଶୁଶୁବାଂସଂ ସଦ୍ୟଶ୍ଚିଦ୍ୟୋ ବାବୃଧେ ଅସାମି ॥୨॥

ପୃଥୁ କରସ୍ନା ବହୁଲା ଗଭସ୍ତୀ ଅସ୍ତ୍ରଦ୍ୟୁକ୍-ସଂ ମିମୀହି ଶ୍ରବାଂସି ।
 ଯୁଧେବ ପଶୁଃ ପଶୁପା ଦମୁନା ଅସ୍ତ୍ରାଂ ଇନ୍ଦ୍ରାଭ୍ୟା ବହୁସ୍ତ୍ରାଜୈଃ ॥୩॥
 ତଂ ବ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଚତିନମସ୍ୟ ଶାକୈରିହ ନୁନଂ ବାଜୟନ୍ତୋ ହୁବେମ ।
 ଯୁଥା ଚିତ୍-ପୂର୍ବେ ଜରିତାର ଆସୁରନେଦ୍ୟା ଅନବଦ୍ୟା ଅରିଷ୍ଟାଃ ॥୪॥
 ଧୃତବ୍ରତୋ ଧନଦାଃ ସୋମବୃଦ୍ଧଃ ସ ହି ବାମସ୍ୟ ବସୁନଃ ପୁରୁଷୁଃ ।
 ସଂ ଜଗ୍ନିରେ ପଥ୍ୟା ରାୟୋ ଅସ୍ମିନ୍ନସମୁଦ୍ରେ ନ ସିନ୍ଧବୋ ଯାଦମାନାଃ ॥୫॥
 ଶବିଷ୍ଠଂ ନ ଆ ଭର ଶୂର ଶବ ଓଜିଷ୍ଠମୋଜୋ ଅଭିଭୂତ ଉଗ୍ରମ୍ ।
 ବିଶ୍ଵା ଦ୍ୟୁମ୍ନା ବୃଷ୍ଟ୍ୟା ମାନୁଷାଶାମସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ଦା ହରିବୋ ମାଦୟଧୈ ॥୬॥
 ଯୁସ୍ତେ ମଦଃ ପୃତନାଷାଳମୃଧୁ ଇନ୍ଦ୍ର ତଂ ନ ଆ ଭର ଶୁଶୁବାଂସମ୍ ।
 ଯେନ ତୋକସ୍ୟ ତନୟସ୍ୟ ସାତୌ ମଂସୀମହି ଜିଗୀବାଂସସ୍ତୋତାଃ ॥୭॥
 ଆ ନୋ ଭର ବୃଷଣଂ ଶୁଷ୍ମମିନ୍ଦ୍ର ଧନୟୁତଂ ଶୁଶୁବାସଂ ସୁଦକ୍ଷମ୍ ।
 ଯେନ ବଂସାମ ପୃତନାସୁ ଶତ୍ରୁହବୋତିଭିରୁତ ଜାମ୍ପୀରଜାମୀନ୍ ॥୮॥
 ଆ ତେ ଶୁଷ୍ମୋ ବୃଷଭ ଏତୁ ପଶ୍ଚାଦୋଋରାଦଧରାଦା ପୁରସ୍ତାତ୍ ।
 ଆ ବିଶ୍ଵତୋ ଅଭି ସମେତୃର୍ବାତିନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୟୁମ୍ନଂ ସ୍ଵର୍ବଜେହ୍ୟସ୍ତେ ॥୯॥
 ନୃବଞ୍ଚ ଇନ୍ଦ୍ର ନୃତମାଭିରୁତୀ ବଂସୀମହି ବାମଂ ଶ୍ରୋମତେଭିଃ ।
 ଇକ୍ଷେ ହି ବସ୍ତୁ ଉଭୟସ୍ୟ ରାଜନ୍ନା ରତ୍ନଂ ମହି ସ୍ଥୂରଂ ବୃହତ୍ତମ୍ ॥୧୦॥
 ମରୁତୁକ୍ତଂ ବୃଷଭଂ ବାବୃଧାନମକବାରିଂ ଦିବ୍ୟଂ ଶାସମିନ୍ଦ୍ରମ୍ ।
 ବିଶ୍ଵାସାହମବସେ ନୃତନାୟୋଗ୍ରଂ ସହୋଦାମିହ ତଂ ହୁବେମ ॥୧୧॥
 ଜନଂ ବଜ୍ରିନ୍ନୁହି ଚିନ୍ନନ୍ୟମାନମେଭ୍ୟୋ ନୃଭ୍ୟୋ ରକ୍ଷୟା ଯେଷୁସ୍ମି ।
 ଅଧା ହି ତ୍ଵା ପୃଥିବ୍ୟାଂ ଶୂରସାତୌ ହବାମହେ ତନୟେ ଗୋଷ୍ଠୟୁ ॥୧୨॥
 ବୟଂ ତ ଏଭିଃ ପୁରୁହୂତ ସଖୈଃ ଶତ୍ରୋଃଶତ୍ରୋରୁଋର ଇନ୍ଦ୍ରାମ୍ ।
 ଘ୍ନନ୍ତୋ ବୃତ୍ରାଶୁଭୟାନି ଶୂର ରାୟା ମଦେମ ବୃହତା ତ୍ଵୋତାଃ ॥୧୩॥

=====

(୨।୨୦) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୭, ୮-୧୩, ବିରାଟ୍ ୭, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଦୈର୍ଘ୍ୟଂ ଯ ଇନ୍ଦ୍ରାଭି ଭୂମାର୍ଯ୍ୟସ୍ତ୍ରୌ ରୟିଃ ଶବସା ପୃସ୍ତୁ ଜନାନ୍ ।
ତଂ ନଃ ସହସ୍ରଭରମୁର୍ବରାସାଂ ଦଦ୍ଧି ସୁନୋ ସହସ୍ରୋ ବୃତ୍ରତୁରମ୍ ॥୧॥
ଦିବୋ ନ ତୁଭ୍ୟମନ୍ୱିନ୍ନ ସତ୍ରାସୁର୍ଯ୍ୟଂ ଦେବେଭିର୍ଧାୟି ବିଶ୍ୱମ୍ ।
ଅହିଂ ଯଦ୍ବୃତ୍ରମପୋ ବତ୍ରିବାଂସଂ ହନୁଜୀଷିନ୍ୱିଷ୍ଟୁନା ସଚାନଃ ॥୨॥
ତୁର୍ବନ୍ନୋଜୀୟାନ୍ତବସସ୍ତ୍ରବୀୟାନ୍କୃତବ୍ରହ୍ମେନ୍ଦ୍ରୋ ବୃଦ୍ଧମହାଃ ।
ରାଜାଭବନ୍ନଧୁନଃ ସୋମ୍ୟସ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସାଂ ଯତ୍-ପୁରାଂ ଦର୍ଭୁମାବତ୍ ॥୩॥
ଶତୈରପଦ୍ରନ୍ପଶୟ ଇନ୍ଦ୍ରାତ୍ର ଦଶୋଶୟେ କବୟେର୍କସାତୌ ।
ବଧୈଃ ଶୁଷ୍ଟସ୍ୟାଶୁଷସ୍ୟ ମାୟାଃ ପିତ୍ତୋ ନାରିରେତୀତ୍-କିଂ ଚନ ପ୍ର ॥୪॥
ମହୋ ଦ୍ରୁହୋ ଅପ ବିଶ୍ୱାୟୁ ଧାୟି ବଜ୍ରସ୍ୟ ଯତ୍-ପତନେ ପାଦି ଶୁଷ୍ଟଃ ।
ଭରୁ ଷ ସରଥଂ ସାରଥୟେ କରିନ୍ଦ୍ରଃ କୁସାୟ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ସାତୌ ॥୫॥
ପ୍ର ଶ୍ୟାମୋ ନ ମଦିରମଂଶୁମସ୍ତୈ ଶିରୋ ଦାସସ୍ୟ ନମୁଚେର୍ମଥାୟନ୍ ।
ପ୍ରାବନ୍ନମୀଂ ସାପ୍ୟଂ ସସନ୍ତଂ ପୃଶଗ୍ରାୟା ସମିଷା ସଂ ସ୍ୱସ୍ତି ॥୬॥
ବି ପିପ୍ରୋରହିମାୟସ୍ୟ ଦୃଲ୍ହାଃ ପୁରୋ ବଜ୍ଜିଞ୍ଜିବସା ନ ଦର୍ଦ୍ଧଃ ।
ସୁଦାମନ୍ତଦ୍ରେକ୍-ଶୋ ଅପ୍ରମୃଷ୍ୟମୃଜିଶ୍ୱନେ ଦାତ୍ରଂ ଦାଶୁଷେ ଦାଃ ॥୭॥
ସ ବେତସ୍ତୁଂ ଦଶମାୟଂ ଦଶୋଶିଂ ତୁତୁଜିମିନ୍ଦ୍ରଃ ସ୍ୱଭିଷ୍ଟିସୁମ୍ନଃ ।
ଆ ତୁଗ୍ରଂ ଶଶ୍ୱଦିତ୍ ଦ୍ୟୋତନାୟ ମାତୁର୍ନ ସୀମୁପ ସୃଜା ଇୟଧୈ ॥୮॥
ସ ଇଂ ସ୍ୱଧୋ ବନତେ ଅପ୍ରତୀତୋ ବିଭ୍ରଦ୍ବଜ୍ରଂ ବୃତ୍ରହଣଂ ଗଭସ୍ତୌ ।
ତିଷ୍ଠଜରୀ ଅଧ୍ୟାସ୍ତେବ ଗର୍ତ୍ତେ ବଚୋୟୁଜା ବହତ ଇନ୍ଦ୍ରମୃଷ୍ମମ୍ ॥୯॥
ସନେମ ତେବସା ନବ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ର ପୁରବଃ ସ୍ରବନ୍ତ ଏନା ଯଜ୍ଞୈଃ ।
ସପ୍ତ ଯତ୍-ପୁରଃ ଶର୍ମ ଶାରଦୀର୍ଦ୍ଧର୍ଜାସୀଃ ପୁରୁକୁସାୟ ଶିଷନ୍ ॥୧୦॥
ତ୍ୱଂ ବୃଧ ଇନ୍ଦ୍ର ପୂର୍ବ୍ୟା ଭୂର୍ବରିବସ୍ୟନ୍ନୁଶନେ କାବ୍ୟାୟ ।
ପରା ନବବାସ୍ତ୍ରମନୁଦେୟଂ ମହେ ପିତ୍ତେ ଦଦାଥ ସ୍ୱଂ ନପାତମ୍ ॥୧୧॥

ତ୍ୱଂ ଧୁନିରିନ୍ଦ୍ର ଧୁନିମତୀରଶୋରପଃ ସୀରା ନ ସ୍ରବନ୍ତୀଃ ।
 ପ୍ର ଯସ୍ତମୁଦ୍ରମତି ଶୂର ପର୍ଷ ପାରୟା ତୁର୍ବଶଂ ଯଦୁଂ ସ୍ୱସ୍ତି ॥୧୨॥
 ତବ ହ ତ୍ୟଦିନ୍ଦ୍ର ବିଶ୍ୱମାଜୌ ସସ୍ତ୍ରୋ ଧୁନୀରୁମୁରୀ ଯା ହ ସିଷ୍ଟଫ୍ ।
 ଦୀଦୟଦିତ୍ତୁଭ୍ୟଂ ସୋମେଭିଃ ସୁନ୍ଦୁନ୍ଦଭୀତିରିଧୁତ୍ୱତିଃ ପକ୍ଥ୍ୟକୈଃ ॥୧୩॥

(୬।୨୧) ରକ୍ଷିଃ - ଭରଦ୍ୱାଜଃ ବାହ୍ୱସ୍ତତ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧-୮, ୧୦, ୧୨, ବିଶ୍ୱେ ଦେବାଃ ୯, ୧୧

ଇମା ଭ ତ୍ୱା ପୁରୁତମସ୍ୟ କାରୋର୍ହବ୍ୟଂ ବୀର ହବ୍ୟା ହବନ୍ତେ ।
 ଧିୟୋ ରଥେଷ୍ଟାମଜରଂ ନବୀୟୋ ରୟିର୍ବିଭୂତିରୀୟତେ ବତସ୍ୟା ॥୧॥
 ତମ୍ନ ସ୍ତୁଷ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଯୋ ବିଦାନୋ ଗିର୍ବାହସଂ ଗୀର୍ତ୍ତୟଞ୍ଜବୃଜମ୍ ।
 ଯସ୍ୟ ଦିବମତି ମହ୍ନା ପୃଥିବ୍ୟାଃ ପୁରୁମାୟସ୍ୟ ରିରିତେ ମହିତ୍ୱମ୍ ॥୨॥
 ସ ଇଉମୋଽବୟୁନଂ ତତନ୍ୱସ୍ତୈଶ୍ଚ ବୟୁନବଜକାର ।
 କଦା ତେ ମର୍ତ୍ତା ଅମୃତସ୍ୟ ଧାମେୟସନ୍ତୋ ନ ମିନନ୍ତି ସ୍ୱଧାବଃ ॥୩॥
 ଯସ୍ତା ତକାର ସ କୁହ ସ୍ୱିଦିନ୍ଦ୍ରଃ କମା ଜନଂ ଚରତି କାସୁ ବିଷୁ ।
 କସ୍ତେ ଯଜ୍ଞୋ ମନସେ ଶଂ ବରାୟ କୋ ଅର୍କ ଇନ୍ଦ୍ର କତମଃ ସ ହୋତା ॥୪॥
 ଇଦା ହି ତେ ବେବିଷତଃ ପୁରାଜାଃ ପ୍ରତ୍ନାସ ଆସୁଃ ପୁରୁକୃସ୍ତଶାୟଃ ।
 ଯୋ ମଧ୍ୟମାସ ଉତ ନୂତନାସ ଉତାବମସ୍ୟ ପୁରୁହୂତ ବୋଧି ॥୫॥
 ତଂ ପୃଚ୍ଛନ୍ତୋଽବରାସଃ ପରାଣି ପ୍ରତ୍ନା ତ ଇନ୍ଦ୍ର ଶୁତ୍ୟାନୁ ଯେମୁଃ ।
 ଅର୍ତ୍ତାମସି ବୀର ବ୍ରହ୍ମବାହୋ ଯାଦେବ ବିଦ୍ମ ତାତ୍ତ୍ୱା ମହାତ୍ମମ୍ ॥୬॥
 ଅଭି ତ୍ୱା ପାଜୋ ରକ୍ଷସୋ ବି ତସ୍ମେ ମହି ଜଜ୍ଞାନମଭି ତସ୍ମୁ ତିଷ୍ଠ ।
 ତବ ପ୍ରତ୍ନେନ ଯୁଜ୍ୟେନ ସଖ୍ୟା ବଜ୍ରେଣ ଧୃଷ୍ଣୋ ଅପ ତା ନୁଦସ୍ମ ॥୭॥
 ସ ତୁ ଶୁଧୀନ୍ଦ୍ର ନୂତନସ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟତୋ ବୀର କାରୁଧାୟଃ ।
 ତ୍ୱଂ ହ୍ୟାପିଃ ପ୍ରଦିବି ପିତୃଣାଂ ଶଶ୍ୱଦ୍ୱଭୂଥ ସୁହବ ଏଷ୍ଟୌ ॥୮॥

ପ୍ରୋତୟେ ବରୁଣଂ ମିତ୍ରମିନ୍ଦ୍ରଂ ମରୁତଃ କୃଷ୍ଣାବସେ ନୋ ଅଦ୍ୟ ।
 ପ୍ର ପୁଷଣଂ ବିଷ୍ଣୁମଗ୍ନିଂ ପୁରଂଧିଂ ସବିତାରମୋଷଧୀଃ ପର୍ବତାଂଶୁ ॥୯॥
 ଇମ ଉ ତ୍ବା ପୁରୁଶାକ ପ୍ରୟଜ୍ୟୋ ଜରିତାରୋ ଅଭ୍ୟର୍ଚନ୍ତ୍ୟକୈଃ ।
 ଶୁଧୀ ହବମା ହୁବତୋ ହୁବାନୋ ନ ତ୍ବାବାଁ ଅନ୍ୟା ଅମୃତ ଦ୍ବଦସ୍ତି ॥୧୦॥
 ନୁ ମ ଆ ବାତମୁପ ଯାହି ବିଦ୍ବାନ୍ନିଶ୍ୱେତିଃ ସୁନୋ ସହସ୍ରୋ ଯଜତ୍ରେଃ ।
 ଯେ ଅଗ୍ନିଜିହ୍ବା ଋତସାପ ଆସୁର୍ଯେ ମନୁଂ ଚକ୍ରୁରୁପରଂ ଦସାୟ ॥୧୧॥
 ସ ନୋ ବୋଧି ପୁରଏତା ସୁଗେଷୁତ ଦୁର୍ଗେଷୁ ପଥିକୃଦ୍ବିଦାନଃ ।
 ଯେ ଅଗ୍ରମାସ ଉରବୋ ବହିଷ୍ଟାସ୍ତେତିର୍ନ ଇନ୍ଦ୍ରାତି ବକ୍ଷି ବାଜମ୍ ॥୧୨॥

(୭।୨୨) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଯ ଏକ ଇନ୍ଦ୍ରବ୍ୟଶ୍ବଶ୍ରୀନାମିନ୍ଦ୍ରଂ ତଂ ଗୀର୍ତ୍ତିରଭ୍ୟର୍ ଆଭିଃ ।
 ଯଃ ପତ୍ୟତେ ବୃଷଭୋ ବୃଷ୍ଟ୍ୟାବାହୁସତ୍ୟଃ ସତ୍ତ୍ବା ପୁରୁମାୟଃ ସହସ୍ରାନ୍ ॥୧॥
 ତମ୍ନ ନଃ ପୂର୍ବେ ପିତରୋ ନବଗ୍ନାଃ ସପ୍ତ ବିପ୍ରାସୋ ଅଭି ବାଜୟନ୍ତଃ ।
 ନକ୍ଷତ୍ରାତଂ ତତୁରିଂ ପର୍ବତେଷ୍ଟାମଦ୍ରୋଘବାତଂ ମତିଭିଃ ଶବିଷ୍ମମ୍ ॥୨॥
 ତମୀମହ ଇନ୍ଦ୍ରମସ୍ୟ ରାୟଃ ପୁରୁବୀରସ୍ୟ ନୃବତଃ ପୁରୁକ୍ଷୋଃ ।
 ଯୋ ଅସ୍ତ୍ରଧୋୟୁରଜରଃ ସ୍ୱର୍ବାହୁମା ଭର ହରିବୋ ମାଦୟଧ୍ୟୈ ॥୩॥
 ତନ୍ନୋ ବି ବୋତୋ ଯୁଦି ତେ ପୁରା ଚିତ୍ତ୍ବରିତାର ଆନଶୁଃ ସୁମ୍ନମିନ୍ଦ୍ର ।
 କସ୍ତେ ଭାଗଃ କିଂ ବୟୋ ଦୁପ୍ର ଖିଦ୍ବଃ ପୁରୁହୂତ ପୁରୁବସୋଃସୁରୟଃ ॥୪॥
 ତଂ ପୃଚ୍ଛନ୍ତୀ ବଜ୍ରହସ୍ତଂ ରଥେଷ୍ଟାମିନ୍ଦ୍ରଂ ବେପୀ ବକ୍ବରୀ ଯସ୍ୟ ନୁ ଗୀଃ ।
 ତୁବିଗ୍ରାତଂ ତୁବିକୂର୍ମିଂ ରଭୋଦାଂ ଗାତୁମିଷେ ନକ୍ଷତେ ତୁମ୍ବମଜ୍ଜ ॥୫॥
 ଅୟା ହ ତ୍ୟଂ ମାୟୟା ବାବୃଧାନଂ ମନୋଜୁବା ସ୍ୱତବଃ ପର୍ବତେନ ।
 ଅରୁ୍ୟତା ଚିଦ୍ବୀଳିତା ସ୍ତୋଜୋ ରୁଜୋ ବି ଦୃଲ୍ହା ଧୃଷତା ବିରପ୍ଶିନ୍ ॥୬॥
 ତଂ ବୋ ଧିୟା ନବ୍ୟସ୍ୟା ଶବିଷ୍ମଂ ପ୍ରତ୍ନଂ ପ୍ରତ୍ନବତ୍-ପରିତଂସୟଧ୍ୟୈ ।
 ସ ନୋ ବକ୍ଷଦନିମାନଃ ସୁବହ୍ନେନ୍ଦ୍ରୋ ବିଶ୍ୱାନ୍ୟତି ଦୁର୍ଗହାଣି ॥୭॥

ଆ ଜନାୟ ଦ୍ରୁହ୍ମଣେ ପାର୍ଥବାନି ଦିବ୍ୟାନି ଦୀପୟୋଃକ୍ତରିଷା ।
 ତପା ବୃଷନ୍ତିଶ୍ଚତଃ ଶୋଚିଷା ତାନ୍-ବ୍ରହ୍ମଦ୍ଵିଷେ ଶୋଚୟ ଶାମପଶ୍ଚ ॥୮॥
 ଭୁବୋ ଜନସ୍ୟ ଦିବ୍ୟସ୍ୟ ରାଜା ପାର୍ଥବସ୍ୟ ଜଗତସ୍ତେଷସଂଦୃକ୍ ।
 ଧିଷ୍ଠ ବଜ୍ରଂ ଦକ୍ଷିଣ ଇନ୍ଦ୍ର ହସ୍ତେ ବିଶ୍ଵା ଅଭ୍ୟୁୟ ଦୟସେ ବି ମାୟାଃ ॥୯॥
 ଆ ସଂୟତମିନ୍ଦ୍ର ଶଃ ସ୍ଵସ୍ତିଂ ଶତ୍ରୁତୁୟାୟ ବୃହତୀମମୃଧ୍ରାମ୍ ।
 ଯୟା ଦାସାନ୍ୟାୟାଣି ବୃତ୍ରା କରୋ ବଜ୍ଞିହ୍ମସୁତୁକା ନାବୁଷାଣି ॥୧୦॥
 ସ ନୋ ନିୟୁଦ୍-ଭିଃ ପୁରୁହୂତ ବେଧୋ ବିଶ୍ଵବାରାଭିରା ଗହି ପ୍ରୟଜ୍ୟୋ ।
 ନ ଯା ଅଦେବୋ ବରତେ ନ ଦେବ ଆଭିର୍ଯ୍ୟାହି ତୁୟମା ମଦ୍ର୍ୟଦ୍ରିକ୍ ॥୧୧॥

(୭।୨୩) ରକ୍ଷିଃ - ଭରଦ୍ଵାଜଃ ବାହ୍ନସ୍ତତଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ସୁତ ଇତ୍ଵଂ ନିମିଶୁ ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମେ ସ୍ତୋମେ ବ୍ରହ୍ମଣି ଶସ୍ୟମାନ ଉକ୍-ଥେ ।
 ଯଦ୍ଵା ଯୁକ୍ତାଭ୍ୟାଂ ମଘବନ୍-ହରିଭ୍ୟାଂ ବିଭ୍ରଦ୍ଵଜ୍ରଂ ବାହ୍ନୋରିନ୍ଦ୍ର ଯାସି ॥୧॥
 ଯଦ୍ଵା ଦିବି ପାର୍ଯ୍ୟେ ସୁଷ୍ମିମିନ୍ଦ୍ର ବୃତ୍ରହତ୍ୟୋଃବସି ଶୂରସାତୌ ।
 ଯଦ୍ଵା ଦକ୍ଷସ୍ୟ ବିଭ୍ରାଂଷୋ ଅବିଭ୍ୟଦରକ୍ଷୟଃ ଶର୍ପତ ଇନ୍ଦ୍ର ଦସ୍ୟୁନ୍ ॥୨॥
 ପାତା ସୁତମିନ୍ଦ୍ରୋ ଅସ୍ତୁ ସୋମଂ ପ୍ରଣେନୀରୁଗ୍ରୋ ଜରିତାରମୃତୀ ।
 କର୍ତ୍ତା ବୀରାୟ ସୁଷ୍ମୟ ଉ ଲୋକଂ ଦାତା ବସୁ ସୁବତେ କୀରୟେ ଚିତ୍ ॥୩॥
 ଗନ୍ତେୟାନ୍ତି ସବନା ହରିଭ୍ୟାଂ ବଭ୍ରିର୍ବଜ୍ରଂ ପପିଃ ସୋମଂ ଦଦିର୍ଗାଃ ।
 କର୍ତ୍ତା ବୀରଂ ନୟଂ ସର୍ବବୀରଂ ଶ୍ରୋତା ହବଂ ଗୃଣତଃ ସ୍ତୋମବାହାଃ ॥୪॥
 ଅସ୍ତୈ ବୟଂ ଯଦ୍ଵାବାନ ତଦ୍ଵିବିଷ୍ଣୁ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ଯୋ ନଃ ପ୍ରଦିବୋ ଅପୟଃ ।
 ସୁତେ ସୋମେ ସୁମସି ଶଂସଦୁକ୍-ଧେନ୍ରାୟ ବ୍ରହ୍ମ ବର୍ଧନଂ ଯଥାସତ୍ ॥୫॥
 ବ୍ରହ୍ମାଣି ହି ଚକୃଷେ ବର୍ଧନାନି ତାବତ୍ ଇନ୍ଦ୍ର ମତିଭିର୍ବିବିଷ୍ଣୁଃ ।
 ସୁତେ ସୋମେ ସୁତପାଃ ଶଂତମାନି ରାଣ୍ୟା କ୍ରିୟାସୁ ବକ୍ଷଶାନି ଯୁଜ୍ଞେଃ ॥୬॥
 ସ ନୋ ବୋଧି ପୁରୋଳାଶଂ ରରାଶଃ ପିବା ତୁ ସୋମଂ ଗୋରଜୀକମିନ୍ଦ୍ର ।
 ଏଦଂ ବହିର୍ଯଜମାନସ୍ୟ ସୀଦୋରୁଂ କୃପି ଦ୍ଵାୟତ ଉ ଲୋକମ୍ ॥୭॥

ସ ମନ୍ଦସ୍ତ୍ରା ହ୍ୟନ୍ତୁ ଜୋଷମୁଗ୍ର ପ୍ର ତ୍ବା ଯଜ୍ଞାସ ଇମେ ଅଶୁବନ୍ତୁ ।
 ପ୍ରେମେ ହବାସଃ ପୁରୁହୂତମସ୍ତେ ଆ ତ୍ବେୟଂ ଧୀରବସ ଇନ୍ଦ୍ର ଯମ୍ୟାଃ ॥୮॥
 ତଂ ବଃ ସଖାୟଃ ସଂ ଯଥା ସୁତେଷୁ ସୋମେଭିରୀଂ ପୃଣତା ଭୋଜମିନ୍ଦ୍ରମ୍ ।
 କୁବିଞ୍ଚସ୍ତା ଅସତି ନୋ ଭରାୟ ନ ସୁଷ୍ପିମିନ୍ଦ୍ରୋଽବସେ ମୃଧାତି ॥୯॥
 ଏବେଦିନ୍ଦ୍ରଃ ସୁତେ ଅସ୍ତ୍ରାବି ସୋମେ ଭରଦ୍ବାଜେଷୁ କ୍ଷୟଦିନ୍ନଘୋନଃ ।
 ଅସଦ୍ୟଥା ଜରିତ୍ର ଉତ ସୁରିରିନ୍ଦ୍ରୋ ରାୟୋ ବିଶ୍ୱବାରସ୍ୟ ଦାତା ॥୧୦॥

(୭।୨୪) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ନୟତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ବୃଷା ମଦ ଇନ୍ଦ୍ରେ ଶ୍ଳୋକ ଉକ୍ତ୍ୟା ସତା ସୋମେଷୁ ସୁତପା ଋଜୀଷୀ ।
 ଅର୍ଚତ୍ରେ୍ୟା ମଘବା ନୃଭ୍ୟ ଉକ୍-ଧୈର୍ଭ୍ୟକ୍ଷୋ ରାଜା ଗିରାମକ୍ଷିତୋତିଃ ॥୧॥
 ତତୁରିର୍ବୀରୋ ନୟୋ ବିଚେତାଃ ଶ୍ରୋତା ହବଂ ଗୃଣତ ଉର୍ବ୍ୟତିଃ ।
 ବସୁଃ ଶଂସୋ ନରାଂ କାରୁଧାୟା ବାଜୀ ସୁତୋ ବିଦଧେ ଦାତି ବାଜମ୍ ॥୨॥
 ଅକ୍ଷୋ ନ ଚକ୍ରୋଃ ଶୂର ବୃହନ୍-ପ୍ର ତେ ମହା ରିରିଚେ ରୋଦସ୍ୟୋଃ ।
 ବୃକ୍ଷସ୍ୟ ନୁ ତେ ପୁରୁହୂତ ବୟା ବ୍ୟତୟୋ ରୁରୁହୁରିନ୍ଦ୍ର ପୂର୍ବୀଃ ॥୩॥
 ଶତୀବତସ୍ତେ ପୁରୁଶାକ ଶାକା ଗବାମିବ ସୁତୟଃ ସଂଚରଣୀଃ ।
 ବସ୍ତାନାଂ ନ ତନ୍ତୟସ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ର ଦାମନ୍ତ୍ରୋ ଅଦାମାନଃ ସୁଦାମନ୍ ॥୪॥
 ଅନ୍ୟଦଦ୍ୟ କର୍ବରମନ୍ୟଦୁ ଶ୍ୱୋଽସକ ସନ୍ତୁହୁରାଚକ୍ରିରିନ୍ଦ୍ରଃ ।
 ମିତ୍ରୋ ନୋ ଅତ୍ର ବରୁଣଶ୍ଚ ପୂଷାୟୋ ବଶସ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟୋଦାସ୍ତି ॥୫॥
 ବି ତୁଦାପୋ ନ ପର୍ବତସ୍ୟ ପୃଷ୍ଠାଦୁକ୍-ଧୈଭିରିନ୍ଦ୍ରାନୟନ୍ତ ଯଜ୍ଞେଃ ।
 ତଂ ଦ୍ୱାଭିଃ ସୁଷ୍ପତିଭିର୍ବାଜୟନ୍ତ ଆଜିଂ ନ ଜଗୁର୍ଗିର୍ବାହୋ ଅଶ୍ୱାଃ ॥୬॥
 ନ ଯଂ ଜରନ୍ତି ଶରଦୋ ନ ମାସା ନ ଦ୍ୟାବ ଇନ୍ଦ୍ରମବକର୍ଶୟନ୍ତି ।
 ବୃକ୍ଷସ୍ୟ ଚିଦ୍ୱର୍ଧତାମସ୍ୟ ତନୁଃ ସ୍ରୋମେଭିରୁକ୍-ଧୈଶ୍ଚ ଶସ୍ୟମାନା ॥୭॥
 ନ ବୀଳବେ ନମତେ ନ ସ୍ଥିରାୟ ନ ଶର୍ପତେ ଦସ୍ୟୁଜୁତାୟ ସ୍ତବାନ୍ ।
 ଅଜ୍ରା ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଗିରୟଶ୍ଚିଦୃଷ୍ଟା ଗନ୍ଧୀରେ ଚିଦ୍-ଭବତି ଗାଧମସ୍ତେ ॥୮॥

ଗମ୍ଭୀରେଣ ନ ଉରୁଣାମତ୍ରିନ୍-ପ୍ରେଷୋ ଯନ୍ତି ସୁତପାବନ୍ନାଜାନ୍ ।
 ସ୍ତ୍ୱା ଉ ସ୍ତୁ ଉର୍ଧ୍ୱ ଉତୀ ଅରିଷଣ୍ୟନ୍ନକ୍ତୋର୍ଭ୍ୟଞ୍ଜୋ ପରିତକ୍ତ୍ୟାୟାନ୍ ॥୯॥
 ସତସ୍ତୁ ନାୟମବସେ ଅଭୀକ ଇତୋ ବା ତମିନ୍ଦ୍ର ପାହି ରିଷଃ ।
 ଅମା ଚୈନମରଣୋଽପାହି ରିଷୋ ମଦେମ ଶତହିମାଃ ସୁବୀରାଃ ॥୧୦॥

=====

(୭।୨୫) ରିଷିଃ - ଭରଦ୍ୱାଜଃ ବାହ୍ମସ୍ୱତୀଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ୟା ତ ଉତିରବମା ଯା ପରମା ଯା ମଧ୍ୟମେନ୍ଦ୍ର ଶୁଷ୍ଟିନ୍ନସ୍ତି ।
 ତାଭିରୁ ସ୍ତୁ ବୃତ୍ରହତ୍ୟୋଽବୀର୍ନ ଏଭିଷ୍ଟ ବାଜୈର୍ମହାନ୍ନ ଉଗ୍ର ॥୧॥
 ଆଭିଃ ସ୍ୱଧୋ ମିଥତୀରରିଷଣ୍ୟନ୍ନମିତ୍ରସ୍ୟ ବ୍ୟଧୟା ମନ୍ୟମିନ୍ଦ୍ର ।
 ଆଭିର୍ବିଶ୍ୱା ଅଭିୟୁଜୋ ବିଷ୍ମତୀରାୟାୟ ବିଶୋଽବ ତାରୀର୍ଦାସୀଃ ॥୨॥
 ଇନ୍ଦ୍ର ଜାମୟ ଉତ ଯୋଃଜାମୟୋଽର୍ବାଚୀନାସୋ ବନ୍ଧୁଷୋ ଯୁୟୁଜ୍ଞେ ।
 ତ୍ୱମେଷାଂ ବିଧୁରା ଶବାଂସି ଜହି ବୃଷ୍ଟ୍ୟାନି କୃଶୁହୀ ପରାଚଃ ॥୩॥
 ଶୂରୋ ବା ଶୂରଂ ବନତେ ଶରୀରୈସ୍ତନୁରୁଚା ତରୁଷି ଯତ୍-କୃଣୌତେ ।
 ତୋକେ ବା ଗୋଷ୍ଠ ତନୟେ ଯଦଘ୍ନୁ ବି କ୍ରନ୍ତସୀ ଉର୍ବରାସୁ ବ୍ରବୈତେ ॥୪॥
 ନହି ତ୍ୱା ଶୂରୋ ନ ତୁରୋ ନ ଧୃଷ୍ଟୁର୍ନ ତ୍ୱା ଯୋଧୋ ମନ୍ୟମାନୋ ଯୁୟୋଧ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ନକିଷ୍ଟା ପ୍ରତ୍ୟସ୍ତ୍ୟେଷାଂ ବିଶ୍ୱା ଜାତାନ୍ୟଭ୍ୟସି ତାନି ॥୫॥
 ସ ପତ୍ୟତ ଉଭୟୋର୍ନୃମଣମୟୋର୍ଯଦୀ ବେଧସଃ ସମିଧେ ହବନ୍ତେ ।
 ବୃତ୍ତେ ବା ମହୋ ନୃବତି କ୍ଷୟେ ବା ବ୍ୟତସ୍ତକ୍ତା ଯଦି ବିତନ୍ତସୈତେ ॥୬॥
 ଅଧ ସ୍ତ୍ୱା ତେ ଚର୍ଷଣୟୋ ଯଦେଜାନିନ୍ଦ୍ର ତ୍ରାତୋତ ଭବା ବରୁତା ।
 ଅସ୍ତ୍ରାକାସୋ ଯେ ନୃତମାସୋ ଅୟ୍ ଇନ୍ଦ୍ର ସୁରୟୋ ଦଧିରେ ପୁରୋ ନଃ ॥୭॥
 ଅନୁ ତେ ଦାୟି ମହ ଇନ୍ଦ୍ରିୟାୟ ସତ୍ରା ତେ ବିଶ୍ୱମନୁ ବୃତ୍ରହତ୍ୟେ ।
 ଅନୁ କ୍ଷତ୍ରମନୁ ସହୋ ଯଜତ୍ରେନ୍ଦ୍ର ଦେବେଭିରନୁ ତେ ନୃଷହ୍ୟେ ॥୮॥
 ଏବା ନଃ ସ୍ୱଧଃ ସମଜା ସମସ୍ତ୍ରିନ୍ଦ୍ର ରାରନ୍ତି ମିଥତୀରଦେବୀଃ ।
 ବିଦ୍ୟାମ ବସ୍ତୋରବସା ଗୁଣନ୍ତୋ ଭରଦ୍ୱାଜା ଉତ ତ ଇନ୍ଦ୍ର ନୁନମ୍ ॥୯॥

=====

(୨।୨୭) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଶୁଧୀ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ହୃୟାମସି ତ୍ବା ମହୋ ବାଜସ୍ୟ ସାତୌ ବାବୃଷାଣାଃ ।
ସଂ ଯଦ୍ବିଶୋଃୟନ୍ତ ଶୂରସାତା ଭଗ୍ରଂ ନୋଃବଃ ପାର୍ଯ୍ୟେ ଅହନ୍ନାଃ ॥୧॥
ତ୍ବାଂ ବାଜୀ ହବତେ ବାଜିନେୟୋ ମହୋ ବାଜସ୍ୟ ଗଧ୍ୟସ୍ୟ ସାତୌ ।
ତ୍ବାଂ ବୃତ୍ରେଷ୍ଟିନ୍ ସତ୍-ପତିଂ ତରୁତ୍ରଂ ତ୍ବାଂ ଚକ୍ଷେ ମୁଷ୍ଟିହା ଗୋଷୁ ଯୁଧ୍ୟନ୍ ॥୨॥
ତ୍ବାଂ କବିଂ ଚୋଦୟୋଃକର୍ମାତୌ ତ୍ବାଂ କୁସ୍ତାୟ ଶୁଷ୍ଠଂ ଦାଶୁଷେ ବର୍କ୍ ।
ତ୍ବାଂ ଶିରୋ ଅମର୍ମଣଃ ପରାହନୁତିଧିଗ୍ନାୟ ଶଂସ୍ୟଂ କରିଷ୍ୟନ୍ ॥୩॥
ତ୍ବାଂ ରଥଂ ପ୍ର ଭରୋ ଯୋଧମୃଷ୍ମମାବୋ ଯୁଧ୍ୟନ୍ତଂ ବୃଷଭଂ ଦଶଦ୍ୟୁମ୍ ।
ତ୍ବାଂ ତୁଗ୍ରଂ ବେତସବେ ସଚାହନ୍ତୁଂ ତୁଜିଂ ଗୃଣନ୍ତମିନ୍ଦ୍ର ତୁତୋଃ ॥୪॥
ତ୍ବାଂ ତଦୁକ୍ଥମିନ୍ଦ୍ର ବର୍ହଣା କଃ ପ୍ର ଯଜ୍ଞତା ସହସ୍ରା ଶୂର ଦର୍ଷି ।
ଅବ ଗିରେର୍ଦ୍ଦାସଂ ଶମ୍ବରଂ ହନ୍-ପ୍ରାବୋ ଦିବୋଦାସଂ ଚିତ୍ରାଭିରୁତୀ ॥୫॥
ତ୍ବାଂ ଶ୍ରଜାଭିର୍ମନ୍ଦସାନଃ ସୋମୈର୍ଦ୍ଦଭୀତୟୋ ରୁମୁରିମିନ୍ଦ୍ର ସିଷ୍ଟପ୍ ।
ତ୍ବାଂ ରଜିଂ ପିଠୀନସେ ଦଶସ୍ୟନ୍ଧଷ୍ଟିଂ ସହସ୍ରା ଶବ୍ୟା ସଚାହନ୍ ॥୬॥
ଅହଂ ଚନ ତସ୍ତୁରିଭିରାନଶ୍ୟାଂ ତବ ଜ୍ୟାୟ ଇନ୍ଦ୍ର ସୁମ୍ନମୋଜଃ ।
ତ୍ବୟା ଯତ୍ସବକ୍ତେ ସଧବୀର ବୀରାସ୍ତ୍ରବରୁଧେନ ନଦୁଷା ଶବିଷ୍ଠ ॥୭॥
ବୟଂ ତେ ଅସ୍ୟାମିନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୟୁମ୍ନଦୁତୌ ସଖାୟଃ ସ୍ୟାମ ମହିନ ପ୍ରେଷ୍ଠାଃ ।
ପ୍ରାତର୍ଦନ୍ଧିଃ କ୍ଷତ୍ରଶ୍ରୀରସ୍ତୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠୋ ଘନେ ବୃତ୍ରାଣାଂ ସନୟୋ ଧନାନାମ୍ ॥୮॥

=====

(୨।୨୭) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧-୭, ଅଭ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ଚାୟମାନଃ (ଦାନଂ) ୮

=====

କିମସ୍ୟ ମଦେ କିମୁସ୍ୟ ପୀତାବିନ୍ଦ୍ରଃ କିମସ୍ୟ ସଖ୍ୟେ ଚକାର ।
ରଣା ବା ଯେ ନିଷଦି କିଂ ତେ ଅସ୍ୟ ପୁରା ବିବିଦ୍ରେ କିମୁ ନୂତନାସଃ ॥୧॥

ସଦସ୍ୟ ମଦେ ସଦସ୍ୟ ପୀତାବିନ୍ଦ୍ରଃ ସଦସ୍ୟ ସଖ୍ୟେ ଚକାର ।
 ରଣା ବା ଯେ ନିଷଦି ସତ୍ତ୍ୱେ ଅସ୍ୟ ପୁରା ବିବିଦ୍ରେ ସଦୁ ନୂତନାସଃ ॥୨॥
 ନହି ନୁ ତେ ମହିମନଃ ସମସ୍ୟ ନ ମଦବନ୍ଧୁଘବତ୍ତ୍ୱସ୍ୟ ବିଦ୍ଵ ।
 ନ ରାଧସୋରାଧସୋ ନୂତନସ୍ୟେନ୍ଦ୍ର ନକିର୍ଦ୍ଦୃଶ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଂ ତେ ॥୩॥
 ଏତତ୍ତ୍ୟକ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମଚେତି ଯେନାବଧୀର୍ବରଶିଖସ୍ୟ ଶେଷଃ ।
 ବଜ୍ରସ୍ୟ ଯତ୍ତେ ନିହତସ୍ୟ ଶୁଷ୍କାସ୍ତ୍ୱନାଜିଦିନ୍ଦ୍ର ପରମୋ ଦଦାର ॥୪॥
 ବଧୀଦିନ୍ଦ୍ରୋ ବରଶିଖସ୍ୟ ଶେଷୋଽଭ୍ୟାବର୍ତ୍ତନେ ଚାୟମାନାୟ ଶିକ୍ଷନ୍ ।
 ବୃତୀବତୋ ଯଜ୍ଞରିୟୁପୀୟାୟାଂ ହନ୍ପୁର୍ବେ ଅଧେ ଭିୟସାପରୋ ଦର୍ତ୍ତ ॥୫॥
 ତ୍ରିଂଶଚ୍ଛତଂ ବର୍ମଶ ଇନ୍ଦ୍ର ସାକଂ ଯବ୍ୟାବତ୍ୟାଂ ପୁରୁହୂତ ଶ୍ରବସ୍ୟା ।
 ବୃତୀବନ୍ତଃ ଶରବେ ପତ୍ୟମାନାଃ ପାତ୍ରା ଭିନ୍ନାନା ନ୍ୟର୍ଥାନ୍ୟାୟନ୍ ॥୬॥
 ଯସ୍ୟ ଗାବାବରୁଷା ସୁୟବସ୍ୟୁ ଅନ୍ତରୁ ଷୁ ଚରତୋ ରେରିହାଣା ।
 ସ ସୃଷ୍ଟିୟାୟ ତୁର୍ବଶଂ ପରାଦାଦୃତୀବତୋ ଦୈବବାତାୟ ଶିକ୍ଷନ୍ ॥୭॥
 ଦୃୟା ଅଗ୍ନେ ରଥିନୋ ବିଂଶତିଂ ଗା ବଧୁମତୋ ମଦବା ମହ୍ୟଂ ସମ୍ରାଟ୍ ।
 ଅଭ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ଚାୟମାନୋ ଦଦାତି ଦୁଶାଶେୟଂ ଦକ୍ଷିଣା ପାର୍ଥବାନାମ୍ ॥୮॥

(୭।୨୮) ରକ୍ଷିଃ - ଭରଦ୍ୱାଜଃ ବାହ୍ମୟତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧, ୫-୭, ଜଗତୀ ୨-୪, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୮,
 ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧-୭, ଗାବଃ ୧, ୩-୭, ଗାବଃ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ଓ ୨, ୮

ଆ ଗାବୋ ଅଗ୍ନନ୍ତୁତ ଭଦ୍ରମକ୍ରତୁସୀଦନ୍ତ ଗୋଷ୍ଠେ ରଶୟନ୍ତୁସ୍ତେ ।
 ପ୍ରଜାବତୀଃ ପୁରୁରୂପା ଇହ ସ୍ୟୁରିନ୍ଦ୍ରାୟ ପୂର୍ବୀରୁଷସୋ ଦୁହାନାଃ ॥୧॥
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଯଜ୍ଞନେ ପୃଣତେ ଚ ଶିକ୍ଷତୁ୍ୟପେଢଦାତି ନ ସ୍ତଂ ମୁଷାୟତି ।
 ଭୂୟୋଭୂୟୋ ରୟିମିଦସ୍ୟ ବର୍ଧୟନ୍ନଭିନ୍ନେ ଖିଲ୍ୟେ ନି ଦଧାତି ଦେବୟୁମ୍ ॥୨॥
 ନ ତା ନଶନ୍ତି ନ ଦଭାତି ତସ୍ମରୋ ନାସାମାମିତ୍ରୋ ବ୍ୟଥିରା ଦଧର୍ଷତି ।
 ଦେବାଂଶୁ ଯାଭିର୍ଯଜତେ ଦଦାତି ଚ ଜ୍ୟୋଗିତ୍ୱାଭିଃ ସଚତେ ଗୋପତିଃ ସହ ॥୩॥

ନ ତା ଅର୍ବା ରେଶୁକକାଟୋ ଅଶୁତେ ନ ସଂସ୍କୃତତ୍ରମୁପ ଯନ୍ତି ତା ଅଭି ।
ଉରୁଗାୟମଭୟଂ ତସ୍ୟ ତା ଅନୁ ଗାବୋ ମର୍ତ୍ତସ୍ୟ ବି ଚରନ୍ତି ଯଜ୍ଞନଃ ॥୪॥
ଗାବୋ ଭଗୋ ଗାବ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ମେ ଅଜ୍ଞାନ୍ ଗାବଃ ସୋମସ୍ୟ ପ୍ରଥମସ୍ୟ ଭକ୍ଷଃ ।
ଇମା ଯା ଗାବଃ ସ ଜନାସ ଇନ୍ଦ୍ର ଇଜ୍ଞାମୀଜୃଦା ମନସା ଚିଦିନ୍ଦ୍ରମ୍ ॥୫॥
ୟୟଂ ଗାବୋ ମେଦୟା କୃଶଂ ଚିଦଶ୍ରୀରଂ ଚିତ୍-କୃଶୁଥା ସୁପ୍ରତୀକମ୍ ।
ଭଦ୍ରଂ ଗୃହଂ କୃଶୁଥ ଭଦ୍ରବାଟୋ ବୃହଦ୍ବୋ ବୟ ଉତ୍ୟତେ ସଭାସୁ ॥୬॥
ପ୍ରଜାବତୀଃ ସୁୟବସଂ ରିଶନ୍ତୀଃ ଶୁଭା ଅପଃ ସୁପ୍ରପାଶେ ପିବନ୍ତୀଃ ।
ମା ବଃ ସ୍ତେନ ଇଶତ ମାଘଶଂସଃ ପରି ବୋ ହେତୀ ରୁଦ୍ରସ୍ୟ ବୃଜ୍ୟାଃ ॥୭॥
ଉପେଦମୁପପର୍ଚ୍ଚନମାସୁ ଗୋଷ୍ଠପ ପୃତ୍ୟତାମ୍ । ଉପ ଋଷଭସ୍ୟ ରେତସ୍ୟାପେନ୍ଦ୍ର ତବ ବୀର୍ଯ୍ୟେ ॥୮॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥାଷ୍ଟକେ ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

। ଅଧଃ ଚତୁର୍ଥାଂଶକଃ ।
(ସପ୍ତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୩୫)

=====

(୭।୨୯) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ମସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବୋ ନରଃ ସଖ୍ୟାୟ ସେପୁର୍ମହୋ ଯୁକ୍ତଃ ସୁମତୟେ ଚକାନାଃ ।
ମହୋ ହି ଦାତା ବଜ୍ରହସ୍ତୋ ଅସ୍ତି ମହାମୁ ରଶ୍ମିମବସେ ଯଜଧ୍ୱମ୍ ॥୧॥
ଆ ଯସ୍ମିନ୍ ହସ୍ତେ ନୟା ମିମିକ୍ଷୁରା ରଥେ ହିରଣ୍ୟୟେ ରଥେଷ୍ଟାଃ ।
ଆ ରଶ୍ମୟୋ ଗଭସ୍ତୋଃ ସ୍ମୁରୟୋରାଧୁନଶ୍ଚାସୋ ବୃଷଣୋ ଯୁଜାନାଃ ॥୨॥
ଶ୍ରୀୟେ ତେ ପାଦା ଦୁବ ଆ ମିମିକ୍ଷୁର୍ଯୁଷ୍ଟର୍ବଜ୍ରୀ ଶବସା ଦକ୍ଷିଣାବାନ୍ ।
ବସାନୋ ଅତ୍-କଂ ସୁରତିଂ ଦୃଶେ କଂ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ନୃତବିଷିରୋ ବଭୁଧ ॥୩॥
ସ ସୋମ ଆମିଶୁତମଃ ସୁତୋ ଭୂଦ୍ୟସ୍ମିନ୍ ପକ୍ତିଃ ପତ୍ୟତେ ସକ୍ତି ଧାନାଃ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ନରଃ ସୁବକ୍ତୋ ବ୍ରହ୍ମକାରା ଉକ୍ତ୍ୟା ଶଂସକ୍ତୋ ଦେବବାତତମାଃ ॥୪॥
ନ ତେ ଅକ୍ତଃ ଶବସୋ ଧାୟ୍ୟସ୍ୟ ବି ତୁ ବାବଧେ ରୋଦସୀ ମହିତ୍ୱା ।
ଆ ତା ସୁରିଃ ପୃଣତି ତୁତୁଜାନୋ ଯୁଧେବାପୁ ସମୀଜମାନ ଉତୀ ॥୫॥
ଏବେଦିନ୍ଦ୍ରଃ ସୁହବ ଋଷ୍ଟୋ ଅସ୍ତୁତୀ ଅନୁତୀ ହିରିଶିପ୍ରଃ ସତ୍ୱା ।
ଏବା ହି ଜାତୋ ଅସମାତୋଜାଃ ପୁରୁ ଚ ବୃତ୍ରା ହନତି ନି ଦସ୍ୟୁନ୍ ॥୬॥

=====

(୭।୩୦) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ମସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଭୂୟ ଇଦ୍ବାବୃଧେ ବୀର୍ଯ୍ୟାୟ୍ ଏକୋ ଅଭୂର୍ଯୋ ଦୟତେ ବସୁନି ।
ପ୍ର ରିରିଚେ ଦିବ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ପୃଥିବ୍ୟା ଅର୍ଧମିଦସ୍ୟ ପ୍ରତି ରୋଦସୀ ଉଭେ ॥୧॥
ଅଧା ମନ୍ୟେ ବୃହଦସୁର୍ଯ୍ୟମସ୍ୟ ଯାନି ଦାଧାର ନକିରା ମିନାତି ।
ଦିବେଦିବେ ସୂର୍ଯୋ ଦର୍ଶତୋ ଭୂଦ୍ୱି ସଦ୍ଭାନ୍ୟର୍ବିୟା ସୁକ୍ରତୁର୍ଧାତ୍ ॥୨॥

ଅଦ୍ୟା ଚିନ୍ତୁ ଚିତ୍ତଦପୋ ନଦୀନାଂ ଯଦାଭ୍ୟୋ ଅରଦୋ ଗାତୁମିନ୍ଦ୍ର ।
 ନି ପର୍ବତା ଅଦ୍ଭୁସଦୋ ନ ସେଦୁସ୍ତୟା ଦୃଲ୍ହାନି ସୁକ୍ରତୋ ରଜାଂସି ॥୩॥
 ସତ୍ୟମିତ୍ତନ୍ନ ଦ୍ଵାବ୍ଧା ଅନେୟା ଅସ୍ତ୍ରୀନ୍ଦ୍ର ଦେବୋ ନ ମର୍ତ୍ତ୍ୟୋ ଜ୍ୟାୟାନ୍ ।
 ଅହନ୍ନହିଂ ପରିଶୟାନମର୍ତ୍ତ୍ୟୋଽବାସ୍ତଜୋ ଅପୋ ଅଛା ସମୁଦ୍ରମ୍ ॥୪॥
 ତ୍ଵମପୋ ବି ଦୁରୋ ବିଷୁଚୀରିନ୍ଦ୍ର ଦୃଲ୍ହମରୁଜଃ ପର୍ବତସ୍ୟ ।
 ରାଜାଭବୋ ଜଗତଶ୍ଚର୍ଷଣୀନାଂ ସାକଂ ସୂର୍ଯ୍ୟଂ ଜନୟନ୍ୟାମୁଷାସମ୍ ॥୫॥

(୬।୩୧) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ଵାଜଃ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୩, ୫, ଶକ୍ତୁରୀ ୪, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଅଭୁରେକୋ ରୟିପତେ ରୟୀଶାମା ହସ୍ତୟୋରପିଥା ଇନ୍ଦ୍ର କୃଷ୍ଣୀଃ ।
 ବି ତୋକେ ଅପ୍ସୁ ତନୟେ ଚ ସୁରୋଽବୋଚନ୍ତ ଚର୍ଷଣୟୋ ବିବାଚଃ ॥୧॥
 ତ୍ଵଦ୍-ଭିୟେନ୍ଦ୍ର ପାର୍ଥବାନି ବିଶ୍ଵାଚ୍ୟୁତା ଚିଜ୍ୟାବୟନ୍ତେ ରଜାଂସି ।
 ଦ୍ୟାବାକ୍ଷାମା ପର୍ବତାସୋ ବନାନି ବିଶ୍ଵଂ ଦୃଲ୍ହଂ ଭୟତେ ଅଜ୍ଞନା ତେ ॥୨॥
 ତ୍ଵଂ କୁସ୍ତେନାଭି ଶୁଷ୍ପମିନ୍ଦ୍ରାଶୁଷଂ ଯୁଧ୍ୟ କୁୟବଂ ଗବିଷ୍ଠୋ ।
 ଦଶ ପ୍ରପିତ୍ଵେ ଅଧ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ମୁଷାୟଶ୍ଚକ୍ରମବିବେ ରପାଂସି ॥୩॥
 ତ୍ଵଂ ଶତାନ୍ୟବ ଶମ୍ଭୁରସ୍ୟ ପୁରୋ ଜଘଛାପ୍ରତୀନି ଦସ୍ୟୋଃ ।
 ଅଶିକ୍ଷୋ ଯତ୍ର ଶତ୍ୟା ଶତୀବୋ ଦିବୋଦାସାୟ ସୁନ୍ଦ୍ରତେ ସୁତକ୍ରେ ଭରଦ୍ଵାଜାୟ ଗୃଣତେ ବସୁନି ॥୪॥
 ସ ସତ୍ୟସତ୍ତ୍ଵନ୍ନହତେ ରଣାୟ ରଥମା ତିଷ୍ଠ ତୁବିନୃମ୍ଣ ଡୀମମ୍ ।
 ଯାହି ପ୍ରପଥିନ୍ନବସୋପ ମଦ୍ରିକ୍ପ୍ର ଚ ଶୁତ ଶ୍ରାବୟ ଚର୍ଷଣିଭ୍ୟଃ ॥୫॥

(୬।୩୨) ଋଷିଃ - ସୁହୋତ୍ରଃ ଭରଦ୍ଵାଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଅପୂର୍ବ୍ୟା ପୁରୁତମାନ୍ୟସ୍ତୈ ମହେ ବୀରାୟ ତବସେ ତୁରାୟ ।
 ବିରପ୍ଶିନେ ବଜ୍ରିଣେ ଶଂତମାନି ବଚାଂସ୍ୟାସା ସ୍ଥବିରାୟ ତକ୍ଷମ୍ ॥୧॥

ସ ମାତରା ସୁର୍ଯ୍ୟେଶା କବୀନାମବାସୟଦ୍ରୁଜଦଦ୍ରିଂ ଗୁଣାନଃ ।
 ସ୍ୱାଧୀତିରୁକ୍ତଭିର୍ବାବଶାନ ଉଦୁସ୍ତ୍ରୟାଶାମସୃଜନ୍ନିଦାନମ୍ ॥୭॥
 ସ ବହ୍ନିଭିରୁକ୍ତଭିର୍ଗୋଷୁ ଶଶ୍ୱନ୍ନିତଞ୍ଜୁଭିଃ ପୁରୁକୃତ୍ୱା ଜିଗାୟ ।
 ପୁରଃ ପୁରୋହା ସଖିଭିଃ ସଖୀୟାୟାହା ରୁରୋଜ କବିଭିଃ କବିଃ ସନ୍ ॥୮॥
 ସ ନୀବ୍ୟାଭିର୍ଜରିତାରମଞ୍ଚା ମହୋ ବାଜେଭିର୍ମହଦ୍-ଭିଷ୍ଣୁ ଶୁଷ୍ଟୈଃ ।
 ପୁରୁବୀରାଭିର୍ବୃଷଭ ଶିତୀନାମା ଗିର୍ବଶଃ ସୁବିତାୟା ପ୍ର ଯାହି ॥୯॥
 ସ ସର୍ଗେଶ ଶବସା ତକ୍ତୋ ଅତ୍ୟୈରପ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଦକ୍ଷିଣତସ୍ତୁରାଷାଟ୍ ।
 ଇତ୍-ଆ ସୃଜାନା ଅନପାବୃଦର୍ଥଂ ଦିବେଦିବେ ବିବିଷୁରପ୍ରମୃଷ୍ୟମ୍ ॥୧୦॥

(୭।୩୩) ରକ୍ଷିଃ - ଶୁନହୋତ୍ରଃ ଭରଦ୍ୱାଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଯ ଓଜିଷ୍ଠ ଇନ୍ଦ୍ର ତଂ ସୁ ନୋ ଦା ମଦୋ ବୃଷତ୍ସ୍ୱଭିଷ୍ଟିର୍ଦାସ୍ମାନ୍ ।
 ସୌବଶ୍ୟଂ ଯୋ ବନବସ୍ତୁଶ୍ଚୋ ବୃତ୍ରା ସମସ୍ତୁ ସାସହଦମିତ୍ରାନ୍ ॥୧॥
 ତ୍ୱାଂ ହୀନ୍ତ୍ରାବସେ ବିବାତୋ ହବନ୍ତେ ଚର୍ଷଣୟଃ ଶୂରସାତୌ ।
 ତ୍ୱଂ ବିପ୍ରେଭିର୍ବି ପର୍ଣ୍ଣୀରଶାୟସ୍ତ୍ୱୋତ ଇମ୍ରନିତା ବାଜମର୍ବା ॥୨॥
 ତ୍ୱଂ ତାଁ ଇନ୍ଦ୍ରୋଭୟାଁ ଅମିତ୍ରାୟାସା ବୃତ୍ରାଶ୍ୟାୟାଂ ଚ ଶୂର ।
 ବଧୀର୍ବନେବ ସୁଧିତେଭିରତ୍-କୈରା ପୃସ୍ତୁ ଦର୍ଷି ନୃଶାଂ ନୃତମ ॥୩॥
 ସ ତ୍ୱଂ ନ ଇନ୍ଦ୍ରାକବାଭିରୁତୀ ସଖା ବିଶ୍ୱାୟୁରବିତା ବୃଧେ ଭୂଃ ।
 ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାତା ଯଜ୍ଞୟାମସି ତ୍ୱା ଯୁଧ୍ୟାନ୍ତୋ ନେମପିତା ପୃସ୍ତୁ ଶୂର ॥୪॥
 ନୁନଂ ନ ଇନ୍ଦ୍ରାପରାୟା ଚ ସ୍ୟା ଭବା ମୂଳୀକ ଉତ ନୋ ଅଭିଷ୍ଟୌ ।
 ଇତ୍-ଆ ଗୁଣନ୍ତୋ ମହିନସ୍ୟ ଶର୍ମନ୍ଦିବି ଷ୍ୟାମ ପାର୍ଯ୍ୟେ ଗୋଷତମାଃ ॥୫॥

=====

(୭।୩୪) ଋଷିଃ - ଶୁନହୋତ୍ରଃ ଭରଦ୍ବାଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ସଂ ଚ ତ୍ବେ ଜଗୁର୍ଗିର ଇନ୍ଦ୍ର ପୂର୍ବୀର୍ ଚ ଦୃଦ୍ୟନ୍ତି ବିଭ୍ୱୋ ମନୀଷାଃ ।
ପୁରା ନୁନଂ ଚ ସୁତୟ ଋଷୀଣାଂ ପଶ୍ୟୁଃ ଇନ୍ଦ୍ରେ ଅଧ୍ୟୁକ୍ଥାର୍କା ॥୧॥
ପୁରୁହୂତୋ ଯଃ ପୁରୁଗୂର୍ତ୍ତ ଋତ୍ୱା ଏକଃ ପୁରୁପ୍ରଶସ୍ତୋ ଅସ୍ତ୍ରି ଯଜ୍ଞେଃ ।
ରଥୋ ନ ମହେ ଶବସେ ଯୁଜାନୋଃ ସ୍ଥାଭିରିନ୍ଦ୍ରୋ ଅନୁମାଦ୍ୟୋ ଭୂତ୍ ॥୨॥
ନ ଯଂ ହିଂସନ୍ତି ଧୀତୟୋ ନ ବାଣୀରିନ୍ଦ୍ରଂ ନକ୍ଷତ୍ରୀଦତି ବର୍ଧୟନ୍ତୀଃ ।
ୟଦି ସ୍ତ୍ରୋତାରଃ ଶତଂ ଯୁଧିହସ୍ରଂ ଶୃଣନ୍ତି ଗିର୍ବଶସଂ ଶଂ ତଦସ୍ତୈ ॥୩॥
ଅସ୍ତ୍ରା ଏତଦ୍ବିବ୍ୟର୍ଚେବ ମାସା ମିମିକ୍ଷ ଇନ୍ଦ୍ରେ ନ୍ୟୟାମି ସୋମଃ ।
ଜନଂ ନ ଧନ୍ୱନ୍ତି ସଂ ଯଦାପଃ ସତ୍ରା ବାବୃଧୂର୍ବନାନି ଯଜ୍ଞେଃ ॥୪॥
ଅସ୍ତ୍ରା ଏତନ୍ନହ୍ୟାଜୁଷମସ୍ତ୍ରା ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ସ୍ତ୍ରୋତ୍ରଂ ମତିଭିରବାଚି ।
ଅସଦ୍ୟଥା ମହତି ବୃତ୍ରତୂୟ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବିଶ୍ୱାୟୁରବିତା ବୃଧଶ୍ଚ ॥୫॥

=====

(୭।୩୫) ଋଷିଃ - ନରଃ ଭରଦ୍ବାଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

କଦା ଭୁବନ୍ନୂପକ୍ଷୟାଣି ବ୍ରହ୍ମ କଦା ସ୍ତ୍ରୋତେ ସହସ୍ରପୋଷ୍ୟଂ ଦାଃ ।
କଦା ସ୍ତ୍ରୋମଂ ବାସୟୋଃ ସ୍ୟ ରାୟା କଦା ପିୟଃ କରସି ବାଜରତ୍ନାଃ ॥୧॥
କର୍ତ୍ତ୍ତି ସ୍ଥିତଦିନ୍ତ୍ର ଯନ୍ତୁଭିର୍ନୃନ୍ଦୀରେର୍ବୀରାନୁଲୟାସେ ଜୟାଜୀନ୍ ।
ତ୍ରିଧାତୁ ଗା ଅପି ଜୟାସି ଗୋଷ୍ଠିନ୍ତ ଦୁ୍ୟମ୍ନଂ ସ୍ୱର୍ଭଜେହ୍ୟସ୍ତେ ॥୨॥
କର୍ତ୍ତ୍ତି ସ୍ଥିତଦିନ୍ତ୍ର ଯଜ୍ଞରିତ୍ରେ ବିଶ୍ୱସ୍ତୁ ବ୍ରହ୍ମ କୃଣବଃ ଶବିଷ୍ଟ ।
କଦା ପିୟୋ ନ ନିୟୁତୋ ଯୁବାସେ କଦା ଗୋମଘା ହବନାନି ଗଚ୍ଛାଃ ॥୩॥
ସ ଗୋମଘା ଜରିତ୍ରେ ଅଶ୍ୱଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରା ବାଜଶ୍ରବସୋ ଅପି ଧେହି ପୃକ୍ଷଃ ।
ପୀପିହୀଷଃ ସୁଦୁଘାମିନ୍ତ ଧେନୁଂ ଭରଦ୍ବାଜେଷୁ ସୁରୁତୋ ରୁରୁତ୍ୟାଃ ॥୪॥

ତମା ନୁନଂ ବୃଜନମନ୍ୟଥା ଚିହ୍ନୁରୋ ଯଜ୍ଞକ୍ର ବି ଦୁରୋ ଗୁଣୀଷେ ।
ମା ନିରରଂ ଶୁକ୍ରଦୁଘସ୍ୟ ଧେନୋରାଜିରସାନ୍-ବ୍ରହ୍ମଣା ବିପ୍ର ଜିନ୍ଦୁ ॥୫॥

=====

(୭।୩୭) ରକ୍ଷିଃ - ନରଃ ଭରଦ୍ବାଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ସତ୍ରା ମଦାସସ୍ତବ ବିଶ୍ୱଜନ୍ୟାଃ ସତ୍ରା ରାୟୋଽଧ ଯୋ ପାର୍ଥବାସଃ ।
ସତ୍ରା ବାଜାନାମଭବୋ ବିଭକ୍ତା ଯଜେବେଷୁ ଧାରୟଥା ଅସୁର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥୧॥
ଅନୁ ପ୍ର ଯୋଜେ ଜନ ଓଜୋ ଅସ୍ୟ ସତ୍ରା ଦଧିରେ ଅନୁ ବୀର୍ଯ୍ୟାୟ ।
ସ୍ୟାମଗୃତେ ଦୁଧୟୋଽର୍ବତେ ଚ କ୍ରତୁଂ ବୃଞ୍ଚିତ୍ୟପି ବୃତ୍ରହତ୍ୟେ ॥୨॥
ତଂ ସପ୍ରୀଚୀରୁତୟୋ ବୃଷ୍ଟ୍ୟାନି ପୌଂସ୍ୟାନି ନିୟୁତଃ ସଶୁରିନ୍ଦ୍ରମ୍ ।
ସମୁଦ୍ରଂ ନ ସିନ୍ଧବ ଉକ୍ଥଶୁଷ୍ଟା ଉରୁବ୍ୟଚସଂ ଗିର ଆ ବିଶନ୍ତି ॥୩॥
ସ ରାୟସ୍-ଖାମୁପ ସୃଜା ଗୁଣାନଃ ପୁରୁଷ୍ଟନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଦୃମିନ୍ଦ୍ର ବସ୍ତଃ ।
ପତିର୍ବଭୁଥାସମୋ ଜନାନାମେକୋ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଭୁବନସ୍ୟ ରାଜା ॥୪॥
ସ ତୁ ଶୁଧି ଶୁତ୍ୟା ଯୋ ଦୁବୋୟୁର୍ଦ୍ଦୋର୍ନ ଭୂମାଭି ରାୟୋ ଅୟଃ ।
ଅସୋ ଯଥା ନଃ ଶବସା ଚକାନୋ ଯୁଗେୟୁଗେ ବୟସା ଚେକିତାନଃ ॥୫॥

=====

(୭।୩୭) ରକ୍ଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଅର୍ବାଗ୍ରଥଂ ବିଶ୍ୱବାରଂ ତ ଉଗ୍ରେନ୍ଦ୍ର ଯୁକ୍ତାସୋ ହରୟୋ ବହନ୍ତୁ ।
କୀରିଶ୍ମିଜି ତ୍ୱା ହବତେ ସ୍ୱର୍ବାନୃଧୀମହି ସଧମାଦସ୍ତେ ଅଦ୍ୟ ॥୧॥
ପ୍ରୋ ଦ୍ରୋଣେ ହରୟଃ କର୍ମାଗ୍ନନ୍ଦୁନାନାସ ରଜ୍ୟନ୍ତୋ ଅଭୁବନ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରୋ ନୋ ଅସ୍ୟ ପୂର୍ବ୍ୟଃ ପପୀୟାଭ୍ୟୁଷୋ ମଦସ୍ୟ ସୋମ୍ୟସ୍ୟ ରାଜା ॥୨॥
ଆସସ୍ରାଶାସଃ ଶବସାନମଚ୍ଛେନ୍ଦ୍ରଂ ସୁଚକ୍ରେ ରଥ୍ୟାସୋ ଅଶ୍ୱାଃ ।
ଅଭି ଶ୍ରବ ରଜ୍ୟନ୍ତୋ ବହେୟୁର୍ନୁ ଚିନ୍ତୁ ବାୟୋରମୃତଂ ବି ଦସ୍ୟେତ୍ ॥୩॥

ବରିଷ୍ଠୋ ଅସ୍ୟ ଦକ୍ଷିଣାମିୟର୍ତ୍ତୀନ୍ଦ୍ରୋ ମଘୋନାଂ ତୁବିକୂର୍ମତମଃ ।
 ଯୁୟା ବଜ୍ରବଃ ପରିୟାସ୍ୟଂହୋ ମଘା ଚ ଧୃଷ୍ଣୋ ଦୟସେ ବି ସୁରୀନ୍ ॥୪॥
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବାଜସ୍ୟ ସ୍ଥବିରସ୍ୟ ଦାତେନ୍ଦ୍ରୋ ଗୀର୍ତ୍ତିର୍ବର୍ଧତାଂ ବୃଦ୍ଧମହଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃତ୍ରଂ ହନିଷ୍ଠୋ ଅସ୍ତୁ ସତ୍ତ୍ୱା ତା ସୁରିଃ ପୃଣତି ତୁତୁଜାନଃ ॥୫॥

=====

(୭।୩୮) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ଅପାଦିତ ଉତୁ ନକ୍ଷିତ୍ରତମୋ ମହୀଂ ଭର୍ଷଦ୍ଭ୍ୟମତୀମିନ୍ଦ୍ରହୃତିମ୍ ।
 ପନ୍ୟସୀଂ ଧୀତିଂ ଦୈବ୍ୟସ୍ୟ ଯୁମଞ୍ଜନସ୍ୟ ରାତିଂ ବନତେ ସୁଦାନୁଃ ॥୧॥
 ଦୁରାଜିଦା ବସତୋ ଅସ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣା ଘୋଷାଦିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ତନ୍ୟତି ବୁବାଶଃ ।
 ଏୟମେନଂ ଦେବହୃତିର୍ବୃତ୍ୟାନ୍ନଦ୍ର୍ୟଗିନ୍ଦ୍ରମିୟମୃତ୍ୟମାନା ॥୨॥
 ତଂ ବୋ ଧିୟା ପରମୟା ପୁରାଜାମଜରମିନ୍ଦ୍ରମଭ୍ୟନୃଷ୍ୟକ୍ୱେଃ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ଚ ଗିରୋ ଦଧିରେ ସମସ୍ତ୍ରିନ୍-ମହାଂଶୁ ସ୍ରୋମୋ ଅଧି ବର୍ଧଦିନ୍ଦ୍ରୋ ॥୩॥
 ବର୍ଧାଦ୍ୟଂ ଯୁଞ୍ଜି ଉତ ସୋମ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବର୍ଧାଦ୍-ବ୍ରହ୍ମ ଗିର ଉକ୍ଥା ଚ ମନ୍ତୁ ।
 ବର୍ଧାହୈନମୁଷସୋ ଯୁମନ୍ତୁକ୍ତୋର୍ବଧାନ୍ନାସାଃ ଶରଦୋ ଦ୍ୟାବ ଇନ୍ଦ୍ରମ୍ ॥୪॥
 ଏବା ଜଞ୍ଜାନଂ ସହସେ ଅସାମି ବାବୃଧାନଂ ରାଧସେ ଚ ଶୁତାୟ ।
 ମହାମୁଗ୍ରମବସେ ବିପ୍ର ନୂନମା ବିବାସେମ ବୃତ୍ରତୁର୍ଯ୍ୟେଷୁ ॥୫॥

=====

(୭।୩୯) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ମନ୍ତ୍ରସ୍ୟ କବେର୍ଦିବ୍ୟସ୍ୟ ବହ୍ନେର୍ବିପ୍ରମନ୍ତୁନୋ ବଚନସ୍ୟ ମଧୁଃ ।
 ଅପା ନସ୍ତସ୍ୟ ସଚନସ୍ୟ ଦେବେଷୋ ଯୁବସ୍ତୁ ଗୃଣତେ ଗୋଅଗ୍ରାଃ ॥୧॥
 ଅୟମୁଶାନଃ ପର୍ଯ୍ୟଦ୍ରିମୁସ୍ରା ଋତଧୀତିଭିରୂତୟୁଗୁଜାନଃ ।
 ରୁଜଦରୁଗ୍-ଶଂ ବି ବଲସ୍ୟ ସାନୁଂ ପଶୀର୍ବଚୋଭିରଭି ଯୋଧଦିନ୍ଦ୍ରଃ ॥୨॥

ଅୟଂ ଦ୍ୟୋତୟଦଦ୍ୟୁତୋ ବ୍ୟକ୍ତୁନ୍ନୋଷା ବସ୍ତୋଃ ଶରଦ ଇନ୍ଦୁରିନ୍ଦ୍ର ।
 ଇମଂ କେତୁମଦଧୁର୍ନୁ ଚିଦହ୍ନଂ ଶୁଚିଜନ୍ତୁନ ଉଷସଃକାର ॥୩॥
 ଅୟଂ ରୋଚୟଦରୁଚୋ ରୁଚାନୋଽୟଂ ବାସୟ ଦ୍ୟୁତେନ ପୂର୍ବଃ ।
 ଅୟମୀୟତ ଋତୟୁଗ୍ଭିରଶ୍ନୈଃ ସ୍ୱର୍ବିଦା ନାଭିନା ଚର୍ଷଣିପ୍ରାଃ ॥୪॥
 ନୁ ଗୃଣାନୋ ଗୃଣତେ ପ୍ରତ୍ନ ରାଜନ୍ନିଷଃ ପିନ୍ଦୁ ବସୁଦେୟାୟ ପୂର୍ବଃ ।
 ଅପ ଓଷଧୀରବିଷା ବନାନି ଗା ଅର୍ବତୋ ନୃନୃଚସେ ରିରୀହି ॥୫॥

(୭।୪୦) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଇନ୍ଦ୍ର ପିବ ତୁଭ୍ୟଂ ସୁତୋ ମଦାୟାବ ସ୍ୟ ହରୀ ବି ମୁଚା ସଖାୟା ।
 ଉତ ପ୍ର ଗାୟ ଗଣ ଆ ନିଷଦ୍ୟାଥା ଯଜ୍ଞାୟ ଗୃଣତେ ବୟୋ ଧାଃ ॥୧॥
 ଅସ୍ୟ ପିବ ଯସ୍ୟ ଜଜ୍ଞାନ ଇନ୍ଦ୍ର ମଦାୟ କ୍ରତୈ ଅପିବୋ ବିରପ୍ଶିନ୍ ।
 ତମୁ ତେ ଗାବୋ ନର ଆପୋ ଅଦ୍ରିରିନ୍ଦୁଂ ସମହ୍ୟନ୍ପୀତୟେ ସମସ୍ତୈ ॥୨॥
 ସମିଜ୍ଞେ ଅଗ୍ନୌ ସୁତ ଇନ୍ଦ୍ର ସୋମ ଆ ତ୍ୱା ବହନ୍ତୁ ହରୟୋ ବହିଷ୍ଠାଃ ।
 ତ୍ୱାୟତା ମନସା ଜୋହବୀମୀନ୍ତ୍ରା ଯାହି ସୁବିତାୟ ମହେ ନଃ ॥୩॥
 ଆ ଯାହି ଶଶ୍ୱଦୁଶତା ଯୟାଧେନ୍ଦ୍ର ମହା ମନସା ସୋମପେୟମ୍ ।
 ଉପ ବ୍ରହ୍ମାଣି ଶୃଣବ ଇମା ନୋଽଥା ତେ ଯଜ୍ଞସ୍ତନ୍ନେ ବୟୋ ଧାତ୍ ॥୪॥
 ଯଦିନ୍ଦ୍ର ଦିବି ପାର୍ଶ୍ୱେ ଯଦୃଧ୍ୟାୟା ସ୍ୱେ ସଦନେ ଯତ୍ର ବାସି ।
 ଅତୋ ନୋ ଯଜ୍ଞମବସେ ନିୟୁତ୍ୱାହ୍ୱସଜୋଷାଃ ପାହି ଗିର୍ବଣୋ ମରୁଦ୍-ଭିଃ ॥୫॥

(୭।୪୧) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଅହେଳମାନ ଉପ ଯାହି ଯଜ୍ଞଂ ତୁଭ୍ୟଂ ପବନ୍ତ ଇନ୍ଦବଃ ସୁତାସଃ ।
 ଗାବୋ ନ ବଜ୍ରିହ୍ୱସ୍ୱମୋକୋ ଅଛେନ୍ଦ୍ରା ଗହି ପ୍ରଥମୋ ଯଜ୍ଞିୟାନାମ୍ ॥୧॥

ଯା ତେ କାକୁସୁକୃତା ଯା ବରିଷ୍ଠା ଯୟା ଶଶ୍ୱତ୍-ପିବସି ମଧୁ ଉର୍ମିମ୍ ।
 ତୟା ପାହି ପ୍ର ତେ ଅଧ୍ୟୁର୍ଯ୍ୟୁରସ୍ଥାସ୍ତଂ ତେ ବଜ୍ରୋ ବର୍ତତାମିନ୍ଦ୍ର ଗରୁ୍ୟଃ ॥୭॥
 ଏଷ ଦ୍ରଘୋ ବୃଷଭୋ ବିଶ୍ୱରୂପ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ବୃଷ୍ଣେ ସମକାରି ସୋମଃ ।
 ଏତଂ ପିବ ହରିବଃ ସ୍ଥାତରୁଗ୍ର ଯୁସ୍ୟୋଶିଷେ ପ୍ରଦିବି ଯୁସ୍ତେ ଅନ୍ନମ୍ ॥୮॥
 ସୁତଃ ସୋମୋ ଅସୁତାଦିନ୍ଦ୍ର ବସ୍ୟାନୟଂ ଶ୍ରେୟାଞ୍ଜିକିତୁଷେ ରଶାୟ ।
 ଏତଂ ତିତିର୍ବ ଉପ ଯାହି ଯୁଜ୍ଞଂ ତେନ ବିଶ୍ୱାସ୍ତବିଷୀରା ପୃଶସ୍ତୁ ॥୯॥
 ହୃୟାମସି ତ୍ୱେନ୍ଦ୍ର ଯାହ୍ୟର୍ବାତଂ ତେ ସୋମସ୍ତନ୍ଦେ ଭବାତି ।
 ଶତକ୍ରତୋ ମାଦୟସ୍ତା ସୁତେଷୁ ପ୍ରାସ୍ତାଂ ଅବ ପୃତନାସୁ ପ୍ର ବିଷୁ ॥୧୦॥

(୭।୪୭) ର୍ଷିଃ - ଭରଦ୍ୱାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୩, ବୃହତୀ ୪, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ପ୍ରତ୍ୟସ୍ତୈ ପିପୀଷତେ ବିଶ୍ୱାନି ବିଦୁଷେ ଭର । ଅରଂଗମାୟ ଜଗ୍ନୟେଽପଶ୍ମାଦୟନେ ନରେ ॥୧॥
 ଏମେନଂ ପ୍ରତ୍ୟୋତନ ସୋମେଭିଃ ସୋମପାତମମ୍ । ଅମତ୍ରେଭିରୃଜୀଷିଶମିନ୍ଦ୍ରଂ ସୁତେଭିରିନ୍ଦୁଭିଃ ॥୨॥
 ଯଦୀ ସୁତେଭିରିନ୍ଦୁଭିଃ ସୋମେଭିଃ ପ୍ରତିଭୁଷଥ । ବେଦା ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ମେଧିରୋ ଧୃଷତ୍ତମିଦେଷତେ ॥୩॥
 ଅସ୍ଥାଅସ୍ଥା ଇଦନ୍ନସୋଽଧ୍ୟୁର୍ଯ୍ୟୋ ପ୍ର ଭରା ସୁତମ୍ ।
 କୁବିସ୍ରମସ୍ୟ ଜେନ୍ୟସ୍ୟ ଶର୍ଧତୋଽଭିଶସ୍ତେରବସ୍ତରତ୍ ॥୪॥

(୭।୪୮) ର୍ଷିଃ - ଭରଦ୍ୱାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଭୃଗୁକ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଯୁସ୍ୟ ଡ୍ୟଞ୍ଜମ୍ବରଂ ମଦେ ଦିବୋଦାସାୟ ରନ୍ଧୟଃ । ଅୟଂ ସ ସୋମ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ସୁତଃ ପିବ ॥୧॥
 ଯୁସ୍ୟ ତୀବ୍ରସୁତଂ ମଦଂ ମଧ୍ୟମକ୍ତଂ ତ ରନ୍ଧସେ । ଅୟଂ ସ ସୋମ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ସୁତଃ ପିବ ॥୨॥
 ଯୁସ୍ୟ ଗା ଅନ୍ତରଶ୍ଚନୋ ମଦେ ଦୃଲ୍ହା ଅବାସ୍ତୃଜଃ । ଅୟଂ ସ ସୋମ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ସୁତଃ ପିବ ॥୩॥
 ଯୁସ୍ୟ ମନ୍ଦାନୋ ଅନ୍ଧସୋ ମାଘୋନଂ ଦଧିଷେ ଶବଃ । ଅୟଂ ସ ସୋମ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ସୁତଃ ପିବ ॥୪॥

=====

(୨।୪୪) ଋଷିଃ - ଶଂୟୁଃ ବାହ୍ନିସ୍ତତଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୭, ବିରାଟ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୩ ୭, ୯, ବିରାଟ୍ ୮,
ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୦-୨୪, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

=====

ୟୋ ରୟିବୋ ରୟିତମୋ ଯୋ ଦ୍ୟୁମ୍ନୈର୍ଦ୍ୟୁମ୍ନବତ୍ତମଃ ।
ସୋମଃ ସୁତଃ ସ ଇନ୍ଦ୍ର ତେଃସ୍ତ୍ରି ସ୍ବଧାପତେ ମଦଃ ॥୧॥
ୟଃ ଶଗ୍ନୁସ୍ତୁବିଶଗ୍ନୁ ତେ ରାୟୋ ଦାମା ମତୀନାମ୍ ।
ସୋମଃ ସୁତଃ ସ ଇନ୍ଦ୍ର ତେଃସ୍ତ୍ରି ସ୍ବଧାପତେ ମଦଃ ॥୨॥
ୟେନ ବୃଜ୍ଞୋ ନ ଶବସା ତୁରୋ ନ ସ୍ବାଭିରୁତିଭିଃ ।
ସୋମଃ ସୁତଃ ସ ଇନ୍ଦ୍ର ତେଃସ୍ତ୍ରି ସ୍ବଧାପତେ ମଦଃ ॥୩॥
ତ୍ୟମ୍ନ ବୋ ଅପ୍ରହଣଂ ଗୃଣୀଷେ ଶବସସ୍ତତିମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବିଶ୍ୱାସାହଂ ନରଂ ମଂହିଷଂ ବିଶ୍ବଚର୍ଷଣିମ୍ ॥୪॥
ୟଂ ବର୍ଧୟନ୍ତୀଦ୍-ଗିରଃ ପତିଂ ତୁରସ୍ୟ ରାଧସଃ ।
ତମିନ୍-ନୃସ୍ୟ ରୋଦସୀ ଦେବୀ ଶୁଷ୍ମଂ ସପର୍ଯ୍ଯତଃ ॥୫॥
ତଦ୍ୱ ଉକ୍ଥସ୍ୟ ବର୍ହଣେନ୍ଦ୍ରାୟୋପସ୍ତୃଣୀଷଣି ।
ବିପୋ ନ ଯୁସୋତୟୋ ବି ଯୁଦ୍ରୋହନ୍ତି ସନ୍ଧିତଃ ॥୬॥
ଅବିଦଢ୍ଢକ୍ଷଂ ମିତ୍ରୋ ନବୀୟାନ୍-ପପାନୋ ଦେବେଭ୍ୟୋ ବସୋ ଅଚୈତ୍ ।
ସସବାହୁସ୍ତ୍ରୌଲାଭିଧୌତରୀଭିରୁରୁଷ୍ୟା ପାୟୁରଭବସ୍ତୁଷିଭ୍ୟଃ ॥୭॥
ଋତସ୍ୟ ପଥି ବେଧା ଅପାୟି ଶ୍ରିୟେ ମନାଂସି ଦେବାସୋ ଅକ୍ରନ୍ ।
ଦଧାନୋ ନାମ ମହୋ ବଚୋଭିର୍ବପୁର୍ଯ୍ଯଶୟେ ବେନୋ ବ୍ୟାବଃ ॥୮॥
ଦ୍ୟୁମତ୍ତମଂ ଦକ୍ଷଂ ଧେହ୍ୟସ୍ତେ ସେଧା ଜନାନାଂ ପୂର୍ବୀରରାତୀଃ ।
ବର୍ଷୀୟୋ ବୟଃ କୃଶୁହି ଶତୀଭିର୍ଧନସ୍ୟ ସାତାବସ୍ତ୍ରୀ ଅବିତ୍ତି ॥୯॥
ଇନ୍ଦ୍ର ତୁଭ୍ୟମିନ୍ଧ୍ରଘବନ୍ନୁତୁମ ବୟଂ ଦାତ୍ରେ ହରିବୋ ମା ବି ବେନଃ ।
ନକିରାପିର୍ଦଦୃଶେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟତ୍ରା କିମଙ୍ଗ ରପ୍ରଚୋଦନଂ ଦ୍ୱାହୁଃ ॥୧୦॥
ମା ଜସ୍ବନେ ବୃଷଭ ନୋ ରରୀଥା ମା ତେ ରେବତଃ ସଖ୍ୟେ ରିଷାମ୍ ।
ପୂର୍ବୀଷ୍ଟ ଇନ୍ଦ୍ର ନିଷ୍ପିଧୋ ଜନେଷୁ ଜହ୍ୟସୁଷ୍ମୀନ୍-ପ୍ର ବୃହାପୃଶତଃ ॥୧୧॥

ଉଦଭ୍ରାଣୀବ ସୁନୟନ୍ନିୟତୀନ୍ଦ୍ରୋ ରାଧାଂସ୍ୟଶ୍ୟାନି ଗବ୍ୟା ।
 ତୁମସି ପ୍ରଦିବଃ କାରୁଧାୟା ମା ତ୍ୱାଦାମାନ ଆ ଦଭନ୍ନଘୋନଃ ॥୧୭॥
 ଅଧୁର୍ଯ୍ୟୋ ବୀର ପ୍ର ମହେ ସୁତାନାମିନ୍ଦ୍ରାୟ ଭର ସ ହ୍ୟସ୍ୟ ରାଜା ।
 ଯଃ ପୂର୍ବ୍ୟାଭିରୁତ ନୂତନାଭିର୍ଗୀର୍ତ୍ତବାବୃଧେ ଗୁଣତାମୃଷୀଣାମ୍ ॥୧୮॥
 ଅସ୍ୟ ମଦେ ପୁରୁ ବର୍ଯ୍ୟାଂସି ବିଦ୍ୱାନିନ୍ଦ୍ରୋ ବୃତ୍ରାଣ୍ୟପ୍ରତୀ ଜଘାନ ।
 ତମ୍ନୁ ପ୍ର ହୋଷି ମଧୁମନ୍ତ୍ରମସ୍ତୈ ସୋମଂ ବୀରାୟ ଶିପ୍ରିଣେ ପିବଧ୍ୟୈ ॥୧୯॥
 ପାତା ସୁତମିନ୍ଦ୍ରୋ ଅସ୍ତୁ ସୋମଂ ହୃତ୍ତା ବୃତ୍ରଂ ବଜ୍ରେଣ ମନ୍ଦସାନଃ ।
 ଗନ୍ତା ଯଜ୍ଞଂ ପରାବତଶ୍ଚିଦଜ୍ଞା ବସୁଧୀନାମବିତା କାରୁଧାୟଃ ॥୨୦॥
 ଇଦଂ ତ୍ୟତ୍-ପାତ୍ରମିନ୍ଦ୍ରପାନମିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ପ୍ରିୟମମୃତମପାୟି ।
 ମସ୍ତଦ୍ୟଥା ସୌମନସାୟ ଦେବଂ ବ୍ୟସ୍ନଘ୍ନେଷୋ ଯୁୟବଦ୍ୟଂହଃ ॥୨୧॥
 ଏନା ମନ୍ଦାନୋ ଜହି ଶୂର ଶତ୍ରୁଞ୍ଜାମିମଜାମିଂ ମଘବନ୍ନମିତ୍ରାନ୍ ।
 ଅଭିଷେଣୀ ଅଭ୍ୟାଦେଦିଶାନାନ୍ପରାତ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ର ମୃଣା ଜହୀ ର ॥୨୨॥
 ଆସୁ ଷ୍ଟା ଶୋ ମଘବନ୍ନିନ୍ଦ୍ର ପୃସ୍ତସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ମହି ବରିବଃ ସୁଗଂ କଃ ।
 ଅପାଂ ତୋକସ୍ୟ ତନୟସ୍ୟ ଜେଷ ଇନ୍ଦ୍ର ସୁରୀନକୃଶୁହି ସ୍ଥା ନୋ ଅର୍ଧମ୍ ॥୨୩॥
 ଆ ତ୍ୱା ହରୟୋ ବୃଷଣୋ ଯୁଜାନା ବୃଷରଥାସୋ ବୃଷରଶ୍ମୟୋଽତ୍ୟାଃ ।
 ଅସ୍ତ୍ରତାଞ୍ଜୋ ବୃଷଣୋ ବଜ୍ରବାହୋ ବୃଷ୍ଟେ ମଦାୟ ସୁୟୁଜୋ ବହନ୍ତ ॥୨୪॥
 ଆ ତେ ବୃଷନ୍ବୃଷଣୋ ଦ୍ରୋଣମସ୍ତୁର୍ଯୁତପୁଷୋ ନୋର୍ମୟୋ ମଦନ୍ତଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ର ତୁଭ୍ୟଂ ବୃଷଭିଃ ସୁତାନାଂ ବୃଷ୍ଟେ ଭରନ୍ତି ବୃଷଭାୟ ସୋମମ୍ ॥୨୫॥
 ବୃଷାସି ଦିବୋ ବୃଷଭଃ ପୃଥିବ୍ୟା ବୃଷା ସିନ୍ଧୂନାଂ ବୃଷଭଃ ପ୍ରିୟାନାମ୍ ।
 ବୃଷ୍ଟେ ତ ଇନ୍ଦୁର୍ବୃଷଭ ପୀପାୟ ସ୍ୱାଦୁ ରସୋ ମଧୁପେୟୋ ବରାୟ ॥୨୬॥
 ଅୟଂ ଦେବଃ ସହସ୍ରା ଜାୟମାନ ଇନ୍ଦ୍ରେଣ ଯୁଜା ପଶିମସ୍ତଭାୟତ୍ ।
 ଅୟଂ ସ୍ୱସ୍ୟ ପିତୁରାୟୁଧାନୀନ୍ନୁରମୁଷ୍ଟାଦଶିବସ୍ୟ ମାୟଃ ॥୨୭॥
 ଅୟମକୃଣୋଦୁଷସଃ ସୁପତ୍ନୀରୟଂ ସୂର୍ଯ୍ୟେ ଅଦଧାଞ୍ଜ୍ୟାତିରନ୍ତଃ ।
 ଅୟଂ ତ୍ରିଧାତୁ ଦିବି ରୋଚନେଷୁ ତ୍ରିତେଷୁ ବିନ୍ଦଦମୃତଂ ନିଗୁଲ୍ହମ୍ ॥୨୮॥
 ଅୟଂ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ବି ଷ୍ଟଭାୟଦୟଂ ରଥମୟୁନକ୍ଷପ୍ରରଶ୍ମିମ୍ ।
 ଅୟଂ ଗୋଷୁ ଶତ୍ୟା ପକ୍ୱମନ୍ତଃ ସୋମୋ ଦାଧାର ଦଶୟନ୍ନୁସ୍ରମ୍ ॥୨୯॥

(୨।୪୫) ଋଷିଃ - ଶଂୟୁଃ ବାହ୍ନିସ୍ତତଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ ୧-୨୮, ୩୦-୩୨, ଅତିନିରୂତ୍ ୨୯,
ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୩୩, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୧-୩୦, ବୃହସ୍ପତି ୩୧-୩୩

ୟ ଆନୟତ୍-ପରାବତଃ ସୁନୀତୀ ତୁର୍ବଶଂ ଯଦୁମ୍ ।	ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସ ନୋ ଯୁବା ସଖା ॥୧॥
ଅବିପ୍ରେ ଚିଦ୍ବୟୋ ଦଧନାଶୁନା ଚିଦର୍ବତା ।	ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଜେତା ହିତଂ ଧନମ୍ ॥୨॥
ମହୀରସ୍ୟ ପ୍ରଣୀତୟଃ ପୂର୍ବୀରୁତ ପ୍ରଶସ୍ତୟଃ ।	ନାସ୍ୟ କ୍ଷୀୟନ୍ତ ଉତୟଃ ॥୩॥
ସଖାୟୋ ବ୍ରହ୍ମବାହସେଃ ଚିତ ପ୍ର ଚ ଗାୟତ ।	ସ ହି ନଃ ପ୍ରମତିର୍ମହୀ ॥୪॥
ତୁମେକସ୍ୟ ବୃତ୍ରହନ୍ନବିତା ଦ୍ବୟୋରସି ।	ଉତେଦୃଶେ ଯଥା ବୟମ୍ ॥୫॥
ନୟସୀଦ୍ବତି ଦ୍ବିଷଃ କୃଣୋଷ୍ୟକ୍ଥଶଂସିନଃ ।	ନୃଭିଃ ସୁବୀର ଉତ୍ୟସେ ॥୬॥
ବ୍ରହ୍ମାଣଂ ବ୍ରହ୍ମବାହସଂ ଗୀର୍ଭିଃ ସଖାୟମୃଗ୍ନିୟମ୍ ।	ଗାଂ ନ ଦୋହସେ ହୁବେ ॥୭॥
ୟସ୍ୟ ବିଶ୍ବାନି ହସ୍ତୟୋରୁରୁର୍ବସୁନି ନି ଦ୍ବିତା ।	ବୀରସ୍ୟ ପୃତନାଷହଃ ॥୮॥
ବି ଦୃଲ୍ହାନି ଚିଦଦ୍ରିବୋ ଜନାନାଂ ଶତୀପତେ ।	ବୃହ ମାୟା ଅନାନତ ॥୯॥
ତମୁ ତ୍ବା ସତ୍ୟ ସୋମପା ଇନ୍ଦ୍ର ବାଜାନାଂ ପତେ ।	ଅହୁମହି ଶ୍ରବସ୍ୟବଃ ॥୧୦॥
ତମୁ ତ୍ବା ଯଃ ପୁରାସିଥ ଯୋ ବା ନୂନଂ ହିତେ ଧନେ ।	ହବ୍ୟଃ ସ ଶୁଧୀ ହବମ୍ ॥୧୧॥
ଧୀଭିରର୍ବଦ୍-ଭିରର୍ବତୋ ବାଜାଂ ଇନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରବାୟାନ୍ ।	ତ୍ବୟା ଜେଷ୍ଠ ହିତଂ ଧନମ୍ ॥୧୨॥
ଅତୁରୁ ବୀର ଗିର୍ବଣୋ ମହାଂ ଇନ୍ଦ୍ର ଧନେ ହିତେ ।	ଭରେ ବିତନ୍ତସାୟଃ ॥୧୩॥
ୟା ତ ଉତିରମିତ୍ରହନ୍ତୁକ୍ଷୁଜବସ୍ତ୍ରମାସତି ।	ତୟା ନୋ ହିନୁହୀ ରଥମ୍ ॥୧୪॥
ସ ରଥେନ ରଥୀତମୋଽସ୍ତ୍ରାକେନାଭିୟୁଗୁନା ।	ଜେଷି ଜିଷ୍ଠୋ ହିତଂ ଧନମ୍ ॥୧୫॥
ୟ ଏକ ଇଉମୁ ଷ୍ଟୁହି କୃଷ୍ଣାନାଂ ବିଚର୍ଷଣିଃ ।	ପତିର୍ଜଞ୍ଜେ ବୃଷକ୍ରତୁଃ ॥୧୬॥
ୟୋ ଗୃଣତାମିଦାସିଥାପିରୁତୀ ଶିବଃ ସଖା ।	ସ ତ୍ବଂ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ମୃଲୟ ॥୧୭॥
ଧିଷ୍ଠ ବଜ୍ରଂ ଗଭସ୍ତୋଽ ରକ୍ଷୋହତ୍ୟାୟ ବଜ୍ରିବଃ ।	ସାସହୀଷ୍ଠା ଅଭି ସ୍ବଧଃ ॥୧୮॥
ପ୍ରତଂ ରୟାଶାଂ ଯୁଜଂ ସଖାୟଂ କୀରିତୋଦନମ୍ ।	ବ୍ରହ୍ମବାହସ୍ତମଂ ହୁବେ ॥୧୯॥
ସ ହି ବିଶ୍ବାନି ପାର୍ଥିବା ଏକୋ ବସୁନି ପତ୍ୟତେ ।	ଗିର୍ବଶସ୍ତମୋ ଅଧିଗୁଃ ॥୨୦॥
ସ ନୋ ନିୟୁଦ୍-ଭିରା ପୃଶ କାମଂ ବାଜେଭିରଶ୍ବିଭିଃ ।	ଗୋମଦ୍-ଭିର୍ଗୋପତେ ଧୃଷତ୍ ॥୨୧॥

ତଦ୍ୱୋ ଗାୟ ସୁତେ ସତା ପୁରୁହୁତାୟ ସଦ୍‌ବନେ । ଶଂ ଯୁଦ୍-ଗବେ ନ ଶାକିନେ ॥୨୨॥
 ନ ଘା ବସୁର୍ନି ଯୁମତେ ଦାନଂ ବାଜସ୍ୟ ଗୋମତଃ । ଯୁସ୍ତୀମୁପ ଶ୍ରବଦ୍-ଗିରଃ ॥୨୩॥
 କୁବିସ୍ରସ୍ୟ ପ୍ର ହି ବ୍ରଜଂ ଗୋମତ୍ତଂ ଦସ୍ୟୁହା ଗମତ୍ । ଶତୀଭିରପ ନୋ ବରତ୍ ॥୨୪॥
 ଇମା ଉ ତ୍ୱା ଶତକ୍ରତୋଃଭି ପ୍ର ଶୋନୁବୁର୍ଗିରଃ । ଇନ୍ଦ୍ର ବସ୍ରଂ ନ ମାତରଃ ॥୨୫॥
 ଦୁଶାଶଂ ସଖ୍ୟଂ ତବ ଗୌରସି ବୀର ଗବ୍ୟତେ । ଅଶ୍ୱୋ ଅଶ୍ୱାୟତେ ଭବ ॥୨୬॥
 ସ ମନ୍ଦସ୍ତା ହ୍ୟନ୍ଦସୋ ରାଧସେ ତନ୍ନା ମହେ । ନ ସ୍ତୋତାରଂ ନିଦେ କରଃ ॥୨୭॥
 ଇମା ଉ ତ୍ୱା ସୁତେସୁତେ ନକ୍ଷତ୍ରେ ଗିର୍ବଶୋ ଗିରଃ । ବସ୍ରଂ ଗାବୋ ନ ଧେନବଃ ॥୨୮॥
 ପୁରୁତମଂ ପୁରୁଶଂ ସ୍ତୋତୃଶଂ ବିବାତି । ବାଜେଭିର୍ବାଜୟତାମ୍ ॥୨୯॥
 ଅସ୍ତ୍ରାକମିନ୍ଦ୍ର ଭୁତୁ ତେ ସ୍ତୋମୋ ବାହିଷ୍ଟୋ ଅନ୍ତମଃ । ଅସ୍ତ୍ରାନ୍ତାୟେ ମହେ ହିନ୍ଦୁ ॥୩୦॥
 ଅଧି ବୃବୁଃ ପଶୀନାଂ ବର୍ଷିଷ୍ଠେ ମୂର୍ଧନ୍ନସ୍ଥାତ୍ । ଭରୁଃ କଷୋ ନ ଗାଙ୍ଗ୍ୟଃ ॥୩୧॥
 ଯୁସ୍ୟ ବାୟୋରିବ ଦ୍ରବଦ୍-ଭଦ୍ରା ରାତିଃ ସହସ୍ରିଣୀ । ସଦ୍ୟୋ ଦାନାୟ ମଂହତେ ॥୩୨॥
 ତସୁ ନୋ ବିଶ୍ୱେ ଅୟି ଆ ସଦା ଗୃଣନ୍ତି କାରବଃ । ବୃବୁଂ ସହସ୍ରଦାତମଂ ସୁରିଂ ସହସ୍ରସାତମମ୍ ॥୩୩॥

(୨।୪୭) ଋଷିଃ - ଶଂୟୁଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ବୃହତୀ ୧, ୩, ୫, ୭, ୯, ୧୧, ୧୩,
 ସତୋବୃହତୀ ୨, ୪, ୬, ୮, ୧୦, ୧୨, ୧୪, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରଃ

ଦ୍ୱାମିଦି ହବାମହେ ସାତା ବାଜସ୍ୟ କାରବଃ ।
 ତ୍ୱାଂ ବୃତ୍ରେଷ୍ଟିନ୍ଦ୍ର ସତ୍-ପତିଂ ନରସ୍ତ୍ରାଂ କାଷ୍ଠାସ୍ତର୍ବତଃ ॥୧॥
 ସ ତ୍ୱଂ ନଶ୍ୱିତ୍ର ବଜ୍ରହସ୍ତ ଧୃଷ୍ଣୟା ମହଃ ସ୍ରବାନୋ ଅଦ୍ରିବଃ ।
 ଗାମଶ୍ୱଂ ରଥ୍ୟମିନ୍ଦ୍ର ସଂ କିର ସତ୍ରା ବାଜଂ ନ ଜିଗ୍ମ୍ୟଷେ ॥୨॥
 ଯଃ ସତ୍ରାହା ବିଚର୍ଷଣିରିନ୍ଦ୍ରଂ ତଂ ହୃମହେ ବୟମ୍ ।
 ସହସ୍ରମୁଷ୍ଟ ତୁବିନୃମ୍ଣ ସତ୍-ପତେ ଭବା ସମସୁ ନୋ ବୃଧେ ॥୩॥
 ବାଧସେ ଜନାନୁଷଭେବ ମନ୍ୟନା ଘୃଷ୍ଣୌ ମୀଳ୍‌ହ ଋତୀଷମ ।
 ଅସ୍ତ୍ରାକଂ ବୋଧ୍ୟାବିତା ମହାଧନେ ତନୁଷ୍ପଦୁ ସୁର୍ଯ୍ୟେ ॥୪॥
 ଇନ୍ଦ୍ର ଜ୍ୟେଷ୍ଠଂ ନ ଆ ଭରଂ ଓଜିଷ୍ଠଂ ପପୁରି ଶ୍ରବଃ ।
 ଯେନେମେ ଚିତ୍ର ବଜ୍ରହସ୍ତ ରୋଦସୀ ଓଭେ ସୁଶିପ୍ର ପ୍ରାଃ ॥୫॥

ତ୍ୱାମୁଗ୍ରମବସେ ଚର୍ଷଣୀସହଂ ରାଜନ୍ଦେବେଷୁ ହୃମହେ ।
 ବିଶ୍ୱା ସ୍ତୁ ନୋ ବିଧୁରା ପିବ୍-ଦନା ବସୋଽମିତ୍ରାହୁସୁଷହାନ୍‌କୃଧି ॥୭॥
 ଯଦିନ୍ଦ୍ର ନାହୁଷୀଷ୍ଠା ଓଜୋ ନୃମ୍ମଣଂ ଚ କୃଷ୍ଣିଷୁ ।
 ଯଦ୍ୱା ପଞ୍ଚି କ୍ଷିତୀନାଂ ଦ୍ୟୁମ୍ନମା ଭର ସତ୍ରା ବିଶ୍ୱାନି ପୌଂସ୍ୟା ॥୮॥
 ଯଦ୍ୱା ତୃଷ୍ଣୌ ମଘବନ୍ଧୁହ୍ୟାବା ଜନେ ଯଦ୍-ପୂରୌ କଳ ବୃଷ୍ଟ୍ୟମ୍ ।
 ଅସ୍ତଭ୍ୟଂ ତଦ୍ରିରାହି ସଂ ନୃଷାହ୍ୟୋଽମିତ୍ରାନ୍‌ପୃସ୍ତୁ ତୁର୍ବଣେ ॥୯॥
 ଇନ୍ଦ୍ର ତ୍ରିଧାତୁ ଶରଣଂ ତ୍ରିବରୂପଂ ସ୍ୱସ୍ତିମତ୍ ।
 ଛର୍ଦ୍ଦିର୍ଯ୍ୟଜ୍ଞ ମଘବଦ୍-ଭ୍ୟାଶ୍ଚ ମହ୍ୟଂ ଚ ଯାବୟା ଦିଦ୍ୟୁମେଭ୍ୟଃ ॥୧୦॥
 ଯେ ଗବ୍ୟତା ମନସା ଶତ୍ରୁମାଦଭୁରଭିପ୍ରଘ୍ନନ୍ତି ଧୃଷ୍ଣୟା ।
 ଅଧ ସ୍ଥା ନୋ ମଘବନ୍ନିନ୍ଦ୍ର ଗିର୍ବଣସ୍ତନୂପା ଅତ୍ରମୋ ଭବ ॥୧୧॥
 ଅଧ ସ୍ଥା ନୋ ବୃଧେ ଭବେନ୍ଦ୍ର ନାୟମବା ଯୁଧି ।
 ଯଦନ୍ତରିକ୍ଷେ ପତୟନ୍ତି ପର୍ଣ୍ଣିନୋ ଦିଦ୍ୟବସ୍ତିଗ୍ନମୂର୍ଧାନଃ ॥୧୨॥
 ଯତ୍ର ଶୂରାସସ୍ତନ୍ତୋ ବିତନ୍ତତେ ପ୍ରିୟା ଶର୍ମ ପିତୃଶାମ୍ ।
 ଅଧ ସ୍ଥା ଯଜ୍ଞ ତନ୍ତେ ତନେ ଚ ଛର୍ଦ୍ଦିରତିତ୍ତଂ ଯାବୟା ଦୈଷଃ ॥୧୩॥
 ଯଦିନ୍ଦ୍ର ସର୍ଗେ ଅର୍ବତଶ୍ଳୋଦୟାସେ ମହାଧନେ ।
 ଅସମନେ ଅଧୁନି ବୃଜିନେ ପଥି ଶ୍ୟୋନାଁ ଇବ ଶ୍ରବସ୍ୟତଃ ॥୧୪॥
 ସିନ୍ଧୂରିବ ପ୍ରବଣ ଆଶୁୟା ଯତୋ ଯଦି କ୍ଳୋଶମନୁ ଷ୍ପଶି ।
 ଆ ଯେ ବୟୋ ନ ବର୍ବତତ୍ୟାମିଷି ଗୃଭୀତା ବାହୋର୍ଗବି ॥୧୫॥

(୭।୪୭) ଋଷିଃ - ଗର୍ଗଃ ଭାରଦ୍ୱାଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୧୮, ୨୦-୨୨, ୨୬, ୨୮-୩୧,
 ବୃହତୀ ୧୯, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୨୩, ଗାୟତ୍ରୀ ୨୪, ଦ୍ୱିପଦା ବିରାଟ୍ ୨୫, ଜଗତୀ ୨୭,
 ଦେବତା - ସୋମଃ ୧-୫, ଇନ୍ଦ୍ରଃ ୬-୧୯, ଦେବ-ଭୂମି-ବୃହସ୍ପତୀନ୍ଦ୍ରାଃ (କ୍ରମେଣ ପ୍ରତିପାଦଂ)
 ୨୦-୨୧, ସାର୍ଜିୟଃ ପ୍ରସ୍ରୋକଃ ୨୨-୨୫, ରଥଃ ୨୬-୨୮, ଦୁନ୍ଧୁଭିଃ ୨୯-୩୦, ଦୁନ୍ଧୁଭୀନ୍ଦ୍ରୋ ୩୧

ସ୍ୱାଦୁଷ୍ଟିଲାୟଂ ମଧୁମାଁ ଉତାୟଂ ତୀବ୍ରଃ କିଲାୟଂ ରସବାଁ ଉତାୟମ୍ ।
 ଉତୋ ନୃସ୍ୟ ପପିବାଂସମିନ୍ଦ୍ରଂ ନ କଶ୍ଚନ ସହତ ଆହବେଷୁ ॥୧॥

ଅୟଂ ସ୍ୱାଦୁରିହ ମଦିଷ୍ଠ ଆସ ଯସ୍ୟେନ୍ଦ୍ରୋ ବୃତ୍ରହତ୍ୟେ ମମାଦ ।
 ପୁରୁଣି ଯଶ୍ଵେନୀତ୍ନା ଶମ୍ବରସ୍ୟ ବି ନବତିଂ ନବ ତ ଦେହ୍ୟା ହନ୍ ॥୨॥
 ଅୟଂ ମେ ପୀତ ଉଦିୟର୍ତ୍ତ ବାତମୟଂ ମନୀଷାମୁଗତୀମଜୀଗଃ ।
 ଅୟଂ ଷଙ୍ଗୁର୍ବୀରମିମୀତ ଧୀରୋ ନ ଯାଭ୍ୟୋ ଭୁବନଂ କଜନାରେ ॥୩॥
 ଅୟଂ ସ ଯୋ ବରିମାଣଂ ପୃଥିବ୍ୟା ବର୍ଷ୍ଣାଣାଂ ଦିବୋ ଅକୃଣୋଦୟଂ ସଃ ।
 ଅୟଂ ପୀୟୂଷଂ ତିସୃଷ୍ଣୁ ପ୍ରବସ୍ତୁ ସୋମୋ ଦାଧାରୋର୍ବନ୍ତରିଷମ୍ ॥୪॥
 ଅୟଂ ବିଦତିତ୍ରଦୃଶୀକମର୍ଣ୍ଣଃ ଶୁକ୍ରସଦ୍ଭନାମୁଷସାମନୀକେ ।
 ଅୟଂ ମହାନୁହତା ସ୍ୱମ୍ଭନେନୋଦ୍ୟାମସ୍ତଭ୍ନାଦୃଷତୋ ମରୁତ୍ତାନ୍ ॥୫॥
 ଧୃଷତ୍-ପିବ କଲଶେ ସୋମମିନ୍ଦ୍ର ବୃତ୍ରହା ଶୂର ସମରେ ବସୁନାମ୍ ।
 ମାଧ୍ୟାଂଦିନେ ସବନ ଆ ବୃଷସ୍ତ ରୟିସ୍ଥାନୋ ରୟିମସ୍ଥାସୁ ଧେହି ॥୬॥
 ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ର ଶଃ ପୁରଏତେବ ପଶ୍ୟ ପ୍ର ନୋ ନୟ ପ୍ରତରଂ ବସ୍ୟୋ ଅଛ ।
 ଭବା ସୁପାରୋ ଅତିପାରୟୋ ନୋ ଭବା ସୁନୀତିରୁତ ବାମନୀତିଃ ॥୭॥
 ଉରୁଂ ନୋ ଲୋକମନୁ ନେଷି ବିଦ୍ୱାନ୍ନସ୍ତର୍ବଜ୍ଞ୍ୟୋତିରଭୟଂ ସ୍ୱସ୍ତି ।
 ଋଷ୍ମା ତ ଇନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥବିରସ୍ୟ ବାହୁ ଉପ ସ୍ଥେୟାମ ଶରଣା ବୃହନ୍ତା ॥୮॥
 ବରିଷ୍ଠେ ନ ଇନ୍ଦ୍ର ବନ୍ଧୁରେ ଧା ବହିଷ୍ଠୟୋଃ ଶତାବନ୍ନଶ୍ଚୟୋରା ।
 ଇଷମା ବକ୍ଷୀଷାଂ ବର୍ଷିଷ୍ଠାଂ ମା ନସ୍ତାରୀନ୍ନଘବନ୍ତାୟୋ ଅୟଃ ॥୯॥
 ଇନ୍ଦ୍ର ମୃଳ ମହ୍ୟଂ ଜୀବାତୁମିଚ୍ଛ ତୋଦୟ ଧିୟମୟସୋ ନ ଧାରାମ୍ ।
 ଯତ୍-କିଂ ତାହଂ ତ୍ୱାୟୁରିଦଂ ବଦାମି ତଦ୍ଭୁଷସ୍ତ କୃପି ମା ଦେବବନ୍ତମ୍ ॥୧୦॥
 ତ୍ରାତାରମିନ୍ଦ୍ରମବିତାରମିନ୍ଦ୍ରଂ ହବେହବେ ସୁହବଂ ଶୂରମିନ୍ଦ୍ରମ୍ ।
 ହୃୟାମି ଶକ୍ରଂ ପୁରୁହୂତମିନ୍ଦ୍ରଂ ସ୍ୱସ୍ତି ନୋ ମଘବା ଧାତ୍ୱିନ୍ଦ୍ରଃ ॥୧୧॥
 ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସୁତ୍ରାମା ସ୍ୱର୍ବା ଅବୋଭିଃ ସୁମୃଳୀକୋ ଭବତୁ ବିଶ୍ୱବେଦାଃ ।
 ବାଧତାଂ ଦୈଷୋ ଅଭୟଂ କୃଣୋତୁ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ପତୟଃ ସ୍ୟାମ ॥୧୨॥
 ତସ୍ୟ ବୟଂ ସୁମତୌ ଯଜ୍ଞିୟସ୍ୟାପି ଭଦ୍ରେ ସୌମନସେ ସ୍ୟାମ ।
 ସ ସୁତ୍ରାମା ସ୍ୱର୍ବା ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଅସ୍ତେ ଆରାଜିଦ୍-ଦୈଷଃ ସନ୍ନତୟ୍ଯୋତୁ ॥୧୩॥
 ଅବ ତ୍ୱେ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରବତୋ ନୋର୍ମିର୍ଗିରୋ ବ୍ରହ୍ମାଣି ନିୟୁତୋ ଧବନ୍ତେ ।
 ଉରୁ ନ ରାଧଃ ସବନା ପୁରୁଣ୍ୟପୋ ଗା ବଜ୍ରିନ୍ୟବସେ ସମିୟନ୍ ॥୧୪॥

କ ଇଂ ସ୍ତବତ୍-କଃ ପୃଣାତ୍-କୋ ଯୁଜାତେ ଯଦୁଗ୍ରମିନ୍ନଘବା ବିଶ୍ୱହାବେତ୍ ।
 ପାଦାବିବ ପ୍ରହରନ୍ନନ୍ୟମନ୍ୟଂ କୃଣୋତି ପୂର୍ବମପରଂ ଶତୀଭିଃ ॥୧୫॥
 ଶୃଣ୍ଢେ ବୀର ଉଗ୍ରମୁଗ୍ରଂ ଦମାୟନ୍ନନ୍ୟମନ୍ୟମତିନେନୀୟମାନଃ ।
 ଏଧମାନଦ୍ବିଲୁଭୟସ୍ୟ ରାଜା ଚୋଷ୍ଠୟତେ ବିଶ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ମନୁଷ୍ୟାନ୍ ॥୧୬॥
 ପରା ପୂର୍ବେଷାଂ ସଖ୍ୟା ବୃଣକ୍ତି ବିତର୍ତ୍ତରାଣୋ ଅପରେଭିରେତି ।
 ଅନାନ୍ତୁଭୂତୀରବଧୂନ୍ନାନଃ ପୂର୍ବୀରିନ୍ଦ୍ରଃ ଶରଦସ୍ତର୍ତରୀତି ॥୧୭॥
 ରୂପଂରୂପଂ ପ୍ରତିରୂପୋ ବଭୂବ ତଦସ୍ୟ ରୂପଂ ପ୍ରତିଚକ୍ଷଣାୟ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ମାୟାଭିଃ ପୁରୁରୂପ ଇୟତେ ଯୁକ୍ତା ହ୍ୟସ୍ୟ ହରୟଃ ଶତା ଦଶ ॥୧୮॥
 ଯୁଜାନୋ ହରିତା ରଥେ ଭୂରି ଦୃଷ୍ଟେହ ରାଜତି ।
 କୋ ବିଶ୍ୱାହା ଦ୍ୱିଷତଃ ପକ୍ଷ ଆସତ ଉତାସୀନେଷୁ ସୂରିଷୁ ॥୧୯॥
 ଅଗବ୍ୟତି କ୍ଷେତ୍ରମାଗନ୍ନ ଦେବା ଉର୍ବୀ ସତୀ ଭୂମିରଂହୂରଣାଭୂତ୍ ।
 ବୃହସ୍ପତେ ପ୍ର ଚିକିତ୍ସା ଗବିଷ୍ଟାବିତ୍-ଥା ସତେ ଜରିତ୍ର ଇନ୍ଦ୍ର ପଞ୍ଚାମ୍ ॥୨୦॥
 ଦିବେଦିବେ ସଦୃଶୀରନ୍ୟମର୍ଯ୍ୟଂ କୃଷ୍ଣା ଅସ୍ତେଧଦପ ସଦ୍ଭୁନୋ ଜାଃ ।
 ଅହନ୍ୟାସା ବୃଷଭୋ ବସ୍ନୟନ୍ତୋଦଗ୍ରଜେ ବର୍ଚିନଂ ଶମ୍ବରଂ ତ ॥୨୧॥
 ପ୍ରସ୍ତୋକ ଇନ୍ଦୁ ରାଧସସ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ର ଦଶ କୋଶୟାଦ୍ଦଶ ବାଜିନୋଽଦାତ୍ ।
 ଦିବୋଦାସାଦତିଥିଗୁସ୍ୟ ରାଧଃ ଶାମ୍ବରଂ ବସୁ ପ୍ରତ୍ୟଗ୍ରଭୀଷ୍ଟ ॥୨୨॥
 ଦଶାଶ୍ୱାୟଶ କୋଶାୟଶ ବସ୍ତାଧିଭୋଜନା । ଦଶୋ ହିରଣ୍ୟପିଣ୍ଡାଦିବୋଦାସାଦସାନିଷମ୍ ॥୨୩॥
 ଦଶ ରଥାନ୍ପ୍ରଷ୍ଟିମତଃ ଶତଂ ଗା ଅଧର୍ବଭ୍ୟଃ । ଅଶ୍ୱଥଃ ପାୟବେଽଦାତ୍ ॥୨୪॥
 ମହି ରାଧୋ ବିଶ୍ୱଜନ୍ୟଂ ଦଧାନାନ୍ଭରଦ୍ୱାଜାନ୍ନୁସାର୍ଜିୟୋ ଅଭ୍ୟୟଷ୍ଟ ॥୨୫॥
 ବନସ୍ପତେ ବୀଡୁଙ୍ଗୋ ହି ଭୂୟା ଅସ୍ତ୍ରସ୍ତଶା ପ୍ରତରଣଃ ସୁବୀରଃ ।
 ଗୋଭିଃ ସଂନକ୍ଷୋ ଅସି ବୀଳୟସ୍ତାସ୍ତାତା ତେ ଜୟତୁ ଜେତ୍ୱାନି ॥୨୬॥
 ଦିବସ୍ତୃଥିବ୍ୟାଃ ପର୍ଯ୍ୟୋଜ ଉଦ୍-ଭୃତଂ ବନସ୍ପତିଭ୍ୟଃ ପର୍ଯ୍ୟାଭୃତଂ ସହଃ ।
 ଅପାମୋଜ୍ଞାନଂ ପରି ଗୋଭିରାବୃତମିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବଜ୍ରଂ ହବିଷା ରଥଂ ଯୁଜ ॥୨୭॥
 ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବଜ୍ରୋ ମରୁତାମନୀକଂ ମିତ୍ରସ୍ୟ ଗର୍ଭୋ ବରୁଣସ୍ୟ ନାଭିଃ ।
 ସେମାଂ ନୋ ହବ୍ୟଦାତିଂ ଜୁଷାଣୋ ଦେବ ରଥ ପ୍ରତି ହବ୍ୟା ଗୃଭାୟ ॥୨୮॥

ଉପ ଶ୍ଵାସୟ ପୃଥିବୀମୁତ ଦ୍ୟାଂ ପୁରୁତ୍ରା ତେ ମନୁତାଂ ବିଷ୍ଣିତଂ ଜଗତ୍ ।
ସ ଦୁନ୍ନୁଭେ ସଜୁରିନ୍ଦ୍ରେଣ ଦେବୈର୍ଦୂରାଦବୀୟୋ ଅପ ସେଧ ଶତ୍ରୁନ୍ ॥୨୯॥
ଆ କ୍ରନ୍ୟ ବଲମୋଜୋ ନ ଆ ଧା ନିଃ ଷ୍ଟନିହି ଦୁରିତା ବାଧମାନଃ ।
ଅପ ପ୍ରୋଥ ଦୁନ୍ନୁଭେ ଦୁଞ୍ଜନା ଇତ ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ମୁଷ୍ଟିରସି ବୀଳୟସ୍ତୁ ॥୩୦॥
ଆମୂରଜ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୟେମାଃ କେତୁମଦ୍ଭୁମୁଭିର୍ବାବଦୀତି ।
ସମଶ୍ଵପଶ୍ଵାଶ୍ଵରନ୍ତି ନୋ ନରୋଽସ୍ତ୍ରାକମିନ୍ଦ୍ର ରଥିନୋ ଜୟନ୍ତୁ ॥୩୧॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥାଷ୍ଟକେ ସପ୍ତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

। ଅଧଃ ଚତୁର୍ଥାଷ୍ଟକଃ ।

(ଅଷ୍ଟମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୩୨)

(୭।୪୮) ଋଷିଃ - ଶଂୟୁଃ ବାହ୍ନିସ୍ତତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ବୃହତୀ ୧, ୩, ୫, ୯, ୧୪, ୧୯-୨୦,
 ସତୋବୃହତୀ ୨, ୪, ୧୦, ୧୨, ୧୬, ମହାସତୋ ବୃହତୀ ୬, ୮, ମହାବୃହତୀ ୭, କକୁପ୍ ୧୧, ୧୬,
 ପୁରଋଷିକ୍ ୧୩, ୧୮, ଅତିଜଗତୀ ୧୫, ମହାବୃହତୀ ଯବମଧ୍ୟା ୨୧, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୨୨,
 ଦେବତା - ଅଗ୍ନିଃ ୧-୧୦, ମରୁତଃ ୧୧-୧୫, ପୁଷା ୧୬-୧୯, ମରୁତଃ (ପୃଶ୍ନିଃ) ୨୦-୨୧,
 ଦ୍ୟାବାଭୂମୀ ପୃଶ୍ନିଃ ଙ୍ ୨୨

ଯଜ୍ଞାୟଜ୍ଞା ବୋ ଅଗ୍ନୟେ ଗିରାଗିରା ଚ ଦକ୍ଷସେ ।
 ପ୍ରପ୍ର ବୟମମୃତଂ ଜାତବେଦସଂ ପ୍ରିୟଂ ମିତ୍ରଂ ନ ଶଂସିଷମ୍ ॥୧॥
 ଉର୍ଜୋ ନପାତଂ ସ ହିନାୟମସ୍ତୁର୍ଦ୍ଧାଶେମ ହବ୍ୟଦାତୟେ ।
 ଭୁବଦ୍ବାଜେଷ୍ଠବିତା ଭୁବଦ୍ବଧ ଉତ ତ୍ରାତା ତନୁନାମ୍ ॥୨॥
 ବୃଷା ହ୍ୟଗ୍ନେ ଅଜରୋ ମହାନିଭାସ୍ୟର୍ଚିଷା ।
 ଅଜସ୍ତେଶ ଶୋତିଷା ଶୋଶୁରଛୁଚେ ସୁଦୀତିଭିଃ ସୁ ଦୀଦିହି ॥୩॥
 ମହୋ ଦେବାନ୍ୟଜସି ଯୁଷ୍ୟାନ୍ନୁଷକ୍ତବ କ୍ରତୋତ ଦଂସନା ।
 ଅର୍ବାଚଃ ସୀଂ କୃଶୁହ୍ୟଗ୍ନେଽବସେ ରାସ୍ତ୍ବ ବାଜୋତ ବଂସ୍ତ୍ବ ॥୪॥
 ଯୁମାପୋ ଅଦ୍ରୟୋ ବନା ଗର୍ଭମୃତସ୍ୟ ପିପ୍ରତି ।
 ସହସା ଯୋ ମଧିତୋ ଜାୟତେ ନୃଭିଃ ପୃଥିବ୍ୟା ଅଧି ସାନବି ॥୫॥
 ଆ ଯଃ ପପ୍ରୌ ଭାନୁନା ରୋଦସୀ ଉଭେ ଧୁମେନ ଧାବତେ ଦିବି ।
 ତିରସ୍ତମୋ ଦଦୃଶ ଉର୍ମ୍ୟାସ୍ତ୍ବା ଶ୍ୟାବାସ୍ତରୁଷୋ ବୃଷା ଶ୍ୟାବା ଅରୁଷୋ ବୃଷା ॥୬॥
 ବୃହଦ୍-ଭିରଗ୍ନେ ଅର୍ଚିଭିଃ ଶୁକ୍ରେଶ ଦେବ ଶୋତିଷା ।
 ଭରଦ୍ବାଜେ ସମିଧାନୋ ଯୁବିଷ୍ଟ୍ୟ ରେବନ୍ନଃ ଶୁକ୍ର ଦୀଦିହି ଦ୍ୟୁମତ୍-ପାବକ ଦୀଦିହି ॥୭॥
 ବିଶ୍ୱାସାଂ ଗୃହପତିର୍ବିଶାମସି ତ୍ବମଗ୍ନେ ମାନୁଷୀଶାମ୍ ।
 ଶତଂ ପୂର୍ତ୍ତିର୍ଯୁବିଷ୍ଟ ପାହ୍ୟଂହସଃ ସମେଜାରଂ ଶତଂ ହିମାଃ ସ୍ରୋତୃଭ୍ୟୋ ଯେ ଚ ଦଦତି ॥୮॥

ତ୍ବଂ ନଶ୍ଚିତ୍ର ଉତ୍ୟା ବସୋ ରାଧାଂସି ଚୋଦୟ ।
 ଅସ୍ୟ ରାୟସ୍ତୁମଗ୍ନେ ରଥୀରସି ବିଦା ଗାଧଂ ତୁଚେ ତୁ ନଃ ॥୯॥
 ପର୍ଷି ତୋକଂ ତନୟଂ ପର୍ତ୍ତୁଭିଷ୍ଟମଦବ୍-ଧୈରପ୍ରୟୁତ୍ତୁଭିଃ ।
 ଅଗ୍ନେ ହେଲାଂସି ଦୈବ୍ୟା ଯୁୟୋଧି ନୋଽଦେବାନି ହୁରାଂସି ଚ ॥୧୦॥
 ଆ ସଖାୟଃ ସବର୍ତ୍ତୁଘାଂ ଧେନୁମଜଧୁମୁପ ନବ୍ୟସା ବଚଃ ।
 ସ୍ତୃଜଧୁମନପସ୍-ଫୁରାମ୍ ॥୧୧॥
 ଯା ଶର୍ଧାୟ ମାରୁତାୟ ସ୍ତୃଭାନବେ ଶ୍ରବୋଽମୃତ୍ୟୁ ଧୁଷତ ।
 ଯା ମୃଳୀକେ ମରୁତାଂ ତୁରାଶାଂ ଯା ସୁମ୍ନୈରେବୟାବରୀ ॥୧୨॥
 ଭରତ୍ବାଜାୟାବ ଧୁଷତ ଦ୍ବିତା ।
 ଧେନୁଂ ଚ ବିଶ୍ବଦୋହସମିଷଂ ଚ ବିଶ୍ବଭୋଜସମ୍ ॥୧୩॥
 ତଂ ବ ଇନ୍ଦ୍ରଂ ନ ସୁକ୍ରତୁଂ ବରୁଣମିବ ମାୟିନମ୍ ।
 ଅର୍ଯ୍ୟମଣଂ ନ ମନ୍ତ୍ରଂ ସ୍ତୃପ୍ରଭୋଜସଂ ବିଷ୍ଣୁଂ ନ ସୁଷ ଆଦିଶେ ॥୧୪॥
 ତ୍ବେଷଂ ଶର୍ଧୋ ନ ମାରୁତଂ ତୁବିଷ୍ଣୁଶ୍ୟନର୍ବାଣଂ ପୁଷଣଂ ସଂ ଯଥା ଶତା ।
 ସଂ ସହସ୍ରା କାରିଷଜର୍ଷଶିଭ୍ୟ ଆ ଆବିର୍ଗୁଲ୍ହା ବସୁ କରସୁବେଦା ନୋ ବସୁ କରତ୍ ॥୧୫॥
 ଆ ମା ପୁଷନ୍ନୁପ ଦ୍ରବ ଶଂସିଷଂ ନୁ ତେ ଅପିକର୍ଷ୍ଣ ଆଦୃଶେ ।
 ଅଘା ଅର୍ଯ୍ୟୋ ଅରାତୟଃ ॥୧୬॥
 ମା କାକମ୍ବୀରମୁଦୃହୋ ବନୟତିମଶସ୍ତ୍ରୀର୍ବି ହି ନୀନଶଃ ।
 ମୋତ ସୁରୋ ଅହ ଏବା ଚନ ଗ୍ରୀବା ଆଦଧତେ ବେଃ ॥୧୭॥
 ଦୃତେରିବ ତେଽବୃକମସ୍ତୁ ସଖ୍ୟମ୍ ।
 ଅଛିଦ୍ରସ୍ୟ ଦଧନ୍ନତଃ ସୁପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୟ ଦଧନ୍ନତଃ ॥୧୮॥
 ପରୋ ହି ମର୍ତ୍ତ୍ୟୋରସି ସମୋ ଦେବୈରୁତ ଶ୍ରିୟା ।
 ଅଭି ଖ୍ୟଃ ପୁଷନ୍ପୃତନାସୁ ନସ୍ତୁମବା ନୁନଂ ଯଥା ପୁରା ॥୧୯॥
 ବାମୀ ବାମସ୍ୟ ଧୂତୟଃ ପ୍ରଣୀତିରସ୍ତୁ ସୁନ୍ଦତା ।
 ଦେବସ୍ୟ ବା ମରୁତୋ ମର୍ତ୍ତ୍ୟସ୍ୟ ବେଜାନସ୍ୟ ପ୍ରୟଜ୍ୟବଃ ॥୨୦॥
 ସଦ୍ୟଶ୍ଚିଦ୍ୟସ୍ୟ ଚକ୍ବତିଃ ପରି ଦ୍ୟାଂ ଦେବୋ ନୈତି ସୁର୍ଯ୍ୟଃ ।
 ତ୍ବେଷଂ ଶବୋ ଦଧିରେ ନାମ ଯଜ୍ଞିୟଂ ମରୁତୋ ବୃତ୍ରହଂ ଶବୋ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଂ ବୃତ୍ରହଂ ଶବଃ ॥୨୧॥

ସକୃଦ୍ ଦେଫୀରଜାୟତ ସକୃଦ୍-ଭୂମିରଜାୟତ ।

ପୃଶ୍ନା ଦୁର୍ଘାଂ ସକୃଦ୍-ପୟସ୍ତଦନେଂ ନାନୁ ଜାୟତେ ॥୨୨॥

=====

(୨।୪୯) ଋଷିଃ - ଋଜିଶ୍ମା ଭାରଦ୍ଵାଜଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୧୪, ଶକ୍ତୁରୀ ୧୫,

ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ

=====

ସୁଷେ ଜନଂ ସୁବ୍ରତଂ ନବ୍ୟସୀଭିର୍ଗୀର୍ତ୍ତମିତ୍ରାବରୁଣା ସୁମ୍ନୟନ୍ତା ।

ତ ଆ ଗମନ୍ତୁ ତ ଇହ ଶ୍ରୁବନ୍ତୁ ସୁକ୍ଷତ୍ରାସୋ ବରୁଣୋ ମିତ୍ରୋ ଅଗ୍ନିଃ ॥୧॥

ବିଶୋବିଶ ଇତ୍ୟମଧ୍ଵରେଷ୍ଠଦୃଢ଼କ୍ରତୁମରତିଂ ଯୁବତ୍ୟୋଃ ।

ଦିବଃ ଶିଶୁଂ ସହସ୍ରଃ ସୁନ୍ନମଗ୍ନିଂ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ କେତୁମରୁଷଂ ଯଜଧ୍ୟୈ ॥୨॥

ଅରୁଷସ୍ୟ ଦୁହିତରା ବିରୁପେ ସ୍ଵଭିରନ୍ୟା ପିପିଶେ ସୁରୋ ଅନ୍ୟା ।

ମିଥସୁରା ବିଚରନ୍ତୀ ପାବକେ ମନ୍ତୁ ଶ୍ରୁତଂ ନକ୍ଷତ ଋତ୍ୟମାନେ ॥୩॥

ପ୍ର ବାୟୁମଜ୍ଞା ବୃହତୀ ମନୀଷା ବୃହଦ୍ରୟିଂ ବିଶ୍ଵବାରଂ ରଥପ୍ରାମ୍ ।

ଦ୍ୟୁତଦ୍ୟାମା ନିୟୁତଃ ପତ୍ୟମାନଃ କବିଃ କବିମିୟକ୍ଷସି ପ୍ରୟଜ୍ୟୋ ॥୪॥

ସ ମେ ବପୁଶ୍ଚଦୟଦଶ୍ଵିନୋର୍ଯ୍ୟୋ ରଥୋ ବିରୁକ୍ତାନ୍ନନସା ଯୁଜାନଃ ।

ୟେନ ନରା ନାସତ୍ୟେଷୟଧ୍ୟୈ ବର୍ତ୍ତିର୍ଯ୍ୟଥସ୍ତନୟାୟ ତୁନେ ତ ॥୫॥

ପର୍ଜନ୍ୟବାତା ବୃଷଭା ପୃଥିବ୍ୟାଃ ପୁରୀଷାଣି ଜିନ୍ଦ୍ରତମପ୍ୟାନି ।

ସତ୍ୟଶ୍ରୁତଃ କବୟୋ ଯସ୍ୟ ଗୀର୍ତ୍ତିର୍ଜଗତଃ ସ୍ଥାତର୍ଜଗଦା କୃଶୁଧୁମ୍ ॥୬॥

ପାବୀରବୀ କନ୍ୟା ତିତ୍ରାୟୁଃ ସରସ୍ଵତୀ ବୀରପତ୍ନୀ ପିୟଂ ଧାତ୍ ।

ଗ୍ନାଭିରକ୍ଳିତ୍ରଂ ଶରଣଂ ସଜୋଷା ଦୁରାଧର୍ଷଂ ଗୃଣତେ ଶର୍ମ ଯଂସତ୍ ॥୭॥

ପଥସ୍ଥଥଃ ପରିପତିଂ ବଚସ୍ୟା କାମେନ କୃତୋ ଅଭ୍ୟାନଳକ୍ଷମ୍ ।

ସ ନୋ ରାସଜ୍ଞରୂପଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରାଗ୍ରା ପିୟଂପିୟଂ ସୀଷଧାତି ପ୍ର ପୁଷା ॥୮॥

ପ୍ରଥମଭାଜଂ ଯଶସଂ ବୟୋଧାଂ ସୁପାଣିଂ ଦେବଂ ସୁଗଭସ୍ତ୍ରିମୃତ୍ତମ୍ ।

ହୋତା ଯକ୍ଷଦ୍ୟଜତଂ ପସ୍ୟାନାମଗ୍ନିସ୍ପୃଷ୍ଟାରଂ ସୁହବଂ ବିଭାବା ॥୯॥

ଭୁବନସ୍ୟ ପିତରଂ ଗୀର୍ତ୍ତିରାଭୀ ରୁଦ୍ରଂ ଦିବା ବର୍ଧୟା ରୁଦ୍ରମକ୍ତୈ ।

ବୃହନ୍ତମୃଷ୍ମମଜରଂ ସୁଷୁମ୍ନମୂପଗ୍ଘବେମ କବିନେଷିତାସଃ ॥୧୦॥

ଆ ଯୁବାନଃ କବୟୋ ଯଜ୍ଞିୟାସୋ ମରୁତୋ ଗନ୍ତ ଗୁଣତୋ ବରସ୍ୟାମ୍ ।
 ଅଚିତ୍ରଂ ଚିଦ୍ଧି ଜିନ୍ଦୁଥା ବୃଧନ୍ତ ଇତ୍-ଥା ନକ୍ଷତ୍ରୋ ନରୋ ଅଙ୍ଗିରସ୍ତୁତ୍ ॥୧୧॥
 ପ୍ର ବୀରାୟ ପ୍ର ତବସେ ତୁରାୟାଜା ଯୁଧେବ ପଶୁରକ୍ଷିରସ୍ତମ୍ ।
 ସ ପିୟୁଶତି ତନ୍ନି ଶୁତସ୍ୟ ସ୍ତୁଭିର୍ନ ନାକଂ ବଚନସ୍ୟ ବିପଃ ॥୧୨॥
 ଯୋ ରଜାଂସି ବିମମେ ପାର୍ଯ୍ୟବାନି ତ୍ରିଷ୍ଟିଦ୍ବିଷ୍ଟୁର୍ମନବେ ବାପିତାୟ ।
 ତସ୍ୟ ତେ ଶର୍ମନ୍ନୁପଦଦ୍ୟମାନେ ରାୟା ମଦେମ ତନ୍ନା ତନା ଚ ॥୧୩॥
 ତନ୍ନୋଽହିର୍ବୁଧ୍ୟୋଂ ଅଦ୍-ଭିରକ୍ୱେସ୍ତୁତ୍-ପର୍ବତସ୍ତୁସ୍ତବିତା ଚନୋ ଧାତ୍ ।
 ତଦୋଷଧୀଭିରଭି ରାତିଷାଚୋ ଭଗଃ ପୁରଂଧିର୍ଜନ୍ମୁତୁ ପ୍ର ରାୟେ ॥୧୪॥
 ନୁ ନୋ ରୟିଂ ରଥ୍ୟଂ ଚର୍ଷଣିପ୍ରାଂ ପୁରୁବୀରଂ ମହ ଋତସ୍ୟ ଗୋପାମ୍ ।
 କ୍ଷୟଂ ଦାତାଜରଂ ଯେନ ଜନାନ୍ତସ୍ତୁଧୋ ଅଦେବୀରଭି ଚ କ୍ରମାମ ବିଶ ଆଦେବୀରଭ୍ୟଶ୍ନବାମ ॥୧୫॥

(୨।୫୦) ଋଷିଃ - ଋଜିଶ୍ମା ଭାରଦ୍ବାଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ବିଶ୍ୱେ ଦେବାଃ

ହୁବେ ବୋ ଦେବୀମଦିତିଂ ନମୋଭିର୍ମୂଳୀକାୟ ବରୁଣଂ ମିତ୍ରମଗ୍ନିମ୍ ।
 ଅଭିକ୍ଷଦାମର୍ଯ୍ୟମଣଂ ସୁଶେବଂ ତ୍ରାତୃକ୍ଷେବାହ୍ନସ୍ତବିତାରଂ ଭଗଂ ଚ ॥୧॥
 ସୁଜ୍ୟୋତିଷଃ ସୁର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷପିତୃନନାଗାସ୍ତେ ସୁମହୋ ବୀହି ଦେବାନ୍ ।
 ଦ୍ୱିଜନ୍ଥାନୋ ଯ ଋତସାପଃ ସତ୍ୟାଃ ସ୍ୱର୍ବନ୍ତୋ ଯଜତା ଅଗ୍ନିଜିହ୍ୱାଃ ॥୨॥
 ଉତ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ କ୍ଷତ୍ରମୁରୁ ବୃହଦ୍ରୋଦସୀ ଶରଣଂ ସୁଷୁମ୍ନେ ।
 ମହସ୍ୱରଥୋ ବରିବୋ ଯଥା ନୋଃସ୍ତେ କ୍ଷୟାୟ ପିଷଣେ ଅନେହଃ ॥୩॥
 ଆ ନୋ ରୁଦ୍ରସ୍ୟ ସୁନବୋ ନମନ୍ତାମଦ୍ୟା ହୃତାସୋ ବସବୋଽଧୃଷ୍ଟାଃ ।
 ଯଦୀମର୍ତ୍ତେ ମହତି ବା ହିତାସୋ ବାଧେ ମରୁତୋ ଅହ୍ୱାମ ଦେବାନ୍ ॥୪॥
 ମିମ୍ୟକ୍ଷ ଯେଷୁ ରୋଦସୀ ନୁ ଦେବୀ ସିଷକ୍ତି ପୁଷା ଅଭ୍ୟର୍ଯ୍ୟୟନ୍ତା ।
 ଶୁଭ୍ରା ହବଂ ମରୁତୋ ଯଜ ଯାଥ ଭୂମା ରେଜନ୍ତେ ଅଧୁନି ପ୍ରବିକ୍ତେ ॥୫॥
 ଅଭି ତ୍ୟଂ ବୀରଂ ଗିର୍ବଣସମର୍ଚେନ୍ଦ୍ରଂ ବ୍ରହ୍ମଣା ଜରିତର୍ନବେନ ।
 ଶ୍ରବଦିକ୍ବମୁପ ଚ ସ୍ତବାନୋ ରାସଦ୍ୱାଜାଁ ଉପ ମହୋ ଗୁଣାନଃ ॥୬॥

ଓମାନମାପୋ ମାନୁଷୀରମୁକ୍ତଂ ଧାତ ତୋକାୟ ତନୟାୟ ଶଂ ଯୋଃ ।
 ଯୁୟଂ ହି ଷ୍ଠା ଭିଷଜୋ ମାତୃତମା ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ସ୍ଥାତୁର୍ଜଗତୋ ଜନିତ୍ରୀଃ ॥୭॥
 ଆ ନୋ ଦେବଃ ସବିତା ତ୍ରାୟମାଣୋ ହିରଣ୍ୟପାଣିର୍ଯଜତୋ ଜଗମ୍ୟାତ୍ ।
 ଯୋ ଦତ୍ରବ୍ଧାଂ ଉଷସୋ ନ ପ୍ରତୀକଂ ବ୍ୟର୍ଣ୍ଣୁତେ ଦାଶୁଷେ ବାୟାଣି ॥୮॥
 ଉତ ତ୍ୱଂ ସୁନୋ ସହସୋ ନୋ ଅଦ୍ୟା ଦେବୀ ଅସ୍ମିନ୍ନଧିରେ ବବୃତ୍ୟାଃ ।
 ସ୍ୟାମହଂ ତେ ସଦମିତ୍ରାତୌ ତବ ସ୍ୟାମଶ୍ରେୟସା ସୁବୀରଃ ॥୯॥
 ଉତ ତ୍ୟା ମେ ହବମା ଜଗ୍ନ୍ୟାତଂ ନାସତ୍ୟା ଧୀଭିର୍ଯୁବମଙ୍ଗ ବିପ୍ରା ।
 ଅତ୍ରିଂ ନ ମହସ୍ତମସୋଽମୁମୁକ୍ତଂ ତୁର୍ବତଂ ନରା ଦୁରିତାଦଭୀକେ ॥୧୦॥
 ତେ ନୋ ରାୟୋ ଦ୍ୟୁମତୋ ବାଜବତୋ ଦାତାରୋ ଭୂତ ନୃବତଃ ପୁରୁଷୋଃ ।
 ଦଶସ୍ୟନ୍ତୋ ଦିବ୍ୟାଃ ପାର୍ଥିବାସୋ ଗୋଜାତା ଅପ୍ୟା ମୃଳତା ଚ ଦେବାଃ ॥୧୧॥
 ତେ ନୋ ରୁଦ୍ରଃ ସରସ୍ୱତୀ ସଜୋଷା ମୀଳ୍ହୁଷ୍ମନ୍ତୋ ବିଷ୍ଣୁର୍ମୃଳନ୍ତ ବାୟୁଃ ।
 ଋତୁଷ୍ଠା ବାଜୋ ଦୈବ୍ୟୋ ବିଧାତା ପର୍ଜନ୍ୟାବାତା ପିପ୍ୟତାମିଷଂ ନଃ ॥୧୨॥
 ଉତ ସ୍ୟ ଦେବଃ ସବିତା ଭଗୋ ନୋଽପାଂ ନପାଦବତୁ ଦାନୁ ପପ୍ରିଃ ।
 ତୃଷ୍ଣା ଦେବେଭିର୍ଜନିଭିଃ ସଜୋଷା ଦ୍ୟୌର୍ଦେବେଭିଃ ପୃଥିବୀ ସମୁଦ୍ରେଃ ॥୧୩॥
 ଉତ ନୋଽହିର୍ବୁଧ୍ୟାଃ ଶୃଣୋତୁଜ ଏକପାତ୍-ପୃଥିବୀ ସମୁଦ୍ରଃ ।
 ବିଶ୍ୱେ ଦେବା ଋତାବୃଧୋ ହୁବାନାଃ ସୁତା ମନ୍ତ୍ରାଃ କବିଶସ୍ତ୍ରା ଅବନ୍ତ ॥୧୪॥
 ଏବା ନପାତୋ ମମ ତସ୍ୟ ଧୀଭିର୍ଭରଦ୍ୱାଜା ଅଭ୍ୟର୍ଚନ୍ତ୍ୟକ୍ତେଃ ।
 ଗ୍ନା ହୁତାସୋ ବସବୋଽଧୃଷ୍ଠା ବିଶ୍ୱେ ସୁତାସୋ ଭୂତା ଯଜତ୍ରାଃ ॥୧୫॥

(୭।୫୧) ଋଷିଃ - ରଜିଶ୍ଵା ଭାରଦ୍ୱାଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୧୨, ଉଷ୍ଠିକ୍ ୧୩-୧୫, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧୬,
 ଦେବତା - ବିଶ୍ୱେ ଦେବାଃ

ଉଦୁ ତ୍ୟଜନ୍ତୁର୍ମହି ମିତ୍ରୟୋରାଂ ଏତି ପ୍ରିୟଂ ବରୁଣୟୋରଦବ୍-ଧମ୍ ।
 ଋତସ୍ୟ ଶୁଚି ଦର୍ଶତମନୀକଂ ରୁକ୍ମୋ ନ ଦିବ ଉଦିତା ବ୍ୟଦ୍ୟୌତ୍ ॥୧॥

ବେଦ ଯୁକ୍ତାଶି ବିଦଧାନ୍ୟେଷାଂ ଦେବାନାଂ ଜନ୍ମ ସନ୍ନତରା ଚ ବିପ୍ରଃ ।
 ଋତୁ ମର୍ତ୍ତେଷୁ ବୃଜିନା ଚ ପଶ୍ୟନ୍ନତି ଚକ୍ଷେ ସୁରୋ ଅର୍ଯ୍ୟ ଏବାନ୍ ॥୨॥
 ସୁଷ ଉ ବୋ ମହ ଋତସ୍ୟ ଗୋପାନଦିତିଂ ମିତ୍ରଂ ବରୁଣଂ ସୁଜାତାନ୍ ।
 ଅର୍ଯ୍ୟମଣଂ ଭଗମଦବ୍-ଧ୍ୟାତୀନଚ୍ଛା ବୋଚେ ସଧନ୍ୟଃ ପାବକାନ୍ ॥୩॥
 ରିଶାଦସଃ ସତ୍-ପତୀରଦବ୍-ଧାନ୍ନହୋ ରାଜ୍ଞିଃ ସୁବସନସ୍ୟ ଦାତୃନ୍ ।
 ଯୂନଃ ସୁକ୍ଷତ୍ରାନ୍-କ୍ଷୟତୋ ଦିବୋ ନୃନାଦିତ୍ୟାନ୍ୟାମ୍ୟାଦିତିଂ ଦୁବୋୟୁ ॥୪॥
 ଦୈର୍ଘ୍ୟିଷ୍ଠିତଃ ପୃଥିବି ମାତରପୁରଗ୍ନେ ଭ୍ରାତର୍ବସବୋ ମୃଳତା ନଃ ।
 ବିଶ୍ଵ ଆଦିତ୍ୟା ଅଦିତେ ସଜୋଷା ଅସ୍ତଭ୍ୟଂ ଶର୍ମ ବହୁଲଂ ବି ଯୁକ୍ତ ॥୫॥
 ମା ନୋ ବୃକାୟ ବୃକ୍ୟେ ସମସ୍ତା ଅଘାୟତେ ରୀରଧତା ଯୁଜତ୍ରାଃ ।
 ଯୂୟଂ ହି ଷ୍ଠା ରଥେୟା ନସ୍ତନ୍ନୁନାଂ ଯୂୟଂ ଦକ୍ଷସ୍ୟ ବଚସୋ ବଭୂବ ॥୬॥
 ମା ବ ଏନୋ ଅନ୍ୟକୃତଂ ଭୁଜେମ ମା ତତ୍-କର୍ମ ବସବୋ ଯୁକ୍ତୟୈ ॥୭॥
 ବିଶ୍ଵସ୍ୟ ହି କ୍ଷୟଥ ବିଶ୍ଵଦେବାଃ ସ୍ଵୟଂ ରିପୁସ୍ତନ୍ନଂ ରୀରିଷୀଷ୍ଠ ॥୮॥
 ନମ ଇଦୁଗ୍ରଂ ନମ ଆ ବିବାସେ ନମୋ ଦାଧାର ପୃଥିବୀମୁତ ଦ୍ୟାମ୍ ।
 ନମୋ ଦେବେଭ୍ୟୋ ନମ ଈଶ ଏଷାଂ କୃତଂ ତିଦେନୋ ନମସା ବିବାସେ ॥୯॥
 ଋତସ୍ୟ ବୋ ରଥ୍ୟଃ ପୂତଦକ୍ଷାନ୍ତସ୍ୟ ପସ୍ତ୍ୟସଦୋ ଅଦବ୍-ଧାନ୍ ।
 ତାଁ ଆ ନମୋଭିରୁରୁଚକ୍ଷସୋ ନୃନ୍ଦ୍ରିଶ୍ଵାନୁ ଆ ନମେ ମହୋ ଯୁଜତ୍ରାଃ ॥୧୦॥
 ତେ ହି ଶ୍ରେଷ୍ଠବର୍ଚସସ୍ତ ଉ ନସ୍ତିରୋ ବିଶ୍ଵାନି ଦୁରିତା ନୟନ୍ତି ।
 ସୁକ୍ଷତ୍ରାସୋ ବରୁଣୋ ମିତ୍ରୋ ଅଗ୍ନିରୂତଧୀତୟୋ ବକ୍ତ୍ରରାଜସତ୍ୟାଃ ॥୧୧॥
 ତେ ନ ଇନ୍ଦ୍ରଃ ପୃଥିବୀ କ୍ଷାମ ବର୍ଧନ୍ପୁଷା ଭଗୋ ଅଦିତିଃ ପଞ୍ଚ ଜନାଃ ।
 ସୁଶର୍ମାଶଃ ସୁବସଃ ସୁନୀଥା ଭବନ୍ତୁ ନଃ ସୁତ୍ରାତ୍ରାସଃ ସୁଗୋପାଃ ॥୧୨॥
 ନୁ ସଦ୍ଭାନଂ ଦିବ୍ୟଂ ନଂଶି ଦେବା ଭାରଦ୍ଵାଜଃ ସୁମତିଂ ଯାତି ହୋତା ।
 ଆସାନେଭିର୍ଯୁଜମାନୋ ମିୟେଧୈର୍ଦେବାନାଂ ଜନ୍ମ ବସୁୟୁର୍ବନ୍ଦ ॥୧୩॥
 ଅପ ତ୍ୟଂ ବୃଜିନଂ ରିପୁଂ ସ୍ତେନମଗ୍ନେ ଦୁରାଧ୍ୟମ୍ । ଦକ୍ଷିଣସ୍ୟ ସପ୍ତେ କୃଧୀ ସୁଗମ୍ ॥୧୪॥
 ଗ୍ରାବାଶଃ ସୋମ ନୋ ହି କଂ ସଖିତ୍ଵନାୟ ବାବଶୁଃ । ଜହୀ ନ୍ୟତ୍ରିଶଂ ପଶିଂ ବୃକୋ ହି ଷଃ ॥୧୫॥
 ଯୂୟଂ ହି ଷ୍ଠା ସୁଦାନବ ଇନ୍ଦ୍ରଜ୍ୟେଷ୍ଠା ଅଭିଦ୍ୟବଃ । କର୍ତ୍ତା ନୋ ଅଧୁନା ସୁଗଂ ଗୋପା ଅମା ॥୧୬॥
 ଅପି ପଞ୍ଚାମଗନ୍ନୁହି ସ୍ଵସ୍ତିଗାମନେହସମ୍ । ଯେନ ବିଶ୍ଵାଃ ପରି ଦ୍ଵିଷୋ ବୃଣକ୍ତି ବିନ୍ଦତେ ବସୁ ॥୧୭॥

=====

(୨।୫୨) ଋଷିଃ - ଋଜିଶ୍ଵା ଭାରଦ୍ଵାଜଃ,
ଗାୟତ୍ରୀ ୭-୧୨, ଜଗତୀ ୧୪,

=====

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୬, ୧୩, ୧୫-୧୭,
ଦେବତା - ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ

=====

ନ ତଦିବା ନ ପୃଥିବ୍ୟାନୁ ମନେ ନ ଯୁଜ୍ଞେନ ନୋତ ଶମୀଭିରାଭିଃ ।
ଉଦ୍-ଜନ୍ତୁ ତଂ ସୁଭୁଃ ପର୍ବତାସୋ ନି ହୀୟତାମତିୟାଜସ୍ୟ ଯୁଷ୍ଟା ॥୧॥
ଅତି ବା ଘ୍ନେ ମରୁତୋ ମନ୍ୟତେ ନୋ ବ୍ରହ୍ମ ବା ଯଃ କ୍ରିୟମାଣଂ ନିନିସ୍ରାତ୍ ।
ତପୁଂଷି ତସ୍ମୈ ବୃଜିନାନି ସନ୍ତୁ ବ୍ରହ୍ମଦ୍ଵିଷମତି ତଂ ଶୋଚତୁ ଦୈଃ ॥୨॥
କିମଙ୍ଗ ତ୍ଵା ବ୍ରହ୍ମଣଃ ସୋମ ଗୋପାଂ କିମଙ୍ଗ ତ୍ଵାହୁରଭିଶସ୍ତିପାଂ ନଃ ।
କିମଙ୍ଗ ନଃ ପଶ୍ୟସି ନିଦ୍ୟମାନାନ୍-ବ୍ରହ୍ମଦ୍ଵିଷେ ତପୁଂଷି ହେତିମସ୍ୟ ॥୩॥
ଅବନ୍ତୁ ମାମୁଷସୋ ଜାୟମାନା ଅବନ୍ତୁ ମା ସିନ୍ଧବଃ ପିନ୍ଦୁମାନାଃ ।
ଅବନ୍ତୁ ମା ପର୍ବତାସୋ ଧୁବାସୋଽବନ୍ତୁ ମା ପିତରୋ ଦେବହୂତୌ ॥୪॥
ବିଶ୍ଵଦାନୀଂ ସୁମନସଃ ସ୍ୟାମ ପଶ୍ୟେମ ନୁ ସୂର୍ଯ୍ୟୁଚ୍ଚରନ୍ତମ୍ ।
ତଥା କରଦ୍ଵସୁପତିର୍ବସୁନାଂ ଦେବୀଂ ଓହାନୋଽବସାଗମିଷ୍ଠଃ ॥୫॥
ଇନ୍ଦ୍ରୋ ନେଦିଷ୍ଠମବସାଗମିଷ୍ଠଃ ସରସ୍ଵତୀ ସିନ୍ଧୁଭିଃ ପିନ୍ଦୁମାନା ।
ପର୍ଜନ୍ୟୋ ନ ଓଷଧୀଭିର୍ମୟୋଭୁରଗ୍ନିଃ ସୁଶଂସଃ ସୁହବଃ ପିତେବ ॥୬॥
ବିଶ୍ଵେ ଦେବାସ ଆ ଗତ ଶୃଣୁତା ମ ଇମଂ ହବମ୍ । ଏଦଂ ବର୍ହିର୍ନି ଶୀଦତ ॥୭॥
ଘ୍ନେ ବୋ ଦେବା ଘୃତସୁନା ହବ୍ୟେନ ପ୍ରତିଭୁଷତି । ତଂ ବିଶ୍ଵ ଉପ ଗଚ୍ଛଥ ॥୮॥
ଉପ ନଃ ସୁନବୋ ଗିରଃ ଶୃଣୁନ୍ତୁମୃତସ୍ୟ ଘ୍ନେ । ସୁମୂଳୀକା ଭବନ୍ତୁ ନଃ ॥୯॥
ବିଶ୍ଵେ ଦେବା ଋତାବୃଧ ଋତୁଭିର୍ହବନଶୁତଃ । ଭୁଷନ୍ତାଂ ଯୁଜ୍ୟଂ ପୟଃ ॥୧୦॥
ସ୍ରୋତ୍ରମିନ୍ଦ୍ରୋ ମରୁଦ୍-ଗଣସ୍ତୁଷ୍ଟମାନ୍ନିତ୍ରୋ ଅର୍ଯ୍ୟମା । ଇମା ହବ୍ୟା ଭୁଷନ୍ତୁ ନଃ ॥୧୧॥
ଇମଂ ନୋ ଅଗ୍ନେ ଅଧୁରଂ ହୋତର୍ବୟୁନଶୋ ଯଜ । ଚିକିତ୍ସାୟୈବ୍ୟଂ ଜନମ୍ ॥୧୨॥
ବିଶ୍ଵେ ଦେବାଃ ଶୃଣୁତେମଂ ହବଂ ମେ ଘ୍ନେ ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ ଯ ଉପ ଦ୍ୟବି ଷ୍ଠ ।
ଘ୍ନେ ଅଗ୍ନିଜିହ୍ଵା ଉତ ବା ଯଜତ୍ରା ଆସଦ୍ୟାସ୍ମିନ୍ନର୍ହଷି ମାଦୟଧୁମ୍ ॥୧୩॥
ବିଶ୍ଵେ ଦେବା ମମ ଶୃଣୁନ୍ତୁ ଯଜ୍ଞିୟା ଉଭେ ରୋଦସୀ ଅପାଂ ନପାଜ ମନ୍ତୁ ।
ମା ବୋ ବଚାଂସି ପରିଚକ୍ଷ୍ୟାଣି ବୋଚଂ ସୁମ୍ନେଷ୍ଠିତ୍ଵୋ ଅନ୍ତମା ମଦେମ ॥୧୪॥

ଯେ କେ ତ ଜ୍ଞା ମହିନୋ ଅହିମାୟା ଦିବୋ ଜଞ୍ଜିରେ ଅପାଂ ସଧସ୍ତେ ।
 ତେ ଅସ୍ତ୍ରଭ୍ୟାମିଷୟେ ବିଶ୍ୱମାୟୁଃ କ୍ଷପ ଉସ୍ରା ବରିବସ୍ୟନ୍ତୁ ଦେବାଃ ॥୧୫॥
 ଅଗ୍ନୀପର୍ଜନ୍ୟାବବତଂ ପିୟଂ ମେଃସ୍ମିନ୍ ହବେ ସୁହବା ସୁଷ୍ମତିଂ ନଃ ।
 ଇଳାମନେଃ ଜନୟନ୍-ଗର୍ଭମନ୍ୟଃ ପ୍ରଜାବତୀରିଷ ଆ ଧଉମସ୍ତେ ॥୧୬॥
 ସ୍ତ୍ରୀଣାଃ ବର୍ହିଷି ସମିଧାନେ ଅଗ୍ନୌ ସୁକ୍ତେନ ମହା ନମସା ବିବାସେ ।
 ଅସ୍ମିନ୍ନୋ ଅଦ୍ୟ ବିଦଧେ ଯଜତ୍ରା ବିଶ୍ୱେ ଦେବା ହବିଷି ମାଦୟଧ୍ୱମ୍ ॥୧୭॥

(୭।୫୩) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ ୧-୭, ୯-୧୦, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୮,
 ଦେବତା - ପୁଷା

ବୟମୁ ତ୍ୱା ପଥସ୍ତତେ ରଥଂ ନ ବାଜସାତୟେ ।	ପିୟେ ପୁଷନ୍ନୟୁଜୁହି ॥୧॥
ଅଭି ନୋ ନୟଂ ବସୁ ବୀରଂ ପ୍ରୟତଦକ୍ଷିଣମ୍ ।	ବାମଂ ଗୃହପତିଂ ନୟ ॥୨॥
ଅଦିସ୍ରତ୍ତଂ ଚିଦାୟୁଶେ ପୁଷନ୍ନାନାୟ ଚୋଦୟ ।	ପଶେଷ୍ଠିଦ୍ୱି ପ୍ରଦା ମନଃ ॥୩॥
ବି ପଥୋ ବାଜସାତୟେ ଚିନ୍ତୁହି ବି ମୃଧୋ ଜହି ।	ସାଧକ୍ତାମୁଗ୍ର ନୋ ପିୟଃ ॥୪॥
ପରି ତୃକ୍ଷି ପଶୀନାମାରୟା ହୃଦୟା କବେ ।	ଅଥେମସ୍ତ୍ରଭ୍ୟଂ ରକ୍ଷୟ ॥୫॥
ବି ପୁଷନ୍ନାରୟା ତୁଦ ପଶେରିକ୍ତ ହୃଦି ପ୍ରିୟମ୍ ।	ଅଥେମସ୍ତ୍ରଭ୍ୟଂ ରକ୍ଷୟ ॥୬॥
ଆ ରିଖ କିକିରା କୃଣୁ ପଶୀନାଂ ହୃଦୟା କବେ ।	ଅଥେମସ୍ତ୍ରଭ୍ୟଂ ରକ୍ଷୟ ॥୭॥
ୟାଂ ପୁଷନ୍-ବ୍ରହ୍ମଚୋଦନୀମାରାଂ ବିଭର୍ଷ୍ୟାୟୁଶେ ।	ତୟା ସମସ୍ୟା ହୃଦୟା ରିଖ କିକିରା କୃଣୁ ॥୮॥
ୟା ତେ ଅସ୍ତ୍ରା ଗୋଓପଶାୟୁଶେ ପଶୁସାଧନୀ ।	ତସ୍ୟାସ୍ତେ ସୁମ୍ନମୀମହେ ॥୯॥
ଉତ ନୋ ଗୋଷଣିଂ ପିୟମଶୁସାଂ ବାଜସାମୁତ ।	ନୃବତ୍-କୃଣୁହି ବୀତୟେ ॥୧୦॥

(୭।୫୪) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ପୁଷା

ସଂ ପୁଷନ୍ନିଦୁଷା ନୟ ଯୋ ଅଞ୍ଜିସାନୁଶାସତି । ଯ ଏବେଦମିତି ବ୍ରବତ୍ ॥୧॥

ସମୁ ପୁଷ୍ପା ଗମେମହି ଯୋ ଗୃହାଁ ଅଭିଶାସତି ।
 ପୁଷ୍ପଶୁକ୍ରଂ ନ ରିଷ୍ୟତି ନ କୋଶୋଽବ ପଦ୍ୟତେ ।
 ଯୋ ଅସ୍ତ୍ରେ ହବିଷାବିଧନ୍ ତଂ ପୁଷ୍ପାପି ମୃଷ୍ୟତେ ।
 ପୁଷ୍ପା ଗା ଅନ୍ଦେତୁ ନଃ ପୁଷ୍ପା ରକ୍ଷତ୍ୱର୍ତ୍ତଃ ।
 ପୁଷ୍ପନ୍ନୁ ପ୍ର ଗା ଇହି ଯଜମାନସ୍ୟ ସୁନ୍ନତଃ ।
 ମାକିର୍ନେଶନ୍ନାକୀଂ ରିଷନ୍ନାକୀଂ ସଂ ଶାରି କେବଚେ ।
 ଶୃଣୁନ୍ତଂ ପୁଷ୍ପାଂ ବୟମିୟମନଷ୍ଟବେଦସମ୍ ।
 ପୁଷ୍ପନ୍ନବ ବ୍ରତେ ବୟଂ ନ ରିଷ୍ୟେମ କଦା ତନ ।
 ପରି ପୁଷ୍ପା ପରସ୍ତ୍ରାଞ୍ଚସ୍ତଂ ଦଧାତୁ ଦକ୍ଷିଣମ୍ ।

ଇମ ଏବେତି ଚ ବ୍ରବତ୍ ॥୨॥
 ନୋ ଅସ୍ୟ ବ୍ୟଧତେ ପବିଃ ॥୩॥
 ପ୍ରଥମୋ ବିନ୍ଦତେ ବସୁ ॥୪॥
 ପୁଷ୍ପା ବାଜଂ ସନୋତୁ ନଃ ॥୫॥
 ଅସ୍ତ୍ରାକଂ ସୁବତାମୁତ ॥୬॥
 ଅଧାରିଷ୍ଟାଭିରା ଗହି ॥୭॥
 ଇଶାନଂ ରାୟ ଇମହେ ॥୮॥
 ସ୍ରୋତାରସ୍ତ୍ର ଇହ ସ୍ତୁସି ॥୯॥
 ପୁନର୍ନୋ ନଷ୍ଟମାଜତୁ ॥୧୦॥

(୨।୫୫) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ,

ଦେବତା - ପୁଷ୍ପା

ଏହି ବାଂ ବିମୁଚୋ ନପାଦାୟୁଶେ ସଂ ସଚାବହୈ ।
 ରଥୀତମଂ କପର୍ଦ୍ଦିନମୀଶାନଂ ରାଧସୋ ମହଃ ।
 ରାୟୋ ଧାରାସ୍ୟାୟୁଶେ ବସୋ ରାଶିରଜାଶୁ ।
 ପୁଷ୍ପାଂ ନୃଜାଶୁମୁପ ସ୍ରୋଷାମ ବାଜିନମ୍ ।
 ମାତୁର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁମବ୍ରବଂ ସ୍ତୁସୁର୍ଜାରଃ ଶୃଣୋତୁ ନଃ ।
 ଆଜାସଃ ପୁଷ୍ପାଂ ରଥେ ନିଶ୍ଚନ୍ୟାସ୍ତେ ଜନଶ୍ଚିୟମ୍ ।

ରଥୀଚୂତସ୍ୟ ନୋ ଭବ ॥୧॥
 ରାୟଃ ସଖାୟମୀମହେ ॥୨॥
 ଧୀବତୋଧୀବତଃ ସଖା ॥୩॥
 ସ୍ତୁସୁର୍ଯୋ ଜାର ଉତ୍ୟତେ ॥୪॥
 ଭ୍ରାତେନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ସଖା ମମ ॥୫॥
 ଦେବଂ ବହନ୍ତୁ ବିଭ୍ରତଃ ॥୬॥

(୨।୫୬) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ ୧-୫, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୬, ଦେବତା - ପୁଷ୍ପା

ଯୁ ଏନମାଦିଦେଶତି କରମ୍ଭାଦିତି ପୁଷ୍ପାମ୍ ।
 ଭତ ଘା ସ ରଥୀତମଃ ସଖ୍ୟା ସତ୍-ପତିର୍ଯୁଜା ।
 ଭତାଦଃ ପରୁଷେ ଗବି ସୁରଶୁକ୍ରଂ ହିରଣ୍ୟୟମ୍ ।

ନ ତେନ ଦେବ ଆଦିଶେ ॥୧॥
 ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃତ୍ରାଶି ଜିହ୍ମତେ ॥୨॥
 ନୈ୍ୟରୟତ୍ରଥୀତମଃ ॥୩॥

ଯଦଦ୍ୟା ତ୍ବା ପୁରୁଷ୍ଠତ ବ୍ରବାମ ଦସ୍ର ମନ୍ତ୍ରମଃ । ତସ୍ମୈ ନୋ ମନ୍ତ୍ର ସାଧୟ ॥୪॥
 ଇମଂ ଚ ନୋ ଗବେଷଣଂ ସାତୟେ ସୀଷଧୋ ଗଣମ୍ । ଆରାତ୍-ପୁଷନ୍ନସି ଶୁତଃ ॥୫॥
 ଆ ତେ ସ୍ଵସ୍ତିମୀମହ ଆରେଅଦ୍ଵାମୁପାବସୁମ୍ । ଅଦ୍ୟା ଚ ସର୍ବତାତୟେ ଶୁଶ୍ଵ ସର୍ବତାତୟେ ॥୬॥

(୬।୫୭) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ଵାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଗାୟତ୍ରୀ, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାପୁଷଣୌ

ଇନ୍ଦ୍ରା ନୁ ପୁଷଣା ବୟଂ ସଖ୍ୟାୟ ସ୍ଵସ୍ତୟେ । ଦୁବେମ ବାଜସାତୟେ ॥୧॥
 ସୋମମନ୍ୟ ଉପାସଦତ୍-ପାତବେ ଚମ୍ପୋଃ ସୁତମ୍ । କରମ୍ଭମନ୍ୟ ଇଚ୍ଛତି ॥୨॥
 ଅଜା ଅନ୍ୟସ୍ୟ ବହ୍ନୟୋ ହରୀ ଅନ୍ୟସ୍ୟ ସଂଭୃତା । ତାଭ୍ୟାଂ ବୃତ୍ରାଣି ଜିହ୍ନତେ ॥୩॥
 ଯଦିନ୍ଦ୍ରୋ ଅନୟଦ୍ରିତୋ ମହୀରପୋ ବୃଷଜ୍ଞମଃ । ତତ୍ର ପୁଷାଭବସ୍ରତା ॥୪॥
 ତାଂ ପୁଷ୍ଠଃ ସୁମତିଂ ବୟଂ ବୃଷସ୍ୟ ପ୍ର ବୟାମିବ । ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଚା ରଭାମହେ ॥୫॥
 ଉତ୍-ପୁଷଣଂ ଯୁବାମହେଃ ଭୀର୍ଣ୍ଣୁରିବ ସାରଧିଃ । ମହ୍ୟା ଇନ୍ଦ୍ରଂ ସ୍ଵସ୍ତୟେ ॥୬॥

(୬।୫୮) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ଵାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧, ୩-୪, ଜଗତୀ ୨, ଦେବତା - ପୁଷା

ଶୁକ୍ରଂ ତେ ଅନ୍ୟଦ୍ୟଜତଂ ତେ ଅନ୍ୟଦ୍ଵିଷ୍ଟରୂପେ ଅହନୀ ଦୈର୍ଘାରିବାସି ।
 ବିଶ୍ଵା ହି ମାୟା ଅବସି ସ୍ଵଧାବୋ ଭଦ୍ରା ତେ ପୁଷନ୍ନିହ ରାତିରସ୍ତୁ ॥୧॥
 ଅଜାଶ୍ଵଃ ପଶୁପା ବାଜପସ୍ତ୍ୟୋ ପିୟଂଜିନ୍ଦ୍ରୋ ଭୁବନେ ବିଶ୍ଵେ ଅର୍ପିତଃ ।
 ଅଷ୍ଟ୍ରାଂ ପୁଷା ଶିଥିରାମୁଦ୍ଵରୀବୃଜସ୍ରଂ ଚକ୍ଷାଣୋ ଭୁବନା ଦେବ ଇୟତେ ॥୨॥
 ଯାସ୍ତେ ପୁଷନ୍ନାବୋ ଅନ୍ତଃ ସମୁଦ୍ରେ ହିରଣ୍ୟୟାଋତ୍ତରିକ୍ଷେ ଚରନ୍ତି ।
 ତାଭିର୍ଯାସି ଦୃତ୍ୟାଂ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ କାମେନ କୃତ ଶ୍ରବ ଇଚ୍ଛମାନଃ ॥୩॥
 ପୁଷା ସୁବନ୍ଧୁର୍ଦିବ ଆ ପୃଥିବ୍ୟା ଇଲୟତିର୍ମଘବା ଦସ୍ତବର୍ତ୍ତାଃ ।
 ଯଂ ଦେବାସୋ ଅଦଦୁଃ ସୂର୍ଯ୍ୟାୟୈ କାମେନ କୃତଂ ତବସ୍ରଂ ସୁଞ୍ଜମ୍ ॥୪॥

=====

(୨।୫୯) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ବୃହତୀ ୧-୭, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୭-୧୦,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ

=====

ପ୍ର ନୁ ବୋଚା ସୁତେଷୁ ବାଂ ବୀର୍ଯ୍ୟା ଯାନି ଚକ୍ରଧୁଃ ।

ହତାସୋ ବାଂ ପିତରୋ ଦେବଶତ୍ରବ ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଜୀବଥୋ ଯୁବନ୍ ॥୧॥

ବଳିତ୍-ଥା ମହିମା ବାମିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ପନିଷ୍ଠ ଆ ।

ସମାନୋ ବାଂ ଜନିତା ଭ୍ରାତରା ଯୁବଂ ଯୁମାବିହେହମାତରା ॥୨॥

ଓକିବାଂସା ସୁତେ ସର୍ଗା ଅଶ୍ଵା ସପ୍ତୀ ଇବାଦନେ ।

ଇନ୍ଦ୍ରା ନୁଗ୍ନୀ ଅବସେହ ବଜ୍ରିଣା ବୟଂ ଦେବା ହବାମହେ ॥୩॥

ୟ ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ସୁତେଷୁ ବାଂ ସ୍ତବଜ୍ଞେଷ୍ଠତାବୃଧା ।

ଜୋଷବାକଂ ବଦତଃ ପତ୍ରହୋଷିଣା ନ ଦେବା ଭସଥଶ୍ଚନ ॥୪॥

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ କୋ ଅସ୍ୟ ବାଂ ଦେବୌ ମର୍ତ୍ତଶ୍ଚିକେତତି ।

ବିଷୁରୋ ଅଶ୍ଵାନୁ୍ୟୟୁଜାନ ଇୟତ ଏକଃ ସମାନ ଆ ରଥେ ॥୫॥

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଅପାଦିୟଂ ପୂର୍ବାଗାତ୍-ପଦ୍ମତୀଭ୍ୟଃ ।

ହିତ୍ୱୀ ଶିରୋ ଜିହ୍ଵୟା ବାବଦକରତ୍ରିଂଶତ୍-ପଦା ନ୍ୟକ୍ରମୀତ୍ ॥୬॥

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଆ ହି ତନ୍ମତେ ନରୋ ଧନ୍ଵାନି ବାହ୍ଵୋଃ । ମା ନୋ ଅସ୍ଥିନ୍ନହାଧନେ ପରା ବର୍ଜ୍ଜଂ ଗବିଷ୍ଠିଷୁ ॥୭॥

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ତପନ୍ତି ମାଘା ଅୟୌ ଅରାତୟଃ । ଅପ ଦ୍ଵେଷାଂସ୍ୟା କୃତଂ ଯୁୟୁତଂ ସୂର୍ଯ୍ୟାଦଧି ॥୮॥

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଯୁବୋରପି ବସୁ ଦିବ୍ୟାନି ପାର୍ଯ୍ୟବା । ଆ ନ ଇହ ପ୍ର ଯଜ୍ଞତଂ ରୟିଂ ବିଶ୍ଵାୟୁପୋଷସନ୍ ॥୯॥

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଭକ୍ତବାହସା ସ୍ତୋମେଭିର୍ହବନଶ୍ରୁତା । ବିଶ୍ଵାଭିର୍ଗୀର୍ଭିରା ଗତମସ୍ୟ ସୋମସ୍ୟ ପୀତୟେ ॥୧୦॥

=====

(୨।୬୦) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ,

ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୩, ୧୩, ଗାୟତ୍ରୀ ୪-୧୨,

ବୃହତୀ ୧୪, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧୫,

ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ

=====

ଶୂଧଦୃତମୁତ ସନୋତି ବାଜମିନ୍ଦ୍ରା ଯୋ ଅଗ୍ନୀ ସଦୁରୀ ସପର୍ଯ୍ୟାତ୍ ।

ଇରଜ୍ୟନ୍ତା ବସବ୍ୟସ୍ୟ ଭୁରେଃ ସହସ୍ରମା ସହସା ବାଜୟନ୍ତା ॥୧॥

ତା ଯୋଧିଷ୍ଠମତି ଗା ଇନ୍ଦ୍ର ନୂନମପଃ ସ୍ବରୁଷସୋ ଅଗ୍ନ ଉଲ୍‌ହାଃ ।
 ଦିଶଃ ସ୍ବରୁଷସ ଇନ୍ଦ୍ର ଚିତ୍ରା ଅପୋ ଗା ଅଗ୍ନେ ଯୁବସେ ନିୟୁତ୍ବାନ୍ ॥୨॥
 ଆ ବୃତ୍ରହଣା ବୃତ୍ରହତିଃ ଶୁଷ୍ଟିରିନ୍ଦ୍ର ଯାତଂ ନମୋତିରଗ୍ନେ ଅର୍ବାକ୍ ।
 ଯୁବଂ ରାଧୋତିରକବେତିରିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନେ ଅସ୍ତେ ଭବତମୁତମେତିଃ ॥୩॥
 ତା ହୁବେ ଯୁୟୋରିଦଂ ପପ୍ନେ ବିଶ୍ଵଂ ପୁରା କୃତମ୍ । ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ନ ମର୍ଧତଃ ॥୪॥
 ଉଗ୍ରା ବିଘନିନା ମୃଧ ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ହବାମହେ । ତା ନୋ ମୃଳାତ ଇଦୃଶେ ॥୫॥
 ହତୋ ବୃତ୍ରାଣ୍ୟାୟା ହତୋ ଦାସାନି ସତ୍-ପତୀ । ହତୋ ବିଶ୍ଵା ଅପ ଦ୍ଵିଷଃ ॥୬॥
 ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଯୁବାମିମେଃତି ସ୍ରୋମା ଅନୁଷତ । ପିବତଂ ଶଂଭୁବା ସୁତମ୍ ॥୭॥
 ଯା ବାଂ ସନ୍ତି ପୁରୁଷୃହୋ ନିୟୁତୋ ଦାଶୁଷେ ନରା । ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ତାତିରା ଗତମ୍ ॥୮॥
 ତାତିରା ଗଚ୍ଛତଂ ନରୋପେଦଂ ସବନଂ ସୁତମ୍ । ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ସ୍ରୋମପୀତୟେ ॥୯॥
 ତମାଳିଷ୍ଠ ଯୋ ଅର୍ଚିଷା ବନା ବିଶ୍ଵା ପରିଷ୍ଠଜତ୍ । କୃଷ୍ଣା କୃଣୋତି ଜିହ୍ଵୟା ॥୧୦॥
 ଯ ଇଈ ଆବିବାସତି ସୁମମିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ମର୍ତ୍ୟଃ । ଦ୍ୟୁମ୍ନାୟ ସୁତରା ଅପଃ ॥୧୧॥
 ତା ନୋ ବାଜବତୀରିଷ ଆଶୁନ୍‌ପିପୃତମର୍ବତଃ । ଇନ୍ଦ୍ରମଗ୍ନିଂ ତ ବୋଲ୍‌ହବେ ॥୧୨॥
 ଉଭା ବାମିନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଆହୁବଧ୍ୟା ଉଭା ରାଧସଃ ସହ ମାଦୟଧ୍ୟୈ ।
 ଉଭା ଦାତାରାବିଷାଂ ରୟୀଣାମୁଭା ବାଜସ୍ୟ ସାତୟେ ହୁବେ ବାମ୍ ॥୧୩॥
 ଆ ନୋ ଗବ୍ୟେତିରଶ୍ଵୈର୍ବସବୈରୂପ ଗଚ୍ଛତମ୍ ।
 ସଖାୟୈ ଦେବୌ ସଖ୍ୟାୟ ଶଂଭୁବେନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ତା ହବାମହେ ॥୧୪॥
 ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଶୃଣୁତଂ ହବଂ ଯଜମାନସ୍ୟ ସୁନ୍ଦତଃ । ବୀତଂ ହବ୍ୟାନ୍ୟା ଗତଂ ପିବତଂ ସ୍ରୋମ୍ୟଂ ମଧୁ ॥୧୫॥

(୨।୨୧) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ଵାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୩, ୧୩, ଗାୟତ୍ରୀ ୪-୧୨, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୪,
 ଦେବତା - ସରସ୍ଵତୀ

ଇନ୍ଦ୍ରମଦଦାଦ୍ରଭସମ୍ବଶରୁ୍ୟତଂ ଦିବୋଦାସଂ ବଧ୍ର୍ୟଶ୍ଵାୟ ଦାଶୁଷେ ।
 ଯା ଶଶ୍ଵନ୍ତମାତଖାଦାବସଂ ପଣିଂ ତା ତେ ଦାତ୍ରାଣି ତବିଷା ସରସ୍ଵତି ॥୧॥
 ଇନ୍ଦ୍ରଂ ଶୁଷ୍ଟେତିର୍ବିସଖା ଇବାରୁଜସ୍ରାନ୍ତୁ ଗିରୀଣାଂ ତବିଷେତିରୂର୍ମତିଃ ।
 ପାରାବତନ୍ନୀମବସେ ସୁବୃକ୍ତିତିଃ ସରସ୍ଵତୀମା ବିବାସେମ ଧୀତିତିଃ ॥୨॥

ସରସ୍ୱତୀ ଦେବନିଦୋ ନି ବର୍ହନ୍ୟ ପ୍ରଜାଂ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ବୃସୟସ୍ୟ ମାୟିନଃ ।
 ଉତ ଶିତିଭ୍ୟୋଃବନୀରବିନ୍ଦୋ ବିଷମେଭ୍ୟୋ ଅସ୍ରବୋ ବାଜିନୀବତି ॥୩॥
 ପ୍ର ଶୋ ଦେବୀ ସରସ୍ୱତୀ ବାଜେଭିର୍ବାଜିନୀବତୀ । ଧୀନାମବିତ୍ର୍ୟବତୁ ॥୪॥
 ଯସ୍ତା ଦେବି ସରସ୍ୱତ୍ୟୁପବ୍ରୁତେ ଧନେ ହିତେ । ଇନ୍ଦ୍ରଂ ନ ବୃତ୍ରତୁର୍ଯ୍ୟେ ॥୫॥
 ତ୍ୱଂ ଦେବି ସରସ୍ୱତ୍ୟବା ବାଜେଷୁ ବାଜିନି । ରଦା ପୁଷେବ ନଃ ସନିମ୍ ॥୬॥
 ଉତ ସ୍ୟା ନଃ ସରସ୍ୱତୀ ଘୋରା ହିରଣ୍ୟବର୍ତନିଃ । ବୃତ୍ରଘ୍ନୀ ବଞ୍ଚି ସୁଷ୍ମତିମ୍ ॥୭॥
 ଯସ୍ୟା ଅନନ୍ତୋ ଅଦ୍ରୁତସ୍ତେଷଶ୍ଚରିଷୁରର୍ଣ୍ଣବଃ । ଅମଶ୍ଚରତି ରୋରୁବତ୍ ॥୮॥
 ସା ନୋ ବିଶ୍ୱା ଅତି ଦ୍ୱିଷଃ ସ୍ୱସ୍ତରନ୍ୟା ଋତାବରୀ । ଅତନ୍ନହେବ ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ॥୯॥
 ଉତ ନଃ ପ୍ରିୟା ପ୍ରିୟାସୁ ସପ୍ତସ୍ୱସା ସୁଜୁଷ୍ଟା । ସରସ୍ୱତୀ ସ୍ରୋମ୍ୟା ଭୂତ୍ ॥୧୦॥
 ଆପପୁଷୀ ପାର୍ଥିବାନ୍ଧ୍ୟୁରୁ ରଜୋ ଅନ୍ତରିକ୍ଷମ୍ । ସରସ୍ୱତୀ ନିଦସ୍ମାତୁ ॥୧୧॥
 ତ୍ରିଷଧସ୍ତା ସପ୍ତଧାତୁଃ ପଞ୍ଚ ଜାତା ବର୍ଧୟନ୍ତୀ । ବାଜେବାଜେ ହବ୍ୟା ଭୂତ୍ ॥୧୨॥
 ପ୍ର ଯା ମହିମ୍ନା ମହିନାସୁ ଚେକିତେ ଦ୍ୟୁମ୍ନେଭିରନ୍ୟା ଅପସାମପସ୍ତମା ।
 ରଥ ଇବ ବୃହତୀ ବିଭ୍ରୁନେ କୃତୋପସ୍ତୁତ୍ୟା ଚିକିତୁଷା ସରସ୍ୱତୀ ॥୧୩॥
 ସରସ୍ୱତ୍ୟାଭି ନୋ ନେଷି ବସ୍ୟୋ ମାପ ସ୍ୱରୀଃ ପୟସା ମା ନ ଆ ଧକ୍ ।
 ଭୁଷସ୍ତୁ ନଃ ସଖ୍ୟା ବେଶ୍ୟା ତ ମା ତ୍ୱତ୍ସେତ୍ରାଣ୍ୟରଣାନି ଗନ୍ତୁ ॥୧୪॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥାଞ୍ଚକେ ଅଷ୍ଟମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଥାଞ୍ଚକଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

| ଅଧ୍ୟାୟ ପଞ୍ଚମାଂଶୁକଃ |
(ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।। ବର୍ଗାଃ ୧-୨୭)

(୨।୨୭) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ମୟତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଅଗ୍ନିନୌ

ସୁଷେ ନରା ଦିବୋ ଅସ୍ୟ ପ୍ରସନ୍ତାଶ୍ୱିନା ହୁବେ ଜରମାଣୋ ଅକୈଃ ।
ୟା ସଦ୍ୟ ଉସ୍ରା ବ୍ୟୁଷି ଜ୍ଞୋ ଅନ୍ତାନ୍ୟୟୁଷତଃ ପର୍ଯ୍ୟୁରୁ ବରାଂସି ॥୧॥
ତା ଯୁଜ୍ଞମା ଶୁଚିଭିଷ୍ଣୁକ୍ରମାଣା ରଥସ୍ୟ ଭାନୁଂ ରୁରୁରୁ ରଜୋଭିଃ ।
ପୁରୁ ବରାଂସ୍ୟମିତା ମିମାନାପୋ ଧନ୍ୱାନ୍ୟତି ଯାଥୋ ଅନ୍ତ୍ରାନ୍ ॥୨॥
ତା ହ ତ୍ୟଦ୍ୱର୍ତ୍ତର୍ଯ୍ୟଦରପ୍ରମୁଗ୍ରେତ୍-ଥା ଧିୟ ଉହଧୁଃ ଶଶ୍ୱଦଶ୍ୱୈଃ ।
ମନୋଜବେଭିରିଷିରୈଃ ଶୟଧୈଃ ପରି ବ୍ୟଧିର୍ଦାଶୁଷୋ ମର୍ତ୍ୟସ୍ୟ ॥୩॥
ତା ନବ୍ୟସୋ ଜରମାଣସ୍ୟ ମନ୍ନୋପ ଭୁଷତୋ ଯୁୟୁଜାନସପ୍ତୀ ।
ଶୁଭଂ ପୃଷ୍ଠମିଷମୂର୍ଜଂ ବହନ୍ତା ହୋତା ଯୁଷତ୍-ପ୍ରତ୍ନୋ ଅଧୁଶୁବାନା ॥୪॥
ତା ବଲ୍-ଗୁ ଦସ୍ରା ପୁରୁଶାକତମା ପ୍ରତ୍ନା ନବ୍ୟସା ବଚସା ବିବାସେ ।
ୟା ଶଂସତେ ସୁବତେ ଶଂଭବିଷ୍ଟା ବଭୁବଭୁର୍ଗୁଣତେ ଚିତ୍ରରାତୀ ॥୫॥
ତା ଭୁଜ୍ୟଂ ବିଭିରଦ୍-ଭ୍ୟଃ ସମୁଦ୍ରାତ୍ତୁଗ୍ରସ୍ୟ ସୁନ୍ନମୁହଧୁ ରଜୋଭିଃ ।
ଅରେଶୁଭିର୍ଯୋଜନେଭିର୍ଭୁଜନ୍ତା ପତତ୍ରିଭିରଶ୍ୱସୋ ନିରୁପସ୍ଥାତ୍ ॥୬॥
ବି ଜୟୁଷା ରଥା ଯାତମଦ୍ରିଂ ଶୁଭଂ ହବଂ ବୃଷଣା ବଧିମତ୍ୟାଃ ।
ଦଶସ୍ୟନ୍ତା ଶୟବେ ପିପ୍ୟାଧୁର୍ଗାମିତି ତ୍ୟବାନା ସୁମତିଂ ଭୁରଶୁ ॥୭॥
ୟଦ୍ରୋଦସୀ ପ୍ରଦିବୋ ଅସ୍ତି ଭୂମା ହେଲୋ ଦେବାନାମୁତ ମର୍ତ୍ୟତ୍ରା ।
ତଦାଦିତ୍ୟା ବସବୋ ରୁଦ୍ରିୟାସୋ ରକ୍ଷୋୟୁଜେ ତପୁରଘଂ ଦଧାତ ॥୮॥
ୟ ଈଂ ରାଜାନାବୃତୁଥା ବିଦଧଦ୍ରଜସୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣଶ୍ଚିକେତତ୍ ।
ଗମ୍ଭୀରାୟ ରକ୍ଷସେ ହେତିମସ୍ୟ ଦ୍ରୋଘାୟ ଚିଦ୍ୱଚସ ଆନବାୟ ॥୯॥
ଅନ୍ତରୈଶ୍ଚକ୍ରେସ୍ତନୟାୟ ବର୍ତ୍ତର୍ଯ୍ୟମତା ଯାତଂ ନୃବତା ରଥେନ ।
ସନ୍ନତ୍ୟେନ ତ୍ୟଜସା ମର୍ତ୍ୟସ୍ୟ ବନୁଷ୍ୟତାମପି ଶୀର୍ଷା ବବୃକ୍ତମ୍ ॥୧୦॥

ଆ ପରମାଭିରୁତ ମଧ୍ୟମାଭିର୍ନିୟୁତ-ଭିୟାତମବମାଭିରବାକ୍ ।
ଦୃଲ୍‌ହସ୍ୟା ଚିତ୍-ଗୋମତୋ ବି ବ୍ରଜସ୍ୟ ଦୁରୋ ବର୍ତ୍ତଂ ଗୁଣତେ ଚିତ୍ରରାତୀ ॥୧୧॥

=====

(୭।୭୩) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍‌ୟାତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ବିରାଟ୍ ୧, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୨-୧୦, ଏକପଦା ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧୧,
ଦେବତା - ଅଶ୍ୱିନୌ

=====

କ୍ୱ ତ୍ୟା ବଲ୍-ଗୁ ପୁରୁହୂତାଦ୍ୟ ଦୂତୋ ନ ସ୍ତୋମୋଽବିଦନ୍ନମସ୍ତାନ୍ ।
ଆ ଯୋ ଅର୍ବାତ୍-ନାସତ୍ୟା ବବର୍ତ୍ତ ପ୍ରେଷ୍ଠା ହ୍ୟସଥୋ ଅସ୍ୟ ମନ୍ଥନ୍ ॥୧॥
ଅରଂ ମେ ଗନ୍ତଂ ହବନାୟାସ୍ତୈ ଗୁଣାନା ଯଥା ପିବାଥୋ ଅନ୍ଧଃ ।
ପରି ହ ତ୍ୟଦ୍‌ବିର୍ତ୍ତ୍ୟାଥୋ ରିଷୋ ନ ଯତ୍-ପରୋ ନାନ୍ତରସ୍ତୁତୁର୍ଯ୍ୟାତ୍ ॥୨॥
ଅକାରି ବାମନ୍ନସୋ ବରୀମନ୍ନସ୍ତାରି ବର୍ହିଃ ସୁପ୍ରାୟଣତମମ୍ ।
ଉତ୍ତାନହସ୍ତୋ ଯୁବୟୁର୍ବନ୍ଦା ବାଂ ନକ୍ଷତ୍ରୋ ଅଦ୍ରୟ ଆଞ୍ଜନ୍ ॥୩॥
ଉର୍ଧ୍ୱୋ ବାମଗ୍ନିରଧ୍ୱରେଷ୍ଠସ୍ତାତ୍-ପ୍ର ରାତିରେତି ଜୂର୍ଣ୍ଣନୀ ଘୃତାତୀ ।
ପ୍ର ହୋତା ଗୂର୍ତ୍ତମନା ଉରାଶୋଽୟୁକ୍ତ ଯୋ ନାସତ୍ୟା ହବୀମନ୍ ॥୪॥
ଅପି ଶ୍ରୀୟେ ଦୁହିତା ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ରଥଂ ତସ୍ମୈ ପୁରୁଭୁଜା ଶତୋତିମ୍ ।
ପ୍ର ମାୟାଭିର୍ମାୟିନା ଭୂତମତ୍ର ନରା ନୃତୁ ଜନିମନ୍ୟଞ୍ଜିୟାନାମ୍ ॥୫॥
ଯୁବଂ ଶ୍ରୀଭିର୍ଦର୍ଶତାଭିରାଭିଃ ଶୁଭେ ପୁଷ୍ଟିମୁହଧୁଃ ସୂର୍ଯ୍ୟାୟଃ ।
ପ୍ର ବାଂ ବୟୋ ବପୁଷେନ୍ନୁ ପପ୍ରନ୍ନକ୍ଷଦ୍ୱାଶୀ ସୁଷୁତା ପିଷ୍ଟ୍ୟା ବାମ୍ ॥୬॥
ଆ ବାଂ ବୟୋଽଶ୍ୱାସୋ ବହିଷ୍ଠା ଅଭି ପ୍ରୟୋ ନାସତ୍ୟା ବହନ୍ତୁ ।
ପ୍ର ବାଂ ରଥୋ ମନୋଜବା ଅସର୍ଜୀଷଃ ପୃକ୍ଷ ଇଷିଧୋ ଅନୁ ପୂର୍ବୀଃ ॥୭॥
ପୁରୁ ହି ବାଂ ପୁରୁଭୁଜା ଦେଷ୍ଟଂ ଧେନୁଂ ନ ଇଷଂ ପିନ୍ଦୁତମସକ୍ରାମ୍ ।
ସୁତଶ୍ଚ ବାଂ ମାଧ୍ୱୀ ସୁଷୁତିଶ୍ଚ ରସାଶ୍ଚ ଯେ ବାମନ୍ନୁ ରାତିମଗ୍ନନ୍ ॥୮॥
ଉତ ମ ଋଜ୍ରେ ପୁରୟସ୍ୟ ରଘ୍ନୀ ସୁମୀଲ୍-ହେ ଶତଂ ପେରୁକେ ଚ ପକ୍ୱା ।
ଶାଶ୍ତୋ ଦାଢିରଶିନଃ ସ୍ଥାଦିଷ୍ଠୀନ୍ଦଶ ବଶାସୋ ଅଭିଷାତ ଋଷ୍ଟାନ୍ ॥୯॥

ସଂ ବାଂ ଶତା ନାସତ୍ୟା ସହସ୍ରାଶ୍ୱାନାଂ ପୁରୁପଦ୍ମା ଗିରେ ଦାତ୍ ।
 ଭରଦ୍ୱାଜାୟ ବୀର ନୁ ଗିରେ ଦାଜତା ରକ୍ଷାଂସି ପୁରୁଦଂସସା ସୁଃ ॥୧୦॥
 ଆ ବାଂ ସୁମ୍ନେ ବରିମନ୍ତସୁରିଭିଃ ଷ୍ୟାମ୍ ॥୧୧॥

=====

(୭।୭୪) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ୱାଜଃ ବାହ୍ମୟତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଉଷାଃ

=====

ଉଦୁ ଶ୍ରିୟ ଉଷସୋ ରୋଚମାନା ଅମ୍ଭୁରପାଂ ନୋର୍ମୟୋ ରୁଶନ୍ତଃ ।
 କୃଣୋତି ବିଶ୍ୱା ସୁପଥା ସୁଗାନ୍ୟତୁଦୁ ବସ୍ତୀ ଦକ୍ଷିଣା ମଘୋନୀ ॥୧॥
 ଭଦ୍ରା ଦଦୃକ୍ଷ ଉର୍ବିୟା ବି ଭାସୁ୍ୟତ୍ତେ ଶୋଚିର୍ଭାନବୋ ଦ୍ୟାମପପ୍ତନ୍ ।
 ଆବିର୍ବକ୍ଷଃ କୃଣୁଷେ ଶୁମ୍ଭମାନୋଷୋ ଦେବି ରୋଚମାନା ମହୋଭିଃ ॥୨॥
 ବହନ୍ତି ସୀମରୁଣାସୋ ରୁଶନ୍ତୋ ଗାବଃ ସୁଭଗାମୁର୍ବିୟା ପ୍ରଥାନାମ୍ ।
 ଅପେଜତେ ଶୂରୋ ଅସ୍ତେବ ଶତ୍ରୁନ୍ଧାଧତେ ତମୋ ଅଜିରୋ ନ ବୋଲ୍ଲହା ॥୩॥
 ସୁଗୋତ ତେ ସୁପଥା ପର୍ବତେଷ୍ଟବାତେ ଅପସ୍ତରସି ସ୍ୱଭାନୋ ।
 ସା ନ ଆ ବହ ପୃଥୁୟାମନୁଷ୍ଠେ ରୟିଂ ଦିବୋ ଦୁହିତରିଷୟୈଃ ॥୪॥
 ସା ବହ ଘୋକ୍ଷଭିରବାତୋଷୋ ବରଂ ବହସି ଜୋଷମନୁ ।
 ଦ୍ୱଂ ଦିବୋ ଦୁହିତୟା ହ ଦେବୀ ପୂର୍ବଦୂତୌ ମଂହନା ଦର୍ଶତା ଭୁଃ ॥୫॥
 ଉତ୍ତେ ବୟନ୍ତିଦ୍ୱସତେରପପ୍ତନ୍ନରକ୍ଷ ଯେ ପିତୁଭାଜୋ ବୁଂଷୌ ।
 ଅମା ସତେ ବହସି ଭୂରି ବାମମୁଷୋ ଦେବି ଦାଶୁଷେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟାୟ ॥୬॥

=====

(୭।୭୫) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ୱାଜଃ ବାହ୍ମୟତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ଉଷାଃ

=====

ଏଷା ସ୍ୟା ନୋ ଦୁହିତା ଦିବୋଜାଃ କ୍ଷିତୀରୁଚ୍ଛନ୍ତୀ ମାନୁଷୀରଜୀଗଃ ।
 ଯା ଭାନୁନା ରୁଶତା ରାମ୍ୟାସ୍ତ୍ରଜାୟି ତିରସ୍ତମସକ୍ଷିଦକ୍ତୁନ୍ ॥୧॥
 ବି ତଦ୍ୟାୟୁରୁଶୟୁର୍ଭିରଶ୍ୱୈକ୍ଷିତ୍ରଂ ଭାନ୍ତ୍ୟସସକ୍ଷନ୍ତରଥାଃ ।
 ଅଗ୍ରଂ ଯୁଜ୍ଞସ୍ୟ ବୃହତୋ ନୟନ୍ତୀର୍ବି ତା ବାଧନ୍ତେ ତମ ଉର୍ମ୍ୟାୟାଃ ॥୨॥

ଶ୍ରବୋ ବାଜମିଷମୂର୍ତ୍ତଂ ବହୁକ୍ରୀର୍ନି ଦାଶୁଷ ଉଷସୋ ମର୍ତ୍ୟାୟ ।
 ମଘୋନୀର୍ବୀରବତ୍-ପତ୍ୟମାନା ଅବୋ ଧାତ ବିଧତେ ରତ୍ନମଦ୍ୟ ॥୩॥
 ଇଦା ହି ବୋ ବିଧତେ ରତ୍ନମସ୍ତ୍ରୀଦା ବୀରାୟ ଦାଶୁଷ ଉଷାସଃ ।
 ଇଦା ବିପ୍ରାୟ ଜରତେ ଯଦୁକ୍ତା ନି ଷ୍ଟ ମାବତେ ବହଥା ପୁରା ଚିତ୍ ॥୪॥
 ଇଦା ହି ତ ଉଷୋ ଅଦ୍ରିସାନୋ ଗୋତ୍ରା ଗବାମଙ୍ଗିରସୋ ଗୃଣନ୍ତି ।
 ବ୍ୟର୍କେଣ ବିଭିଦୁର୍ବ୍ରହ୍ମଣା ଚ ସତ୍ୟା ନୃଣାମଭବଦେବହୃତିଃ ॥୫॥
 ଉଚ୍ଛା ଦିବୋ ଦୁହିତଃ ପ୍ରତ୍ନବନ୍ନୋ ଭରଦ୍ବାଜବଦ୍ଧିଧତେ ମଘୋନି ।
 ସୁବୀରଂ ରୟିଂ ଗୃଣତେ ରିରୀଦୁ୍ୟରୁଗାୟମଧି ଧେହି ଶ୍ରବୋ ନଃ ॥୬॥

(୬।୬୬) ରକ୍ଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ନିସ୍ବତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ମରୁତଃ

ବପୁର୍ନୁ ତଜିକିତୁଷେ ଚିଦସ୍ତୁ ସମାନଂ ନାମ ଧେନୁ ପତ୍ୟମାନମ୍ ।
 ମର୍ତ୍ତେଷ୍ଟନ୍ୟଦୋହସେ ପୀପାୟ ସକୃଚ୍ଛୁକ୍ରଂ ଦୁଦୁହେ ପୃଶ୍ନିରୂଧଃ ॥୧॥
 ଯେ ଅଗ୍ନୟୋ ନ ଶୋଶୁରନ୍ନିଧାନା ଦ୍ବିର୍ଯ୍ୟତ୍ରିମ୍ବରୁତୋ ବାବୃଧନ୍ତ ।
 ଅରେଣବୋ ହିରଣ୍ୟୟାସ ଏଷାଂ ସାକଂ ନୃମ୍-ଶୈଃ ପୌଂସ୍ୟେଭିଷ୍ଟ ଭୁବନ୍ ॥୨॥
 ରୁଦ୍ରସ୍ୟ ଯେ ମୀଲ୍ଦୁଷଃ ସନ୍ତି ପୁତ୍ରା ଯାଁଶ୍ଚୋ ନୁ ଦାଧୃବିର୍ଭରଧୈ ।
 ବିଦେ ହି ମାତା ମହୋ ମହୀ ଷା ସେତ୍-ପୃଶ୍ନିଃ ସୁଭେ ଗର୍ଭମାଧାତ୍ ॥୩॥
 ନ ଯ ଇଷନ୍ତେ ଜନୁଷୋଽୟା ନୃନ୍ତଃ ସନ୍ତୋଽବଦ୍ୟାନି ପୁନାନାଃ ।
 ନିର୍ଯ୍ୟଦୁହେ ଶୁରୟୋଽନୁ ଜୋଷମନୁ ଶ୍ରିୟା ତନ୍ଦମୁଷମାଣାଃ ॥୪॥
 ମଷୁ ନ ଯେଷୁ ଦୋହସେ ଚିଦୟା ଆ ନାମ ଧୃଷ୍ଣୁ ମାରୁତଂ ଦଧାନାଃ ।
 ନ ଯେ ସ୍ତ୍ରୈନା ଅୟାସୋ ମହ୍ନା ନୁ ଚିସ୍ତୁଦାନୁରବ ଯାସଦୁଗ୍ରାନ୍ ॥୫॥
 ତ ଇଦୁଗ୍ରାଃ ଶବସା ଧୃଷ୍ଣୁଷେଣା ଉଭେ ଯୁଜନ୍ତ ରୋଦସୀ ସୁମେକେ ।
 ଅଧ ସ୍ତୈଷୁ ରୋଦସୀ ସ୍ବଶୋଚିରାମବସ୍ତୁ ତସ୍ମୈ ନ ରୋକଃ ॥୬॥
 ଅନେନୋ ବୋ ମରୁତୋ ଯାମୋ ଅସ୍ତ୍ରନଶ୍ବଶ୍ବିଦ୍ୟମଜତ୍ୟରଥୀଃ ।
 ଅନବସୋ ଅନଭୀଶୁ ରଜସ୍ବର୍ବି ରୋଦସୀ ପଥ୍ୟା ଯାତି ସାଧନ୍ ॥୭॥

ନାସ୍ୟ ବର୍ତ୍ତା ନ ତରୁତା ନୁସ୍ତି ମରୁତୋ ଯମବଥ ବାଜସାତୌ ।
 ତୋକେ ବା ଗୋଷୁ ତନୟେ ଯମୟୁ ସ ବ୍ରଜଂ ଦର୍ତ୍ତା ପାର୍ଯ୍ୟେ ଅଧ ଦେଃ ॥୮॥
 ପ୍ର ଚିତ୍ରମର୍କଂ ଗୁଣତେ ତୁରାୟ ମାରୁତାୟ ସ୍ବତବସେ ଭରଧୁମ୍ ।
 ଯେ ସହାଂସି ସହସା ସହକ୍ତେ ରେଜତେ ଅଗ୍ନେ ପୃଥିବୀ ମଖେଭ୍ୟଃ ॥୯॥
 ଦ୍ବିଷୀମନ୍ତୋ ଅଧୁରସ୍ୟେବ ଦିଦ୍ୟୁଃଶୁଷ୍ଟ୍ୟବସୋ ଜୁହ୍ବୋ ନାଗ୍ନୋଃ ।
 ଅର୍ଚ୍ଚତ୍ରୟୋ ଧୁନୟୋ ନ ବୀରା ଭ୍ରାଜଜ୍ଜନ୍ମାନୋ ମରୁତୋ ଅଧୃଷ୍ଟାଃ ॥୧୦॥
 ତଂ ବୃଧନ୍ତଂ ମାରୁତଂ ଭ୍ରାଜଦୃଷ୍ଟିଂ ରୁଦ୍ରସ୍ୟ ସୁନୁଂ ହବସା ବିବାସେ ।
 ଦିବଃ ଶର୍ଧାୟ ଶୁଚୟୋ ମନୀଷା ଗିରୟୋ ନାପ ଉଗ୍ରା ଅସ୍ତୁଧୁନ୍ ॥୧୧॥

(୭।୭୭) ରକ୍ଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷୁପ୍, ଦେବତା - ମିତ୍ରାବରୁଣୌ

ବିଶ୍ବେଷାଂ ବଃ ସତାଂ ଜ୍ୟେଷ୍ଠତମା ଗୀର୍ଦ୍ଧିର୍ମିତ୍ରାବରୁଣା ବାବୃଧଧୈ ।
 ସଂ ଯା ରଶ୍ମେବ ଯମତୁର୍ଯ୍ୟମିଷ୍ଟା ଦ୍ବା ଜନାଁ ଅସମା ବାହୁଭିଃ ସ୍ବୈଃ ॥୧॥
 ଇୟଂ ମଦ୍ବାଂ ପ୍ର ସ୍ବର୍ଣ୍ଣାତେ ମନୀଷୋପ ପ୍ରିୟା ନମସା ବର୍ହିରକ୍ତ ।
 ଯନ୍ତ୍ରଂ ନୋ ମିତ୍ରାବରୁଣାବଧୃଷ୍ଟଂ ଛର୍ଦ୍ଧିର୍ଯଦ୍ବାଂ ବରୁଧ୍ୟଂ ସୁଦାନୁ ॥୨॥
 ଆ ଯାତଂ ମିତ୍ରାବରୁଣା ସୁଶସ୍ତ୍ର୍ୟପ ପ୍ରିୟା ନମସା ହୃୟମାନା ।
 ସଂ ଯାବପ୍ନଃସ୍ତୋ ଅପସେବ ଜନାଞ୍ଜୁଧୀୟତଶ୍ଚିଦ୍ୟତଥୋ ମହିତ୍ବା ॥୩॥
 ଅଶ୍ବା ନ ଯା ବାଜିନା ପୁତବନ୍ତୁ ଋତା ଯଦ୍-ଗର୍ଭମଦିତିର୍ଭରଧୈ ।
 ପ୍ର ଯା ମହି ମହାନ୍ତା ଜାୟମାନା ଘୋରା ମର୍ତ୍ତାୟ ରିପବେ ନି ଦୀଧଃ ॥୪॥
 ବିଶ୍ବେ ଯଦ୍ବାଂ ମଂହନା ମନ୍ଦମାନାଃ କ୍ଷତ୍ରଂ ଦେବାସୋ ଅଦଧୁଃ ସଜୋଷାଃ ।
 ପରି ଯଦ୍-ଭୂଥୋ ରୋଦସୀ ଚିଦୁର୍ବୀ ସନ୍ତି ସ୍ବଶୋ ଅଦବ୍-ଧାସୋ ଅମୂରାଃ ॥୫॥
 ତା ହି କ୍ଷତ୍ରଂ ଧାରୟେଥେ ଅନୁ ଦ୍ୟୁୟନ୍ତେଥେ ସାନୁମୁପମାଦିବ ଦେଃ ॥
 ଦୃଲ୍-ହୋ ନକ୍ଷତ୍ର ଉତ ବିଶ୍ବଦେବୋ ଭୂମିମାତାନ୍ୟାଂ ଧାସିନାୟୋଃ ॥୬॥
 ତା ବିଶ୍ରଂ ଧୈଥେ ଜଠରଂ ପୃଣଧ୍ୟା ଆ ଯସ୍ତଦ୍ ସତ୍ତ୍ବତୟଃ ପୃଣନ୍ତି ।
 ନ ମୃଷ୍ୟନ୍ତେ ଯୁବତୟୋଽବାତା ବି ଯଦ୍-ପୟୋ ବିଶ୍ବଜିନ୍ଦ୍ରା ଭରକ୍ତେ ॥୭॥

ତା ଜିହ୍ୱୟା ସଦମେଦଂ ସୁମେଧା ଆ ଯଦ୍ୱାଂ ସତ୍ୟୋ ଅରତିରୂତେ ଭୂତ୍ ।
 ତଦ୍ୱାଂ ମହିତ୍ୱଂ ଘୃତାନ୍ନାବସ୍ତୁ ଯୁବଂ ଦାଶୁଷେ ବି ଚୟିଷ୍ଟମଂହଃ ॥୮॥
 ପ୍ର ଯଦ୍ୱାଂ ମିତ୍ରାବରୁଣା ସ୍ୱର୍ଧନ୍ପ୍ରିୟା ଧାମ ଯୁବଧିତା ମିନନ୍ତି ।
 ନ ଯେ ଦେବାସ ଓହସା ନ ମର୍ତ୍ତା ଅୟଞ୍ଜିସାଚୋ ଅପେଧା ନ ପୁତ୍ରାଃ ॥୯॥
 ବି ଯଦ୍ୱାଚଂ କୀସ୍ତାସୋ ଭରନ୍ତେ ଶଂସନ୍ତି କେ ଚିନ୍ନିବିଦୋ ମନାନାଃ ।
 ଆଦ୍ୱାଂ ବ୍ରବାମ ସତ୍ୟାନ୍ୟକ୍ଥା ନକିର୍ଦ୍ଦେବେଭିର୍ଯତଥୋ ମହିତ୍ୱା ॥୧୦॥
 ଅବୋରିତ୍-ଥା ବାଂ ଛର୍ଦ୍ଦିଷୋ ଅଭିଷ୍ଟୋ ଯୁବୋର୍ମିତ୍ରାବରୁଣାବସ୍ତୁଧୋୟୁ ।
 ଅନୁ ଯଦ୍-ଗାବଃ ସ୍ତୁରାନ୍ତୃଜିପ୍ୟଂ ଧୃଷ୍ଟୁଂ ଯଦ୍ରଣେ ବୃଷଣଂ ଯୁନଜନ୍ ॥୧୧॥

(୬।୬୮) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ୱାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍ ୧-୮, ୧୧, ଜଗତୀ ୯-୧୧,
 ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାବରୁଣୌ

ଶୁଷ୍ଟୀ ବାଂ ଯଞ୍ଜି ଭଦ୍ୟତଃ ସଜୋଷା ମନୁଷ୍ଟଦୃକ୍ତବର୍ହିଷୋ ଯଜଧୈଃ ।
 ଆ ଯ ଇନ୍ଦ୍ରାବରୁଣାବିଷେ ଅଦ୍ୟ ମହେ ସୁମ୍ନାୟ ମହ ଆବବର୍ତତ୍ ॥୧॥
 ତା ହି ଶ୍ରେଷ୍ଠା ଦେବତାତା ତୁଜା ଶୂରାଣାଂ ଶବିଷ୍ଠା ତା ହି ଭୂତମ୍ ।
 ମଘୋନାଂ ମଂହିଷ୍ଠା ତୁବିଶୁଷ୍ଠ ଋତେନ ବୃତ୍ରତୁରା ସର୍ବସେନା ॥୨॥
 ତା ଗୃଣାହି ନମସ୍ୟେଭିଃ ଶୁଷ୍ଠେଃ ସୁମ୍ନେଭିରିନ୍ଦ୍ରାବରୁଣା ଚକାନା ।
 ବଜ୍ରେଶାନ୍ୟଃ ଶବସା ହନ୍ତି ବୃତ୍ରଂ ସିଷକ୍ତ୍ୟନ୍ୟୋ ବୃଜନେଷୁ ବିପ୍ରଃ ॥୩॥
 ଗ୍ନାଶ୍ଚ ଯନ୍ନରଶ୍ଚ ବାବୃଧନ୍ତ ବିଶ୍ୱେ ଦେବାସୋ ନରାଂ ସ୍ୱଗୂର୍ତ୍ତାଃ ।
 ପ୍ରେଭ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରାବରୁଣା ମହିତ୍ୱା ଦେୱୀଶ୍ଚ ପୃଥିବି ଭୂତମୁର୍ବୀ ॥୪॥
 ସ ଇସ୍ତୁଦାନୁଃ ସ୍ୱର୍ବା ଋତାବେନ୍ଦ୍ରା ଯୋ ବାଂ ବରୁଣ ଦାଶତି ତ୍ୱନ୍ ।
 ଇଷା ସ ଦ୍ୱିଷସ୍ତୁରେଽସ୍ତାନୁଂସଦ୍ରୟିଂ ରୟିବତଶ୍ଚ ଜନାନ୍ ॥୫॥
 ଯଂ ଯୁବଂ ଦାଶୁଧ୍ରାୟା ଦେବା ରୟିଂ ଧତ୍-ଥୋ ବସୁମନ୍ତଂ ପୁରୁଷୁମ୍ ।
 ଅସ୍ତେ ସ ଇନ୍ଦ୍ରାବରୁଣାବପି ଷ୍ୟାତ୍-ପ୍ର ଯୋ ଭନନ୍ତି ବନୁଷାମଶସ୍ତ୍ରୀଃ ॥୬॥

ଉତ ନଃ ସୁତ୍ରାତ୍ରୋ ଦେବଗୋପାଃ ସୁରିଭ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରାବରୁଣା ରୟିଃ ସ୍ୟାତ୍ ।
 ଯେଷାଂ ଶୁଷ୍କଃ ପୃତନାସୁ ସାହ୍ନାନ୍ ପ୍ର ସଦ୍ୟୋ ଦ୍ୟୁମ୍ନା ତିରତେ ତତୁରିଃ ॥୭॥
 ନୁ ନ ଇନ୍ଦ୍ରାବରୁଣା ଗୁଣାନା ପୃତ୍-କ୍ତଂ ରୟିଂ ସୌଶ୍ରବସାୟ ଦେବା ।
 ଇତ୍-ଥା ଗୁଣନ୍ତୋ ମହିନସ୍ୟ ଶର୍ଯୋଽପୋ ନ ନାବା ଦୁରିତା ତରେମ ॥୮॥
 ପ୍ର ସମ୍ରାଜେ ବୃହତେ ମନ୍ତୁ ନୁ ପ୍ରିୟମର୍ତ୍ତ ଦେବାୟ ବରୁଣାୟ ସପ୍ରଥଃ ।
 ଅୟଂ ଯ ଉର୍ବା ମହିନା ମହିବ୍ରତଃ କ୍ରତୁ ବିଭାତ୍ୟଜରୋ ନ ଶୋଚିଷା ॥୯॥
 ଇନ୍ଦ୍ରାବରୁଣା ସୁତପାବିମଂ ସୁତଂ ସୋମଂ ପିବତଂ ମଦ୍ୟଂ ଧୃତବ୍ରତା ।
 ଯୁବୋ ରଥୋ ଅଧୁରଂ ଦେବବୀତୟେ ପ୍ରତି ସ୍ୱସରମୁପ ଯାତି ପୀତୟେ ॥୧୦॥
 ଇନ୍ଦ୍ରାବରୁଣା ମଧୁମଉମସ୍ୟ ବୃଷ୍ଣଃ ସୋମସ୍ୟ ବୃଷଣା ବୃଷେଥାମ୍ ।
 ଇଦଂ ବାମନ୍ଧଃ ପରିଷିକ୍ତମସ୍ତେ ଆସଦ୍ୟାସ୍ମିନ୍ନୁର୍ହିଷି ମାଦୟେଥାମ୍ ॥୧୧॥

(୭।୭୯) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ୱାଜଃ ବାହ୍ୱସ୍ପତ୍ୟଃ, ଋକ୍ - ତ୍ରିଷୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାବିଷ୍ଣୁ

ସଂ ବାଂ କର୍ମଣା ସମିଷା ହିନୋମୀନ୍ଦ୍ରାବିଷ୍ଣୁ ଅପସୟାରେ ଅସ୍ୟ ।
 ଭୃଷେଥାଂ ଯଜ୍ଞଂ ଦ୍ରବିଣଂ ଚ ଧଉମରିଷ୍ଟୈର୍ନଃ ପଥିଭିଃ ପାରୟନ୍ତା ॥୧॥
 ଯା ବିଶ୍ୱାସାଂ ଜନିତାରା ମତୀନାମିନ୍ଦ୍ରାବିଷ୍ଣୁ କଲଣା ସୋମଧାନା ।
 ପ୍ର ବାଂ ଗିରଃ ଶସ୍ୟମାନା ଅବନ୍ତ ପ୍ର ସ୍ତୋମାସୋ ଗୀୟମାନାସୋ ଅକ୍ୱୈଃ ॥୨॥
 ଇନ୍ଦ୍ରାବିଷ୍ଣୁ ମଦପତୀ ମଦାନାମା ସୋମଂ ଯାତଂ ଦ୍ରବିଣୋ ଦଧାନା ।
 ସଂ ବାମଞ୍ଜିତ୍ୱକୁଭିର୍ମତୀନାଂ ସଂ ସ୍ତୋମାସଃ ଶସ୍ୟମାନାସ ଉକ୍-ଥୈଃ ॥୩॥
 ଆ ବାମଶ୍ୱାସୋ ଅଭିମାତିଷାହ ଇନ୍ଦ୍ରାବିଷ୍ଣୁ ସଧମାଦୋ ବହନ୍ତ ।
 ଭୃଷେଥାଂ ବିଶ୍ୱା ହବନା ମତୀନାମୁପ ବ୍ରହ୍ମାଣି ଶୃଣୁତଂ ଗିରୋ ମେ ॥୪॥
 ଇନ୍ଦ୍ରାବିଷ୍ଣୁ ତତ୍-ପନୟାୟଂ ବାଂ ସୋମସ୍ୟ ମଦ ଉରୁ ଚକ୍ରମାଥେ ।
 ଅକୃଣୁତମନ୍ତରିଷଂ ବରୀୟୋଽପ୍ରଥତଂ ଜୀବସେ ନୋ ରଜାଂସି ॥୫॥
 ଇନ୍ଦ୍ରାବିଷ୍ଣୁ ହବିଷା ବାବୃଧାନାଗ୍ରାଦ୍ୱାନା ନମସା ରାତହବ୍ୟା ।
 ଘୃତାସୁତୀ ଦ୍ରବିଣଂ ଧଉମସ୍ତେ ସମୁଦ୍ରଃ ସ୍ଥଃ କଲଣଃ ସୋମଧାନଃ ॥୬॥

ଇନ୍ଦ୍ରାବିଷ୍ଣୁ ପିବତଂ ମଧ୍ନୋ ଅସ୍ୟ ସୋମସ୍ୟ ଦସ୍ତା ଜଠରଂ ପୃଣୋଥାମ୍ ।
 ଆ ବାମନ୍ତାଂସି ମଦିରାଣ୍ୟଗ୍ନୁପ ବ୍ରହ୍ମାଣି ଶୃଣୁତଂ ହବଂ ମେ ॥୭॥
 ଉଭା ଜିଗ୍ୟଥୁର୍ନ ପରା ଜୟେଥେ ନ ପରା ଜିଗ୍ୟେ କତରଶ୍ଚନୈନୋଃ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚ ବିଷ୍ଣୋ ଯଦପୟ୍ୟଥେଥାଂ ତ୍ରେଧା ସହସ୍ରଂ ବି ତଦୈରୟେଥାମ୍ ॥୮॥

(୭।୭୦) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ, ଦେବତା - ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ

ଘୃତବତୀ ଭୁବନାନାମଭିଶ୍ରୟୋର୍ବୀ ପୃଥ୍ୱୀ ମଧୁଦୁଘେ ସୁପେଶସା ।
 ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ବରୁଣସ୍ୟ ଧର୍ମଣା ବିଷ୍ଣୁଭିତେ ଅଜରେ ଭୁରିରେତସା ॥୧॥
 ଅସଶ୍ଚକ୍ରୀ ଭୂରିଧାରେ ପୟସ୍ୱତୀ ଘୃତଂ ଦୁହାତେ ସୁକୃତେ ଶୁଚିବ୍ରତେ ।
 ରାଜକ୍ରୀ ଅସ୍ୟ ଭୁବନସ୍ୟ ରୋଦସୀ ଅସ୍ତେ ରେତଃ ସିଞ୍ଚିତଂ ଯନ୍ନନ୍ନୁର୍ହିତମ୍ ॥୨॥
 ଯୋ ବାମୃଜବେ କ୍ରମଣାୟ ରୋଦସୀ ମର୍ତ୍ତୋ ଦଦାଶ ପିଷଣେ ସ ସାଧତି ।
 ପ୍ର ପ୍ରଜାଭିର୍ଜାୟତେ ଧର୍ମଣସ୍ତ୍ୱରି ଯୁବୋଃ ସିକ୍ତା ବିଷ୍ଣୁରୂପାଣି ସବ୍ରତା ॥୩॥
 ଘୃତେନ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅଭୀବୃତେ ଘୃତଶ୍ରୀୟା ଘୃତପୃତା ଘୃତାବୃଧା ।
 ଉର୍ବୀ ପୃଥ୍ୱୀ ହୋତୃବୃର୍ଯ୍ଯେ ପୁରୋହିତେ ତେ ଇହିପ୍ରା ଇଳତେ ସୁମ୍ନମିଷ୍ଠୟେ ॥୪॥
 ମଧୁ ନୋ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ମିମିକ୍ଷତାଂ ମଧୁଶ୍ଚୂତା ମଧୁଦୁଘେ ମଧୁବ୍ରତେ ।
 ଦଧାନେ ଯଜ୍ଞଂ ଦ୍ରବିଣଂ ଚ ଦେବତା ମହି ଶ୍ରବୋ ବାଜମସ୍ତେ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ॥୫॥
 ଉର୍ଜଂ ନୋ ଦ୍ୟୌଶ୍ଚ ପୃଥିବୀ ଚ ପିନ୍ଦୃତାଂ ପିତା ମାତା ବିଶ୍ୱବିଦା ସୁଦଂସସା ।
 ସଂରରାଣେ ରୋଦସୀ ବିଶ୍ୱଶଂଭୁବା ସନିଂ ବାଜଂ ରୟିମସ୍ତେ ସମିନ୍ଦୃତାମ୍ ॥୬॥

(୭।୭୧) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ଜଗତୀ ୧-୩, ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୪-୬, ଦେବତା - ସବିତା

ଉଦୁ ଷ୍ୟ ଦେବଃ ସବିତା ହିରଣ୍ୟୟା ବାହୁ ଅୟଂସ୍ତ ସବନାୟ ସୁକ୍ରତୁଃ ।
 ଘୃତେନ ପାଣୀ ଅଭି ପୁଷ୍ପତେ ମଖୋ ଯୁବା ସୁଦକ୍ଷୋ ରଜସୋ ବିଧର୍ମଣି ॥୧॥

ଦେବସ୍ୟ ବୟଂ ସବିତୁଃ ସବୀମନି ଶ୍ରେଷ୍ଠେ ସ୍ୟାମ ବସୁନଶ୍ଚ ଦାବନେ ।
 ଯୋ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଦ୍ୱିପଦୋ ଯଶ୍ଚତୁଷ୍ପଦୋ ନିବେଶନେ ପ୍ରସବେ ଚାସି ଭୂମନଃ ॥୨॥
 ଅଦବ୍-ଧେଭିଃ ସବିତଃ ପାୟୁଭିଷ୍ଟଂ ଶିବେଭିରଦ୍ୟ ପରି ପାହି ନୋ ଗୟମ୍ ।
 ହିରଣ୍ୟଜିହ୍ୱଃ ସୁବିତାୟ ନବ୍ୟସେ ରକ୍ଷା ମାକିର୍ନୋ ଅଘଶଂସ ଇଶତ ॥୩॥
 ଉଦୁ ଷ୍ୟ ଦେବଃ ସବିତା ଦମୁନା ହିରଣ୍ୟପାଣିଃ ପ୍ରତିଦୋଷମସ୍ମାତ୍ ।
 ଅୟୋହନୁର୍ଯଜତୋ ମନ୍ତ୍ରଜିହ୍ୱ ଆ ଦାଶୁଷେ ସୁବତି ଭୂରି ବାମମ୍ ॥୪॥
 ଉଦୁ ଅୟା ଉପବକ୍ତେବ ବାହୁ ହିରଣ୍ୟୟା ସବିତା ସୁପ୍ରତୀକା ।
 ଦିବୋ ରୋହାଂସ୍ୟରୁହତ୍-ପୃଥିବ୍ୟା ଅରୀରମତ୍-ପତୟତ୍-କଳିଦଭୁମ୍ ॥୫॥
 ବାମମଦ୍ୟ ସବିତର୍ବାମମୁ ଶ୍ଳୋ ଦିବେଦିବେ ବାମମସ୍ତଭ୍ୟଂ ସାବୀଃ ।
 ବାମସ୍ୟ ହି କ୍ଷୟସ୍ୟ ଦେବ ଭୂରେରୟା ପିୟା ବାମଭାଜଃ ସ୍ୟାମ ॥୬॥

(୭।୨୨) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ୱାଜଃ ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ତୁପ୍, ଦେବତା - ଇନ୍ଦ୍ରାସୋମୌ

ଇନ୍ଦ୍ରାସୋମା ମହି ତଦ୍ୱାଂ ମହିତ୍ୱଂ ଯୁବଂ ମହାନି ପ୍ରଥମାନି ଚକ୍ରଧୁଃ ।
 ଯୁବଂ ସୂର୍ଯ୍ୟଂ ବିବିଦଧୁର୍ଯୁବଂ ସ୍ୱର୍ବିଶ୍ୱା ତମାଂସ୍ୟହତଂ ନିଦଶ୍ଚ ॥୧॥
 ଇନ୍ଦ୍ରାସୋମା ବାସୟଥ ଉଷାସମୁସୂର୍ଯ୍ୟଂ ନୟଥୋ ଜ୍ୟୋତିଷା ସହ ।
 ଉପ ଦ୍ୟାଂ ସ୍ୱମୁଧୁଃ ସ୍ୱମୁନେନାପ୍ରଥତଂ ପୃଥିବୀଂ ମାତରଂ ବି ॥୨॥
 ଇନ୍ଦ୍ରାସୋମାବହିମପଃ ପରିଷ୍ଟାଂ ହଥୋ ବୃତ୍ରମନୁ ବାଂ ଦୈର୍ଯୀରମନ୍ୟତ ।
 ପ୍ରାର୍ଣ୍ଣାଂ ସୈରୟତଂ ନଦୀନାମା ସମୁଦ୍ରାଣି ପପ୍ରଧୁଃ ପୁରୁଣି ॥୩॥
 ଇନ୍ଦ୍ରାସୋମା ପକ୍ୱମାମାସ୍ତନ୍ତର୍ନି ଗବାମିଦଧଧୁର୍ବକ୍ଷଣାସୁ ।
 ଜଗୃଦଧୁରନପିନକ୍ଷମାସୁ ରୁଶଜିତ୍ରାସୁ ଜଗତୀଷ୍ଟନ୍ତଃ ॥୪॥
 ଇନ୍ଦ୍ରାସୋମା ଯୁବମଜା ତରୁତ୍ରମପତ୍ୟସାତଂ ଶୁଭ୍ୟଂ ରରାଥେ ।
 ଯୁବଂ ଶୁଷ୍ଟଂ ନୟଂ ଚର୍ଷଣିଭ୍ୟଃ ସଂ ବିବ୍ୟଧୁଃ ପୃତନାଷାହମୁଗ୍ରା ॥୫॥

=====

(୭।୭୩) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ବୃହସ୍ପତିଃ

=====

ୟୋ ଅଦ୍ରିଭିତ୍-ପ୍ରଥମଜା ଋତାବା ବୃହସ୍ପତିରାଙ୍ଗିରସୋ ହବିଷ୍ମାନ୍ ।
ଦ୍ଵିବର୍ହଜ୍ଞା ପ୍ରାଘର୍ମସତ୍-ପିତା ନ ଆ ରୋଦସୀ ବୃଷଭୋ ରୋରବୀତି ॥୧॥
ଜନାୟା ତିଦ୍ୟ ଇବତ ଉ ଲୋକଂ ବୃହସ୍ପତିର୍ଦେବହୂତୌ ଚକାର ।
ଘ୍ନନ୍ତ୍ରାଣି ବି ପୁରୋ ଦର୍ଦରୀତି ଜୟଞ୍ଜିତ୍ୱୈମିତ୍ରାନ୍‌ପୃଷ୍ଣୁ ସାହନ୍ ॥୨॥
ବୃହସ୍ପତିଃ ସମଜୟଦ୍ଵୟୁନି ମହୋ ବ୍ରଜାନ୍ ଗୋମତୋ ଦେବ ଏଷଃ ।
ଅପଃ ସିଷାସନ୍ତସ୍ବରପ୍ରତୀତୋ ବୃହସ୍ପତିର୍ହୃତ୍ୟମିତ୍ରମକ୍ଷୌଃ ॥୩॥

=====

(୭।୭୪) ଋଷିଃ - ଭରଦ୍ବାଜଃ ବାହ୍ସସ୍ପତ୍ୟଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ଦେବତା - ସୋମାରୁଦ୍ରୌ

=====

ସୋମାରୁଦ୍ରା ଧାରୟେଥାମସୁର୍ଯ୍ୟଂ ପ୍ର ବାମିଷ୍ଠୟୋଃରମଶୁବନ୍ତୁ ।
ଦମେଦମେ ସପ୍ତ ରତ୍ନା ଦଧାନା ଶଂ ନୋ ଭୂତଂ ଦ୍ଵିପଦେ ଶଂ ଚତୁଷ୍ପଦେ ॥୧॥
ସୋମାରୁଦ୍ରା ବି ବୃହତଂ ବିଷୁତୀମମୀବା ଯା ନୋ ଗୟମାବିବେଶ ।
ଆରେ ବାଧେଥାଂ ନିରୂତିଂ ପରାଚୈରସ୍ତେ ଭଦ୍ରା ସୌଶ୍ରବସାନି ସନ୍ତୁ ॥୨॥
ସୋମାରୁଦ୍ରା ଯୁବମେତାନ୍ୟସ୍ତେ ବିଶ୍ଵା ତନୁଷୁ ଭେଷଜାନି ଧଞ୍ଜମ୍ ।
ଅବ ସ୍ୟତଂ ମୁଞ୍ଚିତଂ ଯନ୍ନୋ ଅସ୍ତି ତନୁଷୁ ବଞ୍ଚଂ କୃତମେନୋ ଅସ୍ମତ୍ ॥୩॥
ତିଗ୍ନାୟୌ ତିଗ୍ନହେତୀ ସୁଶେବୌ ସୋମାରୁଦ୍ରାବିହ ସୁ ମୃଳତଂ ନଃ ।
ପ୍ର ନୋ ମୁଞ୍ଚିତଂ ବରୁଣସ୍ୟ ପାଶାଦ୍-ଗୋପାୟତଂ ନଃ ସୁମନସ୍ୟମାନା ॥୪॥

(୨।୭୫) ଋଷିଃ - ପାୟୁଃ ଭାରଦ୍ବାଜଃ, ଛନ୍ଦଃ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ୧-୫, ୭-୯, ୧୧, ୧୪, ୧୮,
 ଜଗତୀ ୬, ୧୦, ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ ୧୨-୧୩, ୧୫-୧୬, ୧୯, ପଞ୍ଜିଃ ୧୭, ଦେବତା - ବର୍ମ ୧, ଧନୁଃ ୨,
 ଜ୍ୟା ୩, ଆର୍ତ୍ତୀ ୪, ଇଷୁଧିଃ ୫, ସାରଥୀରଶ୍ମୟଃ ୬, ଅଶ୍ୱାଃ ୭, ରଥଃ ୮, ରଥଗୋପାଃ ୯, ବ୍ରାହ୍ମଣ-ପିତୃ-
 ସୋମ-ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ-ପୁଷଣଃ ୧୦, ଇକ୍ଷବଃ ୧୧-୧୨, ୧୫-୧୬, ପ୍ରତୋଦଃ ୧୩, ହସ୍ତଧ୍ୱଃ ୧୪, ଯୁକ୍ତଭୂମି-
 କବଚ-ବ୍ରହ୍ମଣୟତ୍ୟଦିତୟଃ ୧୭, ବର୍ମ-ସୋମ-ବରୁଣାଃ ୧୮, ଦେବବ୍ରହ୍ମାଣି ୧୯

ଜୀମୂତସ୍ୟେବ ଭବତି ପ୍ରତୀକଂ ଯଦୂର୍ମୀ ଯାତି ସମଦାମୁପସ୍ତେ ।
 ଅନାବିଜୟା ତନ୍ନା ଜୟ ତ୍ୱଂ ସ ତ୍ୱା ବର୍ମଣୋ ମହିମା ପିପର୍ତୁ ॥୧॥
 ଧନ୍ୱନା ଗା ଧନ୍ୱନାଜିଂ ଜୟେମ ଧନ୍ୱନା ତୀବ୍ରାଃ ସମଦୋ ଜୟେମ ।
 ଧନୁଃ ଶତ୍ରୋରପକାମଂ କୃଣୋତି ଧନ୍ୱନା ସର୍ବାଃ ପ୍ରତିଶୋ ଜୟେମ ॥୨॥
 ବକ୍ଷ୍ୟନ୍ତୀବେଦା ଗନୀଗନ୍ତି କର୍ଣ୍ଣଂ ପ୍ରିୟଂ ସଖାୟଂ ପରିଷସ୍ତଜାନା ।
 ଯୋଷେବ ଶିତ୍-କ୍ଳେ ବିତତାପି ଧନ୍ୱଜ୍ୟା ଇୟଂ ସମନେ ପାରୟନ୍ତୀ ॥୩॥
 ତେ ଆତରନ୍ତୀ ସମନେବ ଯୋଷା ମାତେବ ପୁତ୍ରଂ ବିଭୃତାମୁପସ୍ତେ ।
 ଅପ ଶତ୍ରୁନ୍ନିଧ୍ୟତାଂ ସଂବିଦାନେ ଆର୍ତ୍ତୀ ଇମେ ବିଷ୍ଣୁରନ୍ତୀ ଅମିତ୍ରାନ୍ ॥୪॥
 ବହ୍ମୀନାଂ ପିତା ବହୁରସ୍ୟ ପୁତ୍ରଶ୍ଚିକ୍ଷା କୃଣୋତି ସମନାବଗତ୍ୟ ।
 ଇଷୁଧିଃ ସଙ୍କାଃ ପୃତନାଶ୍ଚ ସର୍ବାଃ ପୃଷ୍ଠେ ନିନକ୍ଷୋ ଜୟତି ପ୍ରସୂତଃ ॥୫॥
 ରଥେ ତିଷ୍ଠନ୍ନୟତି ବାଜିନଃ ପୁରୋ ଯତ୍ରୟତ୍ର କାମୟତେ ସୁଷାରଥଃ ।
 ଅଭୀଶୁନାଂ ମହିମାନଂ ପନାୟତ ମନଃ ପଶ୍ଚାଦନୁ ଯଚ୍ଛନ୍ତି ରଶ୍ମୟଃ ॥୬॥
 ତୀବ୍ରାନ୍-ଘୋଷାନ୍-କୃଶ୍ଣତେ ବୃଷପାଶୟୋଃଶ୍ୱା ରଥେଭିଃ ସହ ବାଜୟନ୍ତଃ ।
 ଅବକ୍ରାମନ୍ତଃ ପ୍ରପଦୈରମିତ୍ରାନ୍ କ୍ଷିଣନ୍ତି ଶତ୍ରୁରନପବ୍ୟୟନ୍ତଃ ॥୭॥
 ରଥବାହନଂ ହବିରସ୍ୟ ନାମ ଯତ୍ରାୟୁଧଂ ନିହିତମସ୍ୟ ବର୍ମ ।
 ତତ୍ରା ରଥମୁପ ଶଶ୍ମଂ ସଦେମ ବିଶ୍ୱାହା ବୟଂ ସୁମନସ୍ୟମାନାଃ ॥୮॥
 ସ୍ୱାଦୁଷଂସଦଃ ପିତରୋ ବୟୋଧାଃ କୃଚ୍ଛେଶ୍ଚିତଃ ଶକ୍ତୀବନ୍ତୋ ଗଭୀରାଃ ।
 ଚିତ୍ରସେନା ଇଷୁବଲ୍ଲା ଅମୃତ୍ରାଃ ସତୋବୀରା ଭରବୋ ବ୍ରାତସାହାଃ ॥୯॥

ବ୍ରାହ୍ମଣାସଃ ପିତରଃ ସୋମ୍ୟାସଃ ଶିବେ ନୋ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅନେହସା ।
 ପୂଷା ନଃ ପାତୁ ଦୁରିତାଦୃତାବୃଧୋ ରକ୍ଷା ମାକିର୍ନୋ ଅଘଟଂସ ଇଶତ ॥୧୦॥
 ସୁପର୍ଣ୍ଣଂ ବସ୍ତେ ମୃଗୋ ଅସ୍ୟା ଦନ୍ତୋ ଗୋଭିଃ ସଂନଢା ପତତି ପ୍ରସୂତା ।
 ଯତ୍ରା ନରଃ ସଂ ଚ ବି ଚ ଦ୍ରବନ୍ତି ତତ୍ରାସ୍ତ୍ରଭ୍ୟମିଷବଃ ଶର୍ମ ଯଂସନ୍ ॥୧୧॥
 ଋଜୀତେ ପରି ବୃତ୍ସି ନୋଃଶ୍ମା ଭବତୁ ନସ୍ତନୁଃ । ସୋମୋ ଅଧି ବ୍ରବୀତୁ ନୋଃଦିତିଃ ଶର୍ମ ଯଜ୍ଞତୁ ॥୧୨॥
 ଆ ଜଙ୍ଘନ୍ତି ସାନ୍ଦେଷାଂ ଜଘନାଁ ଉପ ଜିଘ୍ନତେ । ଅଶ୍ମାଜନି ପ୍ରଚେତସୋଃଶ୍ମାନ୍ନସମସ୍ମୁ ଚୋଦୟ ॥୧୩॥
 ଅହିରିବ ଭୋଗୈଃ ପର୍ଯ୍ୟେତି ବାହୁଂ ଜ୍ୟାୟା ହେତିଂ ପରିବାଧମାନଃ ।
 ହସ୍ତଘ୍ନୋ ବିଶ୍ମା ବୟୁନାନି ବିଦ୍ଵାନ୍ପୁମାନ୍ପୁମାଂସଂ ପରି ପାତୁ ବିଶ୍ମତଃ ॥୧୪॥
 ଆଲକ୍ତା ଯା ରୁରୁଶୀର୍ଷ୍ୟଥୋ ଯସ୍ୟା ଅୟୋ ମୁଖମ୍ । ଇଦଂ ପର୍ଜନ୍ୟରେତସ ଇଷ୍ଟେ ଦେବୈଃ ବୃହନ୍ନମଃ ॥୧୫॥
 ଅବସ୍ତୁଷ୍ଟା ପରା ପତ ଶରବ୍ୟେ ବ୍ରହ୍ମସଂଶିତେ । ଗଚ୍ଛାମିତ୍ରାନ୍ପ୍ର ପଦ୍ୟସ୍ତୁ ମାମୀଷାଂ କଂ ଚନୋଛିଷଃ ॥୧୬॥
 ଯତ୍ର ବାଣାଃ ସଂପତନ୍ତି କୁମାରା ବିଶିଖାଈବ ।
 ତତ୍ରା ନୋ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ତତିରଦିତିଃ ଶର୍ମ ଯଜ୍ଞତୁ ବିଶ୍ମାହା ଶର୍ମ ଯଜ୍ଞତୁ ॥୧୭॥
 ମର୍ମାଣି ତେ ବର୍ମଣା ଛାଦୟାମି ସୋମସ୍ତୁ ରାଜାମୃତେନାନୁ ବସ୍ତାମ୍ ।
 ଉରୋର୍ବରୀୟୋ ବରୁଣସ୍ତେ କୃଣୋତୁ ଜୟନ୍ତଂ ତ୍ଵାନୁ ଦେବା ମଦନ୍ତୁ ॥୧୮॥
 ଯୋ ନଃ ସ୍ତୋ ଅରଣୋ ଯୁଷ୍ଟ ନିଷ୍ଠ୍ୟା ଜିଘାଂସତି । ଦେବାସ୍ତଂ ସର୍ବେ ଧୂର୍ବନ୍ତୁ ବ୍ରହ୍ମ ବର୍ମ ମମାନ୍ତରମ୍ ॥୧୯॥

॥ ପଞ୍ଚମାଷ୍ଟକେ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସପ୍ତମଂ ମଣ୍ଡଳେ କ୍ରମଶଃ... ॥

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠଂ ମଣ୍ଡଳଂ ସମାପ୍ତମ୍ ॥

This Sacred Book
Supported By

Scholar Shoppe Private Limited

No-39, B-12, 4th Main Road,
Gandhi Nagar, Adyar,
Chennai – 600020
Tamil Nadu

www.scholarshoppe.com

&

Fashion Brand

www.egearz.com